

Administratieverordening

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is voorschriften vast te stellen ten aanzien van de wijze waarop de kantoor- en privé-administratie moeten worden ingericht, bijgehouden en bewaard;

Gelet op artikel 24 lid 3 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op het advies van het Bureau Financieel Toezicht;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 13 september 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 20 september 2000, nr. 5052794/00/06, inw. tr. 16 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat april, juni, augustus en oktober 2000.

De Administratieverordening is gebaseerd op artikel 24 lid 3 Wet op het notarisambt (WNA) dat bepaalt dat bij verordening voorschriften kunnen worden vastgesteld ten aanzien van de wijze waarop de kantoor- en privé-administratie van de notaris moet worden ingericht, bijgehouden en bewaard.

De verplichting tot het voeren van een administratie is neergelegd in de leden 1 en 2 van dat artikel:

1. De notaris is verplicht van zijn kantoorvermogen en van alles betreffende zijn werkzaamheden, daaronder begrepen het beheer van gelden van derden niet vallend onder artikel 25, naar de eisen die voortvloeien uit deze werkzaamheden, op zodanige wijze een administratie te voeren en de daartoe behorende boeken, bescheiden en andere gegevensdragers op zodanige wijze te bewaren, dat te allen tijde op eenvoudige wijze zijn rechten en verplichtingen kunnen worden gekend.
2. Het in het vorige lid bepaalde is van overeenkomstige toepassing op het privé-vermogen van de notaris, daaronder mede begrepen het vermogen van een gemeenschap van goederen waarin hij is gehuwd.
Ook de leden 4 en 5 van dit artikel leggen aan de notaris verplichtingen op met betrekking tot de administratie van zijn kantoor- en privé-vermogen:
3. De notaris moet jaarlijks zowel ten aanzien van zijn kantoorvermogen als van zijn privé-vermogen binnen vier maanden na afloop van het boekjaar een balans opmaken en op papier stellen en, voor wat betreft de kantoorwerkzaamheden, een staat van baten en lasten. Deze termijn kan op verzoek van de notaris door het Bureau op grond van bijzondere omstandigheden worden verlengd met een termijn van ten hoogste twee maanden. Tegen een weigering van het verzoek kan verzoeker beroep instellen bij de kamer van toezicht.
4. De notaris is verplicht de in de leden 1 en 2 bedoelde boeken, bescheiden en andere gegevensdragers betreffende zijn kantoor- en privé-administratie gedurende de in artikel 10, derde lid, van Boek 2 BW bedoelde termijn te bewaren. Artikel 10, vierde lid, Boek 2 BW is van toepassing.

De verordening heeft tot doel:

- te bevorderen dat de financiële administratie zo wordt ingericht en bijgehouden dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen van de notaris kunnen worden gekend;
- te bevorderen dat financiële risico's voor de cliëntengelden en/of met betrekking tot de continuïteit van de notariële praktijk tijdig worden onderkend en door administratieve maatregelen worden beperkt en beheerst. Deze financiële risico's kunnen voortkomen zowel uit de notariële praktijk als uit de privé-situatie;
- te bevorderen dat de wijze van inrichting en het bijhouden van de administratie bij een onderzoek van de

jaarstukken door een accountant ten minste zal leiden tot een beoordelingsverklaring met een goedkeurende strekking;

- te bevorderen dat de wijze van inrichting en het bijhouden van de administratie een onderzoek door het Bureau Financieel Toezicht (BFT) met goed gevolg kan doorstaan;
- het bevorderen van de uniformiteit in de wijze van inrichting en het bijhouden van de financiële administratie in notariskantoren.

Elk kantoor dient te beschikken over een stelsel van procedures met betrekking tot de administratie, oftewel de administratieve organisatie en interne controle (AO/IC), dat dient te voldoen aan bepaalde normen. In deze verordening worden de minimumnormen waaraan de AO/IC moet voldoen vastgesteld. Nadere uitwerking kan plaatsvinden bij reglement.

Verder kunnen uitwerkingen worden aangedragen door opname in een door de KNB uitgebracht voorbeeld van een kwaliteitshandboek.

Opgemerkt wordt dat de AO/IC bij een aantal notariskantoren door een te beperkte kantooromvang niet zodanig kan worden ingericht (door het aanbrengen van controletechnische functiescheidingen) dat op rationele wijze de vereiste zekerheid kan worden verkregen over de volledigheid van het gedeclareerd honorarium en het geldverkeer met derden. Een dergelijke situatie brengt een uitdrukkelijker betrokkenheid mee van de notaris zelf bij de AO/IC-procedures.

In verband met het vorenstaande zijn de in de verordening opgenomen bepalingen zodanig beperkt dat deze voor alle kantoren verplicht kunnen worden gesteld.

Dit neemt niet weg dat de eisen die in artikel 24 lid 1 WNA aan de notaris worden gesteld wat betreft administratie en bewaring van de betreffende stukken afhankelijk van de individuele situatie kunnen meebrengen dat de notaris aan meer dan de in de verordening verwoorde minimumsituatie zal dienen te voldoen. Zo zal het voor een kantoor van een zekere omvang eerder mogelijk zijn het niveau van administratievoering hoger te doen zijn dan bij een kantoor met een kleine samenstelling. Dit zal onder meer blijken uit het in verdergaande mate toepassen van een functiescheiding alsook in, bijvoorbeeld, het gedetailleerd vastleggen van administratieve procedures en het frequent en gestructureerd verstrekken van informatie aan de leidinggevenden teneinde de onderneming optimaal te laten functioneren.

De regels dienen te allen tijde te waarborgen dat de cliëntengelden juist, volledig en tijdig worden vastgelegd en dat alle financiële verplichtingen juist, volledig en tijdig worden vastgelegd en (intern) gerapporteerd.

Gelden die op de kwaliteitsrekening(en) van artikel 25 WNA zijn gestort maken geen deel uit van het kantoorvermogen van de notaris omdat het vorderingsrecht dat uit deze bijzondere rekening(en) voortvloeit toekomt aan de gezamenlijke rechthebbenden (artikel 25 lid 3 WNA), waarbij wordt aangetekend dat tot deze rechthebbenden ook de notaris zelf kan horen (zie ook artikel 25 lid 4 WNA). De rekeningen behoren echter wel tot de kantooradministratie. Daarom kunnen in deze verordening ook met betrekking tot de administratie van deze rekeningen aan de notaris voorschriften worden gegeven.

Waar in deze verordening wordt gesproken over (notaris)kantoor wordt daaronder verstaan de organisatie waarin een notaris optreedt, ongeacht de rechtsvorm daarvan en ongeacht of daarin alleen wordt gewerkt danwel sprake is van een samenwerkingsverband tussen notarissen onderling danwel met andere beoefenaren van een vrij beroep in de zin van de verordening interdisciplinaire samenwerking.

(Toelichting van 13 september 2000)

Administratieve organisatie en interne controle (art. 1)

Artikel 1

De notaris dient zorg te dragen voor het instellen van een toereikende administratieve organisatie en een stelsel van interne controlemaatregelen waardoor alle opdrachten direct worden vastgelegd en met de vereiste zorgvuldigheid worden uitgevoerd en alle financiële rechten en verplichtingen volledig, juist en tijdig worden vastgelegd en intern verantwoord.

Onder administratie wordt in deze verordening verstaan het geheel van handelingen dat is gericht op het systematisch verzamelen, vastleggen en verstrekken van informatie, zowel zakelijk als privé, ten behoeve van het besturen en doen functioneren van een notariële praktijk en ten behoeve van de verantwoordingen die daarover moeten worden afgelegd.

Dit artikel heeft betrekking op de administratie van alle cliëntengelden, derhalve zowel op de bijzondere rekening(en) bedoeld in artikel 25 WNA (zie de inleiding) als op de gelden van derden waarover de notaris danwel een medewerker krachtens volmacht beschikt (zoals spaarbankboekjes in een boedel waarin de notaris als gemachtigde van de erven optreedt).

De notaris dient in verband met de rechten van degenen die gelden op de bijzondere rekening(en) hebben gestort, er voor zorg te dragen dat te allen tijde kan worden vastgesteld tot welk bedrag de rechthebbende gerechtigd is. Voor de rentevergoeding aan de rechthebbende wordt verwezen naar de toelichting op de verordening beroeps- en gedragsregels.

De administratieve bescheiden en gegevensdragers, betreffende zowel de kantoor- als de privé-administratie, dienen te worden bewaard gedurende de termijn als in artikel 2:10 BW aangegeven. De stukken dienen binnen een redelijke termijn raadpleegbaar te zijn. Ingevolge artikel 24 lid 5 WNA moeten de basis- en overige gegevens alsmede informatiedragers met betrekking tot de kantoor- en de privé-administratie zeven jaar worden bewaard.

Het betreft hier onder andere: jaarstukken, grootboek, debiteuren-, crediteuren- en personenadministratie, mutatieverslagen, salarisadministratie, zaken- /dossieradministratie maar ook bescheiden als facturen (in- en extern). Hiervoor geldt ook hetgeen in artikel 2:10 lid 4 BW is gesteld met betrekking tot elektronische gegevensbestanden. Daarnaast dienen deze gegevens te worden beschermd tegen fysieke risico's zoals brand, inbraak en dergelijke en dienen maatregelen te zijn genomen tegen ongeautoriseerd gebruik en dienen deze gegevens toegankelijk te zijn.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Inrichting conform staten (art. 2)

Artikel 2

De notaris is verplicht zijn administratie zodanig in te richten dat de verslaggeving kan geschieden conform door het bestuur van de KNB vastgestelde staten voor de indeling van de balans en de staat van baten en lasten en voorschriften met betrekking tot de wijze en frequentie van berekening van de bewarings- en liquiditeitspositie.

Door het bestuur worden - in overleg met het BFT - staten voor de indeling van de balans, de staat van baten en lasten (winst- en verliesrekening) en wijze van berekening en rapportage van bewarings- en liquiditeitspositie (zie hierover artikel 15 van de verordening beroeps- en gedragsregels) gegeven.

Hierbij geldt tevens dat:

- cliëntengelden waar de notaris over kan beschikken in de balans dienen te worden opgenomen;
- salderen van vorderingen op met schulden aan derden niet is toegestaan;
- aan derdengelden toe te rekenen rente in de balans dient te worden gepassiveerd;

- geldmiddelen naar looptijd in de toelichting op de balans worden gespecificeerd.

Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat indien de notarispraktijk wordt uitgeoefend in B.V.-vorm voor de jaarverslaggeving titel 9 Boek 2 BW van toepassing is. De aldaar geformuleerde waarderingsgrondslagen dienen uit hoofde van deze verordening te worden toegepast voor balanswaardering en resultaatsbepaling ongeacht de rechtsvorm van de onderneming. Elk kantoor dient intern, ten minste per kwartaal, een tussentijds overzicht op te stellen (en te bewaren) waaruit de bewarings- en liquiditeitspositie en de resultatenontwikkeling blijkt. Zie over de bewarings- en liquiditeitspositie ook artikel 15 van de verordening beroeps- en gedragsregels.

Daarnaast dient elk kantoor op elk moment voormeld overzicht te kunnen verschaffen in het kader van een onderzoek als bedoeld in artikel 96 WNA dan wel op verzoek van het BFT in het kader van artikel 110 WNA.

Tevens dient de notaris vast te stellen dat zijn bewaringspositie toereikend is voor de overboeking van het hem toekomende van de kwaliteitsrekening van artikel 25 WNA naar zijn (kantoor)rekening, alvorens daadwerkelijk tot overboeking over te gaan. Praktijkuitgaven zoals betaling salarissen en privé-uitgaven dienen niet van de kwaliteitsrekening te worden betaald.

(Toelichting van 13 september 2000)

Zaken-/dossieradministratie (art. 3)

Artikel 3

De notaris dient een zaken-/dossieradministratie te voeren die compleet en in voldoende mate gedetailleerd is, opdat op elk moment de financiële status en de voortgang van de in behandeling genomen opdrachten blijkt.

De in dit artikel opgenomen maatregel van invoering van een zaken-/dossieradministratie dient zodanig van opzet te zijn dat, onder verwijzing naar dossiernummers, inzicht wordt gegeven in de status (lopend of afgelegd) van de ontvangen opdrachten. Elementen die minimaal in deze administratie dienen te worden opgenomen zijn:

- aansluitende nummering op datum ontvangst opdracht;
- tenaamstelling;
- aard van de zaak;
- naam behandelaar;
- datum en nummer(s) declaratie(s);
- datum afleg dossier.

Daarnaast moet gesignaleerd worden of cliëntengelden worden ontvangen. Bij de signalering van cliëntengelden moet niet alleen gedacht worden aan de gelden die van koper/hypothecair financier te verwachten zijn met het oog op de levering van een onroerend zaak, maar bijvoorbeeld ook aan de al eerder te storten waarborgsom of de ontvangst van boedelgelden.

De ontvangst en afdracht van overdrachtsbelasting en kapitaalsbelasting moeten eveneens worden gesignaleerd.

De hierboven ontvangen gelden worden (geautomatiseerd) vastgelegd in de financiële administratie.

Periodiek moet intern de voortgang van de opdrachten, door middel van afstemming van de financiële administratie met de zaken-/dossieradministratie en waar nodig met de dossiers, worden bewaakt.

De zaken-/dossieradministratie dient bij voorkeur centraal bijgehouden te worden, bijvoorbeeld door een administrateur of secretaresse van het kantoor. Er kan ook op andere wijze een procedure worden vastgesteld die ervoor zorgt dat een

volledige verantwoording van de in behandeling genomen zaken wordt verkregen.

Tevens moet er controle zijn op de volledige en juiste invulling van de basisgegevens. Uit de zaken-/dossieradministratie zal dit moeten blijken.

(Toelichting van 13 september 2000)

Vastlegging financiële feiten (art. 4)

Artikel 4

Van iedere opdracht dienen de financiële feiten te worden vastgelegd in de financiële (sub)administratie(s) teneinde de financiële rechten en verplichtingen te kennen. Periodiek dient afstemming plaats te vinden van deze registratie met de in artikel 3 genoemde zaken-/dossieradministratie.

De afstemming tussen de zaken-/dossieradministratie en de financiële administratie als middel van interne controle - en waar nodig met de dossiers - dient regelmatig te geschieden.

Om de voortgang en afloop per zaak op eenvoudige wijze te kunnen vaststellen, dienen bij voorkeur per zaak de financiële rechten en verplichtingen op een afzonderlijke rekening in een subadministratie te worden vastgelegd. Zie over deze financiële rechten en verplichtingen ook de toelichting bij artikel 3.

Daarnaast dienen gelden van derden waarover het notaris kantoor krachtens volmacht kan beschikken in de administratie van het kantoor te worden opgenomen.

(Toelichting van 13 september 2000)

Beschikking over gelden; declaratie (art. 5)

Artikel 5

1. De notaris dient er voor te zorgen dat intern maatregelen worden genomen die waarborgen dat:
  - de gelden waarvoor in de te passeren akten wordt gekwiteerd te zijner beschikking staan danwel (zich er van te vergewissen dat deze) zijn voldaan;
  - de door de behandelaar(s) aan de opdracht bestede uren worden vastgelegd;
  - de uitgaande declaraties/nota's van afrekening zijn gecontroleerd op rekenkundige juistheid en juiste tariefstoepassing, inclusief prijsafspraken.
2. Gedurende de overgangsregeling van artikel 127 lid 2 Wet op het notarisambt is de notaris verplicht er voor te zorgen dat aan de hand van het repertorium voor elke akte een kopie kan worden overgelegd van de aan de cliënt verzonden declaratie of nota van afrekening en van de in voorkomende gevallen daarvoor opgemaakte creditnota.

Voor de vaststelling door de notaris of op het moment van passeren van de akten alle gelden te zijner beschikking staan, kan bijvoorbeeld gewerkt worden met een zogenaamde 'kasstaat' (ook wel controlestaat of vierkantstelling genoemd).

Wanneer de koopsom bij uitzondering niet via de notaris wordt voldaan, hetgeen bijvoorbeeld bij een aandelentransactie

tussen B.V.'s binnen een concern het geval kan zijn, dient de notaris zich ervan te vergewissen dat de in de akte verleende kwijting voor de koopsom terecht wordt verleend.

Doel van een (volledige) urenregistratie per zaak is om de materiële juistheid van de declaratie te kunnen vaststellen indien op uurbasis wordt gedeclareerd. Een urenregistratie is mede van belang met het oog op artikel 55 WNA.

Naast het vastleggen van de bestede uren kunnen in een onderhandenwerkadministratie ook de verschotten, opslagen voor kantoorkosten, directe reiskosten, e.d. worden vastgelegd.

De controle op de rekenkundige juistheid en juiste tariefstoepassing (conform binnen het kantoor dan wel met de cliënt gemaakte afspraken) van de declaraties dient bij voorkeur d.m.v. parafering op de (concept)declaratie zichtbaar te worden gemaakt, tenzij hierin is voorzien door voorgeprogrammeerde maatregelen van interne controle in het geautomatiseerde systeem van gegevensverwerking. De met deze controle belaste medewerker dient bij voorkeur iemand te zijn die niet de zaak heeft behandeld. In de praktijk zal deze taak worden opgedragen aan diegene die belast is met het voeren van de financiële administratie.

Het vorenstaande brengt ook kantoorprocedures mee bij het verstrekken van een offerte en bij het afboeken op uitgeschreven declaraties.

Het tweede lid dient om gedurende de overgangstermijn een eventueel onderzoek naar tariefontduiking te vergemakkelijken. Ook met het oog op de controle op de volledigheid van ontvangsten is het van belang dat bij elke akte een declaratie kan worden overgelegd en eveneens - indien van toepassing - de daaraan gekoppelde creditnota. Aan deze regel kan worden voldaan door - in volgorde van het repertorium - een aparte ordner aan te leggen van alle bij de aktes behorende declaraties, nota's van afrekening en creditnota's. Deze regel staat naast de wettelijke voorschriften die gelden in verband met het in rekening brengen van omzetbelasting.

(Toelichting van 13 september 2000)

Administratie cliëntengelden (art. 6)

Artikel 6

De administratie dient zodanig te zijn dat de notaris zorg kan dragen voor een zorgvuldige bewaring van cliëntengelden en voor een juiste en tijdige door-/terugbetaling van de aan hem toevertrouwde gelden of andere (gelds-)waarden.

Ter waarborging van een juist beheer van gelden, ook van de gelden die gestort zijn op de bijzondere rekening(en) van artikel 25 WNA, dienen procedures en maatregelen van interne controle rond het betalingsverkeer te worden opgezet. Hierbij dient ten minste onderscheid te worden aangebracht tussen betalingen door middel van handmatig geschreven overschrijvingsformulieren, diskettes en telefonische opdrachten dan wel betalingen via telebanking.

De tekeningsbevoegdheid voor betalingen is in beginsel voorbehouden aan de notaris. Indien uit praktische overwegingen andere personen binnen de organisatie betalingsbevoegdheid moeten hebben, brengt de zorgvuldigheid mee dat de betalingsopdrachten door ten minste twee personen worden getekend of gefiatteerd.

Ten minste een van hen zal niet belast mogen zijn met de financiële administratie.

Daarnaast verdient het aanbeveling het contante geldverkeer te minimaliseren vanwege de hiermee verband houdende risico's (zie artikel 8 Verordening beroeps- en gedragsregels).

In nadere regels van het bestuur danwel in een voorbeeld van een kwaliteitshandboek kunnen de intern te nemen maatregelen rond handmatige betalingen, betalingen middels diskette of telebanking en telefonische betalingen nader

worden vastgesteld / aangeduid. Tevens kunnen handvatten gegeven worden voor procedures voor de vaststelling van de juistheid van de bestemming van de gelden aan de hand van onderliggende stukken.

(Toelichting van 13 september 2000)

Geautomatiseerde administratie (art. 7)

Artikel 7

Indien (delen van) de financiële administratie is (zijn) geautomatiseerd dient op adequate wijze aandacht te worden besteed aan de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking.

Doel van dit artikel is dat de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking wordt gewaarborgd door een goede bevoegdhedenprocedure en adequaat beheer van toegangsbeveiligingen, back-upprocedures en dergelijke.

Zo dienen bij gebruik van e-mail beveiligingsmaatregelen te worden genomen die ongewenste toegang danwel toegang door onbekenden tot eigen netwerken voorkomt en die er voorts zorg voor dragen dat de vertrouwelijke informatie niet in handen van derden kan komen.

(Toelichting van 13 september 2000)

Accountantsonderzoek (art. 8)

Artikel 8

De notaris dient er voor te zorgen dat in het verslag van de accountant als bedoeld in artikel 112 lid 1 Wet op het notarisambt (thans artikel 2 regeling op het Notarisambt bew.) tevens wordt aangegeven in hoeverre in opzet is voldaan aan de in deze verordening opgenomen regels.

Op grond van artikel 112 lid 1 WNA (thans artikel 2 regeling op het Notarisambt bew.) is de notaris verplicht de stukken van artikel 24 lid 4 WNA vergezeld te doen gaan van een verslag van een onderzoek daarover van een accountant, dat voor wat betreft de jaarrekening van het kantoor en van de praktijkvennootschap van de notaris ten minste een beoordelingskarakter draagt. De accountant is de deskundige vermeld in artikel 2:393 lid 1 BW, derhalve een registeraccountant of een accountant-administratieconsulent. De jaarrekening omvat de balans, de staat van baten en lasten (winst- en verliesrekening) en de toelichting daarop. Onder de jaarstukken van artikel 24 lid 4 WNA vallen daarnaast de opstelling van de privé-vermogenspositie en de opstelling van het (belastbaar) inkomen (aangifte IB) alsmede de jaarrekening(en) van praktijkvennootschappen en buitenmaatschappelijke balansen en praktijkresultaten indien bijvoorbeeld in maatschapsverband wordt gewerkt.

Door middel van een beoordelingsverklaring als bedoeld in artikel 112 lid 1 WNA (thans artikel 2 regeling op het Notarisambt bew.) deelt de accountant mee dat hem niets is gebleken op grond waarvan hij zou moeten concluderen dat de jaarrekening niet is opgesteld in overeenstemming met de van toepassing zijnde grondslagen voor de financiële verslaggeving. In het algemeen omvat een beoordelingsopdracht geen beoordeling van de opzet en toetsing van de werking van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Om tot een beoordelingsverklaring te kunnen komen zal de accountant veelal kunnen volstaan met het inwinnen van inlichtingen en het uitvoeren van cijferanalyses om conclusies te kunnen trekken.

Teneinde de zekerheid te verkrijgen dat de administratie van een notaris-kantoor in opzet zodanig is ingericht dat daaruit te allen tijde de rechten en verplichtingen kunnen worden gekend, is in artikel 8 de aanvullende verplichting opgenomen dat de accountant aan wie de opdracht tot beoordeling van de jaarrekening van het kantoor wordt verstrekt, tevens zijn oordeel moet uitspreken over de implementatie van de richtlijnen zoals opgenomen in deze verordening. De accountant zal, nu het daarbij zal gaan om het geven van een oordeel over de opzet van organisatorische maatregelen, die opzet op een bepaald tijdstip (of in een korte periode) beoordelen. In de verklaring zal deze aangeven op welke datum danwel in welke periode een onderzoek is ingesteld naar het bestaan binnen het kantoor van de in de verordening voorgeschreven regels. Een onderzoek op het naleven ervan is niet vereist.

Ook in andere verordeningen kan aan de notaris de verplichting worden opgelegd de accountant periodiek een oordeel te laten uitspreken. Dit geschiedt bijvoorbeeld in de Verordening interdisciplinaire samenwerking t.a.v. de zogenaamde Chinese Walls (zie artikel 18 lid 3 WNA).

(Toelichting van 13 september 2000)

Artikel 112 Wna is vervallen. Per 1 januari 2013 is de Regeling op het notarisambt in werking getreden. Hierin staan onder meer regels voor de accountantsverklaring. De notaris dient er voor te zorgen dat de jaarrekening is voorzien van een controleverklaring van een accountant. Indien sprake is van een klein kantoor kan worden volstaan met een beoordelingsverklaring van een accountant. (bew.)

Archivering privé-bescheiden (art. 9)

Artikel 9

De notaris dient er voor te zorgen dat de financiële privé-bescheiden op een zodanige wijze worden gearchiveerd dat de volledigheid hiervan is gewaarborgd, dit mede in verband met de verplichting tot jaarlijkse opstelling van privé-vermogen en inkomen.

Evenals de rechten en verplichtingen van het kantoor dient de notaris te allen tijde zijn privé-rechten en -verplichtingen te kennen. De eisen die aan de privé-administratie worden gesteld gaan echter minder ver dan ten aanzien van de kantooradministratie. De notaris mag geen handelingen verrichten waarvan hij (zie artikel 23 lid 1 WNA) redelijkerwijs moet verwachten dat hij als gevolg daarvan niet meer zal kunnen voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Naar de mate waarin de notaris handelingen verricht die een groter risico in zich zouden kunnen hebben, dient de administratie van zijn privé-rechten en -verplichtingen meer gedetailleerd inzicht te geven, ter vaststelling van dit risico.

Doel van artikel 9 is dat de financiële privé-bescheiden (zoals bankafschriften, belastingaangiften en eigendomsbewijzen) op een gestructureerde wijze worden gearchiveerd, zodat jaarlijks een opstelling van het privé-vermogen en van het inkomen kan worden vervaardigd en dat tevens de ontwikkeling van het privé-vermogen kan worden gevolgd.

Onder het privé-vermogen van de notaris wordt tevens begrepen het vermogen van een gemeenschap van goederen, waarin de notaris is gehuwd of die als gevolg van geregistreerd partnerschap is ontstaan. Ook aandelen in gezamenlijke vermogensbestanddelen vallen onder het privé-vermogen alsmede vorderingen of schulden die voortvloeien uit een door de notaris bij huwelijksvoorwaarden aangegaan verrekenbeding.

(Toelichting van 13 september 2000)

Reglementen (art. 10)

Artikel 10

Het bestuur van de KNB is bevoegd om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels te geven. Over het ontwerp daarvan worden de ledenraad en het Bureau Financieel Toezicht geraadpleegd.

De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

De aan het bestuur verleende bevoegdheid nadere regels vast te stellen is gebaseerd op artikel 89 lid 5 WNA. Nadere regels zullen o.a. gegeven kunnen worden over het bepaalde in de artikelen 2 en 6 van deze verordening.

(Toelichting van 13 september 2000)

Op grond van artikel 2 heeft het bestuur het [Reglement Verslaggevingsstaten](#) vastgesteld op 17 oktober 2001. (bew.)

Slotbepalingen (art. 11-12)

Artikel 11

Deze verordening wordt aangehaald als Administratieverordening.

Artikel 12

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Beleid vrijstelling/puntentoekenning bevordering vakbekwaamheid

Beleid vastgesteld door het bestuur van de KNB op 14 november 2007

Vrijstelling wordt verleend

Ziekte/arbeidsongeschiktheid

In verband met een langer durende ziekte/arbeidsongeschiktheid kan schriftelijk vrijstelling van de permanente educatieverplichting worden gevraagd. Met deze schriftelijke aanvraag moet een doktersverklaring, een verklaring van een uitkeringsinstantie worden meegestuurd of moet de schriftelijke aanvraag door de werkgever voor akkoord worden ondertekend.

Indien een (kandidaat-)notaris voor tenminste 50% arbeidsongeschikt is wordt vrijstelling verleend voor het aantal maanden dat men arbeidsongeschikt is geweest.

Wanneer een (kandidaat-)notaris voor minder dan 50% arbeidsongeschikt is wordt vrijstelling verleend voor het aantal maanden dat men arbeidsongeschikt is geweest naar rato van het percentage van de arbeidsongeschiktheid.

Zwangerschapsverlof/adoptieverlof

De kandidaat-notaris moet de KNB schriftelijk laten weten welke periode het verlof beslaat. Tevens moet een verklaring van een verloskundige of een arts worden overlegd of dient de werkgever de brief voor akkoord te ondertekenen.

Vrijstelling wordt verleend voor de duur van het verlof, thans ten minste 16 weken.

Vrijstelling wordt niet verleend

Het bestuur heeft besloten geen vrijstelling te verlenen:

1. voor deelname aan de notaristelefoon;
2. indien cursussen niet zijn doorgegaan;
3. voor treinstoringen waardoor cursus niet kon worden gevolgd;
4. voor het geven van borstvoeding/het ontbreken van kolfruinte op cursuslocatie;
5. voor drukte/hectiek in verband met opvolging van een notaris;
6. voor het lidmaatschap van een bestuur of de redactie van een vakblad. Uiteraard blijft wel gelden dat punten kunnen worden toegekend voor het schrijven van artikelen voor een wetenschappelijk periodiek.

Puntoekenning

Volgen van WO of HBO-onderwijs

Het volgen in Nederland van - al dan niet postdoctoraal - onderwijs aan een universiteit dan wel de open universiteit waarop de wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek betrekking heeft, wordt gewaardeerd met twee opleidingspunten per behaald studiepoint oude stijl (= 40 uur) en met één opleidingspunt per behaald studiepoint nieuwe stijl (= 28 uur - ECTS), indien het een duidelijk 'leereffect' heeft op vakinhoudelijk gebied dan wel op het gebied van management of financieel bestuur ten behoeve van een notaris-kantoor."

Voor het volgen van HBO-opleidingen wordt per dagdeel van tenminste 3 uur één opleidingspunt toegekend

Lidmaatschap van een commissie

Het KNB-bestuur heeft besloten voor het bijwonen van commissievergaderingen punten toe te kennen als het gaat om vakinhoudelijke commissies en de niet vakinhoudelijke als het een duidelijk 'leereffect' heeft op het gebied van management of financieel bestuur ten behoeve van een notaris-kantoor. Per commissievergadering kunnen twee punten toegekend worden met een maximum van vijf punten per jaar. De daarvoor in aanmerking komende KNB-commissies zijn: Beekhuis, Buitenland, Erfrecht, Herziening appartementsrecht, Koop/Aannemingsovereenkomst, Modellen Ondernemingsrecht, Modellen Registergoed, Preventief Toezicht, Standpunten en de Gecombineerde Commissie Vennootschap.

Lidmaatschap van een kamer van toezicht

Het bestuur heeft besloten voor het lidmaatschap van de kamer van toezicht opleidingspunten toe te kennen in het kader van de permanente educatie. Besloten is voor vakinhoudelijke bijeenkomsten van de leden van de kamer van toezicht per bijeenkomst twee punten toe te kennen met een maximum van vijf opleidingspunten per jaar.

Lidmaatschap bestuur KNB

Vanwege het leereffect van het bestuurslidmaatschap van de KNB op vakinhoudelijk gebied, op het gebied van het notarieel management en op het gebied van de notariële dienstverlening heeft het bestuur besloten de voorzitter van het KNB-bestuur 15 punten per tijdvak toe te kennen voor het bestuurslidmaatschap en de overige leden van het KNB-bestuur 10 punten per tijdvak toe te kennen voor het bestuurslidmaatschap.

Ringvoorzitterschap

Het bestuur heeft besloten voor het ringvoorzitterschap opleidingspunten toe te kennen in het kader van de permanente educatie. Besloten is maximaal 5 opleidingspunten toe te kennen per tijdvak van 2 jaar. Indien er gedurende deze periode wisselingen zijn geweest zullen er pro rata opleidingspunten worden toegekend.

Beleidsregel fattering uitbetalingen

Overwegende dat het gewenst is in een beleidsregel een nadere toelichting te geven op de uitwerking van de vereiste administratieve organisatie en interne controle op een notaris kantoor, genoemd in artikel 1 en artikel 6 van de Administratieverordening;

Gelet op de artikelen 17, 61 en 98 Wet op het notarisambt en artikel 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gehoord de ledenraad;

Stelt de volgende beleidsregel vast:

Beleidsregel, vastgesteld door het bestuur op 13 april 2022

Artikel 1 van de Administratieverordening luidt als volgt: De notaris dient zorg te dragen voor het instellen van een toereikende administratieve organisatie en een stelsel van interne controlemaatregelen waardoor alle opdrachten direct worden vastgelegd en met de vereiste zorgvuldigheid worden uitgevoerd en alle financiële rechten en verplichtingen volledig, juist en tijdig worden vastgelegd en intern verantwoord. Artikel 6 van de Administratieverordening luidt als volgt: De administratie dient zodanig te zijn dat de notaris zorg kan dragen voor een zorgvuldige bewaring van cliëntengelden en voor een juiste en tijdige door-/terugbetaling van de aan hem toevertrouwde gelden of andere (gelds-)waarden.

Het correcte beheer van gelden van cliënten, waaronder in de eerste plaats het beheer van de bijzondere rekeningen als bedoeld in artikel 25 Wet op het notarisambt, is een essentiële voorwaarde voor het maatschappelijk vertrouwen in het notariaat.

Mede gezien de toelichting op artikel 6 van de Administratieverordening waarin in nadere regelgeving door het bestuur van de KNB is voorzien, geeft het bestuur in deze Beleidsregel fattering uitbetalingen een nadere interpretatie van en toelichting op de regelgeving over het stelsel van administratieve organisatie en interne controle op het notaris kantoor aangaande de uitbetaling van gelden van een bijzondere rekening als bedoeld in artikel 25 Wet op het notarisambt.

Hierbij is het vooral van belang dat de notaris nadenkt over de wijze waarop omgegaan wordt met de (fattering van) uitbetaling van gelden. Een andere werkwijze dan weergegeven in deze beleidsregel is niet per definitie verkeerd zolang de notaris kan uitleggen op welke wijze zoveel mogelijk waarborgen zijn aangebracht om de uitbetaling zorgvuldig en juist te laten verlopen. Deze beleidsregel geeft dus een handvat voor een concrete werkwijze. Wordt die werkwijze niet gevolgd dan voorziet de beleidsregel in vastlegging van die afwijkende handelwijze. De notaris moet dan kunnen uitleggen welke maatregelen getroffen zijn.

1. Aan de hand van door een behandelaar van het dossier opgestelde en door hem gefiatteerde onderliggende stukken, wordt de uitbetaling van gelden voorbereid door een of meer andere medewerkers van het notaris kantoor dan degenen die de uitbetaling verrichten.
2. Aan de hand van door een behandelaar van het dossier opgestelde en door hem gefiatteerde onderliggende stukken, wordt de uitbetaling van gelden door een aan het notaris kantoor verbonden notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris die op dat moment de waarneming heeft gecontroleerd en gefiatteerd.
3. Indien de personeelsbezetting op het notaris kantoor de in lid 1 genoemde procedure niet mogelijk maakt, kan het voorbereiden van de uitbetaling plaatsvinden door een behandelaar van het dossier. Daarbij is voorts de procedure als in lid 2 genoemd van toepassing.

4. Indien de personeelsbezetting op het notaris kantoor naleving van de in de leden 1 tot en met 3 genoemde procedures niet mogelijk maakt, hanteert de notaris een andere procedure van flattering en uitbetaling die recht doet aan de eisen die aan flattering en uitbetaling van gelden worden gesteld. De gehanteerde procedure voorziet in ten minste twee verschillende controlerende én flatterende medewerkers, casu quo aan het notaris kantoor verbonden notaris, toegevoegd notaris of waarnemingsbevoegde kandidaat-notaris, onverlet het bepaalde in artikel 25 lid 2 Wna.
5. Indien aan geen van de in deze beleidsregel genoemde procedures wordt voldaan, wordt een procedure vastgelegd die zoveel mogelijk voldoet aan hetgeen in deze beleidsregel is neergelegd. Indien in individuele gevallen niet voldaan kan worden aan de procedure zoals in deze beleidsregel genoemd, wordt dat, alsmede van de reden waarom daaraan niet is voldaan, vastgelegd in het dossier waar de bewuste betaling betrekking op heeft.

Toelichting

De eindverantwoordelijkheid voor het correcte beheer van de bijzondere rekeningen van artikel 25 Wet op het notarisambt berust bij de notaris. Teneinde de notaris te behoeden voor fouten en om fraude te voorkomen, dient ieder notaris kantoor te beschikken over een toereikende administratieve organisatie en interne controle. Hierbij dient voorzien te zijn in functiescheiding en minimaal toepassing van het 'vier ogen-principe'. Deze beleidsregel gaat voor wat betreft de daadwerkelijk flattering van uitbetaling uit van dit 'vier ogen-principe' met daarnaast indien mogelijk ook nog een paar ogen van de dossierbehandelaar die verder niet bij de flattering van de uitbetaling is betrokken.

Met de regel van het tweede lid wordt het belang van een correct geldverkeer benadrukt, zo de samenstelling van het notaris kantoor dat toelaat. Met de genoemde personeelsbezetting wordt mede de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers bedoeld. In het geval geen van deze medewerkers – al dan niet door ziekte of vakantie - beschikbaar zijn, kan de behandelaar van een dossier naast het opstellen en flatteren van stukken zoals de nota van afrekening de betaling ook voorbereiden (lid 3).

De in lid 5 bedoelde vastlegging dient uitsluitend plaats te vinden indien de in de leden 1 tot en met 4 genoemde procedures niet kunnen worden nageleefd. Indien een kantoor structureel niet kan voldoen aan de in deze beleidsregel vastgelegde procedure, omdat de bezetting van het kantoor dat niet toelaat, is het vastleggen en volgen van een eigen procedure noodzakelijk. Deze procedure moet dan zo veel mogelijk aansluiten bij de gedachte achter deze beleidsregel.

(Toelichting van 13 april 2022)

Beleidsregel integere beroepsuitoefening

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is in een beleidsregel een nadere toelichting te geven op de betekenis van het begrip integere beroepsuitoefening, genoemd in artikel 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gelet op de artikelen 17, 61 en 98 Wet op het notarisambt en artikel 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gehoord de ledenraad;

Stelt de volgende beleidsregel vast:

Beleidsregel, vastgesteld door het bestuur op 10 juli 2013

Artikel 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 luidt als volgt: De notaris gedraagt zich in de uitoefening

van zijn beroep en daarbuiten zodanig dat het vertrouwen in het notariaat en in zijn eigen beroepsuitoefening niet wordt geschaad. De toelichting op artikel 2 luidt: Deze bepaling geeft één van de kernelementen van het notariaat weer, een algemene richtlijn voor het gedrag van iedere notaris en kandidaat-notaris bij zijn beroepsuitoefening en in privé. Het notariaat kan als beroepsgroep alleen functioneren als de notaris eer en aanzien geniet, dat wil zeggen, als het publiek vertrouwen heeft in zijn onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit. Op verschillende plaatsen in de Wet op het notarisambt wordt het belang van de eer en aanzien van het notariaat geformuleerd. Bijvoorbeeld in artikel 8 Wna, op grond waarvan een benoeming tot notaris kan worden geweigerd als vrees bestaat dat de betrokkene de eer en het aanzien van het notarisambt zal schaden en in artikel 96 Wna, dat het toezicht regelt op onder meer de eer en het aanzien van het notarisambt. Artikel 61 Wna bepaalt dat het mede tot de taken van de KNB behoort om te zorgen voor de eer en het aanzien van het ambt. In de wet staat echter nergens met zoveel woorden dat de notaris de eer en het aanzien van het ambt hoog moet houden. De eer en het aanzien noemen wij voortaan integere beroepsuitoefening.

In deze Beleidsregel integere beroepsuitoefening geeft het bestuur van de KNB een nadere toelichting en interpretatie van deze regelgeving. Hiermee formuleert het bestuur ook zijn klachtenbeleid op het punt van integere beroepsuitoefening, in het bijzonder daar waar het personeelsbeleid van de notaris en de samenwerking met derden mogelijk (in schijn) de eer en aanzien en daarmee de integere beroepsuitoefening raakt. Volgens het bestuur kan het in dienst nemen van of het op andere wijze samenwerken met een uit het ambt ontzette notaris of een kandidaat-notaris aan wie het recht tot waarneming definitief is ontzegd, schadelijk zijn voor de eer en het aanzien van het ambt. Consumenten zullen veelal niet begrijpen waarom een uit het ambt ontzette notaris toch op een notaris kantoor werkzaam kan blijven. Dit komt het vertrouwen dat het publiek in de notaris heeft niet ten goede en dergelijke beeldvorming moet dan ook voorkomen worden. Ook binnen het notariaat is de opvatting dat het onwenselijk is dat een ontzette notaris nog wel binnen het notariaat werkzaam kan zijn, terwijl hij hier eigenlijk niet meer thuishoort omdat zulks niet past binnen de integere beroepsuitoefening die het notariaat nastreeft. Volgens het bestuur is een definitief verbod om een ontzette notaris in dienst te nemen of anderszins samen te werken niet haalbaar en onwenselijk. Het bestuur zoekt daarom aansluiting bij de praktijk bij advocaten waarbij een geschrapte advocaat na verloop van tijd ook weer een verzoek kan indienen bij de balie om ingeschreven te worden. Voor accountants geldt met betrekking tot ontzetting een termijn van tien jaar waarin zij niet het vak van accountant mogen uitoefenen. In deze beleidsregel wordt de mogelijkheid geboden om in uitzonderlijke gevallen van deze regel af te wijken.

(Toelichting van 10 juli 2013)

1. Het is een notaris of de onderneming(en) waarin de notaris zijn ambt uitoefent, niet toegestaan om personen in dienst te nemen of op enige andere wijze samen te werken met personen die, als gevolg van een tuchtrechtelijke of gerechtelijke uitspraak, het ambt van notaris niet meer mogen bekleden of niet meer als toegevoegd of waarnemend notaris mogen optreden.
2. Het hiervoor genoemde verbod geldt voor de duur van tien jaar vanaf het moment dat de onder 1. genoemde gerechtelijke uitspraak de kracht van gewijsde heeft gekregen.
3. Voor zover de onder 2. genoemde periode van tien jaar tot onevenredige gevolgen leidt, kan het bestuur op grond van een gemotiveerd verzoek, deze beleidsregel in een specifieke situatie buiten toepassing te verklaren.

Beleidsregel nevenbetrekkingen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is in een beleidsregel een nadere toelichting te geven op artikel 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011, in verband met de nevenbetrekkingen, genoemd in artikel 11 van de Wet op het notarisambt; Gelet op de artikelen 11, 17, 61 en 98 Wet op het notarisambt en artikel 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gehoord de ledenraad;

Stelt de volgende beleidsregel vast:

Beleidsregel, vastgesteld door het bestuur op 13 april 2022

Artikel 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 luidt als volgt: De notaris gedraagt zich in de uitoefening van zijn beroep en daarbuiten zodanig dat het vertrouwen in het notariaat en in zijn eigen beroepsuitoefening niet wordt geschaad. De toelichting op artikel 2 luidt: Deze bepaling geeft één van de kernelementen van het notariaat weer, een algemene richtlijn voor het gedrag van iedere notaris, toegevoegd notaris en kandidaat-notaris bij zijn beroepsuitoefening en in privé. Het notariaat kan als beroepsgroep alleen functioneren als de notaris eer en aanzien geniet, dat wil zeggen, als het publiek vertrouwen heeft in zijn onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit. Op verschillende plaatsen in de Wet op het notarisambt wordt het belang van de eer en aanzien van het notariaat geformuleerd. Bijvoorbeeld in artikel 8 Wna, op grond waarvan een benoeming tot notaris kan worden geweigerd als vrees bestaat dat de betrokkene de eer en het aanzien van het notarisambt zal schaden en in artikel 96 Wna, dat het toezicht regelt op onder meer de eer en het aanzien van het notarisambt. Artikel 11 Wna geeft een regeling over nevenbetrekkingen. Geregeld is dat de kamer voor het notariaat de uitoefening van een nevenbetrekking door een notaris ongewenst kan verklaren, indien hierdoor zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid wordt of kan worden beïnvloed dan wel de eer of het aanzien van het ambt wordt of kan worden geschaad. Artikel 61 Wna bepaalt dat het mede tot de taken van de KNB behoort om te zorgen voor de eer en het aanzien van het ambt.

In deze Beleidsregel nevenbetrekkingen geeft het bestuur van de KNB een interpretatie van en nadere toelichting op de regelgeving over nevenbetrekkingen.

1. Voordat de notaris bij een rechtspersoon of personenvennootschap een nevenbetrekking aanvaardt, onderzoekt hij, voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden verwacht, of er een stelsel van administratieve organisatie en interne controle is, dat passend is voor de omvang en financiële huishouding van die nevenbetrekking
2. Indien de notaris meent dat voldaan wordt aan het genoemde in lid 1 van deze beleidsregel en hij die nevenbetrekking heeft aanvaard, is hij zich tijdens de uitoefening van die nevenbetrekking bewust van het belang van de naleving de procedures binnen dat stelsel. Zodra de notaris redelijkerwijs niet of onvoldoende de overtuiging heeft van de naleving van het stelsel van administratieve organisatie en interne controle binnen de organisatie, zet hij zich onverwijld in voor de naleving van passende maatregelen. Zo nodig beëindigt hij zijn nevenbetrekking.
3. In geval van een nevenbetrekking die een notaris niet binnen een organisatie uitoefent, waarin hij mede het beheer en de beschikking verkrijgt over gelden van een ander, geldt dat alle financiële rechten en verplichtingen die uit dat beheer voortvloeien volledig, juist en tijdig worden vastgelegd en in de kantooradministratie worden verantwoord.
4. Deze Beleidsregel is van overeenkomstige toepassing op de toegevoegd notaris en de kandidaat-notaris.

Toelichting

“De wet maakt bij de meldingsplicht geen onderscheid tussen nevenbetrokkingen die meer in de persoonlijke sfeer liggen en de nevenbetrokkingen die meer in de zakelijke sfeer liggen. Iedere nevenbetrokking moet eerst gemeld worden.”

(Kamerstukken 1995-1996, 23 706, nr. 6, p.37). Dit houdt onder meer in dat een notaris die als enig aandeelhouder de functie van enig bestuurder van zijn persoonlijke houdstermaatschappij wil aannemen, deze functie moet melden. Zo wordt zorg gedragen voor een maximale transparantie die van de notaris ook verwacht mag worden.

Deze beleidsregel beoogt handvatten te bieden voor situaties waarin de notaris bij het vervullen van nevenbetrokking met gelden in aanraking komt dan wel zelf het beheer – bijvoorbeeld als penningmeester – over gelden krijgt. Daarbij is het vooral van belang om te kijken naar het stelsel van administratieve organisatie en interne controle. Uitgangspunt hierbij is dat de notaris in beginsel geen nevenbetrokking aanvaardt bij derden indien hij binnen die organisatie als enige persoon een functie vervult. Onder het vorenstaande wordt dus uitdrukkelijk niet bedoeld de situatie dat een notaris als enig aandeelhouder de functie van enig bestuurder van zijn persoonlijke houdstermaatschappij (waarbinnen hij zijn notarispraktijk uitoefent) vervult.

Bij de vraag of een organisatie een stelsel kent van administratieve organisatie en interne controle dat passend is voor de omvang van die organisatie, behoeven bijzondere aandacht de procedures die ten doel hebben te waarborgen dat financiële middelen waarover de organisatie beschikt of zal beschikken, daadwerkelijk worden aangewend in overeenstemming met het doel van de organisatie. De rol die het notariaat vervult binnen het maatschappelijk leven moet een notaris kunnen blijven invullen. Het bestuurslidmaatschap in een lokale sportclub of serviceclub behoort zonder meer tot de mogelijkheden. Daar waar sprake is van het beheer van gelden zal, zoals in de rol van penningmeester, zal de notaris dat enkel kunnen doen als er sprake is van een goede interne controle. Bij kleinere verenigingen kan gedacht worden aan een kascommissie of een soortgelijk middel.

Naar mate de omvang van het financiële beheer van de organisatie groter is dan die van de reguliere lokale verenigingen, dienen de geldende procedures te voorzien in meer waarborgen. Daarbij dient binnen de administratieve organisatie en bij de interne controle aandacht te zijn voor functiescheiding. Geregeld dient dan te zijn dat voor uitbetalingen het akkoord van meer dan één persoon vereist is. Een nevenbetrokking bij een organisatie die hier niet aan voldoet, is ongewenst.

Met betrekking tot het bepaalde in tweede lid geldt dat de notaris, voor zover dat redelijkerwijs van hem kan worden verwacht, zich inzet voor en zo mogelijk toeziet op de naleving van die procedures.

Bij de in lid 3 genoemde nevenbetrokkingen kan het zowel gaan om nevenbetrokkingen waarvoor een rechterlijke benoeming noodzakelijk is of plaatsvindt, als om nevenbetrokkingen die ook zonder bemoeienis van de rechter kunnen worden aanvaard. Een voorbeeld van een nevenbetrokking waaraan een rechterlijke benoeming ten grondslag ligt, is de benoeming tot meerderjarigenbewindvoerder. Als nevenbetrokkingen waaraan geen rechterlijke benoeming ten grondslag ligt, kunnen gelden die van gevolmachtigde of testamentair bewindvoerder. Indien de notaris een in lid 3 bedoelde nevenbetrokking wil aanvaarden samen met een ander, verlangt de betrokkenheid van de notaris ook zorgvuldigheid met betrekking tot die ander(en). Die zorgvuldigheid is wenselijk, in het bijzonder maar niet uitsluitend, op het gebied van het financiële beheer in de gevallen waarin deze ander zelfstandig over gelden kan beschikken.

Voor veel van de functies zoals bedoeld in lid 3, zal in de meeste gevallen voorzien zijn in regels die de goede uitoefening van die functies beogen, bijvoorbeeld door verplichtingen achteraf rekening en verantwoording af te leggen. Voor zover die regels repressief van aard zijn, doen die niet af aan de wenselijkheid van de preventieve procedures die blijf geven van een stelsel van administratieve organisatie en interne controle dat passend is.

Het in lid 3 bepaalde geldt ongeacht of de notaris die nevenbetrokking alleen of tezamen met een ander uitoefent.

Naar mate nevenbetrokkingen meer zien op de besloten familie- of persoonlijke sfeer van de notaris zal de eer en het aanzien van het notarisambt minder in het geding kunnen zijn. Bij nevenbetrokkingen in de familiesfeer kan gedacht kan worden aan een rol binnen een familiebedrijf of een door familie opgerichte (goede doelen) stichting. Bij de persoonlijke sfeer moet

gedacht worden aan rollen binnen een vereniging van eigenaren van het complex waar de notaris woonachtig is of een rol in een medezeggenschapsraad op de school van één van de kinderen van de notaris. Uiteraard geldt ook hier dat een juiste uitoefening van de functie, zonder conflicterende belangen en met de nodige zorgvuldigheid van belang is.

Een rol als gemachtigde in een levenstestament of als executeur bij directe familie is een uitzondering op de regel en hoeft niet als nevenbetrekking gemeld te worden. Indien deze rol wordt uitgeoefend als notaris is evemin sprake van een nevenbetrekking, desondanks dient deze wel te worden verantwoord in de kantooradministratie.

(Toelichting van 13 april 2022)

Beleidsregel provisie

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is in een beleidsregel een nadere toelichting te geven op het provisieverbod, genoemd in artikel 9 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gelet op de artikelen 17, 61 en 98 Wet op het notarisambt en artikel 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gehoord de ledenraad;

Stelt de volgende beleidsregel vast:

Beleidsregel, vastgesteld door het bestuur op 11 juli 2012

Artikel 9 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 luidt als volgt:

Het is de notaris niet geoorloofd provisie te betalen of te ontvangen voor het aanbrengen van opdrachten.

Dit artikel heeft als strekking te voorkomen dat de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris in gevaar wordt gebracht door afspraken waarbij aan niet rechtstreeks betrokkenen of tussenpersonen een voordeel wordt toegezegd. Het hoeft daarbij niet alleen te gaan om een tegemoetkoming ter verkrijging van een concrete opdracht.

De Staatssecretaris voor Veiligheid en Justitie heeft bij brief van 15 september 2011 op grond van artikel 91 van de Wet op het notarisambt goedkeuring verleend aan de Verordening Beroeps- en gedragsregels zoals die door de ledenraad van de KNB is vastgesteld op 22 juni 2011. De staatssecretaris heeft de KNB daarbij het volgende in overweging gegeven.

"In artikel 9 van de verordening is het verbod op het betalen van provisie door de notaris ter verwerving van opdrachten geregeld. Met het oog op het niet onnodig belemmeren van de mededinging in de uitvoeringspraktijk ga ik ervan uit dat het begrip provisie ziet op het betalen voor opdrachten of doorverwijzing van klanten door de notaris. Zulks is verboden met het oog op het beschermen van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris. Betaling voor commerciële wervingsactiviteiten en andere vormen van dienstverlening zijn uiteraard toegestaan, met inachtneming van de regels in de Wet op het notarisambt, in het bijzonder ten aanzien van de eer en aanzien van het ambt, alsmede met inachtneming van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris. Het lijkt mij derhalve aangewezen dat de KNB voor de uitvoeringspraktijk e.e.a. nader toelicht."

In deze Beleidsregel provisie geeft het KNB-bestuur deze nadere toelichting en interpretatie van regelgeving. Hiermee formuleert het bestuur ook zijn klachtenbeleid op het punt van adverteren via verwijzers. Volgens het bestuur werkt het absolute verbod om via verwijzers te adverteren niet goed uit. Indien een normale, marktconforme, vergoeding wordt

betaald, staat de onafhankelijkheid niet per definitie op het spel. Uitgaande van de omstandigheid dat de notaris als ondernemer en een verwijzer nooit volledig onafhankelijk van elkaar zijn, mag de notaris een overeenkomst alleen aangaan, als de voorwaarden en bepalingen van de overeenkomst niet afwijken van die welke zouden worden overeengekomen tussen onafhankelijke partijen. Daarmee vervalt de Beleidsregel adverteren via verwijzers: alleen als sprake is van voorwaarden die niet zouden zijn overeengekomen als het om onafhankelijke partijen zou gaan, is het verboden te adverteren via verwijzers, omdat dan de onafhankelijkheid van de notaris wordt aangetast.

(Toelichting van 11 juli 2012)

1. Onder provisie wordt verstaan een vergoeding die makelaars, verwijzers of andere derden ontvangen voor het aanbrengen van opdrachten.
2. Uitgaande van de omstandigheid dat de notaris als ondernemer en een verwijzer nooit volledig onafhankelijk van elkaar zijn, mag de notaris een overeenkomst alleen aangaan, als de voorwaarden en bepalingen van de overeenkomst niet afwijken van die welke zouden worden overeengekomen tussen onafhankelijke partijen.
3. Zo zijn onder deze voorwaarde betalingen toegestaan voor feitelijke werkzaamheden en diensten van derden, zoals de mogelijkheid al dan niet via een website offerteverzoeken te ontvangen.
4. Zo zijn onder deze voorwaarde ook betalingen toegestaan voor een advertentie, reclame, advertorial, interview of andere publiciteit in een gegevensdrager van een derde, al dan niet verwijzer. Deze vorm van publiciteit bedrijven via verwijzers is toegestaan, onder dezelfde voorwaarden en bepalingen die zouden gelden tussen van elkaar onafhankelijke partijen.

Deze Beleidsregel provisie treedt in werking op 11 juli 2012 en vervangt de Beleidsregel Adverteren via verwijzers van 20 oktober 2005.

Beleidsregel tijdstip uitbetaling van gelden

Bij levering van een registergoed en vestiging van een beperkt recht daarop dient de notaris te wachten met het uitbetalen van gelden die in dat verband in zijn handen zijn gestort, totdat uit de narecherche in de openbare registers is gebleken dat er geen eerdere ingeschreven beslagen, hypotheek, leveringen of inschrijvingen als bedoeld in artikel 7:3BW (de Vormerkung) aan de transactie in de weg kunnen staan.

Beleidsregel vastgesteld door het bestuur van de KNB, gepubliceerd op 2 juni 2006 en uitgebreid bij besluit van het bestuur van 12 december 2007, gepubliceerd op 18 december 2007.

Gebruikelijk is dat de koper van een registergoed de koopsom in handen van de notaris stort. Bij een levering van een registergoed plegen verkoper en koper met elkaar overeen te komen dat de levering vrij van hypotheek en beslagen plaats zal vinden. Volgens het arrest van de Hoge Raad van 30 januari 1981, NJ 1982, 56 (Baarns beslag) mag de notaris in dat geval de tegenprestatie van de koper pas ter beschikking stellen van diens wederpartij nadat hij heeft gecontroleerd dat de levering inderdaad vrij van hypotheek en beslagen heeft plaatsgevonden. Een correcte narecherche zal moeten uitwijzen of hieraan is voldaan.

Wanneer de notaris kan uitbetalen, hangt dus af van het tijdstip waarop de narecherche een actueel beeld geeft van

hypotheken en beslagen die aan de koper kunnen worden tegengeworpen. Dit tijdstip hangt af van de snelheid waarmee het Kadaster aangeboden hypotheken en beslagen signaleert. De notaris dient de termijn af te wachten die het Kadaster daarvoor maximaal nodig heeft.

Het Kadaster geeft aan niet vóór 9.00 uur van de eerstvolgende werkdag na aanbidding van een afschrift van een hypotheekakte zekerheid te kunnen geven dat het betreffende afschrift wordt gesignaleerd. Beslagen worden gedurende de openingstijden van het Kadaster binnen 1 ½ uur verwerkt. Dat betekent dat de narecherche pas na het verstrijken van het laatste van deze twee tijdstippen een betrouwbaar beeld geeft.

Een en ander geldt mutatis mutandis voor de vestiging van beperkte rechten op een registergoed.

(Toelichting 2 juni 2006)

De huidige beleidsregel is in beperkte mate uitgebreid. Recherche moet niet alleen plaatsvinden in Register hypotheken 3 maar ook in hypotheken 4. Deze uitbreiding van de rechercheplicht betekent dat de notaris ook rechercheert op onbekende inschrijvingen in dat register. Deze regel betekent dat de notaris na het bewijs van ontvangst in Register hypotheken 3 rechercheert op onbekende beslagen en hypothecaire inschrijvingen. Hierdoor wordt onderkend of een verkoper de onroerende zaak diezelfde dag reeds aan een ander heeft overgedragen dan wel Vormerkung door een andere koper heeft plaatsgevonden. Dit betekent dat de notaris na bewijs van ontvangst en na recherche in beide registers kan uitbetalen.

(Toelichting 18 december 2007)

Besluit ondernemingsplan notaris

Besluit van 9 april 1999, houdende nadere regels inzake het ondernemingsplan en de samenstelling en de werkwijze van de Commissie van deskundigen in verband met de vestiging van een notaris (Besluit ondernemingsplan notaris)

Algemene maatregel van bestuur van 9 april 1999, Stb. 1999, 191, inw. tr. 1 oktober 1999.

Dit besluit bevat nadere regels met betrekking tot het ondernemingsplan dat door (kandidaat-)notarissen moet worden overlegd in het kader van een verzoek tot benoeming tot notaris en over de samenstelling en de werkwijze van de Commissie van deskundigen die krachtens de Wet op het notarisambt is belast met de advisering over deze plannen. Uit het ondernemingsplan moet blijken dat de verzoeker in ieder geval voldoet aan de eisen van artikel 7, eerste lid, van de wet. Dat betekent dat:

- a. de verzoeker over voldoende financiële middelen beschikt om een kantoor te houden dat in overeenstemming is met de eisen van het ambt; en
- b. dat op redelijke gronden mag worden verwacht dat na drie jaren de praktijk kostendekkend kan worden uitgeoefend.

De achtergrond van deze bepaling is de vrees voor het ontstaan van kleine, financieel slechtlopende praktijken («achterkamertjes-notariaat»). In het voorontwerp voor een Wet op het notarisambt van februari 1991 was deze bepaling nog niet opgenomen. In reactie daarop werd van verschillende zijden gewezen op de gevaren die de invoering van een «vrij» notariaat met zich zou brengen, zoals de afhankelijkheden die zouden kunnen ontstaan met de ongewenste gevolgen voor de onpartijdigheid van de notaris en de grotere kans op faillissementen. Om die reden is in het kader van de benoembaarheidsvereisten thans in de wet bepaald dat de (kandidaat-)notaris over een

ondernemingsplan dient te beschikken, waaruit blijkt dat hij over voldoende financiële middelen beschikt om in de voorgenomen plaats van vestiging kantoor te kunnen houden overeenkomstig de eisen van het ambt en ten minste drie jaren de aanloopkosten van het kantoor te kunnen dragen, waarna de praktijk kostendekkend moet zijn.

Over het ondernemingsplan wordt advies uitgebracht door een door de Minister van Justitie te benoemen Commissie van deskundigen (hierna: de Commissie). Dit advies wordt door de (kandidaat-)notaris zelf ingewonnen en als bijlage gevoegd bij het in het kader van het verzoek tot benoeming in te dienen ondernemingsplan (art. 7 lid 2 van de wet). De Commissie beoordeelt in haar advies of het ondernemingsplan voldoet aan de in de wet gestelde eisen. Het kan derhalve positief of negatief luiden.

Het systeem van de wet gaat ervan uit dat de Commissie wordt ingeschakeld voorafgaand aan de indiening van een benoemingsverzoek, en wel rechtstreeks door de (kandidaat-)notaris zelf. De advisering maakt daarmee dus geen onderdeel uit van de besluitvorming over het benoemingsverzoek, waarop de bepalingen over besluiten in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing zijn. De advisering door de Commissie is een op zichzelf staande procedure, die uitmondt in een advies (en geen besluit).

Deze opzet heeft twee consequenties. De eerste is dat met het oog op een doelmatige werkwijze van de Commissie enkele aparte - deels aan de Awb ontleende - voorzieningen in dit besluit noodzakelijk zijn (artikel 3, tweede lid, 4, 6, 9, onderdeel b, en 10). In de tweede plaats kan in een dergelijk systeem niet uitgesloten worden dat adviezen in het geheel niet, of met geruime vertraging, tot een verzoek tot benoeming leiden ofwel dat een zodanig verzoek niet tot een feitelijke benoeming leidt. Dit betekent dat de Commissie bij de inhoud van haar advisering geen rekening kan houden met eerder ingediende ondernemingsplannen, zelfs niet wanneer deze op dezelfde plaats van vestiging betrekking hebben en er van daadwerkelijk concurrerende vestigingsinitiatieven sprake zou zijn. De Commissie kan in een dergelijk geval dus twee kort na elkaar ingediende ondernemingsplannen - elk op zich - positief beoordelen.

Wanneer zich de situatie voordoet dat tussen het uitbrengen van een (positief) advies door de Commissie en het indienen van een benoemingsverzoek bij de minister een aanzienlijk tijdsverloop is opgetreden, kan het advies en het daaraan ten grondslag liggende ondernemingsplan inmiddels achterhaald zijn als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden (o.a. nieuwe benoemingen). De minister zal op grond hiervan tot een afwijzende beschikking op het benoemingsverzoek kunnen komen.

(Nota van toelichting)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Staatssecretaris van Justitie van 17 februari 1999, Directie Wetgeving nr. 747930/99/6;

Gelet op de artikelen 7, derde lid, en 110, tweede lid, van de Wet op het notarisambt;

De Raad van State gehoord (advies van 25 maart 1999, nr. W03.99.0076/I);

Gezien het nader rapport van Onze Staatssecretaris van Justitie van 31 maart 1999, Directie Wetgeving nr. 756523/99/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Paragraaf 1 Algemene bepalingen (art. 1)

Artikel 1

In dit besluit en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. *wet*: de Wet op het notarisambt;

- b. *ondernemingsplan*: het ondernemingsplan, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel b, onder 4°, van de wet;
- c. *Commissie*: de Commissie van deskundigen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van de wet;
- d. *plaats van vestiging*: de gemeente, bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet.

Paragraaf 2 Het ondernemingsplan (art. 2-4)

Artikel 2

Het ondernemingsplan brengt tot uitdrukking of het voornemen tot vestiging betreft:

- a. opvolging in een reeds gevestigd solitair kantoor;
- b. vestiging van een solitair kantoor;
- c. opvolging in een reeds gevestigd kantoor in associatief verband;
- d. vestiging in associatief verband met een reeds gevestigd kantoor;
- e. vestiging van een kantoor in associatief verband;
- f. wijziging van de plaats van vestiging.

Het ondernemingsplan onderbouwt het verzoek tot benoeming met het oog op vestiging in een bepaalde gemeente. Uit artikel 8, eerste lid, van de wet volgt reeds dat een (kandidaat-)notaris bij het verzoek tot benoeming opgave doet van de gemeente waarin hij voornemens is zich te vestigen. De gemeente - als plaats van vestiging - is uiteraard een belangrijk gegeven bij een ondernemingsplan, zowel bij het opstellen als bij het beoordelen ervan. In aanvulling hierop schrijft artikel 2 van het besluit voor dat het ondernemingsplan aangeeft op welke vorm van vestiging het ondernemingsplan betrekking heeft.

Bij nieuwe vestigingen, waar sprake is van uitbreiding van het aantal notarissen, kunnen drie situaties onderscheiden worden. In de eerste plaats kan het gaan om een solitaire (zelfstandige) vestiging. In de tweede plaats kan sprake zijn van een nieuwe vestiging in associatief verband met reeds gevestigde notarissen. Tot slot kan gedacht worden aan de vestiging van een nieuw associatief kantoor. In dit geval moet uit de ingediende ondernemingsplannen blijken dat deze betrekking hebben op dezelfde plaats van vestiging en dat de indieners de bedoeling hebben één kantoor te vestigen in associatief verband. Naast de nieuwe vestigingen kunnen nog twee vestigingsmogelijkheden worden onderscheiden. Het aantal notarissen blijft hierbij gelijk. Ten eerste kan het gaan om opvolging in een bestaand solitair kantoor en in de tweede plaats kan sprake zijn van opvolging in een kantoor dat in associatief verband wordt gevoerd. Een en ander resulteert in de vijf verschillende vestigingsmogelijkheden, die in onderdeel a tot en met e zijn genoemd. Tenslotte is er de mogelijkheid van een verzoek tot wijziging van de plaats van vestiging, ingediend door een zittende notaris. De wet verplicht een notaris ook bij verandering van de plaats van vestiging tot het indienen van een ondernemingsplan (artikel 10 lid 2).

Voor ondernemingsplannen die betrekking hebben op de opvolging in een bestaand kantoor (zowel een solitair als een associatief kantoor) wordt gewezen op het belang van een tijdige indiening van de adviesaanvraag over het plan. Wanneer gestreefd wordt naar benoeming van de nieuwe notaris aansluitend aan het defungeren van de oude notaris, zou de adviesaanvraag bij de Commissie, gelet op de met de advies- en benoemingsprocedure gemoeide (maximum-)termijnen, circa negen maanden voorafgaand aan het tijdstip van defungeren bij de Commissie moeten worden ingediend.

(Nota van toelichting)

Artikel 3

1. Het ondernemingsplan bevat in ieder geval een uitwerking van de volgende onderdelen:

- a. marktverkenning;
- b. opzet van de kantoororganisatie;
- c. resultatenprognose, en
- d. financieringsplan.

2. Artikel 4:2, tweede lid, en 4:4 van de Algemene wet bestuursrecht zijn van overeenkomstige toepassing.

In artikel 3, eerste lid, is bepaald dat in het ondernemingsplan in ieder geval aandacht aan de volgende aspecten wordt geschonken: marktverkenning, opzet van de kantoororganisatie, resultatenprognose en een financieringsplan. De concrete uitwerking van deze aspecten zal sterk afhangen van het type vestiging dat wordt beoogd. Wanneer het om continuering of uitbreiding van een bestaand kantoor gaat, zal de uitwerking vanzelfsprekend eenvoudiger kunnen zijn dan bij vestiging van een nieuw kantoor. Bij de totstandkoming van de wet is in die zin reeds geconcludeerd (o.a. kamerstukken II 1993/94, 23 706, nr. 3, blz. 8 en 20). In het eerste geval zal het accent gelegd kunnen worden op actuele bedrijfseconomische informatie met betrekking tot de praktijkomvang en de financiële basis van het kantoor. In het tweede geval zijn meer omvattende analyses nodig.

In het navolgende wordt op elk van de aspecten nader ingegaan, vanuit de gedachte dat sprake is van een nieuw te vestigen notariskantoor.

- *marktverkenning*
Het plan zal een analyse van de marktsituatie dienen te bevatten. Onderbouwd zal moeten worden welke omzet van de praktijk als geheel wordt verwacht en binnen welke periode deze omzet kan worden bereikt. Het verdient aanbeveling om in de analyse het verband tussen de te verwachten praktijkomvang en de (demografische en sociaal-economische) ontwikkeling in het gebied van vestiging duidelijk aan te geven. Indien sprake zal zijn van samenwerking met andere beroepsbeoefenaren (art. 18 lid 1 van de wet) zal dit in dit onderdeel tot uitdrukking moeten komen.
- *opzet van de kantoororganisatie*
Bij dit onderdeel dienen de volgende punten belicht te worden: personeel, automatisering, werkorganisatie en huisvesting.
- *resultatenprognose*
Hieronder wordt verstaan een prognose van de baten en lasten van de inrichting en de bedrijfsvoering van het te vestigen kantoor.
- *financieringsplan*
Het financieringsplan beschrijft hoe de benodigde investeringen (investeringsprognose) worden gefinancierd.

Het ondernemingsplan dient in verband met de wettelijke beoordelingscriteria (o.a. kostendekkende praktijkvoering na drie jaren) tenminste een periode van drie jaren te bestrijken.

In het tweede lid is artikel 4:2, tweede lid, Awb van overeenkomstige toepassing verklaard. Op grond hiervan is de indiener van het ondernemingsplan verplicht gegevens en bescheiden te verschaffen die de Commissie voor haar advies nodig heeft en waarover de indiener redelijkerwijs de beschikking kan krijgen.

Het eveneens van overeenkomstige toepassing verklaarde artikel 4:4 Awb geeft de Commissie de mogelijkheid - in de toekomst - een model voor te schrijven voor de inrichting van het ondernemingsplan en het verstrekken van gegevens.

(Nota van toelichting)

Artikel 4

1. De indiener van het ondernemingsplan verstrekt gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat hij voldoet of binnen drie maanden zal voldoen aan de voorwaarden, bedoeld in artikel 6, tweede lid, onderdeel b, onder 1°, 2° en 3° van de wet.
2. Indien na een negatief advies over een ondernemingsplan door dezelfde indiener een nieuw verzoek om advies wordt gedaan dat op dezelfde plaats van vestiging betrekking heeft, is hij gehouden nieuw gebleken feiten of veranderde omstandigheden te vermelden.

Deze bepaling is met name van belang voor een doelmatige werkwijze van de Commissie. Op grond van artikel 4, eerste lid, verstrekt de indiener van het verzoek om advies over een ondernemingsplan gegevens en bescheiden waaruit blijkt dat hij aan de aldaar genoemde wettelijke benoembaarheidseisen voldoet, of daar uiterlijk binnen drie maanden aan zal voldoen. Het betreft de benoembaarheidsvereisten waarvan betrekkelijk eenvoudig kan komen vast te staan dat daaraan wordt voldaan, zoals het met goed gevolg hebben doorlopen van de beroepsopleiding of de verplichte stage. De sanctie op het niet voldoen aan de hier genoemde wettelijke benoembaarheidsvereisten is opgenomen in artikel 9, onderdeel b, van het besluit. Op grond van deze bepaling geeft de Commissie een negatief advies. Artikel 4, eerste lid, is opgenomen om te voorkomen dat de Commissie gedwongen zou zijn om over ondernemingsplannen te adviseren die op evident «kansloze» benoemingsverzoeken betrekking hebben.

Voor diegenen die tot notaris benoembaar zijn op grond van het overgangsrecht (artikel 123, derde lid, van de wet) geldt uiteraard dat zij in dit verband slechts gehouden zijn gegevens en bescheiden te verstrekken waaruit blijkt dat zij voldoen of binnen drie maanden zullen voldoen aan het vereiste dat zij gedurende zes jaar onder verantwoordelijkheid van een notaris notariële werkzaamheden hebben verricht, de duur van de stage daaronder begrepen, en aan het vereiste van artikel 6, tweede lid, onderdeel b, onder 3°. Artikel 4, tweede lid, is ontleend aan artikel 4:6 Awb, dat een vereenvoudigde afdoeningsmogelijkheid biedt voor zgn. «herhaalde» aanvragen.

(Nota van toelichting)

Paragraaf 3 De commissie (art. 5-11)

Artikel 5

1. De Commissie bestaat uit een voorzitter en twee leden.
2. De voorzitter en een van de leden bezitten bedrijfseconomische deskundigheid. Het andere lid is notaris.
3. De voorzitter en de leden worden voor een termijn van ten hoogste vier jaar benoemd. Zij kunnen eenmaal herbenoemd worden.
4. Er zijn twee plaatsvervangende leden. Het ene lid bezit bedrijfseconomische deskundigheid, het andere lid is notaris. De voorzitter wordt zo nodig vervangen door het lid dat bedrijfseconomische deskundigheid bezit.
5. De Commissie stelt nadere regels vast omtrent haar eigen werkwijze.
6. In het secretariaat van de Commissie wordt voorzien door het Bureau.

Artikel 5 bevat in de eerste plaats nadere regels met betrekking tot de samenstelling van de Commissie van

deskundigen. In de memorie van toelichting op de Wet op het notarisambt is aangegeven dat de Commissie uit financieel-economische deskundigen zal bestaan en in minderheid uit notarissen (kamerstukken II 1993/94, 23 706, nr. 3, blz. 20). Bij nader inzien kan bij de beoordeling van een ondernemingsplan niet met een financieel-economische beoordeling worden volstaan, maar is een bredere - bedrijfseconomische - deskundigheid noodzakelijk, onder andere met het oog op de beoordeling van de in artikel 3, eerste lid, onder a en b genoemde onderdelen van het ondernemingsplan (marktverkenning en opzet van de kantoororganisatie). Het besluit spreekt dan ook over leden met bedrijfseconomische deskundigheid, waaronder financieel-economische deskundigheid is begrepen.

De Commissie bestaat met inbegrip van de voorzitter uit drie personen; twee bedrijfseconomische deskundigen en een notaris. Een van de bedrijfseconomische deskundigen is tevens plaatsvervangend voorzitter. Er zijn twee plaatsvervangende leden, een bedrijfseconomisch deskundige en een notaris. De plaatsvervangers zullen in de praktijk een deel van de werkzaamheden voor hun rekening kunnen nemen. De voorzitter en de leden van de Commissie worden ingevolge artikel 7 van de wet door de Minister van Justitie benoemd.

Voor de leden van de Commissie geldt de geheimhoudingsplicht van artikel 2:5 Awb. Dit betekent dat de Commissie aan derden geen informatie mag verstrekken over de bij de Commissie in behandeling zijnde adviesaanvragen en de daaraan ten grondslag liggende ondernemingsplannen. Artikel 2:5 geldt vanzelfsprekend niet voor zover enig wettelijk voorschrift de Commissie tot mededeling zou verplichten of uit haar taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit.

Op grond van artikel 5, vijfde lid, stelt de Commissie nadere regels vast omtrent haar werkwijze. Hierbij worden uiteraard de in dit besluit (artikelen 5 tot en met 8) neergelegde regels die op de werkwijze van de Commissie betrekking hebben in acht genomen. Een belangrijk richtsnoer bij de nadere invulling van haar werkwijze zal moeten zijn dat de adviezen van de Commissie op deskundige, onafhankelijke en zorgvuldige wijze tot stand komen. Zo kan de Commissie bijvoorbeeld regels opstellen met betrekking tot het inwinnen van inlichtingen, o.a. bij het Bureau Financieel Toezicht en de KNB, en met betrekking tot het verifiëren van de in het kader van het verzoek om advies over een ondernemingsplan verstrekte gegevens en bescheiden.

In het zesde lid wordt het vervullen van het secretariaat van de Commissie als nieuwe taak aan het Bureau Financieel Toezicht (hierna: het Bureau) opgedragen. Artikel 110, tweede lid, van de Wet op het notarisambt biedt de mogelijkheid om bij algemene maatregel van bestuur andere dan de in de wet genoemde taken aan het Bureau op te dragen, indien deze taken verband houden met de bij wet aan het Bureau opgedragen taken. Hoewel de Commissie en het Bureau beide zelfstandige bestuursorganen, met onderscheiden taken, zijn, is er in zoverre een verband dat enerzijds van een bedrijfseconomische, w.o. financieel-economische beoordeling van nieuwe vestigingsinitiatieven van notarissen sprake is en anderzijds van een financieel-economisch toezicht op bestaande notariskantoren.

(Nota van toelichting)

Artikel 6

Indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van het ondernemingsplan of de voorbereiding van het advies, stelt de Commissie de indiener van het plan alvorens het in behandeling te nemen, in de gelegenheid binnen een door de Commissie gestelde termijn het ondernemingsplan aan te vullen.

Artikel 6 is vergelijkbaar met artikel 4:5 Awb. Het regelt dat indien de verstrekte gegevens en bescheiden onvoldoende zijn voor de beoordeling van het ondernemingsplan of de voorbereiding van het advies, de Commissie de indiener in de gelegenheid stelt alvorens het plan in behandeling te nemen binnen een door de Commissie gestelde termijn het ondernemingsplan aan te vullen. Het is met het oog op een doelmatige werkwijze van de Commissie dus zaak om de plannen bij binnenkomst op volledigheid te toetsen. Dit klemmt te meer nu de verzoeken in volgorde van binnenkomst

worden behandeld en onvolledige aanvragen daarbij niet meetellen (art. 7). Het is de bedoeling dat deze toets op volledigheid door het secretariaat wordt verricht.

Anders dan art. 4:5 Awb biedt artikel 6 de Commissie niet de mogelijkheid om verzoeken die - ook na het bieden van de gelegenheid tot aanvullen daarvan - onvolledige zijn, op vereenvoudigde wijze af te doen (door het buiten behandeling stellen van het verzoek). De reden hiervan is dat een dergelijke beslissing een besluit in de zin van de Awb zou opleveren, waartegen bezwaar en beroep openstaat. Voor de Commissie zou dit betekenen dat waar haar adviezen niet vatbaar zijn voor Awb-bezwaar en beroep, deze vereenvoudigde afdoeningsbesluiten dat wel zouden zijn. Om uitvoeringstechnische redenen wordt dit bezwaarlijk geacht. Het heeft daarom de voorkeur eventuele onvolledige aanvragen, via de normale procedure, middels een (negatief) advies af te doen.

(Nota van toelichting)

Artikel 7

De Commissie adviseert over ondernemingsplannen in volgorde van ontvangst, met dien verstande dat indien de indiener krachtens artikel 6 de gelegenheid heeft gehad het ondernemingsplan aan te vullen, de dag waarop het ondernemingsplan is aangevuld of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken, als datum van ontvangst geldt voor de toepassing van deze bepaling alsmede voor de toepassing van artikel 8, eerste lid.

Artikel 7 bepaalt dat de Commissie in beginsel op volgorde van (datum van) binnenkomst over de ondernemingsplannen adviseert. Dit sluit aan bij het stelsel van vrijere vestiging zoals in de wet neergelegd. Het nieuwe stelsel laat geen ruimte voor een onderlinge vergelijking van ondernemingsplannen, ook niet wanneer deze - toevalligerwijs - tegelijkertijd of binnen een kort tijdsbestek na elkaar worden ingediend en op dezelfde plaats van vestiging betrekking hebben. Door de adviesverzoeken in volgorde van binnenkomst af te handelen, waarborgt de werkwijze van de Commissie dat ingeval sprake zou zijn van daadwerkelijk concurrerende vestigingsinitiatieven, het eerst uitgebrachte advies het eerst tot een benoemingsverzoek bij de minister kan leiden. Het principe van behandeling in volgorde van ontvangst lijdt in artikel 7 slechts dan uitzondering, indien de Commissie het ondernemingsplan onvolledig acht en met toepassing van artikel 6 een verzoek aan de indiener richt om de ontbrekende gegevens aan te vullen. In dat geval wordt de dag waarop het plan wordt aangevuld, als datum van ontvangst aangemerkt. Deze bepaling voorkomt het uit concurrentie-overwegingen indienen van «pro forma» adviesverzoeken. In artikel 7 is voorts geregeld dat de in artikel 8, eerste lid, geregelde adviestermijn eerst gaat lopen nadat de aanvraag is aangevuld, of de daarvoor gestelde termijn ongebruikt is verstreken.

Artikel 8

1. De Commissie adviseert binnen drie maanden na datum van ontvangst van het ondernemingsplan.
2. De Commissie kan de KNB en het Bureau verzoeken binnen een bepaalde termijn de inlichtingen, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van de wet, te verstrekken.
3. De Commissie kan de indiener van het ondernemingsplan in de gelegenheid stellen het plan ter vergadering toe te lichten.

Op grond van artikel 7, tweede lid, van de wet is de Commissie bevoegd in verband met het onderzoek van het ondernemingsplan inlichtingen in te winnen bij de KNB en het Bureau. Ingevolge artikel 112, zesde lid, van de wet verstrekt het Bureau desverlangd de door de Commissie gewenste inlichtingen. Het Bureau zal de Commissie informatie kunnen verschaffen over de financiële toestand van de notariskantoren in de omgeving van een nieuw te

vestigen kantoor. De KNB verstrekt jaarlijks een opgave van het aantal akten dat door de notarissen is gepasseerd.

Het tweede lid van artikel 8 regelt de bevoegdheid van de Commissie om de KNB en het Bureau een termijn te stellen voor het verstrekken van de hier bedoelde inlichtingen.

Het derde lid kent de Commissie de bevoegdheid toe om de indiener van het ondernemingsplan, al dan niet op verzoek, in de gelegenheid te stellen het plan ter vergadering toe te lichten. Ook deze mogelijkheid kan bijdragen aan een doelmatige werkwijze.

(Nota van toelichting)

Artikel 9

De Commissie geeft een negatief advies indien:

- a. het ondernemingsplan niet voldoet aan artikel 7, eerste lid, van de wet;
- b. de indiener van het plan niet voldoet aan artikel 4;
- c. de indiener van het plan onjuiste gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van deze gegevens tot een onjuist advies over het plan zou hebben geleid.

Dit artikel bevat het beoordelingskader van de Commissie. De Commissie adviseert in de eerste plaats negatief wanneer het ondernemingsplan niet voldoet aan de in artikel 7, eerste lid, van de wet geformuleerde eisen. Op de achtergrond van deze bepaling is reeds ingegaan in het algemeen deel van deze toelichting. Onderdeel a, van artikel 7, eerste lid, van de wet stelt als eis dat de verzoeker over voldoende financiële middelen beschikt om een kantoor te houden dat in overeenstemming is met de eisen van het ambt. Hierbij is o.a. van belang dat op grond van de in artikel 21, eerste lid, van de wet vervatte ministerieplicht de notaris alle gebruikelijke diensten moet kunnen aanbieden. Een minimale kantooromvang en -uitrusting zijn daarvoor derhalve onmisbaar.

Onderdeel b, van artikel 7, eerste lid, van de wet stelt daarnaast als eis dat op redelijke gronden mag worden verwacht dat na drie jaren de praktijk kostendekkend kan worden uitgeoefend. Dit betekent dat een notaris tevens over voldoende financiële middelen moet beschikken om tenminste drie jaren de aanloopkosten van het kantoor te kunnen dragen, waarna het notariskantoor geheel kostendekkend moet zijn, dus inclusief het inkomen van de notaris. Het is aan de Commissie - als deskundige - een nadere invulling aan de in artikel 7 van de wet neergelegde beoordelingscriteria te geven.

Een tweede grond waarop de Commissie tot een negatief advies kan komen betreft het niet voldoen door de indiener aan de eisen van artikel 4 (artikel 9, onderdeel b). Een derde grond die in artikel 9, onderdeel c, is neergelegd is verstrekking van onjuiste gegevens door de indiener van het ondernemingsplan, waardoor de Commissie - ware de onjuistheid van de gegevens bij verificatie ervan door de Commissie niet aan het licht gekomen - tot onjuist advies zou zijn gekomen.

Tenslotte verdient opmerking dat (negatieve) adviezen niet vatbaar zijn voor bezwaar en beroep ingevolge de Awb. De rechtsmiddelen van de Awb staan alleen open indien sprake is van een besluit. Een advies is niet op rechtsgevolg gericht en derhalve geen besluit.

(Nota van toelichting)

Artikel 10

1. Indien de Commissie een positief advies uitbrengt, kan de Commissie de indiener van het ondernemingsplan in kennis stellen van een eerder uitgebracht advies dat op dezelfde plaats van vestiging betrekking heeft.

2. De kennisgeving vermeldt geen naam en adres van de indiener van het eerdere ondernemingsplan.
3. De indiener van het ondernemingsplan aan wie de kennisgeving wordt gedaan is tot geheimhouding daarvan verplicht.

Aan het slot van het algemeen deel van deze toelichting is uiteengezet dat de Commissie bij de inhoud van haar advisering geen rekening kan houden met eventuele concurrerende vestigingsinitiatieven waarover zij eerder geadviseerd heeft zolang deze niet tot een benoeming hebben geleid. Tevens is aangegeven dat de adviezen van de Commissie (en de daaraan ten grondslag liggende ondernemingsplannen) slechts «geldig» zijn zolang de marktomstandigheden ongewijzigd zijn.

Omdat de marktontwikkingen voor de indiener van een ondernemingsplan uiteraard van groot belang zijn, is in artikel 10, eerste lid, bepaald dat de Commissie de mogelijkheid heeft om in de advisering over (positief beoordeelde) concurrerende vestigingsinitiatieven, de indiener van het latere plan op de hoogte te stellen van het feit dat met betrekking tot dezelfde plaats van vestiging reeds eerder een positief advies is afgegeven.

Wanneer de latere indiener daarvan onkundig zou blijven, zou wellicht vruchteloos een benoemingsverzoek bij de minister worden ingediend. In het vrijere vestigingssysteem geldt nu eenmaal het beginsel dat wie het eerst komt, het eerst maakt. Door de latere indiener op de hoogte te stellen van het - eerder ingediende - concurrerende vestigingsinitiatief, is hij beter in staat zijn handelwijze te bepalen. Zo kan hij in elk geval navraag doen bij het Ministerie van Justitie of het eerdere advies al tot een benoemingsverzoek heeft geleid.

Ter toelichting op de redactie van het eerste lid van artikel 10 merk ik op dat niet gesproken wordt over een «concurrerend vestigingsinitiatief», maar over een ondernemingsplan dat op dezelfde plaats van vestiging betrekking heeft. De formulering biedt de Commissie de gelegenheid om aan de hand van het type vestiging dat wordt beoogd, te bepalen of vestigingsinitiatieven die op eenzelfde plaats van vestiging betrekking hebben concurrerend zijn. Zo kan bijvoorbeeld worden verondersteld dat kwesties van opvolging betrekkelijk concurrentie-neutraal zullen zijn. De Commissie zal daarom per geval moeten afwegen of er reden is op grond van artikel 10 een kennisgeving te doen.

Het tweede en derde lid bevatten enkele waarborgen in verband met het vertrouwelijke karakter van de advisering door de Commissie.

(Nota van toelichting)

Artikel 11

De Commissie brengt jaarlijks voor 1 april aan Onze Minister van Justitie een verslag van werkzaamheden uit over het afgelopen kalenderjaar.

Paragraaf 4 De kosten van de advisering (art. 11a)

Artikel 11a

1. De kosten van de advisering door de Commissie worden op basis van de integrale kostprijs berekend. Bij de berekening worden bedrijfseconomisch aanvaarde uitgangspunten in acht genomen. De kosten worden door het secretariaat van de Commissie in rekening gebracht.
2. Bij ministeriële regeling kunnen nadere regels worden gesteld omtrent de berekening van de kosten en kunnen de aan de verzoeker in rekening te brengen kosten worden vastgesteld.

(Besluit van 16 juni 2004, Stb. 2004, 266.) Per 1 augustus 2004: 1600 euro. (Stcrt. 2004, 142)

Paragraaf 5 Slot- en overgangsbepalingen (art. 12-13)

Artikel 12

Dit besluit treedt in werking op het tijdstip waarop artikel 7 en 110, tweede lid, van de wet in werking treden.

Artikel 13

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit ondernemingsplan notaris.

Besluit op het notarisambt

Besluit van 27 september 2012, houdende regels ter uitvoering van de Wet op het notarisambt (Besluit op het notarisambt)

Algemene maatregel van bestuur van 27 september 2012, Stb. 2012, 459, inw. tr. 1 januari 2013.

Aanleiding voor dit besluit is de wijziging van de Wet op het notarisambt (hierna: Wna, of: de wet) naar aanleiding van de evaluatie van die wet. Een aantal onderwerpen behoeft nadere regeling bij algemene maatregel van bestuur: het register voor het notariaat (artikel 5 Wna), de Commissie toegang notariaat (artikel 8 Wna) en de invordering van de tuchtrechtelijke boete (artikel 103a Wna). Voorts diende de regeling met betrekking tot de kamers van toezicht, na wetswijziging kamers voor het notariaat genoemd, te worden aangepast.

Gezien de noodzaak van een brede herziening van de nadere regeling op grond van de Wet op het notarisambt op het niveau van algemene maatregel van bestuur, is van de gelegenheid gebruik gemaakt om met onderhavig besluit te voorzien in een geheel nieuw besluit ter uitvoering van de wet: het Besluit op het notarisambt. In dit besluit is de inhoud van het Besluit beroepsvereisten kandidaat-notaris en het Besluit deeltijd notaris ongewijzigd overgenomen. Het Besluit ondernemingsplan notaris blijft vooralsnog als zelfstandig besluit gehandhaafd, totdat een toekomstige herziening van de wettelijke regeling van dit onderwerp eventueel zijn beslag zal krijgen. In verband hiermee is artikel 6 van dit besluit gereserveerd.

Een ontwerp voor dit besluit is ter consultatie voorgelegd aan de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de Raad voor de Rechtspraak en het College bescherming persoonsgegevens.

Het voorgelegde ontwerp gaf, na informele afstemming van enkele wijzigingen, voor de KNB geen aanleiding tot nadere opmerkingen.

Het BFT vraagt in zijn advies om een toelichting van de relatie tussen de verplichting voor het Bureau om desgevraagd gegevens te verstrekken aan de Commissie toegang notariaat, die is opgenomen in artikel 5, tweede lid, van dit besluit, en over een wettelijke grondslag voor het verstrekken van deze gegevens. De Afdeling advisering van de Raad van State merkt in haar advies op dat een wettelijke grondslag voor een inlichtingenplicht door BFT en KNB inderdaad ontbreekt en adviseert alsnog te voorzien in een wettelijke grondslag. Naar aanleiding van het advies van de Afdeling is de inlichtingenplicht van BFT en KNB aan de Commissie toegang notariaat geschrapt in artikel 5, tweede lid. Dat tweede lid kan bij nadere beschouwing worden gemist omdat KNB en BFT reeds op grond van artikel 8, zesde lid, Wna

de mogelijkheid hebben om advies aan de Minister uit te brengen betreffende het benoemingsverzoek, en mitsdien ook aangaande de persoonlijke geschiktheid van de verzoeker. Tevens kan informatie bij de Commissie worden ingebracht via de op voordracht van het Bureau en KNB benoemde leden. Een wettelijke grondslag voor een inlichtingenplicht door BFT en KNB zou in dat licht overbodig zijn.

Naar aanleiding van het advies van de Raad voor de rechtspraak namens de kamers van toezicht is in artikel 12, tweede lid, vastgelegd dat een kamer meer dan één plaats als nevenzittingsplaats kan aanwijzen. In het advies van de Raad wordt voorts de vraag opgeworpen of, vanwege de deponering van handtekening en paraaf bij registratie, voortaan de KNB als houder van het register verantwoordelijk zal zijn voor de legalisatie van de handtekeningen van notarissen, toegevoegd notarissen en waarnemers. Hiertoe is in artikel I, onderdeel AAa, van de voornoemde wet tot wijziging van de Wet op het notarisambt een wijziging van artikel 52, derde lid, Wna opgenomen. Ten slotte vraagt de Raad om een aanvulling van de procedureregeling inzake wraking. Hiervoor is een voorziening bij formele wet noodzakelijk. Dit onderwerp zal aan de orde komen in het nog in voorbereiding zijnde voorstel voor een Kaderwet tuchtprocesrecht.

Het advies van College bescherming persoonsgegevens om in de toelichting de doelen van het register, mede in het licht van de te registreren persoonsgegevens, in deze toelichting aan te duiden, is opgevolgd. In haar advies heeft het College in het licht van de beperking van de openbaarheid van de oplegging van tucht- en ordemaatregelen gevraagd naar een eventueel onderscheid tussen de openbaarheid van de opgelegde maatregel en van de onderliggende beslissing. Hierop wordt ingegaan in de toelichting bij de artikelen 8, 9 en 10 van dit besluit. Ook is naar aanleiding van het advies van het College in de toelichting bij de artikelen 4 en 5 aandacht besteed aan persoonsgegevens in het kader van het onderzoek naar de persoonlijke geschiktheid van kandidaten voor het notarisambt of aanwijzing als toegevoegd notaris en de advisering van de Minister van Veiligheid en Justitie door de Commissie toegang notariaat.

Het College adviseert voorts te voorzien in een bewaartermijn voor de geregistreerde gegevens. Ten aanzien van gegevens die betrekking hebben op de bevoegdheid op enig moment om ambtshandelingen te verrichten, zou een eindige termijn voor het bewaren van deze gegevens echter op een onoverkomelijk bezwaar stuiten. In het belang van de rechtszekerheid dient te allen tijde kunnen worden vastgesteld of een ambtshandeling in het verleden bevoegdlijk is verricht, met name of een notariële akte bevoegdlijk tot stand is gekomen. Hierom dienen de gegevens die voor een dergelijke vaststelling benodigd zijn, voor onbepaalde tijd bewaard te blijven. Dit betreft de personalia van alle notarissen en toegevoegd notarissen, alsmede van alle kandidaat-notarissen die op enig moment als waarnemer van het ambt hebben opgetreden (de overgrote meerderheid), informatie over overgedragen protocollen en alle informatie die relevant is voor de inhoud, totstandkoming en beëindiging van een bevoegdheid tot het verrichten van ambtshandelingen, zoals benoeming tot notaris of tot waarnemer en goedkeuring van een toevoeging, maar ook de registratie van diverse orde- en tuchtmaatregelen die gevolgen hebben voor de bevoegdheid tot het verrichten van ambtshandelingen. De restcategorie van gegevens die dan nog overblijft is zeer klein, terwijl voor die gegevens nog eens geldt dat bewaring in elk geval gedurende het (werkzame) leven van betrokkene noodzakelijk is. Het geringe effect die een eventuele gedeeltelijke bewaartermijn hierdoor nog zou hebben en het daarmee eveneens geringe belang van betrokkenen bij een dergelijke termijn, staan niet in verhouding tot de praktische lasten die een scheiding van een kleine groep niet langer te bewaren gegevens van de overige gegevens en archiefbescheiden telkens met zich zou brengen. Van een bewaartermijn is daarom afgezien.

(Toelichting van 27 september 2012)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 16 maart 2012, nr. 5727408/12/6;

Gelet op artikelen 5, vijfde lid, 6, derde lid, 8, vierde lid, 29, vierde lid, 94, tiende lid, en 103a, vijfde lid, van de Wet op het

notarisambt;

De Afdeling advisering van Raad van State gehoord (advies van 26 april 2012, nr. W03.12.0082/II);

Gezien het nader rapport van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie van 21 september 2012, nr. 304018;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Hoofdstuk I. Algemene bepalingen (art. 1)

Artikel 1

In dit besluit en de daarop rustende bepalingen wordt verstaan onder:

- a. *wet*: Wet op het notarisambt;
- b. *Commissie*: de Commissie toegang notariaat, bedoeld in artikel 8, tweede lid, van de wet;
- c. *ondernemingsplan*: een ondernemingsplan als bedoeld in artikel 6, tweede lid, onder 4°, van de wet;
- d. *register*: het register voor het notariaat, bedoeld in artikel 5 van de wet;
- e. *kamer voor het notariaat*: een kamer als bedoeld in artikel 94, eerste lid, van de wet.

Hoofdstuk II. Beroepsvereisten (art. 2-3)

Artikel 2

Het in artikel 6, tweede lid, onderdeel a, van de wet bedoelde afsluitend examen op het gebied van het recht, dat met goed gevolg afgelegd moet worden om in aanmerking te kunnen komen voor benoeming tot notaris of om het beroep van kandidaat-notaris te kunnen uitoefenen, omvat de volgende onderdelen:

- a. grondige kennis van en inzicht in de volgende onderdelen van het burgerlijk recht – mede in hun onderlinge samenhang –:
  - 1°. het personen- en familierecht, in het bijzonder het huwelijksvermogensrecht;
  - 2°. het ondernemingsrecht, in het bijzonder het rechtspersonen- en vennootschapsrecht;
  - 3°. het vermogensrecht;
  - 4°. het recht met betrekking tot registergoederen;
  - 5°. het erfrecht, en
  - 6°. het internationaal privaatrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- b. grondige kennis van en inzicht in het executierecht alsmede kennis van en inzicht in het burgerlijk procesrecht, beslag- en faillissementsrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- c. grondige kennis van en inzicht in het belastingrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- d. kennis van en inzicht in het bestuursrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening;
- e. grondige kennis van en inzicht in het recht met betrekking tot het notariaat, in het bijzonder de wet;
- f. kennis van en inzicht in bedrijfseconomie, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening, en

- g. schriftelijke uitdrukkingsvaardigheid in de vorm van een scriptie of een andere gelijkwaardige, schriftelijke, onderzoeksprestatie op juridisch gebied.

Artikel 3

1. Voor de toepassing van artikel 6, tweede lid, onderdeel a, onder 1°, van de wet, wordt met de in dat onderdeel bedoelde graad Bachelor op het gebied van het recht, gelijkgesteld de graad Bachelor, verleend op grond van het met goed gevolg afleggen van een afsluitend examen van de opleiding HBO-Rechten aan een hogeschool als bedoeld in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, indien blijktens hierop betrekking hebbende bewijsstukken tevens met goed gevolg zijn afgelegd de tentamens van de tot een schakelprogramma behorende onderwijseenheden.
2. Het schakelprogramma, bedoeld in het eerste lid, omvat onderwijseenheden op het gebied van het recht die worden aangeboden door een universiteit of de Open Universiteit als bedoeld in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, met een totale studielast van ten minste 60 studiepunten als bedoeld in artikel 7.4, eerste lid, van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.
3. Voor de toepassing van artikel 2 wordt onder afsluitend examen als bedoeld in dat artikel tevens begrepen het schakelprogramma, bedoeld in het eerste en tweede lid.

ARTIKEL 2 EN 3

De inhoud van het ingetrokken Besluit beroepsvereisten kandidaat-notaris (Stb. 1999, 228), ter uitvoering van artikel 6, derde en vierde lid, van de wet, is in deze artikelen ongewijzigd overgenomen.

Ten behoeve van de kenbaarheid volgt hierna een (redactioneel bewerkte) selectie uit de oorspronkelijke toelichting bij dat besluit en de latere wijziging van dat besluit (Stb. 2008, 383).

Bij de samenstelling van het afsluitend examen is er rekening mee gehouden dat na het afronden van de notariële studierichting de beroepsopleiding notariaat moet kunnen worden gevolgd. Een bepaald niveau aan theoretische kennis moet tijdens de notariële studierichting zijn opgedaan, zodat tijdens de praktijkopleiding de nadruk meer kan worden gelegd op het vergaren van praktische kennis. Het studiepakket, zoals omschreven in artikel 2, is een minimumpakket. Uitbreiding van dit pakket dan wel verzwarend van de aan elk onderdeel te stellen eisen is dus mogelijk, mits dit niet ten koste gaat van de opgesomde onderdelen. Het studiepakket wordt globaal omschreven, omdat de gedetailleerde invulling ervan tot de verantwoordelijkheid van de universiteiten behoort. De verschillen in de kwalificaties «grondige kennis van en inzicht in» en «kennis van en inzicht in» geven de gewenste verschillen in zwaarte per onderdeel van het studiepakket aan. De onderlinge samenhang tussen de onderdelen van het pakket wordt evenzeer van belang geacht.

Het in onderdeel a, onder 3, omschreven vak vermogensrecht omvat in elk geval de boeken 3, 5, 6 en, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening, boek 7 en boek 7a van het Burgerlijk Wetboek. Voor het in onderdeel a, onder 4, genoemde recht met betrekking tot registergoederen wordt nadrukkelijk gewezen op het belang van het kennisnemen van de Kadasterwet.

Een gedegen behandeling van het belastingrecht, omschreven in onderdeel c, wordt van groot belang geacht, gezien de maatschappelijke tendens tot fiscalisering van veel vraagstukken waar kandidaat-notarissen in de notariële praktijk mee te maken krijgen. Kennis van en inzicht in het belastingrecht is voor het notariaat vooral vereist ter beoordeling van de fiscale gevolgen van privaatrechtelijke rechtshandelingen. Binnen het vak belastingrecht zullen dan ook naast de algemene leer van het belastingrecht in elk geval de volgende wetten aan de orde moeten komen: de Successiewet

1956, de Wet op de belastingen van rechtsverkeer, de Wet op de omzetbelasting 1968, de Wet inkomstenbelasting 2001 en de Wet op de vennootschapsbelasting 1969. Aan de wetten die worden genoemd naast de Successiewet 1956, wordt aandacht besteed voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening. Bij het onderricht in en de bestudering van deze wetten zal ook aandacht moeten worden geschonken aan de onderlinge samenhang.

In het kader van het bestuursrecht, voor zover van belang voor de notariële praktijkuitoefening, zou aan de orde moeten komen het ruimtelijke ordeningsrecht en het milieurecht. In het kader van het recht met betrekking tot het notarisambt zal naast de wetgeving betreffende het notarisambt, ook de ethiek betreffende de notariële praktijkuitoefening aan de orde moeten komen. Als onderdeel van het vak bedrijfseconomie zou aandacht moeten worden besteed aan de onderwerpen jaarrekening en analyse van jaarstukken.

Een (afsluitende) scriptie of een andere gelijkwaardige, schriftelijke, onderzoeksprestatie op juridisch gebied is voorgeschreven, omdat daaruit het vermogen kan blijken tot het zelfstandig analyseren van een juridisch probleem(veld), het zoeken van oplossingen en het op schrift zetten van het resultaat van de bevindingen op overzichtelijke wijze en in heldere bewoordingen. Het biedt tevens mogelijkheid het inzicht in de samenhang tussen rechtsgebieden te bevorderen.

Voor de toelating tot het beroep van kandidaat-notaris, en bijgevolg de beroepen van toegevoegd notaris en van notaris, worden in artikel 2 de beroepsvereisten met betrekking tot de verlangde opleiding opgesteld. Voor toelating is vereist dat op basis van een juridische universitaire opleiding, hetzij het recht om de meestertitel te voeren is verkregen, hetzij de graden van bachelor op het gebied van het recht (wo-bachelor recht) en master op het gebied van het recht (wo-master recht) zijn verkregen. Deze opleiding levert een zodanige kennis van het recht op dat de kwaliteit van de juridische beroepsbeoefening wordt gewaarborgd. In artikel 6, vierde lid, van de wet is de mogelijkheid opgenomen om bij algemene maatregel van bestuur andere graden dan die van wo-bachelor recht aan te wijzen die, in combinatie met de graad van wo-master recht, toegang tot het beroep van kandidaat-notaris kunnen verschaffen. Hiervoor is bepalend dat er sprake is van een opleidingsniveau dat gelijkwaardig is aan dat behorende bij de combinatie van de graden wo-bachelor recht en wo-master recht. De in het hoger onderwijs verkregen graad van bachelor bij afronding van de opleiding HBO -Rechten, kan op zichzelf niet worden aangemerkt als gelijkwaardig aan de graad wo-bachelor recht: de kennis van het recht die met de bacheloropleiding HBO -Rechten wordt verkregen is niet van een gelijkwaardig niveau en grondigheid als de kennis die wordt verkregen met de wo-bacheloropleiding recht. De combinatie van de graad van bachelor bij afronding van de hbo-bacheloropleiding HBO -Rechten met de graad van wo-master op het gebied van het recht is echter wel gelijkwaardig te achten aan de thans vereiste combinatie van opleidingsgraden, indien dit is aangevuld met een programma dat ertoe strekt om het kennisverschil tussen die hbo-bacheloropleiding en de wo-bacheloropleiding te overbruggen - het zogenoemde «schakelprogramma». Hierom is het met goed gevolg afgelegd hebben van de onderdelen van dat programma als nader vereiste gesteld om in aanmerking te komen voor gelijkstelling. Van de huidige hbo-bacheloropleidingen is de opleiding HBO -Rechten de enige opleiding met voldoende juridische inhoud om voor deze mogelijkheid van gelijkstelling met de wo-bacheloropleiding recht in aanmerking te komen. Het betreft hier de bacheloropleiding aan hogescholen die onder die naam is geregistreerd in het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO).

Voor de eisen die aan het benodigde schakelprogramma worden gesteld, is zoveel mogelijk aangesloten bij de programma's zoals deze thans in de praktijk worden afgelegd. De gelijkstelling van de hbo-bacheloropleiding HBO -Rechten heeft als gevolg dat de inhoud van deze opleiding wordt betrokken bij de beoordeling of is voldaan aan de beroepseisen betreffende de mate van juridische kennis op specifieke rechtsgebieden, zoals opgenomen in artikel 2 en die ook gelden voor de afsluitende examens van de wo-bachelor- en wo-masteropleidingen recht. Daarnaast is uitdrukkelijk bepaald dat het onderwijs dat tijdens het vereiste schakelprogramma is gevolgd, eveneens wordt betrokken bij deze beoordeling.

Hoofdstuk III. Benoeming, toevoeging en waarneming (art. 4-7)

Artikel 4

1. De Commissie toegang notariaat bestaat uit vijf leden: een voor het leven benoemd lid van de rechterlijke macht die voorzitter, plaatsvervangend voorzitter of lid is van een kamer voor het notariaat, een op voordracht van het bestuur van de KNB benoemd lid, een op voordracht van het Bureau benoemd lid en twee overige leden. Er zijn twee of meer plaatsvervangende leden.
2. De leden en plaatsvervangende leden worden door Onze Minister voor een termijn van ten hoogste vier jaar benoemd. Zij kunnen eenmaal herbenoemd worden.
3. Onze Minister wijst uit de leden een voorzitter aan. De Commissie kiest uit haar midden één of meer plaatsvervangende voorzitters.
4. De Commissie legt nadere regels omtrent haar eigen werkwijze neer in een reglement.
5. De Commissie is gevestigd bij de KNB, die voorziet in het secretariaat en de bekostiging van de Commissie.
6. De Commissie brengt jaarlijks voor 15 maart aan Onze Minister een jaarverslag uit over haar werkzaamheden.
7. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld omtrent de vergoeding van de reis- en verblijfkosten van de leden van de Commissie en andere vergoedingen.

Artikel 5

1. Ten behoeve van haar advies, bedoeld in artikel 8, tweede lid, en artikel 30c, tweede lid, van de wet, kan de Commissie zowel een beperkt als een volledig onderzoek instellen.
2. De Commissie kan de verzoeker of verzoekers tot het verstrekken van nadere inlichtingen verzoeken.
3. Een volledig onderzoek omvat ten minste:
  - a. het inwinnen van inlichtingen bij de door de kandidaat voor een benoeming tot notaris of toevoeging als toegevoegd notaris opgegeven referenten;
  - b. een persoonlijk onderhoud met de kandidaat;
  - c. kennisneming van de uitslag van een ten aanzien van de kandidaat ingesteld persoonlijkheidsonderzoek, en
  - d. kennisneming van het advies, bedoeld in artikel 7, tweede lid, van de wet.
4. De Commissie brengt zo spoedig mogelijk na het persoonlijk onderhoud met de kandidaat gemotiveerd advies uit aan Onze Minister, dat vergezeld gaat van de informatie waarop het advies berust. De KNB en het Bureau ontvangen afschriften.
5. Bij regeling van Onze Minister kunnen nadere regels worden gesteld omtrent het door de Commissie in te stellen

onderzoek.

Artikel 6

[gereserveerd]

Artikel 7

Het minimale aantal uren per week dat een notaris zijn ambt dient uit te oefenen bij waarneming in deeltijd, bedoeld in artikel 29, vierde lid, tweede volzin, van de wet, bedraagt achttien uur.

De inhoud van dit artikel is ongewijzigd overgenomen uit het ingetrokken Besluit deeltijd notaris (Stb. 1999, 227).

(Nota van toelichting)

Hoofdstuk IV. Het register voor het notariaat (art. 8-11)

Artikel 8

In het register worden van iedere notaris opgenomen:

- a. de naam, plaats en datum van geboorte;
- b. de plaats van vestiging, onder vermelding van de naam, het adres en de contactgegevens van zijn kantoor;
- c. de datum van benoeming, de datum van eedsaflegging en de ingangsdatum van de bevoegdheid;
- d. de handtekening en paraaf;
- e. het nummer dat op grond van artikel 2, tweede lid, van de Wet op het centraal testamentenregister aan de notaris is toegekend;
- f. de naam van de oud-notaris van wie de notaris een protocol heeft overgenomen en welk protocol nog onder hem berust, onder vermelding van de plaats van vestiging van de oud-notaris en de ingangsdatum en datum van beëindiging van zijn bevoegdheid;
- g. de naam van de toegevoegd notaris, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van de notaris, de datum van goedkeuring van de toevoeging, de ingangsdatum van de bevoegdheid en de datum en grond van beëindiging;
- h. de nevenbetrekkingen van de notaris, onder vermelding van de ingangsdatum en datum van beëindiging;
- i. de onherroepelijke oplegging van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom als bedoeld in artikel 111b, tweede lid, onder vermelding van de beschikking met datum en kenmerk;
- j. de benoeming van een stille bewindvoerder als bedoeld in artikel 25b van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de naam van de bewindvoerder, de ingangsdatum van het bewind en de datum van beëindiging;

- k. schorsing in de uitoefening van het ambt op grond van de artikelen 26 en 27 van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de ingangsdatum van de schorsing en datum van beëindiging;
- l. schorsing in de uitoefening van het ambt of de oplegging van een andere voorlopige voorziening op grond van artikel 106 van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de ingangsdatum van de schorsing of andere voorlopige voorziening en de datum van beëindiging;
- m. het bij onherroepelijke uitspraak gegrond verklaren van een klacht zonder oplegging van een tuchtmaatregel, bedoeld in artikel 103, tweede lid, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk;
- n. de onherroepelijke oplegging van een waarschuwing of berisping, bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet, en de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de datum waarop de waarschuwing of berisping is uitgesproken dan wel bij aangetekende brief aan de notaris is medegedeeld;
- o. de onherroepelijke oplegging van een tuchtmaatregel, bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdelen c tot en met f, en vierde lid, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de ingangsdatum van de maatregel en datum van beëindiging;
- p. in geval van benoeming tot waarnemer: de datum van benoeming en de intrekking daarvan, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de naam van de notaris voor wie het ambt wordt waargenomen, de grond van de waarneming en het begin en einde van de waarnemingstermijn;
- q. de naam of namen van de vaste waarnemer of waarnemers, die de notaris in de in artikel 28, onderdelen a en b, van de wet bedoelde gevallen vervangen, de datum van benoeming en de intrekking daarvan, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede het begin en einde van de waarnemingstermijn, en, indien van toepassing, de dagen of dagdelen waarop een vaste waarnemer bevoegd is;
- r. de naam van de ambtshalve benoemde waarnemer, die de notaris in de in artikel 28, onderdelen c, d en e, van de wet bedoelde gevallen vervangt, de datum van benoeming en de intrekking daarvan, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede het begin en einde van de waarnemingstermijn;
- s. de datum en grond van ontslag van rechtswege, op eigen verzoek of op voordracht van Onze Minister;
- t. de datum van beëindiging van het ambt door overlijden.

Artikel 9

In het register worden van iedere toegevoegd notaris opgenomen:

- a. de naam, plaats en datum van geboorte;
- b. de naam en de plaats van vestiging van de notaris of waarnemer onder wiens verantwoordelijkheid en toezicht de toegevoegd notaris werkzaam is;
- c. de datum van goedkeuring van de toevoeging, de datum van eedsaflegging en de ingangsdatum van de bevoegdheid;
- d. de handtekening en paraaf;
- e. de nevenbetrekkingen van de toegevoegd notaris, onder vermelding van de ingangsdatum en datum van beëindiging;
- f. opschorting van de toevoeging, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de ingangsdatum van de opschorting en de datum van beëindiging;
- g. de onherroepelijke oplegging van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom als bedoeld in artikel 111b, tweede lid, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beschikking met de datum en het kenmerk;
- h. het bij onherroepelijke uitspraak gegrond verklaren van een klacht zonder oplegging van een tuchtmaatregel, bedoeld in artikel 103, tweede lid, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met aanduiding van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk;
- i. de onherroepelijke oplegging van een waarschuwing of berisping, bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met aanduiding van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede van de datum waarop de waarschuwing of berisping is uitgesproken dan wel bij aangetekende brief aan de toegevoegd notaris is medegedeeld;
- j. de onherroepelijke oplegging van een tuchtmaatregel, bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdeel c, derde en vierde lid, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de ingangsdatum van de maatregel en de datum van beëindiging;
- k. in geval van ambtshalve benoeming tot waarnemer, om een notaris in de in artikel 28, onderdelen c, d en e, van de wet bedoelde gevallen te vervangen: de datum van benoeming en intrekking daarvan, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede de naam van de notaris voor wie het ambt wordt waargenomen en het begin en einde van de waarnemingstermijn;
- l. de datum en grond voor beëindiging van de toevoeging.

Artikel 10

In het register worden van iedere kandidaat-notaris opgenomen:

- a. de naam, plaats en datum van geboorte;
- b. de naam en plaats van vestiging van de notaris of notarissen onder wiens verantwoordelijkheid de kandidaat-notaris notariële werkzaamheden verricht, onder vermelding van de ingangsdatum en datum van beëindiging;
- c. de nevenbetrekkingen van de kandidaat-notaris, onder vermelding van de ingangsdatum en datum van beëindiging;
- d. de onherroepelijke oplegging van een bestuurlijke boete of een last onder dwangsom als bedoeld in artikel 111b, tweede lid, onder vermelding van de datum en het kenmerk van de beschikking;
- e. het bij onherroepelijke uitspraak gegrond verklaren van een klacht zonder oplegging van een tuchtmaatregel, bedoeld in artikel 103, tweede lid, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk;
- f. de onherroepelijke oplegging van een waarschuwing of berisping, bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdelen a en b, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en kenmerk, en de datum waarop de waarschuwing of berisping is uitgesproken dan wel bij aangetekende brief aan de kandidaat-notaris is medegedeeld;
- g. de onherroepelijke oplegging van een tuchtmaatregel als bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdeel c, derde en vierde lid, van de wet, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met de naam van de tuchtrechtelijke instantie, de datum en het kenmerk, alsmede van de ingangsdatum van de maatregel en datum van beëindiging;
- h. in geval van benoeming tot waarnemer: de datum van benoeming en intrekking daarvan, onder vermelding van de daarop betrekking hebbende beslissing of beslissingen met datum en kenmerk, de datum van eedsaflegging, de handtekening en paraaf van de kandidaat-notaris, de naam van de notaris voor wie het ambt wordt waargenomen, de grond van de waarneming en het begin en einde van de waarnemingstermijn.

ARTIKELEN 8, 9 EN 10

In deze artikelen wordt de registratie in het register voor het notariaat uitgewerkt van de gegevens betreffende hetgeen is opgesomd in artikel 5, tweede lid, van de wet. Het register dient ter waarborging van de rechtszekerheid in het rechtsverkeer omtrent ambtshandelingen die zijn verricht op grond van de wet, ter waarborging van de kwaliteit en integriteit van het notariaat en ter uitvoering van de wet. In het openbaar register worden hiertoe de personalia en gegevens ten aanzien van de hoedanigheid, bevoegdheid en nevenbetrekkingen van de beroepsbeoefenaars in het notariaat geregistreerd, alsmede de aan hen opgelegde orde- en tuchtmaatregelen. De te registeren gegevens zijn afzonderlijk uitgeschreven voor respectievelijk de notaris, de toegevoegd notaris en de kandidaat-notaris. De registratie bevat een verwijzing naar de onderliggende tuchtrechtelijke beslissing door middel van vermelding van de kenmerken ervan. De verwijzing naar een onderliggende beslissing is onderdeel van de registratie van de opgelegde maatregel zelf. Indien de oplegging van de maatregel als zodanig niet openbaar is, geldt dit dientengevolge ook voor de bijbehorende verwijzing naar de onderliggende tuchtrechtelijke beslissing.

(Nota van toelichting)

Artikel 11

1. Onze Minister, de KNB, het Bureau, de kamers voor het notariaat, alsmede het gerechtshof te Amsterdam hebben ten behoeve van hun taakvervulling op grond van de wet onbeperkte inzage in het register.
2. De Commissie toegang notariaat heeft ten behoeve van het onderzoek, bedoeld in artikel 5, onbeperkte inzage in de gegevens die ten aanzien van de betrokken verzoeker of verzoekers in het register zijn opgenomen.
3. De KNB kan, al dan niet op verzoek, gegevens uit het register verstrekken aan een bestuursorgaan, voor zover dit noodzakelijk is voor de goede vervulling van de publiekrechtelijke taak van de KNB of van het bestuursorgaan.
4. De KNB kan in verband met de in het register opgenomen of op te nemen gegevens inzage verlangen in archiefbescheiden die berusten bij de kamers voor het notariaat, dan wel van die bescheiden een afschrift verlangen.

Het register voor het notariaat is een openbaar register dat op grond van artikel 5, derde lid, van de wet voor een ieder ter inzage ligt.

Ingevolge artikel 5, vierde lid, van de wet geldt voor de in dat lid genoemde gegevens een beperking van de openbaarheid. In artikel 11 van dit besluit wordt in het belang van een goede uitvoering van de wet nader geregeld dat de Minister, de KNB het BFT en de tuchtrechter niettemin volledige inzage hebben in het register. Het is voor een goede uitoefening van hun onderscheidenlijke taken op grond van de wet – benoeming van notarissen, goedkeuring van toevoegingen, behartiging van de eer en aanzien van het ambt, het houden van toezicht en de toepassing van het tuchtrecht – noodzakelijk dat ook kennis kan worden genomen van gegevens die niet publiekelijk kenbaar zijn. Bijvoorbeeld als het gaat om de oplegging door de tuchtrechter van stille bewindvoering, van ordemaatregelen die niet langer van kracht zijn of van een waarschuwing of berisping. Daarnaast wordt vastgelegd dat de KNB als beheerder van het register, in overeenstemming met het bepaalde in artikel 8, onderdeel e, van de Wet bescherming persoonsgegevens, bevoegd is om gegevens aan een bestuursorgaan te verstrekken ten behoeve van de goede taakvervulling van de KNB of van het bestuursorgaan waaraan de gegevens verstrekt worden. Zie ook de uitzondering op de geheimhoudingsplicht van personen die betrokken zijn bij de taakvervulling van bestuursorganen in artikel 2:5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). In de memorie van toelichting bij het eerder genoemde wetsvoorstel is reeds het voorbeeld genoemd van de verstrekking aan het Kadaster van gegevens omtrent de schorsing of ontzetting uit het ambt van notarissen, ter voorkoming van de inschrijving van onbevoegd opgemaakte akten in het register. Voor zover het gaat om de verstrekking van gegevens uit het register die op grond van artikel 5, vierde lid, van de wet uitgezonderd zijn van openbaarheid, dient de KNB zorgvuldig af te wegen of in een gegeven geval het verstrekken van deze specifieke gegevens daadwerkelijk noodzakelijk is. Verstreckte gegevens die niet openbaar zijn, blijven uiteraard vallen onder de algemene geheimhoudingsplicht die voor het ontvangende bestuursorgaan volgt uit artikel 2:5 Awb.

(Nota van toelichting)

Hoofdstuk V. De tuchtrechtspraak (art. 12-13)

Artikel 12

1. De kamer voor het notariaat vergadert wanneer de voorzitter zulks nodig acht of indien ten minste drie leden de voorzitter daarom schriftelijk verzoeken met opgave van de te behandelen onderwerpen.
2. De kamer voor het notariaat houdt zitting in het gerechtsgebouw waarin de rechtbank zitting houdt in de plaats waar de kamer voor het notariaat is gevestigd. De kamer kan voorts andere plaatsen binnen het rechtsgebied van de kamer als zittingsplaats aanwijzen.

3. Besluiten kunnen door de kamer voor het notariaat slechts worden genomen in een vergadering waarin de voorzitter en ten minste één van de door Onze Minister en één van de door de ledenraad van de KNB benoemde leden aanwezig zijn. Besluiten worden genomen bij meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen beslist de voorzitter.
4. De voorzitter en de secretaris zijn gezamenlijk bevoegd de kamer voor het notariaat te vertegenwoordigen.
5. De kamers voor het notariaat leggen nadere regels omtrent hun werkwijze neer in een door de voorzitters van de kamers gezamenlijk vastgesteld reglement.
6. Bij regeling van Onze Minister worden regels gesteld omtrent de vergoeding van de reis- en verblijfkosten van de leden en plaatsvervangend leden van de kamers voor het notariaat en andere vergoedingen.

Dit artikel komt grotendeels overeen met de artikelen 2 tot en met 5, 8 en 9 van het ingetrokken Besluit kamers van toezicht notariaat. Met betrekking tot het huishoudelijk reglement is bepaald dat deze door de voorzitters van de kamers voor het notariaat gezamenlijk wordt vastgesteld, zodat alle kamers beschikken over een gelijk huishoudelijk reglement.

(Nota van toelichting)

Lid 5

Verwezen wordt naar het [Reglement omtrent de werkwijze van de kamers voor het notariaat \(zoals bedoeld in artikel 12 lid 5 van het Besluit op het notarisambt\)](#). (bew.)

Artikel 13

1. Voor zover een beslissing van een kamer voor het notariaat of het gerechtshof Amsterdam strekt tot oplegging van een geldboete als bedoeld in artikel 103, eerste lid, onderdeel c, van de wet, levert zij een executoriale titel op, die met toepassing van de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering kan worden tenuitvoergelegd.
2. De tenuitvoerlegging van een beslissing, bedoeld in het eerste lid, geschiedt door of vanwege Onze Minister.

Artikel 430 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv) verleent executoriale kracht aan de grossen van in Nederland gewezen vonnissen en van beschikkingen van de Nederlandse rechter. De reikwijdte van deze bepaling is echter niet beperkt tot de burgerlijke rechter, maar geldt in zijn algemeenheid voor rechterlijke vonnissen voor zover zij voor executie (overeenkomstig het burgerlijk procesrecht) vatbaar zijn. Behalve bijvoorbeeld strafrechtelijke vonnissen dienen ook de beslissingen van bij wet ingestelde tuchtrechterlijke colleges hieronder te worden begrepen, mede gelet op de grondwettelijke status van bij wet ingestelde tuchtrechtspraak (artikel 113, tweede lid, Grondwet). Overigens is in het kader van de tuchtrechtspraak op grond van de Wet op het notarisambt in hoger beroep niet een afzonderlijk tuchtrechterlijk college, maar het gerechtshof Amsterdam bevoegd. Uit artikel 430 Rv volgt derhalve reeds dat een tuchtrechterlijke beslissing op grond van de Wet op het notarisambt een executoriale titel oplevert in de zin van dat artikel, die vervolgens op grond van de voorschriften van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten uitvoer kan worden gelegd (vgl. artikel 572 van het Wetboek van Strafvordering ter zake van de tenuitvoerlegging van strafvonnissen houdende de veroordeling tot een geldboete). In navolging van artikel 8:76 Awb is in dit besluit de toepasselijkheid van artikel 430 Rv en de daarmee samenhangende regels in het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering echter nog eens geëxpliciteerd met betrekking tot tuchtrechterlijke beslissingen tot het opleggen van een boete.

Voor de nadere regeling van de tenuitvoerlegging van de tuchtrechterlijke beslissingen waarbij een geldboete is opgelegd, is met een overeenkomstige toepassing aangesloten bij de regeling met betrekking tot strafrechtelijke boetevonnissen in het Besluit tenuitvoerlegging geldboeten en de daarop gebaseerde Regeling vaststelling invorderingskosten. Niet van overeenkomstige toepassing zijn verklaard de artikelen uit voornoemd besluit die zien op de strafbeschikking of betaling anders dan via het Centraal Justitieel Incassobureau.

(Nota van toelichting)

Hoofdstuk VI. Overige bepalingen (art. 14-16)

Artikel 14

Het Besluit beroepsvereisten kandidaat-notaris, het Besluit deeltijd notaris en het Besluit kamers van toezicht notariaat worden ingetrokken.

Artikel 15

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Artikel 16

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit op het notarisambt.

Mandaatbesluit 2013

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie:

Overwegende dat het om redenen van doelmatigheid gewenst is bepaalde bevoegdheden van het bestuur van de KNB, vervat in de Wet op het notarisambt en zijn uitvoeringsregels, te mandateren;

Gelet op afdeling 10.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht;

stelt het volgende mandaatbesluit vast:

Besluit van 7 augustus 2013, inw.tr. 7 augustus 2013

Uit doelmatigheidsoogpunt en in lijn met het streven naar het besturen op afstand heeft het bestuur de afgelopen jaren verschillende bevoegdheden die voortvloeien uit de Wet op het notarisambt en zijn uitvoeringsregelingen gemandateerd aan zijn voorzitter, de directie en medewerkers van het bureau van de KNB. Door de wijziging van de Wet op het notarisambt (Wetsvoorstel Hammerstein) en als gevolg van de reorganisatie van het bureau waardoor verschillende functies zijn gewijzigd, is het nodig deze mandaatbesluiten aan te passen.

Bij mandaat nemen de gemandateerden de beslissing namens het mandaterende bestuursorgaan. Zij nemen niet, zoals het geval is bij delegatie, de bevoegdheid over van het delegerende bestuursorgaan. Dus zodra de betrokken gemandateerden in een zaak het gevoel hebben dat het gehele bestuur bij de beslissing op het verzoek om informatie moet worden betrokken, kunnen zij het mandaat in die zaak terug geven.

Artikel 1 Definities

In dit besluit wordt verstaan onder:

1. *bestuur*: het bestuur van de KNB, genoemd in artikel 64, eerste lid, van de Wet op het notarisambt;
2. *bureau*: het bureau van de KNB, genoemd in artikel 63 van de Wet op het notarisambt;
3. *voorzitter*: de voorzitter, of de plaatsvervangend voorzitter van het bestuur;
4. *directie*: de directie van het bureau, genoemd in artikel 64, tweede lid, van de Wet op het notarisambt;
5. *juristen*: de juristen die zijn aangesteld op een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht binnen de afdeling juridische en praktijkzaken van het bureau.

Artikel 2 Mandaat advisering inzake ondernemingsplan, wijziging vestigingsplaats en toewijzing protocol

Het bestuur verleent aan de voorzitter mandaat om namens het bestuur uit te oefenen

- a. de bevoegdheid, genoemd in artikel 7, tweede lid, van de Wet op het notarisambt, om inlichtingen te verstrekken aan de Commissie van deskundigen in verband met een ondernemingsplan;
- b. de bevoegdheid, genoemd in artikel 8, zesde lid, juncto artikel 30c, tweede lid, van de Wet op het notarisambt, om de Minister van Veiligheid en Justitie te adviseren met betrekking tot een verzoek om benoeming tot notaris, respectievelijk de goedkeuring van de aanwijzing als toegevoegd notaris;
- c. de bevoegdheid, genoemd in artikel 10, derde lid, van de Wet op het notarisambt, om de Minister van Veiligheid en Justitie in kennis te stellen van eventuele feiten of omstandigheden welke tot weigering zouden kunnen leiden van een verzoek tot wijziging van een vestigingsplaats;
- d. de bevoegdheid, genoemd in artikel 15 van de Wet op het notarisambt, om te worden gehoord omtrent de toewijzing van een protocol.

Artikel 3 Mandaat stageverklaring

Het bestuur verleent aan de juristen ieder afzonderlijk mandaat om namens het bestuur uit te oefenen

- a. de bevoegdheid, vervat in artikel 32, vijfde lid, van de Wet op het notarisambt, om te beslissen over de afgifte van een stageverklaring;
- b. de bevoegdheid, genoemd in artikel 3, derde lid, van de Stageverordening, om te beslissen over een verzoek om vrijstelling voor het volgen van een cursus.

Artikel 4 Mandaat opleidingspunten

Het bestuur verleent aan de juristen ieder afzonderlijk mandaat om namens het bestuur uit te oefenen

- a. de bevoegdheid genoemd in artikel 2, eerste en tweede lid, van het Reglement bevordering vakbekwaamheid om goedkeuring te verlenen aan onderwijs en het aantal opleidingspunten te bepalen dat aan een onderwijsvorm wordt toegekend;

- b. de bevoegdheid, genoemd in artikel 4, vierde lid, van het Reglement bevordering vakbekwaamheid, om te beslissen over een verzoek om vrijstelling voor het behalen van opleidingspunten;
- c. de bevoegdheid, genoemd in artikel 7, eerste lid, van het Reglement bevordering vakbekwaamheid om jaarlijks aan ieder lid van de KNB een overzicht te verstrekken van de door hem gevolgde cursussen die door de KNB zijn geadmistreerd en waaruit blijkt hoeveel opleidingspunten hij heeft behaald;
- d. de bevoegdheid, genoemd in artikel 7, tweede lid, van het Reglement bevordering vakbekwaamheid om aan de kamer voor het notariaat mee te delen dat een lid onvoldoende opleidingspunten heeft behaald.

Artikel 5 Mandaat goedkeuring IDS-verband

Het bestuur verleent aan de juristen ieder afzonderlijk mandaat om namens het bestuur uit te oefenen de bevoegdheid, vervat in artikel 10 van de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2003, om te beslissen over een voorgenomen interdisciplinair samenwerkingsverband.

Artikel 6 Mandaat dispensatie financiële bijdrage

Het bestuur verleent aan de directie mandaat om namens het bestuur uit te oefenen de bevoegdheid, vervat in artikel 4 van het Reglement inzake de financiële bijdrage, om een lid voor wie het om financiële redenen bezwaarlijk is de bijdragen te betalen, daarvan geheel of gedeeltelijk ontheffing te verlenen, telkens voor ten hoogste een jaar, of met een lid een betalingsregeling te treffen.

Artikel 7 Mandaatbesluit beslissingen op bezwaar

Het bestuur verleent aan de voorzitter van het bestuur tezamen met een van de andere leden van het bestuur mandaat om namens het bestuur de bevoegdheid uit te oefenen om beslissingen op bezwaar te nemen.

Artikel 8 Mandaatbesluit kennelijk niet-ontvankelijk bezwaar

Het bestuur verleent aan de directie mandaat om namens het bestuur de bevoegdheid uit te oefenen om een bezwaar kennelijk niet ontvankelijk te verklaren.

Artikel 9 Mandaatbesluit beslissingen Wet openbaarheid van bestuur

Het bestuur verleent aan de voorzitter van het bestuur mandaat om namens het bestuur de bevoegdheid uit te oefenen om beslissingen te nemen over verzoeken op grond van de Wet openbaarheid van bestuur.

Artikel 10 Ondertekeningsmandaat

Het bestuur en de voorzitter van het bestuur verlenen aan de directie en de juristen ieder afzonderlijk en aan de onder hun verantwoordelijkheid werkzame medewerkers van het bureau de bevoegdheid om de besluiten bedoeld in de voorgaande leden te ondertekenen.

Artikel 11 Slotbepalingen

1. Dit besluit kan worden aangehaald als Mandaatbesluit 2013. Het treedt direct in werking.

2. Het Mandaatbesluit 2009 en de Mandaatbesluiten van 7 september 2011, 13 juni 2012, 19 december 2012, 12 juni 2013 en 10 juli 2013 worden tegelijkertijd ingetrokken.
-

Mandaatsbesluit onderwijs en examen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is een aantal bevoegdheden van het bestuur van de KNB genoemd in het Onderwijs- en examenreglement opleiding kandidaat-notarissen te mandateren aan de Stichting beroepsopleiding notariaat;

Gelet op afdeling 10.1.1 van de Algemene wet bestuursrecht;

Gelet op de artikelen 17, tweede lid, 19, derde lid, 20 en 21 van het Onderwijs- en examenreglement opleiding kandidaat-notarissen;

Gezien het besluit van het bestuur van de Stichting beroepsopleiding notariaat van 15 mei 2001, waaruit blijkt dat het instemt met het mandaat;

stelt het volgende mandaatsbesluit vast:

Besluit van het bestuur van de KNB van 18 juli 2001, inw. tr. 1 augustus 2001.

Ten aanzien van de opleiding en het examen wordt de mogelijkheid van mandaat gegeven in het reglement. Daardoor is een apart mandaatsbesluit nodig. In het Vrijstellingenreglement is het mandaat in het reglement zelf opgenomen in de artikelen 2, tweede lid, 6, tweede lid, en 7, tweede lid.

(Toelichting van 18 juli 2001)

Artikel 1 Definities

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. *de stichting*: de Stichting beroepsopleiding notariaat, waaraan de KNB de organisatie van de opleiding en het examen, genoemd in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt heeft opgedragen;
- b. *CPO*: Centrum voor Postdoctoraal Onderwijs te Nijmegen;
- c. *het reglement*: het Onderwijs- en examenreglement opleiding kandidaat-notarissen.

Artikel 2 Mandatering

De stichting is bevoegd namens het bestuur van de KNB de beslissingen te nemen, genoemd in

- a. artikel 17, tweede lid, van het reglement;
- b. artikel 19, derde lid, van het reglement;
- c. artikel 20 van het reglement en
- d. artikel 21 van het reglement.

Artikel 3 Submandaat

De stichting is bevoegd aan ieder afzonderlijk de overeenkomstig artikel 2 gemandateerde beslissingen op te dragen aan de leden van het bestuur van de stichting, de directeur van het CPO en de opleidingsmanagers SBN van het CPO.

Artikel 4 Ondertekeningmandaat

Het bestuur van de KNB verleent aan de leden van het bestuur van de stichting, de directeur van het CPO en de opleidingsmanager SBN van het CPO aan ieder afzonderlijk de bevoegdheid de namens het bestuur van de KNB in mandaat genomen besluiten te ondertekenen.

Artikel 5 Inlichtingen

De stichting legt jaarlijks verantwoording af van de door haar in mandaat genomen besluiten en verschaft het bestuur van de KNB op diens verzoek inlichtingen. Het verslag bevat voorts een verantwoording van het beheer van de archiefbescheiden die betrekking hebben op de in mandaat uitgevoerde werkzaamheden.

Artikel 6 Slotbepaling

Dit besluit wordt aangehaald als Mandaatsbesluit onderwijs en examen.

Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB te bepalen tijdstip.

Model archiefbeheersregels Ringen KNB

Het bestuur van de Ring (naam) KNB

Gelet op artikel 14 van het Archiefbesluit 1995,

Besluit vast te stellen de navolgende:

Archiefbeheersregels van de ring, het ringbestuur en de ringvoorzitter in het arrondissement (naam) betreffende het beheer van hun archiefbescheiden.

Op grond van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995 moeten bestuursorganen archiefbeheersregels opstellen. Met ingang van 1 oktober 1999 zijn de ring en het ringbestuur bestuursorganen in de zin van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995. De ringvoorzitter is bestuursorgaan in de zin van de Archiefwet 1995 en het Archiefbesluit 1995, voorzover het betreft zijn taak om te beslissen in declaratiegeschillen, zoals bedoeld in artikel 55, tweede lid, Wet op het notarisambt. Met ingang van 1 januari 2012 vervalt deze taak, maar de onderhanden zaken moeten worden afgerond.

In 2002 heeft een commissie een model voor archiefbeheersregels voor de ringen opgesteld. In de commissie waren de ringen en het bureau van de KNB vertegenwoordigd. Namens de ringen maakten mr. J. Ruijgh, ringvoorzitter Ring Utrecht en mr. D.W.M. Boerboom, secretaris Ring Breda deel uit van de commissie. Namens het bureau van de KNB maakten mw. A. Delfgaauw, hoofd Afdeling Bibliotheek, Documentatie en Archief, mw. mr. J.M.E. Loman, documentalist/know-how medewerker en mw. mr. E.E. Minkjan, bestuurssecretaris, deel uit van de commissie. Desgevraagd heeft de toenmalige Rijksarchiefinspectie te kennen gegeven dat het model voldeed aan de daarvoor gestelde eisen. Het bestuur en de ringvoorzitter kunnen hun archiefbeheersregels vast stellen aan de hand van de model-beheersregels.

Als gevolg van de Wet herziening gerechtelijke kaart verandert de indeling van de ringen.

Archiefbescheiden van de oude ringen moeten worden overgedragen aan de nieuwe ringen, die kunnen beginnen met het vormen van een nieuw archief. Dit geldt ook voor de digitale archiefbescheiden. Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt de model-beheersregels te actualiseren. De nieuwe ringen kunnen aan de hand daarvan hun archiefbeheersregels vaststellen.

(Toelichting van november 2012)

Artikel 1 Definities

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. *zorgdrager*: het bestuur van de Ring (naam) KNB;
- b. *ring*: de afdeling van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, zoals bedoeld in artikel 62 Wet op het notarisambt;
- c. *ringbestuur*: het bestuur van de ring, zoals bedoeld in artikel 82, derde lid, Wet op het notarisambt;
- d. *ringvoorzitter*: degene bedoeld in artikel 55, tweede lid, Wet op het notarisambt;
- e. *secretaris*: degene die het ringbestuur uit zijn midden heeft aangewezen, zoals bedoeld in artikel 1, zesde lid, Verordening Ringen;
- f. *penningmeester*: degene die het ringbestuur uit zijn midden heeft aangewezen, zoals bedoeld in artikel 1, zesde lid, Verordening Ringen;
- g. *archiefbescheiden*: de bescheiden, ongeacht hun vorm, door de ring, het ringbestuur of de ringvoorzitter ontvangen of opgemaakt uit hoofde van hun activiteiten of vervulling van hun taken en naar hun aard bestemd om te berusten onder de ring, het ringbestuur of de ringvoorzitter;
- h. *archieff*: het geheel van archiefbescheiden, ontvangen of opgemaakt door de ring, het ringbestuur of de ringvoorzitter;
- i. *digitale archiefbescheiden*: archiefbescheiden die uitsluitend met behulp van besturings- of toepassingsprogrammatuur geraadpleegd kunnen worden;
- j. *archiefruimte*: een ruimte, bestemd of aangewezen voor de bewaring van archiefbescheiden in afwachting van hun overbrenging ingevolge artikel 12, eerste lid, Archiefwet 1995 of artikel 13, eerste lid, Archiefwet 1995;
- k. *archiefbewaarplaats*: een bij of krachtens de Archiefwet 1995 voor de blijvende bewaring van archiefbescheiden aangewezen bewaarplaats;
- l. *documentair structuurplan of ordeningsplan*: een plan waarin is vastgelegd de wijze waarop toegankelijkheid van archiefbescheiden is georganiseerd en de wijze waarop archiefbescheiden zijn ingedeeld en gerangschikt.
- m. *Regionaal Historisch Centrum*: het Regionaal Historisch Centrum in de desbetreffende provincie, respectievelijk het Nationaal Archief in de provincie Zuid-Holland.

De definities zijn grotendeels ontleend aan de Wet op het notarisambt en de Archiefwet.

(Toelichting november 2012)

Artikel 2 Werkingsfeer archiefbeheersregels

De archiefbeheersregels zijn van toepassing op het gehele archief van de ring, het ringbestuur en de ringvoorzitter.

Het ringbestuur moet een keuze maken op wiens kantoor het archief wordt gehouden. Indien de functies van secretaris en penningmeester door twee verschillende personen worden uitgeoefend, is er ook sprake van twee archieven. Op beide archieven zijn de onderhavige archiefbeheersregels van toepassing.

In enkele arrondissementen heeft de ringvoorzitter de behandeling van de declaratiegeschillen gemandateerd aan iemand die niet op zijn kantoor is gevestigd. In die gevallen gelden de beheersregels ook voor de onderdelen van het archief die zich niet bevinden op het kantoor van de ringvoorzitter. De zorgdrager behoudt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer.

(Toelichting november 2012)

Artikel 3 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de zorgdrager

De zorgdrager is verantwoordelijk voor het archiefbeheer van de ring, het ringbestuur en de ringvoorzitter. Hij stelt de op dit

terrein benodigde regelingen vast. In ieder geval heeft hij de in de navolgende artikelen vermelde taken.

In ieder geval worden de volgende regelingen opgesteld in overeenstemming met de AmvB bedoeld in de Archiefwet 1995: een postregistratiesysteem, een ordeningsplan en een selectielijst.

(Toelichting november 2012)

Artikel 4 Archiefruimten

De zorgdrager draagt zorg dat afgesloten archiefbestanddelen bewaard worden volgens de Archiefregeling. Bij de bouw, verbouwing, inrichting en verandering van inrichting van archiefruimten, alsmede bij de ingebruikneming van gebouwen of gedeelten van gebouwen als archiefruimten, dient situering, bouw en inrichting zodanig plaats te vinden dat in geval van calamiteiten de archiefbescheiden zo min mogelijk gevaar lopen.

De archieven worden bewaard in de archiefruimten van notariskantoren die voldoen aan de eisen die de Archiefwet 1995 stelt. Indien noodzakelijk zal de opslag van de semi-statische archieven worden uitbesteed. De zorgdrager behoudt de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor het archiefbeheer.

(Toelichting november 2012)

Artikel 5 Financiële middelen en personeel

De zorgdrager draagt zorg voor de verstrekking van voldoende financiële middelen en personeel ten behoeve van het archiefbeheer.

De ringen zullen met betrekking tot het beheer van hun archieven niet beschikken over hiertoe speciaal opgeleide medewerkers. Het ligt voor de hand dat zij op gezette tijden hierover in overleg treden met wel op dit terrein deskundigen.

(Toelichting november 2012)

Artikel 6 Postregistratie

De zorgdrager draagt zorg voor de registratie van inkomende en uitgaande post in overeenstemming met de Archiefregeling.

Artikel 7 Ordening en duurzaamheid van archiefbescheiden

1. De zorgdrager draagt zorg dat er een in overeenstemming met de Archiefregeling geordende en toegankelijke staat archiefbescheiden opgesteld ordeningsplan voor het archief is. Dossiervorming en archiefordening vindt plaats op de in het ordeningsplan omschreven wijze. De vorming van de dossiers geschiedt zodanig dat selectie op eenvoudige wijze kan geschieden in overeenstemming met de in de selectielijst opgenomen criteria voor te bewaren en te vernietigen archiefbescheiden.
2. De zorgdrager treft zodanige voorzieningen op grond van de Archiefregeling, dat bij het raadplegen van permanent te bewaren archiefbescheiden, van welke vorm dan ook, na ten minste honderd jaar geen noemenswaardige achteruitgang zal zijn te constateren.

Artikel 8 Selectie en vernietiging

Ieder jaar wordt aan de hand van de Selectielijst neerslag handelingen Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie gezien welke

archiefbescheiden voor vernietiging in aanmerking komen. De zorgdrager draagt zorg dat vernietiging van daarvoor in aanmerking komende archiefbestanddelen geschiedt, zodra de daarvoor in de selectielijst vastgestelde termijn is verstreken en voordat overbrenging van het archief naar het Regionaal Historisch Centrum plaatsvindt. De te vernietigen archiefbescheiden worden aangeboden aan een gespecialiseerd vernietigingsbedrijf. De vernietiging en bewaring van in de archiefbescheiden vervatte persoonsgegevens worden afgestemd op de vernietiging en bewaring van de archiefbescheiden zelf. Van de vernietiging van archiefbestanddelen wordt een verklaring opgemaakt, die wordt ondertekend door de zorgdrager.

In 2005 is een **selectielijst** opgesteld, die geldt voor de KNB en haar organen, gepubliceerd in de Staatscourant van 1 november 2005, nr. 212.

(Toelichting november 2012)

Artikel 9 Informatieverstrekking

De zorgdrager draagt zorg dat verzoeken door leden van de ring en derden aan de ring of de ringvoorzitter om informatie uit de archiefbescheiden te verstrekken dan wel ter inzage te geven, worden afgehandeld met inachtneming van de bepalingen uit de Wet openbaarheid bestuur en de Wet bescherming persoonsgegevens. De bescheiden kunnen ter plaatse worden ingezien of gekopieerd. Raadpleging en afhandeling geschiedt onder toezicht en verantwoordelijkheid van de ambtelijk eindverantwoordelijke, genoemd in artikel 14. Een besluit tot, al dan niet gedeeltelijke, afwijzing van een verzoek om informatie te verstrekken dan wel ter inzage te geven, wordt schriftelijk door de zorgdrager meegedeeld.

Op grond van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) moet een bestuursorgaan informatie verstrekken, tenzij zich een uitzonderingsgrond voordoet. Zo moet het bestuursorgaan de informatie weigeren ter eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer, hetgeen in het bijzonder geldt ten aanzien van strafrechtelijke of tuchtrechtelijke gegevens, en om onevenredige bevoor- of benadeling te voorkomen van bij de gelegenheid betrokkenen of derden. Als in interne stukken persoonlijke beleidsopvattingen van bestuurders of ambtenaren staan, worden deze niet verstrekt, tenzij deze daartegen geen bezwaar hebben, of de informatie wordt herleid tot een niet tot personen herleidbare vorm.

Het besluit een verzoek om informatie op grond van de Wob te weigeren, is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Het moet binnen twee weken worden genomen, met de mogelijkheid van verdaging met twee weken, en er staat bezwaar en beroep tegen open. Daarom moet het besluit op schrift worden meegedeeld, met de vermelding dat binnen zes weken bezwaar kan worden gemaakt.

Voorzover persoonsgegevens worden bewerkt, gebeurt dit in overeenstemming met de Wet bescherming persoonsgegevens en het Vrijstellingsbesluit bescherming persoonsgegevens.

(Toelichting november 2012)

Artikel 10 Overdracht archiefbescheiden aan het Regionaal Historisch Centrum

De zorgdrager draagt zorg dat de voor blijvende bewaring in aanmerking komende archiefbescheiden na twintig jaar, in goede, geordende en toegankelijke staat, binnen een termijn van tien jaar worden overgebracht naar het Regionaal Historisch Centrum. Hij draagt zonnodig zorg dat voor blijvende bewaring in aanmerking komende afgesloten archiefbestanddelen, die niet meer veelvuldig behoeven te worden geraadpleegd, eerder worden overgebracht naar het Regionaal Historisch Centrum. Bij de overbrenging van archiefbescheiden naar het Regionaal Historisch Centrum kan de zorgdrager beperkingen stellen aan de openbaarheid. De overbrenging wordt vastgelegd in een verklaring die ten minste bevat een specificatie van de archiefbescheiden en de eventuele beperkingen aan de openbaarheid.

Dit betekent dat men na twintig jaar jaarlijks zou moeten overdragen. Aangezien dit niet doelmatig is, ligt het voor de

hand eenmaal per tien jaar een overdracht te doen. Bestanddelen van het archief die afgesloten zijn en niet meer veelvuldig behoeven te worden geraadpleegd, kunnen, indien noodzakelijk, in overleg met de beheerder van de archiefbewaarpplaats, eerder overgedragen worden aan de beheerder van de archiefbewaarpplaats (vgl. artikel 13, eerste lid, Archiefwet 1995).

Volgens artikel 15 Archiefwet 1995 kan de zorgdrager beperkingen stellen aan de openbaarheid. Dit kan slechts met het oog op de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer of om anderszins onevenredige bevoordeling of benadeling van betrokkenen of derden te voorkomen.

(Toelichting november 2012)

Artikel 11 Digitale archiefbescheiden

De zorgdrager draagt zorg dat, indien er sprake is van, al dan niet gedeeltelijke, digitale archiefbescheiden, regelingen worden opgesteld met betrekking tot inhoud, structuur en vorm van blijvend te bewaren digitale archiefbescheiden en de conversie, migratie en eventuele vervanging van blijvend te bewaren digitale archiefbescheiden in overeenstemming met de Archiefregeling.

Artikel 12 Organisatieverandering

De zorgdrager draagt zorg dat in geval van wisseling van de secretaris of de penningmeester c.q. de ringvoorzitter de archiefbescheiden in goede staat worden overgedragen aan zijn of haar opvolger.

In geval van privatisering wordt een regeling getroffen voor terbeschikkingstelling van de archiefbescheiden aan het geprivatiseerde organisatieonderdeel. In geval van reorganisatie wordt het archief afgesloten en wordt door de nieuwe organisatie begonnen met het opnieuw vormen van een archief.

De ringen zijn gevestigd in de hoofdplaats van het arrondissement, zo bepaalt artikel 82 Wet op het notarisambt. Omdat de ringbesturen en de ringvoorzitters niet beschikken over professionele ondersteuning en een pand, waar de ring is gevestigd, worden de archieven bewaard op de kantoren van de bestuursleden c.q. de ringvoorzitter. De overdracht van het archief in geval van wisseling van de bestuursleden c.q. de ringvoorzitter verdient extra zorg.

(Toelichting november 2012)

Artikel 13 Onderzoeken en inspecties van de Erfgoedinspectie

De zorgdrager draagt zorg dat alle medewerking wordt verleend aan onderzoeken en inspecties van de Erfgoedinspectie.

Artikel 14 Verantwoordelijkheden en bevoegdheden van ambtelijk eindverantwoordelijke archiefbeheer

1. De ambtelijk eindverantwoordelijke voor het archiefbeheer van de ringen en het ringbestuur is de penningmeester voorzover het de financiële stukken betreft, respectievelijk de secretaris met betrekking tot de overige stukken. De ambtelijk eindverantwoordelijke voor het archiefbeheer van de ringvoorzitter is de ringvoorzitter voorzover het declaratiegeschillen betreft.
2. De ambtelijk eindverantwoordelijke is verantwoordelijk voor het correct uitvoeren van de regelingen bedoeld in de artikelen 3 tot en met 13.

In deze regelingen wordt nader gepreciseerd wie verantwoordelijk is voor welke taak. De feitelijke werkzaamheden

zullen in de praktijk worden uitgevoerd door de secretaresses van de betrokkenen of zonodig door deskundige krachten die van tijd tot tijd kunnen worden aangetrokken.

(Toelichting november 2012)

Artikel 15 Vervreemding en vervanging van archiefbescheiden

In geval van vervreemding van archiefbescheiden en vervanging van archiefbescheiden die voor blijvende bewaring in aanmerking komen, wordt door de zorgdrager een verklaring opgemaakt.

Voorafgaand wordt door de zorgdrager de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen verzocht om een machtiging tot vervreemding c.q. vervanging.

Artikel 16 Onvoorziene omstandigheden

In gevallen waarin dit besluit niet voorziet, beslist de zorgdrager.

Artikel 17 Citeertitel

Deze regeling kan worden aangehaald als Archiefbeheersregels van de ring, het ringbestuur en de ringvoorzitter in het arrondissement (naam).

Artikel 18 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op een door het ringbestuur te bepalen tijdstip.

Model reglement ringbestuur

Het ringbestuur kan blijkens art. 83 WNA regels stellen met betrekking tot zijn taakvervulling. Ieder ringbestuur heeft de vrijheid om een reglement vast te stellen. Aanbevolen wordt gebruik te maken van dit modelreglement.

(Toelichting december 1999)

Leiding vergaderingen ringbestuur; ontbreken ringbestuur (art. 1)

Artikel 1

1. De vergaderingen van het ringbestuur worden geleid door de ringvoorzitter.
2. De plaatsvervangend-ringvoorzitter treedt op in de plaats van de ringvoorzitter hetzij in overleg met de ringvoorzitter hetzij bij zijn afwezigheid.
3. In geval van afwezigheid van zowel de ringvoorzitter als de plaatsvervangend-ringvoorzitter treedt een door het ringbestuur aangewezen ander ringbestuurslid op als waarnemend ringvoorzitter.
4. Bij het ontbreken van een ringbestuur wordt zijn plaats ingenomen door het bestuur van de KNB dat zo spoedig

mogelijk een ringbestuur doet kiezen.

Vergaderingen van het ringbestuur (art. 2)

Artikel 2

1. Het ringbestuur vergadert op een door de ringvoorzitter te bepalen plaats en tijd zo dikwijls als dit door de ringvoorzitter of twee ringbestuursleden nodig wordt geacht.
2. Plaats en tijd van de bestuursvergadering worden met inachtneming van een termijn van ten minste vier dagen per brief, fax of met behulp van datacommunicatie aan de ringbestuursleden opgegeven. In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de ringvoorzitter, kan de termijn van oproeping worden beperkt tot ten minste vierentwintig uur.
3. Bij de oproeping tot de ringbestuursvergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
4. Voorstellen die niet op de agenda voorkomen kunnen alleen worden behandeld in een ringbestuursvergadering waarin alle ringbestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn en wanneer geen van hen tegen de behandeling bezwaar maakt.
5. Het ringbestuur kan in spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de ringvoorzitter, telefonisch vergaderen, mits geen van de ringbestuursleden daartegen bezwaar maakt.

Besluitvorming (art. 3)

Artikel 3

1. Ieder ringbestuurslid kan in de vergadering van het ringbestuur één stem uitbrengen.
2. Een ringbestuurslid kan zich door een ander ringbestuurslid ter vergadering schriftelijk doen vertegenwoordigen. Niemand kan voor zich en als gemachtigde meer dan twee stemmen uitbrengen.
3. Het ringbestuur kan besluiten nemen indien ten minste de kleinst mogelijke meerderheid van de fungerende ringbestuursleden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is, een en ander tenzij in dit reglement anders is bepaald. Besluiten van het ringbestuur worden in de ringbestuursvergadering genomen met volstrekte meerderheid van de geldig door de ringbestuursleden uitgebrachte stemmen. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.
4. Besluiten van het ringbestuur kunnen ook buiten vergadering worden genomen indien alle bestuursleden daarmee instemmen.
5. Stemming geschiedt mondeling tenzij ten minste twee ringbestuursleden een schriftelijke stemming gewent achten.
6. De ringvoorzitter kan constateren, mits zonder tegenspraak uit de ringbestuursvergadering, dat een voorstel zonder hoofdelijke stemming of bij acclamatie is aangenomen.

Slotbepalingen (art. 4-5)

Artikel 4

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van de ring van .....

Artikel 5

Dit reglement treedt in werking op ....

Onderwijs- en examenreglement opleiding kandidaat-notarissen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen ten aanzien van de opleiding van kandidaat-notarissen;

Gelet op artikel 33 van de Wet op het notarisambt;

Gelet op de artikelen 1 en 2 van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen;

Gezien de raadgeving in de ledenraad;

stelt het navolgende onderwijs- en examenreglement inzake de opleiding van kandidaat-notarissen vast:

Reglement van 18 juli 2001, inw. tr. 1 augustus 2001, gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB van 9 januari 2002, inw. tr. 15 januari 2002, gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB 16 oktober 2002, inw. tr. 23 januari 2002 en gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB 8 augustus 2012, inw.tr. 8 augustus 2012.

Op grond van de artikelen 1 en 2 van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen stelt het bestuur van de KNB een onderwijs-, een examenreglement en een vrijstellingenreglement vast. In het onderhavige Onderwijs- en examenreglement zijn de onderwerpen die volgens de verordening nader moeten worden geregeld omtrent het onderwijs en het examen, achtereenvolgens geregeld. De vrijstellingen zijn in een apart vrijstellingenreglement geregeld.

(Toelichting van 18 juli 2001)

Definities (art. 1)

De aanvangsdata van de opleiding (art. 2)

Artikel 2 De aanvangsdata van de opleiding

De opleiding neemt elk kalenderjaar een aanvang in de maanden januari of februari en in de maanden augustus of september.

De cursusonderdelen van de opleiding (art. 3)

Artikel 3 Driejarige opleiding

1. Het onderwijsprogramma van de opleiding bestaat uit twee onderdelen, te weten pakket I gedurende één jaar en

pakket II gedurende twee jaren.

2. Elk van beide onderdelen van het onderwijsprogramma wordt afgesloten met een examen. Inschrijving voor en deelname aan de cursusonderdelen voor Pakket II is slechts mogelijk, indien het examen verbonden aan de cursusonderdelen van Pakket I met goed gevolg is afgelegd.

3. Pakket I bestaat in ieder geval uit de volgende vakken:

- Familievermogensrecht
- Rechtspersonen- en vennootschapsrecht
- Onroerend goedrecht
- Communicatieve vaardigheden
- Ethiek

4. Pakket II bestaat in ieder geval uit de volgende vakken:

- Communicatieve vaardigheden
- Ethiek
- Financiële kennis
- Opstellen notariële product en formeel notarieel recht

Naast bovenstaande vakken van Pakket II kiest de cursist twee van de volgende vakken (inclusief de daarbij behorende integratievakken):

- Familievermogensrecht
- Rechtspersonen- en vennootschapsrecht
- Onroerend goedrecht

Het onderwijsprogramma van de beroepsopleiding nieuwe stijl wordt ingericht met een basis (Pakket I) en een verdieping (Pakket II). De basis is verplicht voor alle deelnemers en hierin komen alle rechtsgebieden aan de orde. In de verdieping kan een deelnemer kiezen voor twee van de drie rechtsgebieden. De volgende varianten zijn mogelijk:

1. Familievermogensrecht /Onroerend goedrecht
2. Familievermogensrecht /Rechtspersonen- en vennootschapsrecht
3. Onroerend goedrecht/Rechtspersonen- en vennootschapsrecht

Aan elke variant wordt een integratieblok toegevoegd. Tevens bevat de verdieping een aantal verplichte onderdelen, te weten: communicatieve vaardigheden, ethiek, financiële kennis en opstellen notarieel product en formeel notarieel recht.

De rechtsgebieden Personen- en familierecht en erfrecht worden samengevoegd tot het rechtsgebied Familievermogensrecht.

(Toelichting van 8 augustus 2012)

De inhoud van de examens (art. 4-5)

Artikel 4 Examenstof

De examens worden afgestemd op:

- a. de eisen van een goede praktijkuitoefening;
- b. het studiemateriaal van de cursusonderdelen en de tijdens de bijeenkomsten behandelde stof;

- c. recente ontwikkelingen in de voor de notariële praktijk relevante wetgeving en rechtspraak.

Artikel 5

Het examen genoemd in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt, bestaat uit huiswerkopgaven, het examen dat pakket I afsluit en het examen dat pakket II afsluit.

Examencommissie (art. 6)

Artikel 6 Examencommissie

1. Er is een examencommissie opleiding kandidaat-notarissen.
2. De examencommissie bestaat uit de hoofddocenten en een door het algemeen bestuur van de stichting uit zijn midden te benoemen lid. Het algemeen bestuur wijst uit zijn midden een ander lid aan, dat het benoemde lid kan vervangen.
3. Als voorzitter van de examencommissie fungeert het lid van het bestuur van de stichting. Bij zijn afwezigheid kiezen de aanwezigen een voorzitter uit hun midden.
4. De examencommissie kan ten tijde van het afnemen van de examens en bij het opmaken van de eindbeoordelingen worden uitgebreid met andere docenten en examinatoren die daartoe door de hoofddocenten zijn aangewezen.

De personen die bevoegd zijn het examen af te nemen (art. 7-8)

Artikel 7 Examinatoren

De examencommissie stelt vast wie bevoegd zijn de examens af te nemen.

Artikel 8

De stichting benoemt de hoofddocenten en docenten die worden belast met de beoordeling van de huiswerkopdrachten en met het afnemen van de examens.

De wijze waarop de examens worden afgenomen (art. 9-18)

Artikel 9 Huiswerk

Voorafgaand aan de cursusbijeenkomsten wordt aan de cursisten het te bestuderen studiemateriaal ter beschikking gesteld. De cursisten zijn verplicht zelfstandig de huiswerkopdrachten te maken en voorafgaand aan de desbetreffende cursusbijeenkomst in te leveren, tenzij voor de desbetreffende cursusbijeenkomst anders is bepaald.

O verwogen wordt om in het tweede en derde jaar de cursisten gezamenlijk huiswerkopdrachten te laten maken. Omdat het huidige artikel 9 voorschrijft dat de cursist verplicht is zelfstandig de huiswerkopdracht moet maken en inleveren, wordt voorgesteld aan dit artikel de volgende woorden toe te voegen: ", tenzij voor de desbetreffende cursusbijeenkomst anders is bepaald."

(Toelichting van 8 augustus 2012)

Artikel 10 Beoordeling huiswerkopdrachten

De docenten beoordelen de huiswerkopdrachten en voorzien deze opdrachten van een cijfermatige waardering, die aan de cursisten wordt medegedeeld.

Artikel 11 Examen Pakket I

1. Het examen van Pakket I wordt mondeling afgenomen door twee examinatoren over het vak dat niet wordt gekozen in Pakket II.

2. Het examen wordt afgenomen door middel van open vragen. Het examen duurt 30 minuten.

Aangezien de cursist zich tijdens de verdieping (pakket II) twee van de drie rechtsgebieden kiest om zich verder in te bekwamen is ervoor gekozen aan het einde van pakket I de basiskennis van de cursist te toetsen op het rechtsgebied dat de cursist niet kiest in de verdieping. Aangezien de cursist weet op welk rechtsgebied hij wordt geëxamineerd kan hij zich hierop voorafgaand aan de examendag voorbereiden. Voorbereiding ter plekke is dan niet meer nodig. Dit brengt tevens met zich mee dat de examinatoren het examen niet meer afnemen aan de hand van een casus, maar door het stellen van open vragen.

(Toelichting van 8 augustus 2012)

Artikel 12 Examen Pakket II

1. Het examen van Pakket II wordt mondeling afgenomen door twee examinatoren aan de hand van de twee gekozen vakken (inclusief de daarbij behorende integratievakken) als bedoeld in artikel 3 lid 4 sub b.

2. Het examen wordt afgenomen door middel van de behandeling van twee casus.

3. De examenkandidaten worden gedurende 90 minuten direct voorafgaand aan het examen in de gelegenheid gesteld de casus voor te bereiden.

4. Het examen duurt 40 minuten.

Artikel 12 gaat over het examen van pakket II. De beide rechtsgebieden die in de verdieping worden gevolgd inclusief de integratievakken worden mondeling geëxamineerd aan de hand van twee casus. In beide casus dienen ook onderdelen uit de integratievakken aan de orde te komen. De voorbereidingstijd direct voorafgaand aan het examen wordt verlengd van 45 minuten naar 1,5 uur. Vervolgens wordt per rechtsgebied gedurende 20 minuten geëxamineerd. In totaal duurt het examen dus 40 minuten.

(Toelichting van 8 augustus 2012)

Artikel 13 Beoordeling

1. De examinatoren leggen na afloop van het examen schriftelijk het cijfer vast.

2. Bij Pakket I wordt het examen door beide examinatoren tezamen beoordeeld. Bij Pakket II geeft elk van beide

examinatoren voor zijn onderdeel een cijfer. Het gemiddelde daarvan is het eindcijfer van het examen van Pakket II.

Artikel 14 Eindbeoordeling

1. Aan het einde van een examendag stelt de examencommissie de eindbeoordelingen vast.
2. De eindbeoordeling bestaat uit de waardering van de huiswerkopdrachten en het examenresultaat.
3. Voor zowel Pakket I als Pakket II geldt bij de vaststelling van het eindresultaat een waarderingsverhouding van 50 % huiswerk en 50 % examen.
4. Een examenkandidaat is geslaagd, indien het vastgestelde gemiddelde cijfer voor de huiswerkopdrachten van de cursusonderdelen gevoegd bij het eindcijfer voor het examen, leidt tot een gemiddeld eindresultaat van 6.0 of hoger. Daarbij dient de examenkandidaat voor de huiswerkopdrachten ten minste een 6.0 te hebben behaald en voor het examen ten minste een 6.0, waarbij voor elk van de in artikel 12, tweede lid genoemde onderdelen van het examen van Pakket II ten minste een 5.0 moet zijn behaald.

In het huidige reglement wordt geëist dat voor de onderdelen van het examen van Pakket II ten minste een 4.0 moet zijn behaald. Aangezien de cursist zich in de nieuwe beroepsopleiding verdiept in twee van de drie rechtsgebieden vindt de SBN dat de cursist voor de onderdelen van het examen tenminste een 5.0 moet halen. De commissie kandidaat-notarissen en het bestuur vinden dat de examenkandidaat een 6.0 moet behalen voor het examen. Het bestuur van de KNB vindt dat de deelnemer tevens voor het huiswerk gemiddeld een 6.0 moet behalen.

(Toelichting van 8 augustus 2012)

Artikel 15 Cum laude

De kwalificatie "cum laude" wordt verleend indien een examenkandidaat tenminste een 7.8 gemiddeld voor de huiswerkopdrachten en een 8.0 voor het examen heeft behaald. De kwalificatie "cum laude" wordt vermeld op het certificaat.

Artikel 16 Herkansing

1. Een examenkandidaat, die als eindresultaat een onvoldoende heeft behaald, wordt in de gelegenheid gesteld om op een door de examencommissie te bepalen moment het examen opnieuw af te leggen.
2. De herkansing van het examen van Pakket I vindt zo mogelijk plaats voor de aanvang van het onderwijsprogramma van Pakket II. De herkansing voor het examen van Pakket II vindt zo mogelijk plaats binnen drie maanden te rekenen vanaf het tijdstip van het examen.
3. De examencommissie bepaalt of volstaan kan worden met een herkansing van het examen, dan wel dat tevens een of meer cursusonderdelen opnieuw dienen te worden gevolgd.
4. Indien een examenkandidaat bij de herkansing een onvoldoende eindresultaat behaalt, beslist de examencommissie of de kandidaat alle cursusonderdelen in het desbetreffende Pakket, dan wel een bepaald deel daarvan, opnieuw dient te volgen. Aan de examenkandidaat wordt in dit geval het cursusgeld, respectievelijk een deel daarvan, in rekening gebracht. Indien een examenkandidaat voor Pakket II bij de tweede herkansing opnieuw een onvoldoende eindresultaat behaalt, dient de kandidaat in elk geval alle cursusonderdelen in Pakket II opnieuw te volgen.

Artikel 17 Geldigheidsduur examen Pakket I

1. Het examen van Pakket I verliest zijn geldigheid indien de examenkandidaat het examen, verbonden aan Pakket II, niet binnen vijf jaar na het behalen van het examen van Pakket I heeft behaald.
2. Het bestuur van de KNB kan in bijzondere gevallen de in het eerste lid genoemde termijn met ten hoogste drie jaar verlengen.

Artikel 18 Bijzondere omstandigheden

1. Indien het voor een kandidaat wegens bijzondere omstandigheden zeer bezwaarlijk is zich te onderwerpen aan de bepalingen inzake het afleggen van de examens, kan de stichting voor hem een afzonderlijke regeling vaststellen.
2. De stichting draagt er zorg voor dat lichamelijk of zintuiglijk gehandicapte kandidaten redelijkerwijs in de gelegenheid worden gesteld de examens af te leggen.

De voorwaarden voor de toelating tot het afleggen van de examens (art. 19-20)

Artikel 19 Toelating

1. Tot de examens, verbonden aan Pakket I en Pakket II, worden slechts toegelaten de examenkandidaten die aan de verplichtingen van het onderwijsprogramma hebben voldaan.
2. De in het eerste lid bedoelde verplichtingen hebben betrekking op het bijwonen van de bijeenkomsten van de cursusonderdelen en het ter beoordeling voorleggen van de huiswerkopdrachten.
3. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur van de KNB van bovengenoemde voorwaarden afwijken.

Van de gelegenheid wordt gebruik gemaakt om de voorwaarde dat de cursist het ontwikkelassessment moet hebben doorlopen te schrappen, nu de ontwikkelassessments in 2010 zijn afgeschaft. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de uitkomsten van de ontwikkelassessments ten grondslag liggen aan de opzet van het vaardighedenprogramma van de beroepsopleiding. Door deelname aan het vaardighedenprogramma krijgt de kandidaat-notaris inzicht in zijn of haar talenten en eigenschappen die nog ontwikkeling behoeven. Ook voorziet het programma in periodieke feedback over de ontwikkeling die de kandidaat-notaris doormaakt. Doel hiervan is de beroepshouding te verstevigen, alsmede de communicatieve en commerciële vaardigheden verder te ontwikkelen.

(Toelichting van 8 augustus 2012)

Artikel 20 Geen toelating tot het examen

1. Het bestuur van de KNB kan besluiten om examenkandidaten die te vaak afwezig zijn geweest, te vaak huiswerk hebben verzuimd of huiswerkopdrachten onvoldoende hebben gemaakt, niet toe te laten tot het examen.
2. Het bestuur van de KNB bepaalt of het onderwijs van het desbetreffende pakket geheel of ten dele opnieuw moet worden gevolgd.

3. Indien een examenkandidaat meer dan drie jaar voor het tijdstip van het examen de cursusonderdelen van het desbetreffende pakket heeft gevolgd, wordt hij niet toegelaten tot het examen.
4. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur van de KNB van bovengenoemde bepalingen afwijken.

De hoogte van het cursus- en het examengeld (art. 21)

Artikel 21

Het bestuur van de KNB stelt jaarlijks het door de kandidaat-notaris verschuldigde cursus- en examengeld vast.

Mandateringsmogelijkheid (art. 22)

Artikel 22

Het bestuur van de KNB kan aan de stichting de bevoegdheden, genoemd in de artikelen 17, tweede lid, 19, derde lid, 20 en 21, mandateren.

Het ligt voor de hand de beslissingen die op grond van de reglementen moeten worden genomen te mandateren aan de SBN. Op het bureau van de KNB ontbreekt, anders dan bij de SBN, de capaciteit voor het nemen van al deze beslissingen. Overwogen is ook de behandeling van de beroepszaken bij de commissie van Toezicht te mandateren aan de SBN, maar het lijkt niet juist, dat het bevoegde orgaan, het bestuur van de KNB, ook deze 'uit handen geeft'.

Ten aanzien van de opleiding en het examen wordt de mogelijkheid van mandaat gegeven in het reglement. Daardoor is een apart mandaatsbesluit nodig. In het Vrijstellingenreglement is het mandaat in het reglement zelf opgenomen in de artikelen 2, tweede lid, 6, tweede lid en 7, tweede lid.

(Toelichting van 18 juli 2001)

Slotbepaling (art. 23)

Artikel 23

Dit reglement wordt aangehaald als Onderwijs- en examenreglement opleiding kandidaat-notarissen. Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB vast te stellen tijdstip.

Onderwijs-, examen- en vrijstellingenreglement Beroepsopleiding Notariaat

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen ten aanzien van de opleiding van kandidaat-notarissen;

Gelet op artikel 33 van de Wet op het notarisambt;

Gelet op de artikelen 1 en 2 van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen;

Gezien de raadpleging in de ledenraad;

stelt het navolgende onderwijs- en examenreglement inzake de opleiding van kandidaat-notarissen vast:

Reglement van 4 december 2024, inw.tr. 1 januari 2025 en van toepassing op de deelnemers aan de Beroepsopleiding Notariaat die starten per of na 2024.

Op grond van de artikelen 1, 2 en 3 van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen stelt het bestuur van de KNB i. een onderwijsreglement, ii. een examenreglement en iii. een vrijstellingenreglement vast. In het onderhavige Onderwijs-, examen- en vrijstellingenreglement zijn de onderwerpen die volgens de verordening nader moeten worden geregeld omtrent het onderwijs, het examen en de vrijstellingen achtereenvolgens geregeld.

Artikel 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *examen*: het examen als bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt, dat plaatsvindt aan het einde van jaar drie;
- b. *kick-off*: de eerste bijeenkomst van jaar één;
- c. *mentor*: daartoe aangewezen trainer die deelnemers individueel begeleidt bij de ontwikkeling van deskundigheid, vaardigheden en attitude en deze ontwikkeling mede monitort;
- d. *Opleiding*: de opleiding voor kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt, die vanaf 2024 is aangevangen, ook wel bekend als de Beroepsopleiding Notariaat;
- e. *jaar één*: het eerste jaar van de Opleiding;
- f. *jaar twee*: het tweede jaar van de Opleiding;
- g. *jaar drie*: het derde jaar van de Opleiding;
- h. *Stichting*: de Stichting Beroepsopleiding Notariaat 2.0, waaraan de KNB, in artikel 3 van dit reglement, de organisatie van de Opleiding en het examen mandateert;
- i. *trainer*: degene die aangesteld is om groepen deelnemers te onderwijzen, trainen en begeleiden;
- j. *verificatie*: de wijze van examineren, beoordelen of toetsen op basis waarvan de ontwikkeling van de deelnemer wordt bijgehouden;
- k. *verificatieportfolio*: het geheel aan documenten waarin de ontwikkeling van de deelnemer wordt bijgehouden en aangetoond.

Artikel 2

Dit reglement is van toepassing op het onderwijs, de verificatie en het examen gedurende de Opleiding.

Artikel 3

1. De volledige organisatie van de Opleiding en het examen is door de KNB aan de Stichting gemandateerd.

2. De Stichting legt jaarlijks verantwoording af aan het bestuur van de KNB over de door haar in mandaat genomen besluiten en verschaft het bestuur van de KNB op diens verzoek inlichtingen.

Artikel 4

1. De Opleiding kent een totale duur van drie jaar.
2. De inrichting van de Opleiding is gebaseerd op:
  - a. de strategische opleidings- en ontwikkelvisie van de KNB;
  - b. de vastgestelde eindtermen en leerresultaten;
  - c. de competenties zoals gedefinieerd in het zogenaamde KNB Reflectie Instrument, zoals deze thans luiden of te zijner tijd zullen luiden.

Artikel 5

1. De Opleiding vangt twee keer per kalenderjaar aan: in het eerste semester en in het tweede semester.
2. Inschrijving voor en deelname aan jaar twee is mogelijk, indien het verificatieportfolio verbonden aan de onderdelen van jaar één compleet is, met uitzondering van de situatie als bedoeld in artikel 10 lid 3.

Artikel 6

1. De Opleiding omvat:
  - i. de bevordering van deskundigheid van de kandidaat-notarissen op de drie notariële rechtsgebieden gerelateerd aan de familiepraktijk, de vastgoedpraktijk en de ondernemingspraktijk aansluitend op de reeds aanwezig veronderstelde kennis die is opgedaan bij de universitaire opleiding;
  - ii. specifieke kennis en (beroeps-)vaardigheden die relevant zijn voor adequate uitoefening van het notarisambt, zoals de (schriftelijke en mondelinge) communicatie met cliënten, collega's in brede zin, en andere partijen of betrokkenen, als ook technische, administratieve en procedurele kennis en vaardigheden;
  - iii. de ontwikkeling van een beroepsattitude in lijn met de kernwaarden van het notariaat en de notariële beroeps- en gedragsregels waarbij specifieke aandacht wordt gegeven aan morele oordeelsvorming, ethiek, integriteit en weerbaarheid; en
  - iv. kennis van andere vakgebieden die relevant zijn voor de (toekomstige) maatschappelijke rol van het notariaat.
2. Het onderwijsprogramma gedurende jaar één en jaar twee is uniform voor alle deelnemers.
De deelnemer dient tijdig voor het aanvangsmoment van jaar drie zijn keuze in te dienen:
  - i. Uniforme verdieping algemene praktijk en specialisatie familiepraktijk;
  - ii. Uniforme verdieping algemene praktijk en specialisatie vastgoedpraktijk;
  - iii. Uniforme verdieping algemene praktijk en specialisatie ondernemingspraktijk; of
  - iv. Uniforme verdieping algemene praktijk en specialisatie algemeen.

Artikel 7

1. Het onderwijs bestaat in ieder geval uit:

- a. voorbereidende diagnostische toetsen, opdrachten en studiemateriaal welke voorafgaand aan elke bijeenkomst worden aangeboden in de digitale leeromgeving;
  - b. bijeenkomsten in de vorm van een kick-off, interactieve onderwijs- en trainingssessies en masterclasses;
  - c. (zelf)reflectie; en
  - d. intervisie
2. Deelnemers zijn verplicht zelfstandig of in samenwerking met elkaar, de voorbereidende opdrachten te maken en voorafgaand aan de desbetreffende bijeenkomst in te leveren, tenzij voor de desbetreffende bijeenkomst anders is bepaald.
3. Deelnemers zijn verplicht een verificatieportfolio op te stellen, bij te houden en te actualiseren. Dit portfolio dient ter vastlegging en monitoring van de prestaties en ontwikkeling van iedere individuele deelnemer.

Artikel 8

1. De Opleiding bevat verschillende elementen van verificatie ter beoordeling van het resultaat.
2. De verificatie van de prestaties en vorderingen van deelnemers aan jaar één is overwegend formatief, wat wil zeggen dat de beoordeling is gericht op het verschaffen van feedback over de persoonlijke prestaties en ontwikkeling als ook het monitoren van corrigerende maatregelen die de deelnemer na het ontvangen van de feedback neemt c.q. de ontwikkeling die de deelnemer naderhand laat zien.
3. Beoordeling en feedback over de ontwikkeling van deelnemers vindt plaats aan de hand van de vastgestelde eindtermen en leerresultaten en de daarmee samenhangende competenties zoals gedefinieerd in voormeld KNB Reflectie Instrument.
4. Beoordelaars zijn de deelnemers zelf, collega-deelnemers waarmee hij/zij samenwerkt en diens trainers en mentor.
5. Jaar twee en jaar drie worden afgesloten met een examen aan het einde van jaar drie. Een deelnemer is geslaagd, indien die laat zien geschikt te zijn te fungeren als waarnemend kandidaat-notaris en heeft voldaan aan de hierna in artikel 9 genoemde verplichtingen. De examencommissie als bedoeld in artikel 14 lid 6 stelt vast wie bevoegd zijn deze examens af te nemen.

Artikel 9

1. Voor het met goed gevolg afsluiten van jaar één geldt een verplichting voor het maken van alle voorbereidende opdrachten, een actieve aanwezigheidsverplichting bij de kick-off en een 90% actieve aanwezigheidsverplichting bij alle overige bijeenkomsten.
2. Voor het met goed gevolg afsluiten van jaar twee en jaar drie geldt een verplichting voor het maken van alle voorbereidende opdrachten en een 90% actieve aanwezigheidsverplichting bij alle bijeenkomsten.
3. Voor bijeenkomsten waar een deelnemer verzuimt, dient onverminderd te worden voldaan aan de eisen met betrekking tot de voorbereidende opdrachten.

Artikel 10

1. Wanneer een deelnemer gedurende jaar één meermalen verbeterpunten heeft ontvangen, maar geen blijk geeft van toepassing van deze verbeterpunten, wordt het verificatieportfolio van deze deelnemer gedurende jaar één voorgelegd aan de examencommissie.
2. De examencommissie beoordeelt of de deelnemer zoals bedoeld in lid 1 aanvullende opdrachten dient te maken, of (een deel van) jaar één opnieuw dient te volgen. In het laatste geval wordt het cursusgeld als bedoeld in artikel 13, respectievelijk een gedeelte daarvan, aanvullend aan de deelnemer in rekening gebracht.
3. Eventuele aanvullende opdrachten en het opnieuw te volgen onderdeel of de opnieuw te volgen onderdelen dienen volledig te zijn afgerond alvorens te kunnen starten aan jaar twee.

Artikel 11

1. Het eindresultaat van jaar één, zoals blijkt uit het verificatieportfolio van de deelnemer, verliest zijn geldigheid indien de deelnemer niet binnen vijf jaar na afronding daarvan jaar twee en jaar drie succesvol heeft afgerond.
2. De Stichting kan in bijzondere gevallen de in lid 1 genoemde termijn op verzoek verlengen.

Artikel 12

1. De Stichting draagt er op verzoek van een deelnemer met een functiebeperking, zoals een lichamelijke of psychische aandoening, zorg voor dat deze deelnemer redelijkerwijs in de gelegenheid worden gesteld de Opleiding te volgen en aan de verplichtingen van de Opleiding te voldoen op een zoveel mogelijk aan de individuele beperking aangepaste wijze.
2. In bijzondere gevallen kan de Stichting op verzoek van een deelnemer een afzonderlijke regeling voor hem vaststellen ten aanzien van de verplichtingen van de Opleiding.
3. Een verzoek als bedoeld in lid 1 en lid 2 moet schriftelijk en voorzien van onderbouwing aangevuld met bewijsstukken bij de Stichting worden ingediend.

Artikel 13

1. De Stichting stelt jaarlijks het verschuldigde cursusgeld vast.
2. Het verschuldigde cursusgeld dient voor aanvang van jaar één respectievelijk jaar twee te worden voldaan.
3. Uitval van een deelnemer gedurende de eerste helft van jaar één leidt tot een restitutie van de helft van het cursusgeld voor jaar één. Uitval van een deelnemer gedurende jaar twee leidt tot een restitutie van de helft van het cursusgeld voor jaar twee en jaar drie. In het geval dat een deelnemer uitvalt gedurende de tweede helft van jaar één respectievelijk gedurende jaar drie, is er geen recht op restitutie.

Artikel 14

Bij de Opleiding zijn de volgende partijen en instanties betrokken:

1. KNB

De KNB is eindverantwoordelijk voor en ziet toe op de integrale kwaliteit van de Opleiding als onderdeel van de strategische opleidings- en ontwikkelvisie van de KNB en haar wettelijke verantwoordelijkheid, zoals neergelegd in artikel 33 van de Wet op het notarisambt.

2. Commissie van Toezicht

- a. Bestaat conform artikel 34, eerste lid, van de Wet op het notarisambt en de Verordening commissie van toezicht van 13 september 2000, welke per 1 oktober 2000 in werking is getreden.
- b. Bestaat uit vijf leden, waarvan drie benoemd door het Ministerie van Justitie en twee door het bestuur van de KNB.

3. Stichting

De Stichting is krachtens mandaat – neergelegd in artikel 3 - verantwoordelijk voor de volledige organisatie van de Opleiding en het examen. De Stichting kent ingevolge haar statuten:

a. Onderwijsraad

1. Bestaat uit een vertegenwoordiging van beroepsbeoefenaars, andere experts en trainers aan de beroepsopleiding.
2. Fungeert als gevraagd en ongevraagd adviseur van de Stichting inzake integrale kwaliteit en inhoudelijke (door)ontwikkeling van het curriculum van de Opleiding.
3. Benoemt uit zijn midden drie leden die de examencommissie vormen.

b. Wetenschappelijke commissie

1. Bestaat in ieder geval uit hoogleraren verbonden aan het notarieel curriculum.
2. Fungeert als gesprekspartner en adviseur van de Stichting inzake het wetenschappelijke niveau en kwaliteit van de Opleiding.
3. Treedt op als gevraagd en ongevraagd adviseur van de Stichting en het Ministerie van Justitie en Veiligheid inzake de algehele kwaliteit en het vereiste niveau van de Opleiding.

c. Examencommissie

1. Bestaat uit minimaal drie en maximaal vijf afgevaardigden uit de Onderwijsraad, te weten minstens een beroepsbeoefenaar (notaris, kandidaat-notaris of toegevoegd notaris), een trainer deskundigheid (expert op -minimaal- een der notariële rechtsgebieden) en een trainer vaardigheden of attitude.
2. De examencommissie benoemt uit haar midden een voorzitter, steeds voor de duur van één jaar.
3. De examencommissie bewaakt de kwaliteit van de aard en inhoud van de verificatieportfolio's en examinering en bevestigt daarmee wie bevoegd zijn de betreffende onderdelen te examineren en/of te beoordelen.
4. De examencommissie is de beroepsinstantie voor deelnemers in geval van onenigheid over de door, in het verificatieportfolio vastgelegde, beoordelaars verkregen beoordelingen of feedback op geleverde prestaties en doet in geval van onenigheid uitspraken over voldoen aan de gestelde criteria door deelnemers.
5. De examencommissie besluit, in geval van twijfel over het voldoen aan de overgangscriteria van een deelnemer van jaar één naar jaar twee, welke aanvullende eisen gesteld worden aan betreffende deelnemer.
6. De examencommissie, bij machtiging van examinatoren, beoordeelt de resultaten van de examinering aan het eind van jaar drie bij afsluiting van de Opleiding ter verkrijging van het diploma.
7. De examencommissie kan indien nodig worden uitgebreid met andere trainers en examinatoren die daartoe door de examencommissie zijn aangewezen.

8. De examencommissie legt jaarlijks verantwoording af aan de Commissie van Toezicht over de door haar genomen besluiten en verschaft de Commissie van Toezicht op haar verzoek inlichtingen.

4. Klachtenfunctionaris

- a. De klachtenfunctionaris beoordeelt klachten over de Opleiding en stelt oplossingen en maatregelen ter verbetering voor aan de Stichting.
- b. De klachtenfunctionaris wordt aangesteld door de Commissie van Toezicht, welke daartoe uit zijn midden een lid benoemt.

5. Vertrouwenspersoon

- a. De functie van de vertrouwenspersoon is het begeleiden en adviseren van deelnemers aan de Opleiding en eventuele andere betrokkenen in geval van ongewenste omgangsvormen.
- b. De functie van vertrouwenspersoon is toebedeeld aan de bestaande vertrouwelijke hulplijn voor het notariaat, waarvan de gegevens te vinden zijn op het intranet van de KNB.
- c. De vertrouwenspersoon signaleert problemen en rapporteert geanonimiseerd en niet-herleidbaar aan de Stichting, die op haar beurt toeziet op de uitvoering van verbetermaatregelen.

Artikel 15

1. Onderdelen van jaar één komen in beginsel niet in aanmerking voor vrijstellingen.
2. De Stichting kan vrijstelling verlenen voor een of meerdere specifieke onderdelen van jaar twee en jaar drie van de Opleiding, inclusief de bijbehorende onderdelen van de verificatie en het bijbehorende onderdeel op het examen. De Stichting kan aan een vrijstelling voorwaarden verbinden.
3. Een verzoek tot vrijstelling dient schriftelijk en voorzien van onderbouwing aangevuld met bewijsstukken te worden ingediend bij de Stichting.
4. De Stichting is bevoegd om onder omstandigheden een uitzondering te maken op het bepaalde in dit artikel.

Artikel 16

Dit reglement wordt aangehaald als Onderwijs-, examen- en vrijstellingenreglement Beroepsopleiding Notariaat (OEVR). Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB vast te stellen tijdstip.

Artikel 17

Voor alle deelnemers die vóór 2024 startten aan de opleiding voor kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt, zijn en blijven de regels van toepassing zoals neergelegd in:

- a. het Onderwijs- en Examenreglement opleiding kandidaat-notarissen, welke laatstelijk is gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB op 8 augustus 2021 en per die datum in werking is getreden; en
- b. het Vrijstellingenreglement opleiding kandidaat-notarissen, welke laatstelijk is gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB op 9 januari 2002 en per 15 januari 2002 in werking is getreden.

Regeling erkenning EG-beroepskwalificaties kandidaat-notaris

Regeling van de Staatssecretaris van Justitie van 12 december 2008, nr. 5579196/08, gewijzigd bij de Regeling van de Minister van Veiligheid en Justitie van 24 maart 2016, nummer 725457, Stcrt. 4 april 2016 nr. 16787, inw.tr. 18

januari 2016, houdende nadere regels ten aanzien van erkenning van EG-beroepskwalificaties voor de toegang tot en de uitoefening van het beroep van kandidaat-notaris (Regeling erkenning EG-beroepskwalificaties kandidaat-notaris)

De Staatssecretaris van Justitie,

Gelet op de artikelen 33 en 36 van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties;

Besluit:

Op 7 september 2005 hebben het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie richtlijn nr. 2005/36/EG betreffende de erkenning van beroepskwalificaties vastgesteld (PbEU L 255) (hierna ook: de richtlijn). De richtlijn vervangt vijftien richtlijnen en heeft tot doel de grensoverschrijdende toegang tot gereguleerde beroepen in de lidstaten te vergemakkelijken door te waarborgen dat migrerende beroepsbeoefenaars die hun beroepskwalificaties in een EU-lidstaat, in een van de EER-staten IJsland, Noorwegen en Liechtenstein of in Zwitserland hebben behaald, toegang hebben tot hetzelfde of een daarmee vergelijkbaar gereguleerd beroep in een andere lidstaat, genoemde EER-staten of Zwitserland. Daartoe voorziet de richtlijn in een eenvoudiger procedure van wederzijdse erkenning van beroepskwalificaties. De lidstaten hebben de verplichting de richtlijn om te zetten in hun nationale wet- en regelgeving. In Nederland wordt een belangrijk deel van de richtlijn geïmplementeerd door middel van de Algemene wet erkenning EG-beroepskwalificaties (Stb. 2007, 530). Deze wet (hierna ook: wet) is op 21 december 2007 in werking getreden. De onderhavige regeling bevat ten aanzien van kandidaat-notarissen de nadere regels die ingevolge artikel 33 van de wet, dienen te worden gesteld ten aanzien van de aanvraag tot het verkrijgen van de erkenning van beroepskwalificaties en de proeve van bekwaamheid.

De wet geeft in artikel 54 een overgangsregeling voor lopende procedures (aanvraag, bezwaar en beroep) op basis van de voorheen geldende twee Algemene wetten (de Algemene wet erkenning EG-hogeronderwijsdiploma's en de Algemene wet erkenning EG-beroepsopleidingen).

Wie in Nederland toegelaten wil worden en beschikt over elders in de EU, in een van de EER-staten IJsland, Noorwegen en Liechtenstein of in Zwitserland (hierna: betrokken staat) behaalde beroepskwalificaties als kandidaat-notaris, notaris of een daarmee vergelijkbaar beroep, valt voor de erkenning van deze beroepskwalificaties onder de werking van de wet.

Ten behoeve van de erkenning van de beroepskwalificaties moet een aanvraag ingediend worden bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (postbus 16020, 2500 BA Den Haag). Bij deze aanvraag dient schriftelijke informatie te worden verstrekt omtrent de reeds gevolgde opleidingen, bekwaamheden en beroepservaring waarover de aanvrager beschikt. Na beoordeling van deze informatie kan de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB) besluiten dat een proeve van bekwaamheid, af te nemen door een (hoogleraar of hoogleraren van een) Nederlandse universiteit of een speciale commissie, nodig is alvorens tot erkenning kan worden besloten.

Uitgangspunt is dat Nederland de migrerende beroepsbeoefenaar de toegang tot of uitoefening van het beroep van kandidaat-notaris in beginsel niet wegens onvoldoende beroepskwalificaties mag weigeren indien hij in de betrokken staat van oorsprong of herkomst de beroepskwalificaties heeft (behaald) die in een andere betrokken staat verplicht zijn gesteld voor toegang tot of uitoefening van het beroep kandidaat-notaris, notaris of een daarmee vergelijkbaar beroep. Daarbij geldt als hoofdregel dat om in aanmerking te komen voor erkenning de beroepskwalificaties van de migrerende beroepsbeoefenaar tenminste gelijk moeten zijn aan het niveau direct onder het niveau dat in Nederland is voorgeschreven. Als na vergelijking blijkt dat er wezenlijke verschillen zijn op het punt van de inhoud van de opleiding of als de duur van de opleiding één jaar of meer korter is dan verlangd, dient de migrerende beroepsbeoefenaar een proeve van bekwaamheid af te leggen. Deze proeve van bekwaamheid moet evenredig zijn in relatie tot de onvoldoende aanwezige beroepskwalificaties en rekening houden met de beroepservaring van de betrokkene.

Erkenning van beroepskwalificaties stelt de migrerende beroepsbeoefenaar in Nederland in staat werkzaamheden als kandidaat-notaris te verrichten onder dezelfde voorwaarden als gelden voor kandidaat-notarissen met Nederlandse kwalificaties. Of iemand het beroep ook daadwerkelijk kan uitoefenen is uiteraard afhankelijk van de mogelijkheden op de arbeidsmarkt.

Voor de onderhavige regeling is het uitgangspunt dat de Nederlandse notaris bekleed is met openbaar gezag. Als zodanig wordt de notaris benoemd door de Kroon. Benoeming is voorbehouden aan die personen die volledig voldoen aan de eisen die artikel 6 van de Wet op het notarisambt stelt. Kandidaat-notarissen zijn als zodanig niet van rechtswege met openbaar gezag bekleed, tenzij zij benoemd zijn tot waarnemer. In de regeling is aangesloten bij het Europese beginsel dat werknemers of zelfstandige beroepsbeoefenaren binnen de Europese Unie hun werkzaamheden moeten kunnen verrichten. Dit beginsel vergt echter niet dat met de erkenning van beroepskwalificaties ook een benoeming tot ambtsdrager tot stand wordt gebracht, hetgeen ook in overweging 41 van de richtlijn wordt bevestigd. De regeling beoogt voor het Nederlandse notariaat uitputtend gevolg te geven aan de richtlijn en artikel 33, eerste én tweede lid, van de wet.

(Toelichting van 12 december 2008)

Artikel 1. Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *kandidaat-notaris*: de kandidaat-notaris, bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het notarisambt;
- b. *wet*: de Algemene wet erkenning EU-beroepskwalificaties;
- c. *KNB*: de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, bedoeld in artikel 1, onderdeel i, van de Wet op het notarisambt.

Artikel 2. KNB

De taken en bevoegdheden van de Minister van Justitie, bedoeld in de artikelen 5, 6, 8, 11, 12, 13, 17, 19, 32, 34, tweede lid, en 35 van de wet, met betrekking tot het beroep van kandidaat-notaris, worden uitgevoerd, respectievelijk uitgeoefend door de KNB.

Artikel 3. Documenten bij aanvraag

1. Een aanvraag van een migrerende beroepsbeoefenaar tot verkrijging van een erkenning van beroepskwalificaties als bedoeld in artikel 5 van de wet, voor de toegang tot en de uitoefening van het beroep van kandidaat-notaris, wordt ingediend bij de KNB.
2. Bij de aanvraag worden de volgende bescheiden overgelegd:
  - a. de documenten betreffende nationaliteit en verblijf, bedoeld in artikel 13, eerste lid, onder a van de wet;
  - b. een kopie van de opleidingstitel(s):
    - i. gewaarmerkt door het bevoegde gezag in de betrokken staat van oorsprong of herkomst op grond waarvan de aanvrager in die betrokken staat recht heeft op toegang tot en uitoefening van het beroep van kandidaat-notaris, notaris of een daarmee vergelijkbaar beroep en waaruit tevens de duur van de opleiding blijkt, of
    - ii. gewaarmerkt door het in een derde land bevoegde gezag dat de opleidingstitel heeft afgegeven en een bewijsstuk, gewaarmerkt door het bevoegde gezag in de betrokken staat van oorsprong of herkomst, waaruit blijkt dat dit bevoegde gezag de opleidingstitel heeft erkend alsmede dat de aanvrager

tenminste drie jaar ervaring in het beroep van kandidaat-notaris, notaris, of een daarmee vergelijkbaar beroep heeft opgedaan op het grondgebied van die betrokken staat en waaruit tevens de duur van de opleiding blijkt;

- c. een overzicht van vakken die deel hebben uitgemaakt van de opleidingen, bedoeld in onderdeel b, en waarin de aanvrager met goed gevolg examen heeft afgelegd, alsmede een leerstofomschrijving van deze vakken en de daarbij behorende studietijd;
- d. in voorkomend geval een bewijs van de beroepservaring, waaronder inzicht in de duur van deze beroepservaring en de onderdelen en inhoud waaruit de beroepswerkzaamheden hebben bestaan.

3. De KNB kan ter vaststelling van wezenlijke verschillen als bedoeld in artikel 11, tweede lid, van de wet, verlangen dat nadere informatie wordt verstrekt over de opleiding en beroepservaring.

4. De KNB kan verlangen dat de gegevens en bescheiden, bedoeld in het tweede lid, onderdelen b tot en met d, en het derde lid, die zijn gesteld in een andere dan de Nederlandse taal, vergezeld gaan van vertalingen in de Nederlandse taal, opgesteld door een beëdigd tolk of vertaler.

In de onderhavige regeling is in artikel 3 bepaald welke documenten moeten worden overgelegd bij de aanvraag, in overeenstemming met artikel 13 van de wet. Indien één of meer documenten niet zijn overgelegd, is de KNB op grond van artikel 4:5, eerste lid, onder c, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) bevoegd de aanvraag niet in behandeling te nemen.

Met de documenten, vermeld in het tweede lid, onderdeel a, kan de aanvrager aantonen dat hij voldoet aan de definitie van migrerende beroepsbeoefenaar uit de wet. In artikel 1 van de wet is in de definitie van migrerende beroepsbeoefenaar aangegeven welke categorieën personen onder de reikwijdte van de wet vallen. Hiertoe behoren behalve (1) de onderdanen van lidstaten ook (2) de onderdanen van een derde land die houder zijn van een door een lidstaat van de EU afgegeven EG verblijfsvergunning voor langdurig ingezetenen als bedoeld in artikel 8 van richtlijn 2003/109/EG en (3) familieleden van een onderdaan als hiervoor bedoeld onder (1), die onderdaan zijn van een derde land en die uit hoofde van richtlijn 2004/38/EG gerechtigd zijn een lidstaat binnen te komen en er te verblijven.

Dit betekent dat de KNB van de aanvrager niet alleen moet kunnen vragen een bewijs van diens nationaliteit te verstrekken. In voorkomende gevallen zal de aanvrager ook moeten aantonen dat hij de status heeft van langdurig ingezetene of van familielid van een EU onderdaan, zoals bedoeld in eerdergenoemde richtlijnen. De aanvrager verstrekt aan de KNB een kopie van zijn in een lidstaat van de Europese Unie, de overige EER staten of Zwitserland behaalde kwalificaties (onderdeel b.i). Ingeval de aanvrager in een derde land zijn beroepskwalificatie heeft behaald, kan deze voor erkenning in aanmerking komen, mits die kwalificatie door een van de genoemde staten is erkend, waarbij als aanvullende eis geldt dat de aanvrager in die staat ten minste drie jaar beroepservaring heeft opgedaan en de desbetreffende staat deze beroepservaring bevestigt (onderdeel b.ii).

De KNB kan de aanvrager om een overzicht van relevante vakken van de opleidingen, bedoeld in onderdeel b, vragen indien dat noodzakelijk is voor het vaststellen van wezenlijke verschillen tussen diens opleiding en de opleiding die in Nederland is vereist (onderdeel c).

In onderdeel d wordt een bewijs van beroepservaring gevraagd. Daarbij moet bedacht worden dat de beroepservaring niet zonder meer betrekking heeft op een stage. De beroepservaring wordt met name na afronding van de beroepsopleiding opgedaan. Indien de aanvrager beroepservaring kan aantonen, kan dat betekenen dat eventueel geconstateerde wezenlijke verschillen tussen de opleiding van de aanvrager in de betrokken staat van oorsprong of herkomst en de opleiding in Nederland daarmee kunnen worden overbrugd. In dat geval behoeft de aanvrager geen

proeve van bekwaamheid af te leggen.

Het kunnen aantonen van beroepservaring is eveneens van belang indien de toelating tot een met (kandidaat-)notaris vergelijkbaar beroep in de lidstaat van herkomst niet is gereguleerd, maar de aanvrager wel beschikt over opleidingstitels waaruit blijkt dat hij een opleiding heeft gevolgd die hem op de uitoefening van dit beroep heeft voorbereid. Als aanvullend vereiste geldt dan dat de aanvrager moet aantonen in de tien jaar voorafgaand aan de aanvraag, in een andere lidstaat minstens twee jaar voltijds of een gelijkwaardige periode deeltijds het beroep te hebben uitgeoefend, een en ander met inachtneming van artikel 7 van de wet.

De aanvraag is een aanvraag in de zin van de Awb. Tenzij artikel 19 van de wet iets anders voorschrijft, is de Awb op de behandeling van de aanvraag van toepassing. Uit artikel 19 volgt dat de KNB in beginsel binnen een maand een ontvangstbevestiging moet versturen. Tevens wordt daarin aangegeven dat binnen drie maanden moet worden beslist op de aanvraag. Binnen deze termijn moet ook worden beslist of de aanvrager een proeve van bekwaamheid moet afleggen. Dit betekent dat het onderzoek naar de authenticiteit van aanvullende documenten of naar andere feiten binnen deze termijn moet plaatsvinden.

(Toelichting van 12 december 2008)

Artikel 4. Proeve van bekwaamheid

1. Met inachtneming van artikel 11 van de wet stelt de KNB de aanvrager op de hoogte van de eis van het met goed gevolg afleggen van een proeve van bekwaamheid.
2. De KNB informeert de aanvrager schriftelijk over:
  - a. op welke onderdelen van het Nederlands recht de proeve van bekwaamheid betrekking heeft;
  - b. de wijze waarop de proeve van bekwaamheid wordt afgenomen;
  - c. de termijn waarbinnen de proeve van bekwaamheid dient te geschieden; en
  - d. de kosten die aan het afleggen van de proeve van bekwaamheid of een examen zijn verbonden.
3. De KNB draagt zorg voor de mogelijkheid tot het kunnen afleggen van een proeve van bekwaamheid bij een of meer hoogleraren van een universiteit of de Open Universiteit waarop de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek betrekking heeft, of bij een commissie die het afnemen van een proeve van bekwaamheid (mede) tot doelstelling heeft.
4. De KNB draagt ervoor zorg dat de aanvrager:
  - a. ten minste eenmaal per jaar de gelegenheid wordt geboden tot het afleggen van de proeve van bekwaamheid;
  - b. inzicht verkrijgt in de normen die worden gehanteerd bij de beoordeling van de proeve van bekwaamheid;
  - c. wordt geïnformeerd over het vereiste studiemateriaal;
  - d. wordt geïnformeerd over degene aan wie de kosten van de proeve van bekwaamheid moeten worden voldaan;
en
  - e. binnen vier weken schriftelijk wordt meegedeeld wat het resultaat van het afleggen van de proeve van bekwaamheid is.
5. De aanvrager die voor een of meer onderdelen van de proeve van bekwaamheid het examen niet met goed gevolg heeft afgelegd, kan voor elk van die onderdelen opnieuw een examen afleggen. De met goed gevolg afgelegde examens behouden hun geldigheid gedurende vijf jaar.

6. De proeve van bekwaamheid wordt in de Nederlandse taal afgelegd.

Indien op grond van artikel 11 van de wet er wezenlijke verschillen zijn in het niveau van de buitenlandse opleiding zowel qua opleidingsduur als qua inhoud in vergelijking met dat van de Nederlandse opleiding kan een compenserende maatregel worden opgelegd. Bij de beoordeling van deze wezenlijke verschillen moet de KNB het evenredigheidsbeginsel toepassen. Er moet een evident verschil in de opleidingen wordt geconstateerd. Bovendien moet beoordeeld worden of op grond van de beroepservaring van de migrerende beroepsbeoefenaar deze verschillen feitelijk worden ondervangen.

Gesteld dat er een wezenlijk verschil wordt geconstateerd, dan moet de migrerende beroepsbeoefenaar evenals onder de oude regeling een proeve van bekwaamheid afleggen. Aangezien de uitoefening van het beroep van kandidaat-notaris onder meer een precieze kennis van het Nederlandse recht vereist, wordt met inachtneming van artikel 11, vijfde lid, van de wet, de migrerende beroepsbeoefenaar niet de keuze gelaten tussen het doen van een aanpassingsstage of een proeve van bekwaamheid. Uit het eerste lid van het onderhavige artikel blijkt dat is gekozen voor een proeve van bekwaamheid.

Overeenkomstig artikel 33, eerste lid, van de wet worden bij ministeriële regeling nadere regels gesteld ten aanzien van de proeve van bekwaamheid. Deze regels zijn in het onderhavige artikel 4 neergelegd.

(Toelichting van 12 december 2008)

Artikel 5. Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 6. Citeertitel

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling erkenning EU-beroepskwalificaties kandidaat-notaris.

Regeling op het notarisambt

De Minister van Veiligheid en Justitie,

Gelet op de artikelen 8, vierde lid, 24, vijfde lid, 25, zevende lid, 25a van de Wet op het notarisambt, artikel 26 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, de artikelen 4, zevende lid en 12, zesde lid, van het Besluit op het notarisambt en artikel 2 van het Besluit vergoedingen adviescolleges en commissies;

Besluit:

Ministeriële regeling van 11 december 2012, Stcrt. 2012, 26483, inw. tr. 1 januari 2013; gewijzigd bij regeling van de Minister van Veiligheid en Justitie van 19 november 2014, Stcrt. 2014, 33807, inw. tr. 1 januari 2015; gewijzigd bij regeling van de Minister voor Rechtsbescherming van 11 april 2019, Stcrt. 2019, 22890, inw. tr. 27 april 2019.

Aanleiding voor deze regeling is de wijziging van de Wet op het notarisambt (Stb 2011, 470) en de invoering van een nieuw Besluit op het notarisambt (Stb. 2012, 459). Een aantal onderwerpen behoeft nadere regeling bij ministeriële regeling.

(Toelichting van 11 december 2012)

De aanleiding voor deze wijzigingsregeling is gelegen in de wijziging van artikel 24, vijfde, lid van de Wet op het notarisambt, die op 1 juli 2014 in werking is getreden (Stb. 2014, 224). De wijziging in dit artikel ziet erop dat bij regeling nadere regels kunnen worden gesteld over de wijze van indiening van gegevens aan het Bureau. Blijkens de memorie van toelichting is het uitgangspunt dat gegevens aan het Bureau digitaal worden aangeleverd. Het uitgangspunt dat gegevens digitaal aan het Bureau worden aangeleverd is in deze wijzigingsregeling vastgelegd. Op grond van het ingevoegde artikel 10a van de regeling, is de notaris gehouden in elk geval de jaargegevens en de verklaring of mededeling van de accountant digitaal aan het Bureau aan te leveren. Bij de overige digitaal aan te leveren gegevens kan gedacht worden aan kwartaal- en maandcijfers. Ook voor de meldingsplicht van artikel 25a geldt dat de digitale aanlevering de voorkeur heeft. Gelet op bijzondere en diverse aard van deze gegevens – het kan bijvoorbeeld gaan om een gevoelige mededeling over de privé-situatie – is er voor gekozen digitale aanlevering van deze gegevens niet verplicht te stellen. Juist voor het melden van incidenten mag de aanleveringsvorm voor de melder geen drempel vormen.

Een andere wijziging houdt in dat voor de indiening van de privé-gegevens kan worden volstaan met het bijvoegen van een samenstellingsverklaring van een accountant of fiscalist aangesloten bij een van de landelijke beroepsorganisaties. Deze wijziging brengt geen verandering in de administratieve lasten op dit punt. Wel kunnen de kosten omlaag gaan doordat de samenstellingsverklaring kan worden afgegeven door een (eigen) fiscalist, terwijl daarvoor nu een accountant moet worden ingeschakeld. In het toegevoegde vijfde lid van artikel 2 is de verplichting opgenomen de kwartaalcijfers van de notarisorganisatie te voorzien van een samenstellingsverklaring van een accountant. De meeste notarissen maken reeds gebruik van een accountant voor het indienen van de kwartaalcijfers. Slechts een kleine groep notarissen zal hiervoor nu extra een accountant moeten inschakelen. De meerkosten kunnen neerkomen op een bedrag tussen € 1500,- en € 2500,- per jaar per notarisorganisatie. Het Bureau heeft de mogelijkheid ontheffing te verlenen voor het verstrekken van een samenstellingsverklaring. Het BFT kan hiervoor beleid ontwikkelen. Per saldo zijn de financiële gevolgen van deze regeling voor de beroepsgroep beperkt, terwijl de toezichtsdruk van het Bureau er door kan afnemen. Met overige wijzigingen wordt bewerkstelligd dat de regelgeving beter aansluit op de notariële praktijk door onder meer het hanteren van eenduidige begrippen. Verder is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele redactionele onvolkomenheden te herstellen in de Regeling op het notarisambt.

(Toelichting van 19 november 2014)

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *notarisorganisatie*: alle wijzen waarop een notaris zijn werkzaamheden heeft georganiseerd.
- b. *klein kantoor*: een notarisorganisatie waar gedurende de twee voorgaande boekjaren voldaan is aan (in elk geval) twee van de volgende criteria:
  1. door maximaal vier (kandidaat-) notarissen wordt het ondernemersrisico gelopen. In geval van interdisciplinaire samenwerking geldt hierop een uitzondering namelijk dat door maximaal twee (kandidaat-) notarissen met maximaal drie andere zelfstandige beroepsbeoefenaren ondernemersrisico wordt gelopen;
  2. de netto omzet van de notarisorganisatie is maximaal € 2.500.000,- per jaar;
  3. het aantal werknemers, dat bij de notarisorganisatie in dienst is, dan wel op grond van een overeenkomst werkzaamheden verricht, bedraagt maximaal 20 fulltime-equivalents (fte's).

c. *melding*: een melding als bedoeld in artikel 25a van de wet;

In dit artikel worden enkele in deze regeling gebruikte termen gedefinieerd, voor zover deze niet reeds in de Wet op het notarisambt of in het Besluit op het notarisambt zijn gedefinieerd.

De organisatievorm (thans notarisorganisatie, bew.) kan tevens een eenmanszaak betreffen.

Voor de toepassing van de criteria of een kantoor aangemerkt kan worden als klein kantoor gelden de genoemde voorwaarden. Wat betreft het aantal fte's geldt dat het hier het aantal werknemers betreft exclusief de notarissen. De organisatie kan ook een eenmanszaak zijn.

Een interdisciplinaire samenwerking is iedere samenwerking met een beoefenaar van een ander beroep dan notaris waaraan een of meer notarissen deelnemen dan wel een verband van notarissen deelneemt en waarbij de deelnemers geheel of gedeeltelijk voor gezamenlijke rekening en risico praktijk uitoefenen of zeggenschap over bedrijfsvoering met elkaar delen (zoals thans is vastgelegd in de Verordening Interdisciplinaire Samenwerking, Stcrt. 2003, 185).

(Toelichting van 11 december 2012)

In de definitiebepaling wordt in de plaats van het begrip 'organisatievorm' het eenduidigere begrip 'notarisorganisatie' opgenomen. Ook op andere plaatsen in de regeling komt dit begrip nu terug. Verder wordt verduidelijkt dat voor het onderscheid tussen een klein en een groot kantoor de twee voorgaande boekjaren in ogenschouw moeten worden genomen. Daar hoort dus het lopende boekjaar niet bij.

(Toelichting van 19 november 2014)

Inhoud verslag en verklaring of mededeling en overige gegevens ten behoeve van Bureau Financieel Toezicht (art. 24, vierde en vijfde lid, van de wet) (art. 2)

Artikel 2

1. Het in artikel 24, vierde lid, van de wet genoemde verslag ten aanzien van de kantoorwerkzaamheden omvat de jaarrekening met de balans, de staat van baten en lasten (winst- en verliesrekening) en de toelichting daarop.
2. De opstelling van de privé-vermogenspositie en de opstelling van het (belastbaar) inkomen van de notaris maken onderdeel uit van het in artikel 24, vierde lid, van de wet genoemde verslag. Indien van toepassing maken tevens de jaarrekening(en) van vennootschappen (niet zijnde de notarisorganisatie) en/of buitenmaatschappelijke balansen en de resultaten dan wel de geconsolideerde jaarrekening(en) hiervan onderdeel uit. De in dit lid genoemde opstellingen dienen minimaal voorzien te zijn van een samenstellingsverklaring van een accountant of een fiscalist die is aangesloten bij een van de landelijke beroepsorganisaties.
3. De notaris dient er voor te zorgen dat de in het eerste lid genoemde jaarrekening is voorzien van een controleverklaring van een accountant. Indien sprake is van een klein kantoor kan worden volstaan met een beoordelingsverklaring van een accountant.
4. De notaris dient er zorg voor te dragen dat het verslag als bedoeld in artikel 24, vierde lid, vergezeld gaat van een rapport van feitelijke bevindingen van een accountant betreffende:
  - a. bevindingen in het kader van de verordening van de KNB bedoeld in artikel 24, derde lid, van de wet;

- b. bevindingen in het kader van de IDS-verordening van de KNB;
  - c. bevindingen ten aanzien van de antwoorden van de notaris op relevante toezichtvragen betreffende de notarisorganisatie;
  - d. bevindingen ten aanzien van de in artikel 8 bedoelde melding aan het Bureau.
5. De notaris levert de kwartaalcijfers aan het Bureau binnen de door het Bureau gestelde termijn. De kwartaalcijfers omvatten de balans en cumulatief de staat van baten en lasten (winst- en verliesrekening) van de notarisorganisatie.
6. Het Bureau kan nadere regels stellen voor het leveren van uitgebreidere gegevens of het leveren met een hogere frequentie.

In dit artikel worden de inhoud van het verslag en de verklaring van de accountant uitgewerkt. Tevens wordt aangegeven welke documenten het verslag ten minste moet bevatten.

Het indienen van de jaarrekening(en) van praktijkvennootschappen en buitenmaatschappelijke balansen en praktijkresultaten – al dan niet geconsolideerd – is alleen van toepassing indien in samenwerkingsverband wordt gewerkt.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 2, tweede lid, van de regeling ziet op de privé vermogenspositie van de notaris en de daarover af te leggen financiële verantwoording. De opstelling van de privé-vermogenspositie en de opstelling van het (belastbaar) inkomen dienen te worden voorzien van een samenstellingsverklaring van een accountant of fiscalist die is aangesloten bij een van de landelijke beroepsorganisaties. Voor de privé-vermogensopstelling schakelen veel notarissen in plaats van een accountant, een fiscalist in. Indien deze fiscalist is aangesloten bij bijvoorbeeld de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, Register belastingadviseurs of een gelijkwaardige landelijke beroepsorganisatie, mag ook deze fiscalist de gegevens ten aanzien van de privé-stukken voorzien van een samenstellingsverklaring. De betrouwbaarheid van de gegevens is hiermee niet minder gewaarborgd. Voor de notaris is dit echter praktisch en leidt dit tot minder lasten.

De wijzigingen in het vierde lid zijn van redactionele aard.

Artikel 24, vijfde lid, van de wet bevat de bevoegdheid nadere regels te stellen voor de inhoud en wijze van indienen van overige gegevens. Dit omvat in elk geval de financiële gegevens van de notarisorganisatie per kwartaal, de financiële gegevens met een hogere frequentie dan per kwartaal (zoals maandcijfers). Deze gegevens zijn voor het Bureau noodzakelijk om te toetsen of de notarisorganisatie voldoet aan de bij wet- en regelgeving gestelde (financiële) eisen. Voor de kantoor-vermogensopstelling schakelen veel notarissen een accountant in. Gezien het belang bij de juistheid en volledigheid van de cijfers dient deze accountant de kwartaalcijfers te voorzien van een samenstellingsverklaring. Dit is neergelegd in het nieuwe vijfde lid van artikel 2. Hiermee kunnen toezichtlasten van het Bureau verminderd worden (de verplichting de kwartaalcijfers van een samenstellingsverklaring te voorzien is per 27 april 2019 vervallen (bew.)).

Het toegevoegde zesde lid bevat de bevoegdheid van het Bureau om beleid te formuleren ten aanzien van het aanleveren van gegevens met een hogere frequentie of uitgebreidere financiële gegevens. Het Bureau heeft als toezichthouder op grond van de Algemene wet bestuursrecht ook reeds de mogelijkheid om gegevens te vorderen. Tevens kan het Bureau een ontheffing verlenen voor het verstrekken van een samenstellingsverklaring van een accountant bij de aanlevering van de kwartaalcijfers. Hiervoor zal het Bureau beleid ontwikkelen (de verplichting de kwartaalcijfers van een samenstellingsverklaring te voorzien is per 27 april 2019 vervallen (bew.)).

(Toelichting van 19 november 2014)

Hoogte van de verschuldigde vergoeding voor indiening van een verzoek bij de Commissie toegang notariaat (artikel 8, vierde lid van de wet) (art. 3)

Artikel 3

De verschuldigde vergoeding voor het indienen van een verzoek op grond van artikel 8, eerste lid, van de wet bedraagt € 1.600,-.

Onze Minister wint bij de Commissie toegang notariaat advies in over de persoonlijke geschiktheid van de kandidaat-notaris die benoemd wil worden tot notaris (artikel 8, tweede lid, van de wet) of toegevoegd notaris (artikel 30c, tweede lid, van de wet).

Ingevolge artikel 8, eerste lid, van de wet worden aan de verzoeker kosten in rekening gebracht voor de behandeling van het verzoek. Op grond van artikel 8, vierde lid, van de wet kan het bedrag dat aan de verzoeker in rekening wordt gebracht, bij ministeriële regeling worden vastgesteld. Dit artikel strekt daartoe.

De hoogte van de te betalen vergoeding is gebaseerd op de kosten voor het laten uitvoeren van een persoonstoets en de gemiddelde tijdsbesteding door de leden van de Commissie.

(Toelichting van 11 december 2012)

Wijze van berekening en uitkering van de rente van de op de bijzondere rekening gestorte gelden (artikel 25, zevende lid van de wet) (art. 4-7)

Artikel 4

1. De rente wordt berekend aan de hand van het rentepercentage dat in het normale economische verkeer gebruikelijk is, mede gelet op de omvang van het bedrag en de tijdsduur dat het bedrag op de bijzondere rekening(en) staat.
2. De rente wordt berekend naar evenredigheid van hetgeen ten gunste van de rechthebbende op de bijzondere rekening(en) is gestort.

Gezien de fluctuaties in de gehanteerde rentepercentages, evenals de rentestand, wordt geen vast rentepercentage genoemd. Een notaris moet zich vanuit zijn zorgplicht en de behartiging van de belangen van de cliënten inspannen om voldoende rente te genereren, zoals deze in het normale economische verkeer gebruikelijk is. Hij dient gelden die langdurig onder zijn beheer zullen vallen op een hogere rentedragende rekening te storten in plaats van deze op een lage rentedragende rekening te laten staan. Op deze wijze wordt zoveel mogelijk de daadwerkelijke rente uitgekeerd. Bij een integere beroepsuitoefening past een in het normaal economisch verkeer gebruikelijke rente, die de notaris bedingt evenals een spoedige toevoeging van de rente aan het saldo.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 5

1. Tenzij schriftelijk anders overeengekomen, wordt de aan het aandeel van de rechthebbende op de bijzondere rekening(en) toegevoegde rente zo snel mogelijk, doch uiterlijk gelijk met het aandeel aan de rechthebbende,

uitgekeerd.

2. De rente over het aandeel van de rechthebbende op de bijzondere rekening(en) wordt volledig uitgekeerd aan de rechthebbende.

Uitgangspunt is dat de notaris financieel geen voor- of nadeel ondervindt van de rente die aan het saldo van de bijzondere rekening wordt toegevoegd. Het aandeel op de bijzondere rekening wordt zo spoedig mogelijk door de notaris volledig aan de rechthebbende uitgekeerd.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 6

De eventuele kosten in verband met de renteberekening dan wel het beheer en de beschikking over de bijzondere rekening(en) mogen niet met de rente over het aandeel van de rechthebbende op de bijzondere rekening(en) worden verrekend.

Indien aan het openen van een afzonderlijke bijzondere rekening of het beheer van deze rekening of de berekening van de rente kosten zijn verbonden, verrekent de notaris deze niet met de uit te keren rente. Uiteraard kunnen deze kosten worden doorberekend aan de cliënt. De notaris brengt eventuele kosten separaat tot uitdrukking in zijn nota, opdat de cliënt dient te allen tijde inzicht krijgt in de vergoede rente en de kosten. Bedoeld is dat de kosten niet in een lagere rentevergoeding tot uitdrukking mogen komen.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 7

In afwijking van de artikelen 4 en 5 heeft geen rente te worden vergoed in de volgende gevallen:

- a. bij kortlopende transacties in geval van rente op tegoeden die maximaal vijf werkdagen onder het beheer van de notaris hebben gestaan;
- b. over de overdrachtsbelasting gedurende de termijn als bedoeld in de Algemene wet inzake rijksbelastingen.

Kortlopende transacties betreffen onder meer de gebruikelijke overdracht van onroerende zaken en de vestiging van een hypotheekrecht.

Een termijn van 5 werkdagen is een redelijke termijn waarbinnen alle notarissen aan hun verplichtingen kunnen voldoen ook indien zich (kleine) bijzonderheden voordoen, mede gelet op het Reglement beperking uitbetaling derdengelden en het Reglement rechercheren registergoederen van de KNB. Bij het bepalen van de vijf dagen termijn wordt als eerste dag aangemerkt de werkdag waarop de notaris het bedrag feitelijk ontvangt. In geval gelden langer dan vijf werkdagen op rekening van de notaris staan, wordt over het gehele bedrag en de gehele periode de rente vergoed.

Ten aanzien van het berekenen van rente over de overdrachtsbelastingvordering van de Belastingdienst geldt de Algemene wet inzake rijksbelastingen, met name artikel 19, eerste lid van die wet.

(Toelichting van 11 december 2012)

Melding aan het Bureau in geval van mogelijk aanmerkelijke nadelige gevolgen voor de financiële positie van een notaris (artikel 25a van de wet) (art. 8-10)

Artikel 8

Als zich een gebeurtenis voordoet die mogelijk aanmerkelijke nadelige gevolgen voor de financiële positie van een notaris kan hebben, meldt de notaris dit volledig en onverwijld aan het Bureau.

Het Bureau ontvangt als toezichthouder regulier informatie van de notarissen. Naast deze reguliere informatiestromen voorziet artikel 25a Wna in een meldingsplicht (incidentenmelding) in geval sprake is van mogelijke risico's voor de bewaringspositie of van gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op de solvabiliteit of liquiditeit van de notaris of organisatievorm of in geval er anderszins sprake kan zijn van aanmerkelijke negatieve gevolgen voor de financiële positie van de notaris. Hieronder zijn tevens reputatieschade begrepen en geschillen die belangrijke financiële gevolgen kunnen hebben.

Aan de hand van onder andere deze informatie kan het Bureau vervolgens een risicoanalyse maken. Een goed en effectief toezicht en het bevorderen van de integriteit en kwaliteit van het notariaat is van groot maatschappelijk belang.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 9

Als gebeurtenis in de zin van artikel 8 van deze regeling worden aangemerkt:

1. Wijzigingen in de notarisorganisatie met gevolgen voor de continuïteit.
2. Langdurige buitengewone omstandigheden die de persoon van de notaris betreffen, waaronder:
  - a. afwezigheid in verband met arbeidsongeschiktheid waardoor de continuïteit gevaar kan lopen;
  - b. ontstentenis door een andere reden van persoonlijke aard al dan niet buiten de wil van de notaris, waaronder de situatie dat de notaris wegens zijn lichamelijke of geestelijke toestand niet in staat is tot het behoorlijk verrichten van zijn werkzaamheden.
3. Risico's inzake de bewaringspositie. Hieronder valt in ieder geval de aanwezigheid van een negatieve bewaringspositie.
4. Gebeurtenissen die van nadelige invloed kunnen zijn op de solvabiliteit en/of liquiditeit, ten aanzien van de notarisorganisatie en/of de notaris privé. In ieder geval als sprake is van de aanwezigheid van een negatieve liquiditeits- en/of solvabiliteitspositie, ten aanzien van de notarisorganisatie en/of de notaris privé.

En tevens in geval van:

- a. opzegging van krediet-(faciliteiten) of betalingsregeling door de kredietverstrekker;
  - b. claims, zowel civiele, strafrechtelijke als fiscale claims/dwangsommen, disputen of geschillen van grote financiële omvang of met een impact die de stabiliteit van het kantoor mogelijk kan schaden (verzekeringsplicht);
  - c. betalingsachterstand van meer dan zes maanden na de opeisbaarheid van een vordering.
5. Overige gebeurtenissen die van invloed kunnen zijn op de financiële positie van de notarisorganisatie en/of de notaris privé:
    - a. omzetafhankelijkheid van één (on)middellijke opdrachtgever, dat wil zeggen dat 30% of meer van de omzet

- door één (on)middellijke opdrachtgever wordt gegenereerd;
- b. een aangifte van een strafbaar feit tegen een notaris die verband houdt met zijn ambtsuitoefening;
  - c. aanwijzingen of vermoedens van fraude of malversaties met betrokkenheid van een (of meer) personen werkzaam binnen de notarisorganisatie.
  - d. een verstrekking aan de autoriteiten op grond van artikel 25, achtste of negende lid, van de wet.

(In dit artikel (bew.)) wordt een limitatieve opsomming uitgewerkt van de gebeurtenissen die worden benoemd als gebeurtenissen die aanmerkelijk nadelige gevolgen voor de financiële positie van de notaris kunnen hebben en als gevolg daarvan meldenswaardig zijn. Met deze opsomming wordt voor de notaris en voor de tuchtrechter duidelijkheid verschaft in welke gevallen de notaris verplicht is een melding te doen aan het Bureau.

Bij het eerste lid (...) kan bijvoorbeeld worden gedacht aan voornemens tot een fusie met of overname door een ander kantoor, het vertrek van een voor de omzet essentiële deelnemer en/ of hooglopende geschillen tussen partners binnen een kantoor, die de samenwerking de facto onmogelijk maken, het toetreden tot of uittreden van een notaris uit een samenwerkingsverband. Het tweede lid betreft onder meer buitengewone omstandigheden die de notaris zelf betreffen, zoals langdurige ziekte.

In het tweede lid (...) dient onder langdurig verstaan te worden in ieder geval een periode die naar verwachting langer dan drie maanden zal duren. Dit laat onverlet dat ook in andere gevallen een melding aan het Bureau kan worden gedaan.

De vordering, bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, van artikel 9, is opeisbaar als de betalingstermijn is verstreken.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 10

1. Naast de in artikel 9 omschreven gebeurtenissen kan de notaris andere gebeurtenissen die aanmerkelijke nadelige gevolgen voor de (financiële) positie van de notarisorganisatie en/of de notaris privé kunnen hebben, aan het Bureau melden.
2. Een toegevoegd notaris of kandidaat-notaris kan gebeurtenissen, bedoeld in artikel 9 en 10 eerste lid, melden aan het Bureau.

De verplichting tot het melden van de gebeurtenissen, genoemd in artikel 9, laat onverlet dat ook andere gebeurtenissen die aanmerkelijke nadelige gevolgen hebben voor de positie van een notaris, aan het Bureau kunnen worden gemeld. Artikel 10, eerste lid, strekt ertoe dit buiten twijfel te stellen. Dit 'meldrecht' voor de notaris ziet ook (op (bew.)) gebeurtenissen die zich voordoen op het gebied van de kwaliteit en integriteit. (...)

Het tweede lid (...) strekt ertoe buiten twijfel te stellen dat ook een toegevoegd notaris of een kandidaat-notaris het recht heeft om gebeurtenissen waarvoor de meldplicht geldt, te melden aan het Bureau. De meldplicht die aan de notaris is opgelegd, staat er niet aan in de weg dat een toegevoegd notaris kandidaat-notaris een in artikel 9 genoemde gebeurtenis meldt aan het Bureau.

(Toelichting van 11 december 2012)

Artikel 10a

De gegevens bedoeld in artikel 24, vierde lid, van de wet en de overige gegevens bedoeld in artikel 24, vijfde lid, van de wet, dienen digitaal te worden ingediend via een daartoe door het Bureau beschikbaar gestelde elektronische toepassing.

In dit nieuw ingevoegde artikel wordt het uitgangspunt vastgelegd dat gegevens aan het Bureau digitaal worden aangeleverd. Dit geldt voor de jaargegevens, de verklaring of mededeling van de accountant en de overige gegevens, zoals de financiële gegevens per kwartaal, de financiële gegevens met een hogere frequentie dan per kwartaal (zoals maandcijfers). Voor de incidentenmeldplicht van artikel 25a van de wet geldt dat dit ook digitaal kan en de digitale melding ook de voorkeur heeft. Gelet op de diversiteit van de aard van de meldingen wordt dit echter niet als eis gesteld. Voor bijzondere gevallen moet de mogelijkheid bestaan dat de notaris het Bureau op andere wijze van relevante informatie in kennis stelt, zoals telefonisch.

(Toelichting van 19 november 2014)

Indiening ontwerp-begroting Bureau (art. 11)

Artikel 11

Het Bureau zendt onze minister jaarlijks voor 1 oktober een ontwerp-begroting, bedoeld in de artikel 26 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor het daarop volgende jaar.

Vergoeding reis- en verblijfkosten leden en plaatsvervangend leden Kamers (art. 12)

Artikel 12

De leden en plaatsvervangend leden van de kamers voor het notariaat hebben per vergadering recht op vergoeding van reis- en verblijfkosten overeenkomstig het Reisbesluit binnenland.

Dit artikel regelt de vergoeding voor de leden en de plaatsvervangend leden van de kamer voor het notariaat. Voor de vergoeding van reis- en verblijfkosten is aangesloten bij het Reisbesluit binnenland.

(Toelichting van 11 december 2012)

Vergoeding kosten leden en plaatsvervangend leden van de Commissie toegang notariaat (art. 13)

Artikel 13

1. Aan de leden en plaatsvervangend leden van de Commissie wordt per vergadering een vergoeding toegekend van 3% van het maximum van salarisschaal 18 van Bijlage B van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren 1984.
2. Aan de voorzitter van de Commissie wordt per vergadering een vergoeding toegekend van 130% van het bedrag, bedoeld in het vorige lid.
3. De voorzitter en overige leden van de Commissie ontvangen per vergadering een vergoeding voor reis- en verblijfkosten op grond van het Reisbesluit binnenland.

Dit artikel regelt de vergoeding voor de leden en plaatsvervangend leden. Voor de vergoeding voor het voorbereiden en bijwonen van vergaderingen is aangesloten bij de Wet vergoedingen adviescolleges en commissies. Voor de vergoeding van reis- en verblijfkosten is aangesloten bij het Reisbesluit binnenland.

(Toelichting van 11 december 2012)

Overige bepalingen (art. 14-16)

Artikel 14

Deze regeling treedt in werking met ingang van 1 januari 2013.

Artikel 15

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling op het notarisambt.

Artikel 16

Deze regeling met toelichting zal in de Staatscourant worden geplaatst.

Regeling overbrenging notariële archiefbescheiden naar de algemene bewaarplaats

De Staatssecretaris van Justitie;

Gelet op artikel 58, derde lid, van de Wet op het notarisambt,

Besluit:

Ministeriële regeling van 14 september 1999, Stcrt. 1999, 181, inw. tr. 1 oktober 1999.

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *wet*: de Wet op het notarisambt;
- b. *algemene bewaarplaats*: de algemene bewaarplaats, bedoeld in artikel 57, eerste lid, van de wet;
- c. *bewaarder*: de bewaarder, bedoeld in artikel 57, tweede lid van de wet.

Artikel 2

Bij iedere overbrenging naar de algemene bewaarplaats van protocollen of gedeelten daarvan op grond van artikel 58 van de wet zondert de notaris de akten betreffende uiterste willen en zo mogelijk de daarop betrekking hebbende kaartsystemen af van de overige bestanddelen van het protocol. De notaris voegt daarbij een door hem gewaarmerkte kopie of uittreksel van het repertorium of een andere door hem gewaarmerkte staat, waarin de gegevens uit het repertorium van de desbetreffende akten zijn vermeld.

In artikel 59, eerste lid, van de Wet op het notarisambt is voor de overbrenging naar rijksarchiefbewaarplaatsen van akten betreffende uiterste willen die in een algemene bewaarplaats berusten een andere termijn bepaald dan voor de andere tot het protocol van de notaris behorende notariële archiefbescheiden. Deze moeten pas als zij ouder zijn dan honderd jaar in plaats van vijfenzeventig jaar naar de rijksarchiefbewaarplaats worden overgebracht.

Omdat het van belang is dat in een vroegtijdig stadium de testamenten van de overige akten worden afgezonderd, is in

artikel 2, eerste volzin, bepaald dat de notaris de testamenten en de daarop betrekking hebbende kaartsystemen moet scheiden van de andere akten bij de overbrenging naar de algemene bewaarplaats na dertig respectievelijk twintig jaar op grond van artikel 58. Tevens is de notaris verplicht om bij de overbrenging een door hem gewaarmerkte kopie of uittreksel van het repertorium of een andere door hem gewaarmerkte staat, waarin de gegevens uit het repertorium van de desbetreffende testamenten zijn vermeld, te voegen (artikel 2, tweede volzin). Dit is nodig in verband met de latere overbrenging van de protocollen naar de rijksarchiefbewaarplaats op grond van artikel 59, eerste lid, van de wet.

(Toelichting van 14 september 1999)

Artikel 3

De notaris en de bewaarder van de algemene bewaarplaats stellen gezamenlijk de datum vast waarop de kaartsystemen zullen worden afgesloten in verband met de overbrenging van het protocol of gedeelten daarvan naar de algemene bewaarplaats.

Omdat op grond van artikel 58, eerste lid, van de wet 'zo mogelijk de kaartsystemen' naar de algemene bewaarplaats moeten worden overgebracht, is het ook nodig dat die kaartsystemen met het oog op hun overbrenging op een bepaalde datum worden afgesloten. In artikel 3 van de regeling is bepaald dat de notaris en de bewaarder van de algemene bewaarplaats die datum gezamenlijk vaststellen. De datum van afsluiting zal mede afhangen van de mate waarin het kaartsysteem nog door de notaris wordt gebruikt. Als de overbrenging van het gehele kaartsysteem op bezwaren stuit, kan ook worden afgesproken dat een bepaald gedeelte ervan later zal worden overgebracht. Een kaartsysteem in geautomatiseerde vorm maakt ook deel uit van het protocol en zal dus ook naar de algemene bewaarplaats moeten worden overgebracht.

(Toelichting van 14 september 1999)

Artikel 4

Deze regeling treedt in werking op het tijdstip waarop artikel 58 van de wet in werking treedt.

Artikel 5

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling overbrenging notariële archiefbescheiden naar de algemene bewaarplaats.

Regeling overbrenging notariële archiefbescheiden naar de rijksarchiefbewaarplaats

De Staatssecretaris van Justitie en de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen dr. F. van der Ploeg, Gelet op artikel 59, tweede lid, van de Wet op het notarisambt,

Besluiten:

Ministeriële regeling van 11 oktober 1999, Stcrt. 1999, 203, inw. tr. 1 oktober 1999.

Dit op de nieuwe Wet op het notarisambt gebaseerde besluit bevat nadere regels over de overbrenging van de in de algemene bewaarplaats berustende notariële protocollen naar de rijksarchiefbewaarplaats. Onder protocol wordt verstaan de minuten, notariële verklaringen, registers, afschriften, repertoria en kaartsystemen die onder de notaris berusten (artikel 1, eerste lid, onderdeel e, Wet op het notarisambt). Artikel 59, eerste lid, van de Wet op het

notarisambt schrijft voor dat de protocollen die ouder zijn dan vijfenzeventig jaar en die in een algemene bewaarplaats berusten, binnen een tijdvak van tien jaar naar de bij of krachtens de Archiefwet 1995 voor de bewaring daarvan aangewezen rijksarchiefbewaarplaats moeten worden overgebracht.

Een uitzondering hierop vormen de akten betreffende uiterste willen. Die moeten pas als zij ouder zijn dan honderd jaar binnen een tijdvak van tien jaar naar de rijksarchiefbewaarplaats worden overgebracht.

De regeling geeft een beschrijving van de procedure die in verband met de overbrenging van de protocollen naar de rijksarchiefbewaarplaats gevolgd moet worden. Deze sluit zoveel mogelijk aan bij de procedure die opgenomen is in het op artikel 69a van de oude Wet op het Notarisambt gebaseerde Besluit van 20 oktober 1969, Stcrt. 240 en de artikelen 9 en 10 van het Archiefbesluit 1995. Deze artikelen zijn ook op de notariële protocollen van toepassing. De overbrenging van de notariële protocollen naar de rijksarchiefbewaarplaatsen moet, evenals thans, op last en voor rekening van de Minister van Justitie geschieden, na overleg met de rijksarchivaris en de kamer van toezicht. Met de overbrenging naar de algemene bewaarplaats worden deze aan de staat toevertrouwd. Uit dien hoofde gaat de zorg over op de Minister van Justitie. Ook de Archiefwet 1995 spreekt van 'zorg'. In de komende Reparatiewet betreffende de Wet op het notarisambt zullen deze twee begrippenkaders nauwer op elkaar worden afgestemd. Uitdrukkelijk zal worden bepaald dat de Minister van Justitie zorgdrager is in de zin van de Archiefwet 1995.

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. *wet*: de Wet op het notarisambt;
- b. *algemene bewaarplaats*: de algemene bewaarplaats, bedoeld in artikel 57, eerste lid, van de wet;
- c. *bewaarder*: de bewaarder, bedoeld in artikel 57, tweede lid, van de wet;
- d. *kamer van toezicht*: de kamer van toezicht, bedoeld in artikel 93 van de wet;
- e. *beheerder*: de beheerder van de bij of krachtens de Archiefwet 1995 aangewezen rijksarchiefbewaarplaats.

Artikel 2

1. De in artikel 59, eerste lid, van de wet bedoelde overbrenging van de protocollen naar de bij of krachtens de Archiefwet 1995 voor de bewaring daarvan aangewezen rijksarchiefbewaarplaats geschiedt op last en voor rekening van de Minister van Justitie, na overleg met de algemene rijksarchivaris en de kamer van toezicht in het arrondissement waar de algemene bewaarplaats is gelegen.
2. De bewaarder brengt zo spoedig mogelijk nadat de in het eerste lid bedoelde last is gegeven, de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden voor overbrenging in gereedheid en maakt daarvan een specificatie. Zodra zulks is geschied geeft hij daarvan kennis aan de Minister van Justitie.
3. De bewaarder en de beheerder maken van de overbrenging gezamenlijk een verklaring op, waaraan de in het tweede lid genoemde specificatie wordt gehecht. Van deze verklaring zendt de bewaarder een afschrift aan de Minister van Justitie en aan de kamer van toezicht.

Artikel 3

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst en werkt terug tot en met 1 oktober 1999.

Artikel 4

Deze regeling wordt aangehaald als: Regeling overbrenging notariële archiefbescheiden naar de rijksarchiefbewaarplaats.

Reglement aktepapier

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen voor het papier waarop de akte is gesteld en de wijze waarop de tekst van de akte op dit papier wordt gesteld;

Gelet op artikel 41, tweede lid, van de Wet op het notarisambt;

Gelet op artikel 2 van de Verordening Aktepapier;

Gezien de raadpleging in de ledenraad;

stelt het navolgende reglement aktepapier vast:

Reglement van 19 oktober 2005, inw.tr. 1 november 2005, gewijzigd 19 oktober 2006, inw.tr. 1 november 2006, gewijzigd 20 februari 2013.

Grondslag reglement

Op grond van artikel 41, tweede lid, Wet op het notarisambt worden bij verordening regels gesteld omtrent het materiaal waarop de akten worden gesteld en omtrent de wijze waarop de tekst van akte daarop wordt gesteld. Dit is gebeurd in de Verordening aktepapier van 21 juni 2000. De verordening schrijft in artikel 2, eerste lid, voor, dat het aktepapier en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat bij normaal gebruik een duurzaamheid van ten minste honderd jaar heeft. Verder delegeert de verordening in artikel 2, tweede lid, de uitwerking van de diverse vereisten aan het bestuur van de KNB. De vereisten betreffen technische kenmerken van het aktepapier, houdbaarheid, bedruk- en beschrijfbaarheid, verwerkbaarheid en gebruiksgemak (artikel 2, tweede lid, sub a). Voorts vereisten aangaande leesbaarheid (artikel 2, tweede lid sub b), alsmede het uiterlijk en de beveiliging van het aktepapier (artikel 2, tweede lid, sub c). Ten slotte stelt het KNB-bestuur bij reglement vereisten vast aangaande het logistieke proces van het aktepapier (artikel 2, derde lid).

Regeling duurzaamheid archiefbescheiden

De [Regeling duurzaamheid archiefbescheiden](#) van 6 september 2001 is na de inwerkingtreding van de Verordening aktepapier in werking getreden. Aanvankelijk was het onduidelijk of deze regeling ook geldt voor het notariaat. Zowel de Archiefwet 1995, het Archiefbesluit 1995, als de daarop gebaseerde Regeling duurzaamheid archiefbescheiden zijn van toepassing op overheidsorganen, die in artikel 1 van de wet worden gedefinieerd als, onder meer, persoon met enig openbaar gezag bekleed. Aangezien de notaris voldoet aan deze definitie, zijn deze regelingen van toepassing op de notaris, zo is begin 2002 duidelijk geworden.

Het [Archiefbesluit 1995](#) draagt in artikel 11, eerste lid, iedere zorgdrager op zodanige voorzieningen te treffen ten aanzien van de archiefbescheiden die voor bewaring in aanmerking komen, dat bij het raadplegen van die archiefbescheiden na ten minste honderd jaar geen noemenswaardige achteruitgang zal zijn te constateren. Volgens het tweede lid van artikel 11 worden bij ministeriële regeling nadere regels gesteld omtrent de duurzaamheid van deze archiefbescheiden. De Regeling duurzaamheid archiefbescheiden biedt zodanige regels. Zij betreffen de gegevensdragers, zoals papier en elektromagnetische dragers, verder de schrijfstoffen, maar ook de hechtmechanieken en verpakkingsmaterialen.

Extra eisen notarieel aktepapier

De vraag is gerezen, of de invoering van de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden de Verordening aktepapier en het daarin voorziene reglement van het KNB-bestuur niet overbodig heeft gemaakt. Het KNB-bestuur meent van niet. De reden dat notarieel aktepapier aan strengere eisen moet voldoen dan ander papier dat blijvend moet worden bewaard door overheidsorganen is, dat notarieel aktepapier als zodanig herkenbaar papier moet zijn, met een degelijke uitstraling, en beveiligd. De ministeriële regeling voorziet uitsluitend in de technische vereisten van het aktepapier.

Artikel 1

Onverminderd de eisen die de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden stelt, wordt het aktepapier bedrukt met het oranje logo van de KNB en wordt daarin het watermerk van de KNB gebruikt. Het oranje logo van de KNB bevindt zich linksboven op het aktepapier. Het watermerk van de KNB bevindt zich gecentreerd op het aktepapier.

Het aktepapier moet een duurzaamheid van honderd jaar hebben, moet als notarieel aktepapier herkenbaar zijn en het moet een degelijke indruk maken. Om te beginnen is de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden van toepassing, die onder meer verwijst naar NEN 2728, de Nederlandse norm voor permanent houdbaar papier. Voor de duidelijkheid verwijst het reglement hiernaar.

Bovendien moet het papier bedrukt zijn met het logo van de KNB en moet daarin het watermerk van de KNB worden verwerkt. Dit bevordert de herkenbaarheid van het papier als notarieel aktepapier. Het oranje logo is jaren geleden geïntroduceerd en het is dus een vertrouwd kenmerk van notarieel aktepapier in Nederland. Het oranje logo is door het KNB-bestuur gedeponereerd bij het Benelux-Merkenbureau. Dat betekent dat het wordt beschermd door de Merkenwet en onbevoegden er niet ongestraft gebruik van mogen maken. Hetzelfde geldt voor het watermerk. Het watermerk verschaft het aktepapier cachet en het bemoeilijkt, evenals het voorgeschreven oranje logo, fraude.

Het KNB-bestuur houdt als merkhouder toezicht op de kenmerken van het aktepapier. Notarissen moeten het aktepapier gebruiken op grond van artikel 41 Wet op het notarisambt en de daarop gebaseerde Verordening aktepapier. Zij zijn aan tuchtrecht onderworpen, als zij handelen of nalaten in strijd met de Wet op het notarisambt of een daarop rustende verordening. Zonodig zal het KNB-bestuur dus een klacht moeten indienen, als een notariskantoor niet het voorgeschreven aktepapier gebruikt.

Anderzijds doet het KNB-bestuur, wanneer een onbevoegde het notarieel aktepapier misbruikt, bij ontdekking aangifte bij de politie wegens valsheid in geschrifte, zoals dat ook gebeurt wanneer een onbevoegde zich notaris noemt. Zonodig zal een civiele schadeactie worden ingesteld. Van de leden wordt op dit punt ook medewerking verwacht, in de vorm van melding van onrechtmatig gebruik van het aktepapier.

(Toelichting van 19 oktober 2005)

In de praktijk blijken nu vragen te rijzen over de plaats van het oranje logo en van het watermerk. Sommige kantoren hebben gevraagd of het oranje logo ook rechtsboven mag staan. Het KNB-bestuur heeft bedoeld dat het logo linksboven staat. Dit is de plaats waar vroeger de zegels werden geplakt, en waarvoor in de plaats het oranje KNB-logo is gekomen. Beoogd is dat met één oogopslag de notariële akte als zodanig herkenbaar is, hetgeen fraude bemoeilijkt. Nu het Reglement aktepapier niet expliciet regelt waar het oranje KNB-logo moet staan, wordt dat alsnog in bijgaande aanpassing geregeld.

Ook voor het watermerk geldt dat het Reglement aktepapier niet regelt waar dat moet zijn aangebracht. De vraag is gerezen, of het bijvoorbeeld ook met de wall paper techniek mag worden aangebracht, zodat het op verschillende plekken op het aktepapier kan voorkomen en zelfs in twee delen. Het bestuur heeft bedoeld dat het watermerk in het midden van het papier wordt aangebracht. In de onderhavige aanpassing van het reglement staat dat aangeduid met de

woorden 'gecentreerd in'.

Het bestuur acht de aanduidingen 'linksboven' en 'gecentreerd in' afdoende voor het doel van herkenbaarheid en fraudevoorkoming en vindt het niet nodig de aanduidingen nog met millimeters te specificeren.

(Toelichting van 18 oktober 2006)

Artikel 2

Onverminderd de eisen die de Regeling duurzaamheid archiefbescheiden stelt, is het gebruik van schrijfmachines met plastic schrijfmachinelint en inkjetprinters niet toegestaan.

De Regeling duurzaamheid archiefbescheiden schrijft voor dat balpennen en balpeninkten voldoen aan ISO 12757-1 en rollerbalpennen en rolbalpeninkten aan ISO 14145-2 en dat schrijfmachine- en printerlinten als kleurstof koolstof of gelijkwaardige materialen bevatten. Daarnaast verbiedt het reglement het gebruik van correctielint en inkjetprinters. De duurzaamheid daarvan is immers volstrekt onvoldoende.

(Toelichting van 19 oktober 2005)

Artikel 3

De notaris betreft het aktepapier bij een drukker die beschikt over een geldig certificaat volgens de kwaliteitsnorm Security Management System, of de CWA-norm 14641.

Om fraude en misbruik van notarieel aktepapier te voorkomen, dient het reglement ook eisen te stellen aan het logistieke proces van het aktepapier. Het reglement doet dat door voor te schrijven, dat het papier moet worden geleverd door een drukker die gecertificeerd is volgens de kwaliteitsnorm van het Security Management System, of de internationale variant, de CWA-norm 14641. Een dergelijk systeem omvat onder meer de volgende elementen. Het personeel moet speciale cursussen volgen, wordt herhaaldelijk gescreend en moet geheimhouding betrachten. Het productbeheer gaat volgens een beveiligingsplan. Grondstoffen, halffabricaten en eindproducten worden geregistreerd, waarop ook toezicht en inspectie wordt uitgevoerd. Er is een verpakkingsbeveiliging voor de aflevering en beveiligd extern transport. Tot de beveiligingsstrategie behoort ook de wijze waarop het aktepapier op echtheid wordt gecontroleerd.

Door voor te schrijven dat het aktepapier moet worden geleverd door aldus gekwalificeerde drukkers, wordt het logistieke proces van het aktepapier gewaarborgd. Hiermee wordt voorts gegarandeerd dat het aktepapier uitsluitend wordt geleverd aan notariskantoren, die als enige bevoegd zijn tot het gebruik ervan. Het bestuur van de KNB zal regelmatig opgeven wie notaris is, zodat de leveranciers hun register van afnemende notarissen kunnen actualiseren. Het KNB-bestuur zal een overzicht bijhouden van gekwalificeerde drukkers en dit beschikbaar stellen aan het notariaat, onder meer via het KNB-Intranet.

(Toelichting van 19 oktober 2005)

Voorgesteld wordt de eis van lidmaatschap van de Vereniging ECHT in het Reglement aktepapier van 19 oktober 2005 te laten vervallen. Het bezit van een certificaat volgens het Security Management Systeem (SMS) of de internationale versie, het Cen Workshop Agreement (CWA), is voldoende waarborg voor kwaliteit en beveiliging en geeft ook drukkerijen buiten Nederland de mogelijkheid aktepapier te produceren.

In de tachtiger jaren van de vorige eeuw werd door de overheid gevraagd om een programma van eisen voor het drukken van waardedocumenten bij een EEG-inschrijving. Het ging toen over paspoorten, rijbewijzen en dergelijke

documenten. Door de Centrale Recherche Informatie dienst (CRI) werd toen de term veiligheidsdrukker geopperd. Vraag was toen wie veiligheidsdrukkers zijn. Dat kon toen niet nader gedefinieerd worden. Veiligheidsdrukkers waren toen drukkers van geld, cheques en aandelen. Door een drukker van aandelen is het initiatief genomen de veiligheidsdrukkers te verenigen. De Vereniging Echt is zo ontstaan. Een overkoepelend orgaan, Intergraf te Brussel, heeft in de negentigerjaren het initiatief genomen om internationale certificering te starten in nauwe samenwerking met de Europese Commissie. Een eisenpakket werd samengesteld en verificatie van drukkers gestart. Er zijn aldus inmiddels verschillende certificeringen die internationaal geaccepteerd zijn. De eis in het Reglement aktepapier dat de drukker lid moet zijn van de Vereniging Echt is daarom achterhaald, ook door het feit dat alleen Nederlandse drukkers in aanmerking komen om het aktepapier te produceren.

Lidmaatschap van de vereniging ECHT om aktepapier te mogen drukken en leveren is indertijd opgenomen, omdat dat een waarborg zou opleveren voor kwaliteit en beveiliging. De vereniging Echt is evenwel niet meer dan een koepelorganisatie van bedrijven die zich hebben gespecialiseerd in het beveiligen van producten en diensten. Een waarborg voor kwaliteit en beveiliging is wel gezeurd in de volgende certificaten: het Security Management Systeem (SMS) of de internationale versie, het Cen Workshop Agreement (CWA). Bedrijven die in het bezit zijn van een geldig SMS- of CWA-certificaat zijn veiligheidsdrukkers. Er zijn in Nederland enkele drukkerijen in het bezit van een geldig SMS- of CWA-certificaat, die niet lid zijn van de vereniging Echt en die kwalitatief niet onder doen voor leden van de vereniging Echt. Zoals vermeld in de toelichting op het reglement van 2005, houdt het KNB-bestuur een lijst bij van gekwalificeerde drukkers. Notarissen kunnen die via NotarisNet raadplegen.

(Toelichting 20 februari 2013)

Reglement algemene ledenvergadering

De algemene ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot het functioneren van de algemene ledenvergadering;

Gelet op artikel 81 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van de algemene ledenvergadering van de KNB van 18 april 2000, inw. tr. 18 april 2000.

De algemene ledenvergadering is geregeld in de artikelen 78 t/m 81 WNA.

Art. 81 WNA bepaalt:

'Op voorstel van het bestuur van de KNB stelt de algemene ledenvergadering nadere regels vast betreffende haar werkwijze, de wijze van vergaderen, de besluitvorming en de wijze waarop in de vergaderingen worden (moet zijn: wordt) gestemd, de wijze waarop te behandelen stukken of onderwerpen ter kennis worden gebracht van de leden, alsmede de wijze waarop haar besluiten aan de leden van de KNB ter kennis worden gebracht.'

Blijkens artikel 66 WNA is de voorzitter van het bestuur van de KNB als zodanig belast met de leiding van een algemene ledenvergadering. In het reglement is dit daarom niet herhaald.

(Toelichting van 18 april 2000)

Vergaderingen (art. 1-3)

Artikel 1

1. Jaarlijks wordt binnen negen maanden na afloop van het boekjaar een algemene ledenvergadering gehouden, behoudens verlenging van deze termijn door de algemene ledenvergadering.
2. Tijd en plaats van de vergadering bedoeld in lid 1 en van een buitengewone ledenvergadering als bedoeld in artikel 78 van de Wet op het notarisambt worden door het bestuur bepaald.
3. Indien het bestuur aan een verzoek tot het bijeenroepen van een buitengewone ledenvergadering als vermeld in artikel 78 van de Wet op het notarisambt niet binnen veertien dagen gevolg geeft zodanig dat de buitengewone ledenvergadering binnen vier weken na dit verzoek wordt gehouden zijn degenen die het verzoek hebben gedaan bevoegd om zelf de vergadering bijeen te roepen met inachtneming van de bepalingen van dit reglement. De kosten van een vergadering als in dit lid bedoeld en die van haar oproeping komen ten laste van de KNB.
4. Zo spoedig mogelijk nadat plaats en tijd van een algemene ledenvergadering of van een buitengewone ledenvergadering zijn vastgesteld doet het bestuur daarvan mededeling hetzij in een periodiek van de KNB dat aan alle leden wordt toegezonden, hetzij door middel van een andere schriftelijke kennisgeving aan de leden, hetzij met behulp van datacommunicatie.

Artikel 2

1. De oproeping tot de algemene ledenvergadering geschiedt, behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 1 lid 3, door het bestuur ten minste vier weken tevoren door aankondiging hetzij in een periodiek van de KNB dat aan alle leden wordt toegezonden, hetzij door middel van een andere schriftelijke kennisgeving aan de leden, hetzij met behulp van datacommunicatie. In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van het bestuur, kan de termijn van oproeping worden beperkt tot ten minste zeven dagen, de dag van oproeping en die van de vergadering niet meegerekend.
2. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld en de bijbehorende stukken ter kennis van de leden gebracht.
3. Voorstellen van de ledenraad, van ringen of van leden worden alleen op de agenda van een algemene ledenvergadering geplaatst wanneer zij ten minste eenentwintig dagen voor de dag van de vergadering schriftelijk bij het bestuur zijn ingediend zodat zij door het bestuur ten minste één week voor de dag van de vergadering aan de leden bekend gemaakt kunnen worden. Een voorstel dat van leden afkomstig is wordt voorts alleen op de agenda geplaatst wanneer dit door ten minste vijftwintig leden is ondertekend.
4. Voorstellen die niet op de agenda van de vergadering zijn geplaatst kunnen alleen behandeld worden op voorstel van het bestuur of van de ledenraad en met goedkeuring van alle ter vergadering aanwezige leden. Zodanige voorstellen kunnen slechts aangenomen worden met ten minste drie vierden van de geldig uitgebrachte stemmen.

Artikel 3

1. De plaatsvervangend-voorzitter kan in de plaats van de voorzitter optreden hetzij in overleg met de voorzitter hetzij

bij zijn afwezigheid.

2. In geval van afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend-voorzitter treedt een door het bestuur aangewezen ander bestuurslid die notaris is op als waarnemend voorzitter.
3. Indien geen bestuurslid ter vergadering aanwezig is, voorziet de vergadering zelf in haar leiding.
4. De voorzitter regelt in alle opzichten de orde van de vergadering.

Besluitvorming (art. 4)

Artikel 4

1. Ieder lid kan één stem uitbrengen.
2. Een lid kan zich door een ander lid schriftelijk doen vertegenwoordigen. Bestuursleden kunnen niet als gemachtigde optreden. Niemand kan voor zich en als gemachtigde meer dan drie stemmen uitbrengen.
3. Besluiten worden genomen met volstreekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.
4. Stemming geschiedt mondeling, tenzij het bestuur anders besluit.
5. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.
6. De voorzitter kan constateren, mits zonder tegenspraak uit de vergadering, dat een voorstel zonder hoofdelijke stemming of bij acclamatie is aangenomen.

Bekendmaking besluiten (art. 5-6)

Artikel 5

De besluiten worden zo spoedig mogelijk aan de leden bekendgemaakt, hetzij door publicatie in een periodiek van de KNB dat aan alle leden wordt toegezonden, hetzij door middel van een andere schriftelijke kennisgeving aan alle leden, hetzij met behulp van datacommunicatie.

Artikel 6

Dit reglement is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 18 april 2000 en treedt direct in werking.

Reglement beeldmerk

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen voor het gebruik en het toezicht op het beeldmerk van het aktepapier;

Gelet op artikel 41, tweede lid, van de Wet op het notarisambt;

Gelet op artikel 2 van de Verordening aktepapier;

Gezien de raadpleging in de ledenraad;

stelt het navolgende reglement beeldmerk vast:

Reglement van 19 oktober 2005, inw.tr. 1 november 2005.

Het oranje logo is gedeponeerd als collectief merk bij het Benelux-merkenbureau. Het depot van het merk moet op grond van de Benelux-merkenwet vergezeld gaan van een reglement op het gebruik en het toezicht. Het reglement moet de gemeenschappelijke kenmerken vermelden, tot waarborg waarvan het merk bestemd is. Het moet eveneens bepalen op welke wijze een deugdelijk en doeltreffend toezicht op deze kenmerken wordt gehouden, met de bijbehorende passende acties. Het onderhavige Reglement beeldmerk is het hier bedoelde reglement.

(Toelichting van 19 oktober 2005)

Artikel 1

Voor de toepassing van dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *Reglement*: reglement op het gebruik en toezicht van het beeldmerk nr. 1081222 (oranje logo);
- b. *Beeldmerk*: beeldmerk zoals geregistreerd onder nr. 1081222 (oranje logo) in het Benelux merkenregister;
- c. *KNB*: De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, openbaar lichaam in de zin van artikel 134 Grondwet, genoemd in artikel 60 Wet op het notarisambt;
- d. *leden*: de in Nederland gevestigde notarissen en kandidaat-notarissen (art 60 Wna).

Artikel 2

Ieder lid van de KNB is gerechtigd tot het gebruik van het Beeldmerk op aktepapier dat voldoet aan de eisen zoals gesteld in de Verordening aktepapier, het Reglement aktepapier en de regeling Duurzaamheid archiefbescheiden.

Artikel 3

Het is de leden niet toegestaan het Beeldmerk anders dan op aktepapier te gebruiken.

Artikel 4

Het is de leden niet toegestaan een aan het Beeldmerk overeenstemmend teken te gebruiken op aktepapier of alle andere uitingen die door leden naar buiten worden gebracht.

Artikel 5

De KNB en de leden zijn verplicht toezicht te houden op het rechtmatige gebruik van het Beeldmerk. De leden zijn verplicht ieder onrechtmatig gebruik dat haar of hem ter kennis komt, schriftelijk te melden aan het bestuur van de KNB.

Artikel 6

Indien wordt geconstateerd dat een van de leden of derden niet voldoen aan de vereisten genoemd in artikelen 2, 3 en 4 van

het Reglement, is de KNB bevoegd één of meer van de volgende maatregelen te nemen:

- a. Een actie instellen gebaseerd op de Benelux-merkenwet.
- b. Aangifte bij de politie doen wegens valsheid in geschrifte.
- c. Een klacht indienen op basis van de Wet op het notarisambt en de daarop gebaseerde verordeningen.

Artikel 7

Dit Reglement kan worden aangehaald als Reglement beeldmerk. Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB te bepalen tijdstip.

Reglement benoeming en aftreden van de leden van het bestuur

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de benoeming en het aftreden van de leden van het bestuur;

Gelet op artikel 71 van de Wet op het notarisambt;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van de ledenraad van de KNB van 16 februari 2000, inw. tr. 16 februari 2000.

Kandidaatstelling (art. 1)

Artikel 1

1. Voor de verkiezing van een bestuurslid worden vacature kandidaten gesteld door het bestuur of door ten minste zes ledenraadsleden. Het bestuur treedt met de vacaturecommissie van de ledenraad in overleg alvorens tot kandidaatstelling over te gaan.
2. Het stellen van een kandidaat geschiedt schriftelijk bij de voorzitter van de ledenraad met inachtneming van een termijn van ten minste vier weken voor de dag van de vergadering van de ledenraad waarin over de voorziening in de vacature moet worden beslist.

Zittingstermijnen (art. 2-3)

Artikel 2

1. De zittingstermijn van een bestuurslid vangt aan op het tijdstip dat door de ledenraad bij de verkiezing is vastgesteld.
2. De zittingstermijnen van de bestuursleden worden vastgesteld met inachtneming van een door het bestuur opgesteld rooster van aftreden waardoor de continuïteit zoveel mogelijk wordt gewaarborgd.

Ingevolge art. 71 lid 1 WNA worden de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitter voor een periode van twee jaar gekozen. De wet geeft voor alle bestuursleden een maximale zittingstermijn van tweemaal drie jaar.

(Toelichting van 16 februari 2001)

Artikel 3

1. Een bestuurslid defungeert door het verstrijken van de termijn waarvoor hij benoemd is en met ingang van de dag waarop hij het lidmaatschap van de KNB verliest.
2. Een kandidaat-notaris die tot notaris wordt benoemd defungeert als bestuurslid per een oktober volgende op de datum van zijn benoeming. De ledenraad kan het bestuurslid verzoeken lid van het bestuur te blijven totdat in de opvolging is voorzien.

Voorzitter (art. 4)

Artikel 4

1. Een bestuurslid kan niet eerder dan met ingang van zijn tweede zittingsjaar tot voorzitter of plaatsvervangend voorzitter worden gekozen. De voorzitter en zijn plaatsvervanger kunnen ten hoogste eenmaal als zodanig worden herkozen.
2. De ledenraad kan van het bepaalde in lid 1 afwijken.

Inkomend voorzitter (art. 5)

Artikel 5

1. De ledenraad kan een bestuurslid als inkomend voorzitter aanwijzen. Een bestuurslid kan niet eerder dan met ingang van zijn tweede zittingsjaar tot inkomend voorzitter worden aangewezen; deze aanwijzing geschiedt voor één jaar en kan ten hoogste tweemaal achtereenvolgens plaatsvinden.
2. De ledenraad kan van het bepaalde in lid 1 afwijken.

De wet kent het begrip inkomend voorzitter niet. Het is blijkens de opgedane ervaringen echter gewenst de functie van inkomend voorzitter te handhaven. Deze is in art. 5 opgenomen.

(Toelichting van 16 februari 2001)

Onverenigbaarheden (art. 6)

Artikel 6

Het lidmaatschap van het bestuur is niet verenigbaar met het lidmaatschap of plaatsvervangend lidmaatschap van een kamer van toezicht of met het lidmaatschap van een ringbestuur.

Artikel 6 bepaalt dat een lid van het bestuur niet tevens kan zijn lid of plaatsvervangend lid van een kamer van toezicht of lid van een ringbestuur. Degene die tot lid van het bestuur is benoemd en deze benoeming heeft aanvaard zal daarom voordat hij in functie kan treden voor de onverenigbare lidmaatschappen moeten hebben bedankt. Art. 71 lid 2 WNA bepaalt dat het lidmaatschap van het bestuur onverenigbaar is met het lidmaatschap van de ledenraad.

(Toelichting van 16 februari 2001)

Schorsing en ontslag (art. 7)

Artikel 7

1. Voor een besluit tot schorsing of ontslag van een bestuurslid is een meerderheid vereist van ten minste twee derden van de geldig uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin ledenraadsleden uit ten minste twee derden van de ringen aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

2. Na een besluit tot schorsing dient de ledenraad binnen drie maanden over ontslag te beslissen, tenzij het geschorste bestuurslid binnen die termijn uit anderen hoofde defungeert. Een schorsing die niet binnen drie maanden gevolgd wordt door een besluit tot ontslag eindigt door het verloop van die termijn.

Slotbepalingen (art. 8-9)

Artikel 8

De Algemene Termijnenwet is op dit reglement van overeenkomstige toepassing.

Artikel 9

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van de ledenraad, gehouden op 16 februari 2000 en treedt direct in werking.

Reglement beperking uitbetaling derdengelden (BUD)

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen over de uitbetaling van derdengelden;

Gelet op artikel 2 en 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

Stelt de navolgende regels vast:

Reglement van het bestuur van de KNB van 13 juli 2011, inw. tr. 1 augustus 2011, en aangepast op 25 januari 2012.

Inleiding:

In het kader van de bestrijding van malafide praktijken is het belangrijk dat de geldstromen helder verlopen. Strakkere regels inzake het uitbetalen van gelden vanuit de derdenrekening geven duidelijkheid in de geldstroom vanuit het notariskantoor. Dit voorkomt belastingfraude en andere malafide praktijken. Op 1 januari 2008 is de *beleidsregel beperking uitbetaling derdengelden bij onroerend goedtransacties* in werking getreden. Aan de hand van de ervaringen die de afgelopen jaren zijn opgedaan en het advies van de ledenraad aan het bestuur van de KNB van 22 juni 2011 zijn de tekst en de toelichting op enkele plaatsen aangepast, is qua formele opzet gekozen voor een reglement in plaats van een beleidsregel en is het reglement niet beperkt tot onroerend goed transacties, maar van toepassing op alle transacties waarbij een notaris is betrokken.

Nadere uitleg:

De notaris is verplicht de opbrengst over te maken naar het rekeningnummer van de partij die krachtens de in de akte neergelegde transactie recht heeft op betaling (hierna te noemen: de rechthebbende). Het bedrag dient te worden overgemaakt naar een rekeningnummer van de rechthebbende bij een bankinstelling als bedoeld in de Wet op het financieel toezicht dan wel een bankinstelling in het land waar de rechthebbende zijn woonplaats heeft.

Onder bepaalde omstandigheden mag op het reglement een uitzondering worden gemaakt. Het betreft dan betalingen die in nauw verband staan met de transactie zelf en waarvan het bestaan ook eenvoudig controleerbaar is.

Als uitzonderingen worden genoemd:

- Betalingen ingevolge een hypotheek-, pand- of ander beperkt recht en een beslag gelegd op een (on)roerende zaak of vordering dan wel onder de notaris;
- Betalingen in opdracht van de rechthebbende mits dit betreft een betaling:
  - aan (de bestuurder van) de Vereniging van Eigenaars;
  - aan de gemeente dan wel een ander publiekrechtelijk orgaan;
  - aan semi-overheden (denk aan NS, Schiphol, Havenbedrijf Rotterdam; nutsbedrijven);
  - aan een woningbouwcorporatie;
  - aan degene die recht heeft op achterstallige erfpachtsanon dan wel retributie;
  - aan de bemiddelaar of adviseur, die bij de akte is betrokken geweest;
  - aan degene die een overbruggingskrediet heeft verstrekt voor zover dit afkomstig is van een door het AFM of gelijkwaardig buitenlands instituut gesanctioneerde instelling;
  - aan de aannemer bij een koop/aannemingsovereenkomst bij nieuwbouw voor zo ver het vervallen termijnen betreft;
- Betalingen aan een collega notaris.

Wat de vermelde uitzonderingen betreft kan worden gedacht aan een boete die is verbeurd aan de gemeente in het kader van een antispeculatiebeding of voorkeursrecht en aan achterstallige schulden bij de Vereniging van Eigenaars of de betaling van een erfpachtsanon of retributie. Ook is mogelijk dat de notaris geld uitbetaalt aan een andere notaris in verband met een samenhangende transactie. Het betreffende honorarium van een adviseur die bij de akte is betrokken (bijvoorbeeld een makelaar, hypotheekbemiddelaar, onteigeningsdeskundige, tolk, taxateur, advocaat etc.) kan worden uitbetaald aan de adviseur.

Het bovenstaande betekent dat het de notaris niet is toegestaan van de geldsom andere leningen dan die van hypotheek, pand of bepaalde overbruggingskredieten af te lossen dan wel openstaande schulden te voldoen. Evenmin mag geld worden overgemaakt ten titel van schenking aan bijvoorbeeld de kinderen of in een andere verhouding dan waarin partijen zijn gerechtigd (bijvoorbeeld bij gezamenlijke eigendom ieder voor de helft mag niet aan de éne gerechtigde 100% worden uitbetaald; zijn partijen in het kader van een verrekening bij het einde van een huwelijk of samenleving anders overeengekomen, dan mag overeenkomstig die verrekening worden uitbetaald, mits van deze verrekening blijkt uit een door partijen ondertekend stuk). Ook mag bij een overdracht door een dochtermaatschappij de opbrengst niet naar de holding of een andere dochter worden overgemaakt. Dit geldt ook bij buitenlandse rechthebbenden.

NB: Het reglement staat wel toe dat de notaris schulden aflost, indien deze aflossing door de hypothecaire kredietverstrekker als voorwaarde wordt gesteld voor het passeren van de akte. Dit brengt met zich mee dat premies voor opstalverzekeringen, woonlastenbeschermers etc., rekeningen van keukens, badkamers, auto's etc. niet door de notaris worden voldaan tenzij betaling daarvan door de hypothecaire kredietverstrekker wordt verlangd.

Het bestuur beveelt aan op elke afrekening te vermelden naar welk(e) bankrekeningnummer(s) geld wordt overgeboekt.

Artikel 1

Bij transacties waarbij een notaris is betrokken betaalt de notaris alleen geld uit aan degene die als partij optreedt bij de akte en aanspraak kan maken op de uitbetaling op grond van de rechtshandeling die in de akte is neergelegd. Er kunnen omstandigheden zijn waarbij (een deel van) het geld dat de notaris onder zich heeft, moet worden aangewend om bepaalde schulden te voldoen. In een dergelijk geval mag de notaris aan een ander dan de rechthebbende uitbetalen.

Zijn de in de toelichting op het Reglement beperking uitbetaling derdengelden (BUD) geformuleerde uitzonderingen op de hoofdrege van artikel 1 van het reglement limitatief?

In artikel 1 van het reglement is bepaald dat er omstandigheden kunnen zijn waarbij (een deel van) het geld dat de notaris onder zich heeft, moet worden aangewend om bepaalde schulden te voldoen en dat de notaris in een dergelijk geval aan een ander dan de rechthebbende mag uitbetalen. Het is dan aan de notaris om te beoordelen of deze omstandigheden een afwijking van de hoofdregel van artikel 1 rechtvaardigen. De in de toelichting geformuleerde uitzonderingen op het reglement mogen aldus worden verstaan dat deze niet limitatief zijn noch afbreuk doen aan de beoordelingsruimte van de notaris om in voorkomend geval af te wijken van het reglement en de toelichting daarop.

Als praktijkvoorbeelden die een afwijking van de hoofdregel van artikel 1 kunnen rechtvaardigen, worden genoemd:

- betaling van de afkoopsom wegens de beëindiging van een managementovereenkomst in het kader van het opheffen van een joint-venture door levering van aandelen en afstand pandrechten;
- betaling van een verkoopopbrengst die niet kan geschieden aan de verkopende aandeelhouder (een tussenhouderster in een groot concern), omdat die geen afzonderlijke bankrekening heeft of geen bankrekening in de desbetreffende valuta;
- aanhouding van een escrowbedrag t.b.v. een derde die een mogelijke claim heeft, bijvoorbeeld de Belastingdienst;
- het 'licht' maken van een targetvennootschap in het kader van een transactie d.m.v. een dividenuitkering aan de koper;
- uitbetaling aan de corporate finance adviseur die bij de totstandkoming van de transactie heeft bemiddeld;
- betaling van een bonus aan werknemers die in het kader van een transactie is toegekend;
- betaling aan optiehouders in het kader van een transactie;
- betalingen aan een groepsvennootschap van een verkoper op grond van een cashpool agreement binnen de groep, waarbij de desbetreffende vennootschap als treasurer is aangewezen;
- terugbetaling van aandeelhoudersleningen in het kader van een transactie.

(bew.)

Artikel 2

Dit reglement kan worden aangehaald als 'Reglement beperking uitbetaling derdengelden (BUD)'.

Artikel 3

Het reglement treedt in werking op 1 augustus 2011.

Reglement bevordering vakbekwaamheid

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen met betrekking tot de bevordering van de vakbekwaamheid;

Gelet op artikel 3, tweede en derde lid van de Verordening bevordering vakbekwaamheid;

Gelet op de raadpleging in de Ledenraad;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van 18 juli 2001, inw. tr. 1 januari 2002, gewijzigd bij besluit van het KNB-bestuur van 5 december 2001 en

9 januari 2002, inw. tr. 15 januari 2002, bij besluit van 17 december 2003, bij besluit van 4 mei 2005, bij besluit van 19 oktober 2005, bij besluit van 12 oktober 2022 en bij besluit van 8 maart 2023.

Artikel 1 Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *Beroepsopleiding Notariaat*: de opleiding voor kandidaat-notarissen, genoemd in artikel 33 Wet op het notarisambt;
- b. *notaris of notarissen*: iedere notaris, toegevoegd notaris en kandidaat-notaris;
- c. *onderwijs*: elke vorm van door het bestuur van KNB goedgekeurd onderwijs dat is gericht op de notariële jurist, ter verhoging van de kwaliteit van de beroeps- en praktijkuitoefening door notarissen op vakinhoudelijk gebied dan wel op het gebied van notarieel management en de notariële dienstverlening inclusief de Beroepsopleiding Notariaat;
- d. *opleidingspunt*: de eenheid aan de hand waarvan de door het bestuur van de KNB aan onderwijs toe te kennen waarde wordt uitgedrukt;
- e. *Persoonlijk PE-plan*: een planning van te volgen onderwijs en te leren onderwerpen en vaardigheden welke is goedgekeurd en wordt gemonitord door de KNB;
- f. *verordening*: Verordening bevordering vakbekwaamheid.

Artikel 2 Goedkeuring onderwijs

1. Het bestuur van de KNB verleent goedkeuring aan onderwijs dat naast de in artikel 1, sub a vermelde criteria voldoet aan de volgende criteria:
  - a. het onderwijs wordt gegeven door professionele docenten, die ervaring hebben in het geven van cursussen bij verschillende organisaties;
  - b. het gebruikte studiemateriaal is van academisch niveau;
  - c. aan onderwijs van minder dan twee uur worden in beginsel geen opleidingspunten toegekend.
2. Tevens bepaalt het bestuur van de KNB het aantal opleidingspunten dat aan de desbetreffende onderwijsvorm wordt toegekend, met dien verstande dat:
  - a. een opleidingspunt is te stellen aan het volgen van een uur onderwijs;
  - b. een opleidingspunt is te stellen aan het geven van een half uur onderwijs;
  - c. twee opleidingspunten is te stellen voor het afnemen van examens met betrekking tot onderwijs per dag.In alle gevallen voorbereidingstijd daarbij buiten beschouwing gelaten.
3. Aanvragen voor het verkrijgen van de goedkeuring worden schriftelijk op een bij de KNB te verkrijgen formulier ingediend bij de KNB onder overlegging van het studiemateriaal dan wel, indien het studiemateriaal nog niet gereed is onder overlegging van alle van belang zijnde gegevens. Tevens worden opgegeven de namen van de docenten.
4. Het bestuur van de KNB beslist uiterlijk binnen twee maanden na de ontvangst van de in het derde lid bedoelde gegevens.
5. Onderwijs dat wordt aangeboden door of in opdracht van de KNB alsmede de Beroepsopleiding Notariaat wordt geacht te zijn goedgekeurd.

Artikel 3 Presentielijst

1. Van elke vorm van onderwijs wordt een presentielijst bijgehouden, waarop staan vermeld de namen van de deelnemers en van de docenten. Elke deelnemer plaatst na afloop van het onderwijs een handtekening of paraaf achter zijn naam.
2. De docent zendt de presentielijst zo spoedig mogelijk na afloop van het onderwijs naar de KNB.

Artikel 4 Vrijstelling

1. Van de in artikel 2 van de verordening omschreven verplichting zijn vrijgesteld:
  - a. docenten van onderwijs voor zover zij 12 uren of meer onderwijs in een kalenderjaar hebben verzorgd;
  - b. hoogleraren en docenten, verbonden aan een juridische faculteit van een Nederlandse universiteit, die tevens als notaris of kandidaat-notaris in de notariële praktijk werkzaam zijn;
  - c. de notaris die een geactualiseerd en door de KNB geaccordeerd Persoonlijk PE-plan heeft.
2. De in het eerste lid onder a. en b. van dit artikel genoemd vrijstelling geldt niet voor de in artikel 5 lid 2 van dit reglement door het bestuur vastgestelde verplichting.
3. De notaris van wie een artikel in een wetenschappelijk tijdschrift wordt gepubliceerd over een onderwerp dat betrekking heeft op de in artikel 1, sub a vermelde criteria, kan het bestuur van de KNB verzoeken hem vrijstelling te verlenen voor maximaal twee opleidingspunten per pagina. Het bestuur van de KNB beslist uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van de aanvraag tot verkrijging van de vrijstelling.
4. Het bestuur van de KNB kan desverzocht aan een notaris in geval van buitengewone omstandigheden geheel of gedeeltelijk vrijstelling van de in artikel 2 van de verordening omschreven verplichting verlenen.

Het KNB-bestuur heeft de afgelopen jaren een [vrijstellingsbeleid](#) ontwikkeld (bew.).

LID 1

Om voor vrijstelling in aanmerking te komen is het wenselijk dat een notaris die onderwijs verzorgt daadwerkelijk een minimaal aantal uren onderwijs geeft. Het gaat hier dan ook alleen over het geven van onderwijs en niet om de tijd die gemoeid is met de voorbereiding hiervan. De vrijstelling wordt per kalenderjaar bekeken. Voor een volledige vrijstelling van de PE verplichting in een PE tijdvak van twee kalenderjaren moet een docent dus in ieder jaar het minimaal aantal uren per kalenderjaar gehaald hebben.

Wordt door een docent minder les gegeven bij de in lid 1 genoemde opleidingen dan de minimaal genoemde tijd dan kan de docent altijd een beroep doen op artikel 2 lid 2 van dit reglement voor de uren dat onderwijs is gegeven.

(Toelichting van 12 oktober 2022)

Artikel 5 Opleidingspunten

1. De vaststelling van het vereiste aantal opleidingspunten vindt steeds plaats gemeten over een tijdvak van twee kalenderjaren, zodanig dat de notaris aan het einde van het tijdvak van twee kalenderjaren het totaal voor die twee kalenderjaren vereiste aantal opleidingspunten moet hebben behaald. Het eerste tijdvak van twee kalenderjaren beslaat de jaren 2002 en 2003. Een volgend tijdvak begint de dag nadat het vorige tijdvak is geëindigd. Het aantal opleidingspunten dat een lid moet behalen in een tijdvak van twee jaren bedraagt veertig.

2. Het bestuur kan vaststellen dat in een tijdvak van het in lid 1 van dit artikel genoemde aantal punten een bepaald aantal punten behaald moet worden met een bepaald thema of onderwerp.
3. Indien een notaris in een tijdvak van twee kalenderjaren meer dan het minimum vereiste aantal opleidingspunten heeft behaald geldt de volgende regeling. Het aantal behaalde opleidingspunten in het betreffende tijdvak dat het minimum vereiste aantal opleidingspunten in dat tijdvak overstijgt, wordt toegerekend aan het volgende tijdvak. Het aantal opleidingspunten dat wordt toegerekend aan het volgende tijdvak kan nooit meer bedragen dan de helft van het voor dat tijdvak geldende minimum vereiste aantal opleidingspunten.
4. In het eerste tijdvak waarin een kandidaat-notaris de stage afsluit, wordt het aantal door hem te behalen punten pro rata berekend.
5. Indien een kandidaat-notaris gedurende zijn stage meer dan het vereiste minimumaantal opleidingspunten heeft behaald geldt de volgende regeling. Het gedurende de stage behaalde aantal opleidingspunten dat het tijdens de stage vereiste minimumaantal opleidingspunten overstijgt, wordt toegerekend aan het tijdvak waarin de kandidaat-notaris zijn stage heeft afgerond dan wel het daaropvolgende tijdvak.
Het gedurende de stage behaalde aantal opleidingspunten dat het tijdens de stage vereiste minimumaantal opleidingspunten overstijgt wordt toegerekend aan het tijdvak waarin de stage wordt afgerond voor zover dit noodzakelijk is om te voldoen aan de verplichting van artikel 2 Verordening bevordering vakbekwaamheid. Hetgeen daarna nog resteert kan worden toegerekend aan het daaropvolgende tijdvak.
Het aantal opleidingspunten dat kan worden toegerekend aan het tijdvak waarin de stage wordt afgerond dan wel het daaropvolgende tijdvak kan in totaal nooit meer bedragen dan de helft van het vereiste minimumaantal opleidingspunten als hiervoor bedoeld.

LID 1

(De bedoeling is bew.) dat iemand binnen het tijdvak van twee jaar mag schuiven met het aantal te behalen punten, als het er aan het eind van het tijdvak maar veertig zijn. Zijn de punten niet gehaald, dan wordt niet voorgeschreven dat ze alsnog moeten worden ingehaald. De betrokken notaris of kandidaat-notaris is dan in gebreke.

(Toelichting van 5 december 2001)

LID 2

Als zich bijzondere situaties voordoen of er onderwerpen zijn in een tijdvak waarvan het van belang is voor het notariaat en de beroepsgroep dat alle beroepsbeoefenaren daar kennis van nemen en/of hun kennis op peil houden gedurende een langere periode, dan kan het bestuur voor een dergelijk tijdvak een bepaald aantal opleidingspunten voor deze situatie of dat onderwerp verplicht stellen. Zo wordt ervoor gezorgd dat dergelijke situaties en onderwerpen onder de aandacht van de hele beroepsgroep komen en blijven en dat de kwaliteit en kennis van de beroepsgroep geborgd worden op die specifieke punten in een dergelijk tijdvak. Aangezien het van belang is dat de beroepsgroep zich regulier op alle facetten van het notariaat kan bekwamen, zal het bestuur voor het bepalen in een tijdvak van het aantal punten dat behaald dient te worden voor die specifieke situaties of onderwerpen rekening houden met het belang van de noodzaak dat de *education permanente* divers moet blijven voor de beroepsoefenaars in een tijdvak.

(Toelichting van 8 maart 2023)

LID 3

Naar aanleiding van de ledenraadsvergadering van 24 november 2004 heeft het bestuur zijn standpunt om de huidige

regeling te handhaven heroverwogen. Deze heroverweging leidt ertoe dat het bestuur voorstelt het reglement bevordering vakbekwaamheid zo aan te passen dat het meenemen van boventallige punten naar een volgend tijdvak mogelijk is. Het bestuur stelt hierbij wel als voorwaarden dat maximaal 20 boventallige opleidingspunten kunnen worden meegenomen en dat deze punten slechts voor het volgende tijdvak meetellen.

(Toelichting van 4 mei 2005)

LID 5

Kandidaat-notarissen moeten gedurende hun stage (en nadat zij de beroepsopleiding hebben voltooid) 40 punten behalen. Een enkeling haalt precies dit aantal punten, de overgrote meerderheid heeft bij het afsluiten van de stage een veel groter aantal punten behaald (80-100 opleidingspunten is geen uitzondering). Zodra een kandidaat-notaris zijn stage heeft afgesloten valt hij in de reguliere nascholingsregeling. Artikel 5 lid 3 van het Reglement bevordering vakbekwaamheid bepaalt dat het door hem te behalen aantal opleidingspunten pro rata wordt berekend.

Opleidingspunten die behaald zijn tijdens de stage tellen niet mee voor de reguliere permanente educatieverplichting.

Kandidaat-notarissen ervaren het als onredelijk dat de door hen behaalde 'boventallige' opleidingspunten tijdens de stage niet meegenomen kunnen worden naar dat eerste reguliere tijdvak. Met name de punten die in de laatste fase van de stage zijn behaald, niet meer nodig waren om te voldoen aan de stageverplichtingen en die vervolgens niet meetellen voor de permanente educatie. Indien men deze punten een paar maanden later had behaald zouden deze punten wel meetellen. Bovendien vindt men het onredelijk nu bekend is dat leden 'boventallige' opleidingspunten wel kunnen meenemen naar een volgend tijdvak. Tijdens de ledenraad in april 2005 is dit aan de orde gesteld en tevens ontvangt het bureau hier veel vragen over.

Het bestuur heeft ten aanzien van dit onderwerp overwogen dat veel kandidaat-notarissen deze regeling als te stringent ervaren. Met name in de situatie waarin zij nog een paar maanden of half jaar in het reguliere tijdvak vallen. Het bestuur heeft besloten dat de regeling zo moet worden ingericht, dat de gedurende de stage behaalde 'boventallige' opleidingspunten met een maximum van 20 kunnen worden toegerekend aan zowel het tijdvak waarin de kandidaat-notaris zijn stage afsluit als het daarop volgende tijdvak.

(Toelichting van 19 oktober 2005)

Artikel 6 Deeltijd

De in dit reglement aan de notaris opgelegde verplichtingen gelden onverkort ook voor de (kandidaat-)notaris die in deeltijd in het notariaat werkzaam is.

Artikel 7 Kennisgeving opleidingspunten

1. Het bestuur van de KNB verstrekt jaarlijks binnen vier maanden na afloop van het kalenderjaar aan ieder lid van de KNB een overzicht van de door hem gevolgde cursussen die door de KNB zijn geadmistreerd en waaruit blijkt hoeveel opleidingspunten hij heeft behaald. Dit geldt niet voor de kandidaat-notarissen die vallen onder het stagereglement.
2. Het bestuur van de KNB deelt het Bureau Financieel Toezicht mee dat een lid onvoldoende opleidingspunten heeft behaald. Deze mededeling wordt niet eerder gedaan dan twee maanden nadat het lid in kennis is gebracht van de bij de KNB geadmistreerde opleidingspunten.
3. Voor de administratie van de opleidingspunten en het verstrekken van het overzicht kan een bijdrage in rekening worden gebracht.

Artikel 8 Bewijs

De bewijslast van het gevolgd hebben van onderwijs rust op het lid van de KNB.

Artikel 9 Slotbepaling

Dit reglement kan worden aangehaald als: Reglement bevordering vakbekwaamheid. Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB te bepalen tijdstip.

Reglement Bezwarencommissie KNB besluiten

Reglement van 26 januari 2011, gewijzigd 10 augustus 2011, inw. tr. 10 augustus 2011.

Vastgesteld door het bestuur van de KNB in zijn vergadering van 26 januari 2011 en 10 augustus 2011.

Begripsbepalingen (art. 1)

Artikel 1

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *Awb*: Algemene wet bestuursrecht;
- b. *KNB*: Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;
- c. *Wna*: Wet op het Notarisambt;
- d. *Het bureau van de KNB*: het bureau, genoemd in artikel 63 van de Wna;
- e. *Bezwarencommissie*: adviescommissie voor de bezwaarschriften, zoals genoemd in artikel 7:13 van de Awb;
- f. *Voorzitter*: de voorzitter dan wel het lid dat optreedt als voorzitter van de bezwarencommissie;
- g. *Secretaris*: de secretaris van de bezwarencommissie als bedoeld in artikel 4;
- h. *Bezwaarschrift*: een geschrift waarbij bezwaar wordt gemaakt als bedoeld in artikel 6.4 Awb tegen besluiten van de KNB;
- i. *Bezwaarde*: indiener van een bezwaarschrift dan wel diens gemachtigde.

De bezwarencommissie voor de bezwaarschriften (art. 2)

Artikel 2

1. Er is een bezwarencommissie.
2. De bezwarencommissie heeft tot taak het horen van bezwaarden en het adviseren van de KNB over te nemen beslissingen op bezwaarschriften.

Samenstelling en vergoeding bezwarencommissie (art. 3)

Artikel 3

1. De bezwarencommissie bestaat uit ten minste drie en ten hoogste vijf leden.
2. De KNB wijst uit de leden van de bezwarencommissie de voorzitter aan.
3. De KNB benoemt, schorst en ontslaat de voorzitter en de leden.
4. De voorzitter en de leden worden benoemd voor een periode van vier jaren en zijn terstond herbenoembaar.
5. De voorzitter en de leden kunnen op ieder moment ontslag nemen. Zij blijven zo mogelijk in dat geval in functie totdat in hun opvolging is voorzien.
6. De voorzitter en de leden maken geen deel uit en zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van de KNB.
7. De voorzitter en de leden van de bezwarencommissie ontvangen een vergoeding voor verrichte werkzaamheden, zoals vastgesteld door de KNB.

Secretaris (art. 4)

Artikel 4

1. De bezwarencommissie wordt bijgestaan door een secretaris die geen deel uitmaakt van de bezwarencommissie en in die hoedanigheid uitsluitend aan de bezwarencommissie verantwoording schuldig is.
2. De secretaris maakt deel uit van het bureau van de KNB en laat zich in zijn functie voor de bezwarencommissie bijstaan door medewerkers van het bureau van de KNB.
3. De KNB kan desgewenst een of meerdere plaatsvervangende secretarissen van buiten het bureau van de KNB aanstellen, die de secretaris bij verhindering kunnen vervangen.
4. De secretaris draagt zorg voor de planning van de hoorzittingen en voor de voorbereiding en afhandeling van de besluitvorming van de bezwarencommissie.
5. De secretaris draagt zorg voor het opstellen van een pre-advies ten behoeve van de commissieleden ter voorbereiding op de hoorzitting, voor de verslaglegging van de hoorzitting alsmede voor het opstellen in concept van het door de bezwarencommissie uit te brengen advies aan de KNB.

Procedure (art. 5-11)

In behandeling nemen van een bezwaarschrift door de bezwarencommissie (art. 5)

Artikel 5

1. De KNB kan een bezwaarschrift in handen stellen van de bezwarencommissie om de KNB hierover van advies te voorzien.
2. De secretaris draagt er zorg voor dat de voorzitter en de leden van de bezwarencommissie zo spoedig mogelijk beschikken over het bezwaarschrift en alle andere relevante stukken die in verband met de uitoefening van de taken van de bezwarencommissie nodig zijn.

Vorbereiding hoorzitting, ter inzage legging en oproeping (art. 6-7)

Artikel 6

1. Het uitbrengen van het advies over het bezwaarschrift vindt plaats door de voorzitter en ten minste twee leden.
2. Over toepassing van de artikelen 7:3 en 7:4, zesde lid, van de Awb beslist de voorzitter van de bezwarencommissie. Indien de voorzitter van mening is dat het bezwaar kennelijk niet-ontvankelijk dan wel kennelijk ongegrond is, oefent hij de bevoegdheid uit, bedoeld in artikel 7:3 van de Awb, en brengt hij advies uit.

Artikel 7

1. De secretaris draagt, na overleg met de voorzitter, zorg voor tijdige oproeping van de bezwaarde en de vertegenwoordiger van de KNB, op een termijn van tenminste drie weken onder vermelding van de plaats, de datum en het tijdstip van de hoorzitting evenals de samenstelling van de bezwarencommissie.
2. Indien toepassing wordt gegeven aan artikel 6, tweede lid, tweede volzin, van dit reglement bepaalt de voorzitter of een oproeping voor de hoorzitting achterwege blijft. Bezwaarde en de KNB worden hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht door de secretaris.
3. De secretaris zendt afschrift van het bezwaarschrift en de overige op de zaak betrekking hebbende stukken toe aan bezwaarde en de KNB dan wel bericht hun dat deze overeenkomstig de wettelijke voorschriften ter inzage worden gelegd.
4. Tot tien dagen voor het horen kunnen bezwaarde en de KNB bij de secretaris nadere stukken indienen.
5. Indien ten behoeve van het oorspronkelijke besluit waarop het bezwaarschrift betrekking heeft de KNB zich heeft laten adviseren door een adviescommissie, ontvangt de bezwarencommissie voor de hoorzitting een reactie van die adviescommissie op de gronden van het bezwaar zoals verwoord in het bezwaarschrift.
6. De voorzitter kan uit eigen beweging of op verlangen van de bezwarencommissie bij deskundigen advies inwinnen en deze zo nodig uitnodigen daartoe ter zitting te verschijnen. Indien daaraan kosten zijn verbonden, is vooraf toestemming van de KNB vereist.
7. Het uitbrengen van het advies, waaronder het houden van een hoorzitting, kan worden opgeschort, indien bezwaarde daarom verzoekt dan wel daarmee instemt. De voorzitter beslist na overleg met de secretaris over de redelijkheid van een zodanig verzoek en de daarbij te stellen termijn. Een uitgeschreven hoorzitting kan op verzoek worden verplaatst. Een verzoek tot verplaatsing wordt door de voorzitter beoordeeld en komt slechts

voor inwilliging in aanmerking in geval van dringende redenen.

8. Indien bezwaarde schriftelijk te kennen heeft gegeven af te zien van het recht om te worden gehoord, is de voorzitter bevoegd te besluiten:
  - a. geheel van het horen van partijen af te zien, of
  - b. de vertegenwoordiger van de KNB in de gelegenheid te stellen een toelichting op het standpunt van de KNB te geven.Bij toepassing van het gestelde onder b. wordt bezwaarde zo spoedig mogelijk na de hoorzitting schriftelijk op de hoogte gesteld van het verhandelde tijdens het horen buiten zijn afwezigheid.

Hoorzitting (art. 8-9)

Artikel 8

1. De voorzitter leidt de hoorzitting.
2. De hoorzitting van de bezwarencommissie is openbaar. De bezwarencommissie kan bepalen dat de hoorzitting plaatsvindt achter gesloten deuren, indien er omstandigheden zijn die tot beslotenheid zouden moeten leiden.
3. De hoorzittingen van de bezwarencommissie vinden plaats ten kantore van de KNB of een andere door de voorzitter vast te stellen locatie.
4. Van elke hoorzitting stelt de fungerende secretaris een verslag op.

Artikel 9

1. Indien na afloop van de hoorzitting maar voordat het advies wordt opgesteld, nader onderzoek wenselijk blijkt, kan de voorzitter uit eigen beweging of op verlangen van de commissie dit onderzoek verrichten of doen verrichten.
2. De uit het nader onderzoek verkregen informatie wordt in afschrift aan de leden van de bezwarencommissie, de bezwaarde en de KNB gezonden.
3. De leden van de commissie, bezwaarde en de KNB kunnen binnen vijf dagen na verzending van de in het tweede lid van dit artikel bedoelde nadere informatie aan de voorzitter een verzoek richten tot het beleggen van een nieuwe hoorzitting. De voorzitter beslist omtrent een zodanig verzoek.
4. Op een nieuwe hoorzitting, als bedoeld in het derde lid van dit artikel, zijn de bepalingen in dit reglement die betrekking hebben op de hoorzitting, zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Beraadslaging en besluitvorming (art. 10-11)

Artikel 10

1. De bezwarencommissie beraadslaagt en beslist achter gesloten deuren over het door haar uit te brengen advies.

2. De bezwarencommissie beslist bij meerderheid van stemmen over het uit te brengen advies. Indien bij een stemming de stemmen staken, beslist de stem van de voorzitter. Van een minderheidsstandpunt wordt bij het advies gemotiveerd melding gemaakt, indien die minderheid dat verlangt.
3. Het advies is gemotiveerd en omvat een voorstel voor de te nemen beslissing op het bezwaarschrift.
4. Het advies wordt ondertekend door de voorzitter en de secretaris.

Artikel 11

1. Het advies wordt, onder meezening van het verslag als bedoeld in artikel 8, vierde lid, van dit reglement en eventueel door de bezwarencommissie ontvangen nadere informatie, behoudens bijzondere gevallen binnen drie weken na de hoorzitting door de bezwarencommissie aan de KNB uitgebracht.
2. Indien naar het oordeel van de voorzitter van de bezwarencommissie de termijn van tien weken als bedoeld in artikel 7:10, eerste lid, van de Awb ontoereikend is voor achtereenvolgens het uitbrengen van het advies door de bezwarencommissie en het nemen van een beslissing op het bezwaarschrift door de KNB adviseert hij de KNB de beslissing tijdig te verdagen. Van de verdaging ontvangen de bezwarencommissie en bezwaarde een afschrift.

Slotbepalingen (art. 12-15)

Artikel 12

Voor situaties waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter over de door de bezwarencommissie te volgen werkwijze.

Artikel 13

Dit reglement treedt in werking met ingang van de datum van vaststelling.

Artikel 14

Dit reglement ligt ter inzage bij het secretariaat van de bezwarencommissie en is beschikbaar via NotarisNet.

Artikel 15

Dit reglement kan worden aangehaald als Reglement Bezwarencommissie KNB besluiten.

Reglement contanten 2019

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het bestuur het bedrag in contanten dient vast te stellen waarboven betalingen aan of door de notaris niet

zijn toegestaan; Gelet op de artikelen 12 en 20 van de Verordening Beroeps- en gedragsregels 2011; Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

stelt de navolgende nadere regels vast:

Reglement van 13 maart 2019, inw.tr. 1 mei 2019

Artikel 1

Het bestuur stelt het bedrag dat ingevolge artikel 12 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 aan of door notarissen betaald mag worden in contanten vast op maximaal € 2.500.

Het bestuur van de KNB is van mening dat notarissen zo min mogelijk contanten moeten aannemen of uitbetalen en heeft daarom, mede gehoord de ledenraad, besloten het bedrag dat aan of door notarissen betaald mag worden in contanten vast te stellen op maximaal € 2.500. Hiermee wordt afgeweken van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT) 2018 en het daarmee samenhangende uitvoeringsbesluit. De daarin opgenomen objectieve indicator voor de meldingsplicht geldt voor bedragen van € 10.000 of meer.

NB: Pinbetalingen zijn geen contante betalingen. Dit reglement is daarop dan ook niet van toepassing.

(Toelichting februari 2019)

Artikel 2

Dit reglement kan worden aangehaald als Reglement contanten 2019.

Artikel 3

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van het bestuur van 13 maart 2019 en treedt per 1 mei 2019 in werking. Het reglement contanten van het bestuur van 25 januari 2012 komt hiermee te vervallen.

Reglement elektronische notariële akte

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB);

Overwegende dat het nodig is regels vast te stellen met betrekking tot de elektronische notariële akte;

Gelet op de artikelen 1, 2, 3, 4, 5 en 6 van de Verordening elektronische notariële akte;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad van de KNB;

Stelt de navolgende regels vast:

Artikel 1 Systeem voor gegevensverwerking

De beschikbaarheid, werking en beveiliging van het systeem voor gegevensverwerking, bedoeld in artikel 53d van de Wet op het notarisambt, zijn overeenkomstig de daartoe door de KNB op te stellen richtlijnen.

In artikel 1 van de Verordening elektronische notariële akte is bepaald dat de KNB er zorg voor draagt dat het systeem voor gegevensverwerking, bedoeld in artikel 53d van de Wet op het notarisambt (hierna: Wna), voldoet aan het

bepaalde in artikel 53d leden 4 en 5 Wna.

Deze bepalingen houden verband met de beschikbaarheid, werking en beveiliging van het systeem. Voor de beschikbaarheid, werking en beveiliging van het systeem stelt de KNB richtlijnen op.

(Toelichting van 5 juli 2023)

Artikel 2 Elektronische handtekening

De ondertekening van de elektronische notariële akte en de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, vindt plaats door het gebruik van een PADES LTA of PKCS#7 LTA, tevens zijnde een gekwalificeerde elektronische handtekening, bedoeld in artikel 3 onder 12 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG (PbEU 2014, L 257).

In artikel 2 van de Verordening elektronische notariële akte is bepaald dat de ondertekening van de elektronische notariële akte en de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, plaatsvindt door het gebruik van een door het bestuur van de KNB aan te wijzen elektronische handtekening.

Als elektronische handtekening als bedoeld in artikel 2 van de Verordening elektronische notariële akte wordt aangewezen een PADES LTA (Portable Document Format Advanced Electronic Signature Long Term with Archive timestamp) of PKCS#7 LTA (Public-Key Cryptography Standards #7 Long Term with Archive timestamp), tevens zijnde een gekwalificeerde elektronische handtekening, bedoeld in artikel 3 onder 12 van Verordening (EU) nr. 910/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juli 2014 betreffende elektronische identificatie en vertrouwensdiensten voor elektronische transacties in de interne markt en tot intrekking van Richtlijn 1999/93/EG (PbEU 2014, L 257).

(Toelichting van 5 juli 2023)

Artikel 3 Documentstandaard

De inhoud van de elektronische notariële akte, van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en van overige elektronische bijlagen wordt gesteld in PDF/A-2 of hoger met conformiteitsniveau a of u.

In artikel 3 van de Verordening elektronische notariële akte is bepaald dat de inhoud van de elektronische notariële akte, van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen duurzaam wordt gesteld in een door het bestuur van de KNB aan te wijzen documentstandaard die de betrouwbaarheid, de uitleesbaarheid en de beschikbaarheid van de inhoud waarborgt en voldoet aan de meest recente nationale of internationale standaarden.

Als documentstandaard als bedoeld in artikel 3 van de Verordening elektronische notariële akte wordt aangewezen PDF/A-2 of hoger met conformiteitsniveau a of u (Portable Document Format/Archivable versie 2 of hoger met conformiteitsniveau a of u).

(Toelichting van 5 juli 2023)

Artikel 4 Conversie

Conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en van overige elektronische bijlagen naar de aangewezen andere documentstandaard geschiedt overeenkomstig de daartoe door de KNB op te stellen richtlijnen.

In artikel 4 van de Verordening elektronische notariële akte is bepaald dat indien conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen naar een andere documentstandaard noodzakelijk is om de duurzaamheid hiervan te waarborgen, conversie hiervan plaatsvindt naar een door het bestuur van de KNB aan te wijzen andere documentstandaard en dat de KNB zorg draagt voor tijdige conversie en bepaalt op welke wijze conversie plaatsvindt.

Voor conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen naar de door het bestuur van de KNB aangewezen andere documentstandaard stelt de KNB richtlijnen op.

(Toelichting van 5 juli 2023)

Artikel 5 Bewaring en waarborging toegang

Bewaring van minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en overige elektronische bijlagen en waarborging van de toegang van de notaris tot zijn protocol geschieden overeenkomstig de daartoe door de KNB op te stellen richtlijnen.

In artikel 5 van de Verordening elektronische notariële akte is bepaald dat de KNB er zorg voor draagt dat minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen op ordelijke wijze en beveiligd tegen beschadiging, tenietgaan en onbevoegde toegang en inzage worden bewaard en dat de KNB er zorg voor draagt dat en bepaalt op welke wijze de toegang van de notaris tot zijn protocol is gewaarborgd.

Voor bewaring van minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen en waarborging van de toegang van de notaris tot zijn protocol stelt de KNB richtlijnen op.

(Toelichting van 5 juli 2023)

Artikel 6 Naam

Dit reglement wordt aangehaald als: 'Reglement elektronische notariële akte'.

Artikel 7 Inwerkingtreding

Dit reglement is vastgesteld door het bestuur van de KNB op 5 juli 2023 en treedt in werking met ingang van de datum waarop de Verordening elektronische notariële akte in werking treedt.

Reglement financiële commissie

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot het functioneren van de financiële commissie; Gelet op artikel 6 van de Verordening ledenraad;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van de ledenraad van de KNB van van 25 september 2013, inw. tr. 25 september 2013.

Dit reglement vervangt het Reglement financiële commissie van 16 februari 2000. In dit nieuwe reglement is het

schema van aan- en aftreden op basis van geografische (ringen) indeling geschrapt. De gedachte hier achter is dat de ledenraad hiermee ruimte krijgt om leden te benoemen in de betreffende commissies die hier gezien hun ervaring en voorkeur het beste zitting in kunnen nemen. (bew.)

Het reglement financiële commissie is gebaseerd op artikel 6 van de Verordening ledenraad:

'1. De ledenraad kan zich onder zijn verantwoordelijkheid ter voorbereiding en/of uitvoering van zijn taken en van door hem te nemen of genomen besluiten doen bijstaan door een of meer uit zijn leden samengestelde commissies, waaronder in ieder geval een vacaturecommissie en een financiële commissie.

2. De ledenraad kan voor de commissies bedoeld in lid 1 een reglement vaststellen.'

De in de praktijk gehanteerde procedure met betrekking tot de samenstelling van deze commissies, de zittingstermijn van de leden, het rooster van benoeming en aftreden en de taak van de commissies is in de onderhavige reglementen neergelegd.

(Toelichting van 25 september 2013)

Samenstelling en zittingstermijn (art. 1)

Artikel 1

1. De financiële commissie bestaat uit drie leden.
2. De leden worden door de ledenraad bij voorkeur uit de ringvoorzitters benoemd voor een termijn van ten hoogste drie zittingsjaren.
Aftredende leden zijn niet herbenoembaar.
3. De benoeming vindt plaats in de eerste vergadering van de ledenraad van elk kalenderjaar.
4. Ieder jaar treedt één lid van de financiële commissie af tenzij de ledenraad in verband met de continuïteit het lid verzoekt tot een nader aan te geven tijdstip aan te blijven.

Taak (art. 2)

Artikel 2

1. De financiële commissie laat zich informeren door degene die door het bestuur van de KNB uit zijn midden als penningmeester is aangewezen over alle financiële stukken ter zake waarvan de ledenraad verslag uitbrengt aan de algemene ledenvergadering als bedoeld in artikel 88 lid 3 van de Wet op het notarisambt.
2. De financiële commissie rapporteert zijn bevindingen aan de ledenraad en doet zondig aanbevelingen.

Slotbepaling (art. 3)

Artikel 3

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van de ledenraad, gehouden op 25 september 2013 en treedt direct in werking.

Reglement gebruik WID-scanner

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna 'KNB');

Overwegende dat het bestuur het in het kader van de poortwachtersrol van de notaris wenselijk acht dat bij de identificatie van cliënten door de notaris de best beschikbare middelen worden gebruikt;

Gelet op de artikelen 19A en 20 van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

stelt de navolgende nadere regels vast:

Reglement van 23 april 2020; inw.tr. 1 oktober 2021

Artikel 1

Bij het vaststellen van de identiteit van de bij het verlijden van een akte voor de eerste maal voor de notaris verschijnende personen, controleert de notaris het hem getoonde document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht op echtheid en maakt de notaris hierbij gebruik van een wettelijk identiteitsdocument-scanner (hierna 'WID-scanner'), zijnde een middel waarmee een wettelijk identiteitsdocument als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht (hierna: 'WID') kan worden gecontroleerd op echtheid.

Artikel 2

2.1 De WID-scanner als bedoeld in artikel 1 moet images kunnen produceren in ten minste normaal wit licht, ultra violet en infra rood, zodat echtheidskenmerken van een WID kunnen worden gecontroleerd conform:

- De vereisten van de International Civil Aviation Organisation (ICAO), zoals door deze organisatie onder meer beschreven in The Control of the Authenticity and Validity of Travel Documents at Airport Borders;
- The International Standards and Recommended Practices (SARP) on Travel Documents;
- Machine Readable Travel Documents, specifiek Annex 9 van de 'Chicago Convention (ICAO # 9303)'.

2.2 De WID scanner als bedoeld in artikel 1 moet voldoen aan de volgende algemene eisen:

- De oplossing voldoet aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG);
- Evaluatie van documenten conformeert zich aan de relevante en courante standaarden van de International Civil Aviation Organisation (ICAO);
- Evaluatie van alle courante uitgaven en typen (EU) Europese WID's moet door de oplossing worden ondersteund als een minimum vereiste;
- Dataretentie in direct gekoppelde hardware als ook binnen ondersteunende back-office diensten is niet toegestaan.

2.3 De WID-scanner als bedoeld in artikel 1 moet tevens voldoen aan de volgende functionele eisen:

- Een minimale beeldrichtheid (DPI) van images gelijk aan de minimaal voorgeschreven waarden voor foto's voor Nederlandse reisdocumenten;
- Images, inclusief een extract van de Radio Frequency Identification (RFID) chip aanwezig in het WID, moeten worden aangeboden aan een erkend systeem met echtheidskenmerken, i.e. een door Nederlandse opsporingsinstanties gevalideerd databestand waarin ten minste alle courante reisdocumenten van a) de 'Wereld' en/of b) 'Continentaal Europa' en/of c) de Europese Unie zullen zijn opgenomen;

Levering van een inspectierapport in pdf-formaat, waarin ten minste ook een uit de diverse vergelijkingen met de referentie echtheidskenmerken samengestelde score op een schaal van 0 (false) – 100 (true) uitgedrukt in procent is opgenomen.

Toelichting

In het erkende systeem met echtheidskenmerken zal ten minste een vergelijking plaats vinden van de publiek bekende visuele echtheidskenmerken en de foto van de houder van het WID als geplaatst op het WID en als opgenomen in de RFID-chip van het WID.

In het inspectierapport wordt gerapporteerd over de aanwezigheid van de voor het specifieke type en uitgave van het WID voorgeschreven visuele echtheidskenmerken, de gelijkenis van de foto(s) van de houder van het WID op basis van een geaccepteerd gezichtsherkenning algoritme, de echtheid en geldigheid van het document.

Als het niet mogelijk is een WID scanner te gebruiken die voldoet aan de eisen zoals omschreven in artikel 2 van dit reglement, zoals bijvoorbeeld bij een storing, het passeren van een akte op locatie of een andere situatie die buiten de macht van de notaris ligt, dan is het aan te bevelen om een alternatieve wijze van het controleren van een identiteitsmiddel te gebruiken naast de gebruikelijke fysieke controle van het document. Hierbij moet gedacht worden aan technische oplossingen waarbij bijvoorbeeld met een mobiele telefoon de echtheid van het document wordt gecontroleerd door middel van het uitlezen van de NFC chip die in het document aanwezig is.

Artikel 3

Dit reglement kan worden aangehaald als 'Reglement gebruik WID-scanner'.

Artikel 4

Dit reglement is vastgesteld door het bestuur op 23 april 2020 en treedt in werking op 1 oktober 2021.

Reglement Geschillencommissie Notariaat

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen over de geschillenregeling;

Gelet op artikel 6 van de Verordening klachten- en geschillenregeling;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

Stelt het volgende reglement vast:

Reglement Geschillencommissie Notariaat van 1 maart 2013, gewijzigd per 1 maart 2022, inw.tr. gewijzigd reglement 1 maart 2022.

Inhoudsopgave

Afdeling 1: Algemene Bepalingen

- Artikel 1 : Begripsomschrijving
- Artikel 2 : Toepasselijkheid
- Artikel 3 : Samenstelling Commissie
- Artikel 4 : Taak Commissie
- Artikel 5 : Wraking en verschoning
- Artikel 6 : Geheimhouding
- Artikel 7 : Ontvankelijkheid
- Artikel 8 : Bijstand of vertegenwoordiging

Afdeling 2: Bindend Advies

- Artikel 9 : Aanhangig maken
- Artikel 10: Klachtengeld
- Artikel 11: Openstaande declaraties
- Artikel 12: Fictieve intrekking
- Artikel 13: Ontzetting uit het ambt, faillissement, surseance, schuldsaneringsregeling
- Artikel 14: Verweer en tegenvordering
- Artikel 15: Mondelinge behandeling
- Artikel 16: Inlichtingen, getuigen en deskundigen
- Artikel 17: Bindend advies
- Artikel 18: Inhoud bindend advies
- Artikel 19: Verkeerde partij
- Artikel 20: Schikking
- Artikel 21: Bestemming depot
- Artikel 22: Procedurekosten
- Artikel 23: Rectificatie
- Artikel 24: Vernietiging, nakomingsgarantieregeling

Afdeling 3: Arbitrage

- Artikel 25: Aanhangig maken
- Artikel 26: Arbitragekosten
- Artikel 27: Fictieve intrekking
- Artikel 28: Ontzetting uit het ambt, faillissement, surseance, schuldsaneringsregeling
- Artikel 29: Verweer en tegenvordering
- Artikel 30: Mondelinge behandeling
- Artikel 31: Inlichtingen, getuigen en deskundigen
- Artikel 32: Arbitraal vonnis
- Artikel 33: Verzending en depot vonnis
- Artikel 34: Verbindende kracht van het vonnis
- Artikel 35: Rectificatie
- Artikel 36: Arbitraal schikkingsvonnis
- Artikel 37: Kostenveroordeling

Afdeling 4: Slotbepalingen

- Artikel 38: Publicatie

Artikel 39: Leemtes

Artikel 40: Uitsluiting aansprakelijkheid

Artikel 41: Duur

Afdeling 1 Algemene bepalingen (art. 1-8)

Artikel 1 Begripsomschrijving

In dit reglement wordt verstaan onder:

- *SGC*: de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken;
- *SGB*: de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf;
- *Commissie*: de Geschillencommissie Notariaat, ingesteld en in stand gehouden door de SGC en de SGB, overeenkomstig hun statuten;
- *kantoorklachtenregeling*: de schriftelijk aan de cliënt bekend gemaakte regeling die op het kantoor van de notaris geldt voor de behandeling van klachten van cliënten;
- *Geschillenregeling Notariaat*: het onderhavige reglement;
- *notaris*: de notaris, genoemd in artikel 1 onder a. Wet op het notarisambt (Wna), alsmede de kandidaat-notaris, genoemd in artikel 1 onder b. Wna, daaronder begrepen de rechtsvorm waarin deze zijn praktijk uitoefent en het kantoor waarvan hij deel uitmaakt, op wiens verrichtingen de Geschillenregeling Notariaat van toepassing is;
- *KNB*: de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;
- *cliënt*: de afnemer van de diensten van een notaris;
- *consument*: de cliënt, natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf;
- *schriftelijk*: schriftelijk of op elektronische wijze

Artikel 2 Toepasselijkheid

1. De Geschillenregeling Notariaat is van toepassing indien door partijen daarnaar bij schriftelijke overeenkomst is verwezen en het geschil betreft
  - a. de totstandkoming en/of de uitvoering van een opdracht aan de notaris;
  - b. een vordering tot vergoeding van schade die, beoordeeld naar het moment van indiening, het bedrag van EUR 5.000 (inclusief eventueel verschuldigde BTW) niet te boven gaat of zal gaan dan wel uitdrukkelijk tot dat bedrag beperkt is waarbij schriftelijk afstand wordt gedaan van het meerdere;
  - c. de hoogte en/of de incasso van een of meer door de notaris aan de cliënt verzonden declaraties tot een bedrag van EUR 10.000 (inclusief eventueel verschuldigde BTW).
2. Indien de Commissie, als voorzien in lid 2, beslist bij wege van bindend advies is zij niet bevoegd uitspraak te doen over vorderingen tot vergoeding van rente.
Indien de cliënt een consument is, beslist de Commissie, onverminderd het bepaalde in artikel 12 lid 2, bij wege van bindend advies. In alle overige gevallen wordt het geschil beslecht door arbitrage. In geval van bindend advies is afdeling 2 van toepassing, in geval van arbitrage afdeling 3.
3. Hetgeen in deze afdeling en in afdeling 4 is bepaald geldt zowel in geval van toepasselijkheid van afdeling 2 als in geval van toepasselijkheid van afdeling 3.

Artikel 3 Samenstelling Commissie

1. De Commissie bestaat uit:

- i. een of meer voorzitters die deel uitmaken van de rechterlijke macht met rechtspraak belast
- ii. een of meer door de Consumentenbond voorgedragen leden
- iii. een of meer representanten van het bedrijfsleven
- iv. een of meer door de KNB als lid voorgedragen (oud)notarissen, of (oud) kandidaat-notarissen.

Benoeming van de leden bedoeld onder (i) en (iv) geschiedt door de SGC en de SGB gezamenlijk, benoeming van de leden bedoeld onder (ii) geschiedt door de SGC en benoeming van de leden bedoeld onder (iii) geschiedt door de SGB.

2. Aan de Commissie wordt een (plaatsvervangend) secretaris toegevoegd, die de hoedanigheid van meester in de rechten heeft. Het secretariaat van de Commissie wordt in geval van bindend advies verzorgd door de SGC en in geval van arbitrage door de SGB.

3. Door de secretaris wordt in overleg met (een van) de voorzitter(s) beslist welke leden van de Commissie met de behandeling van een geschil worden belast met dien verstande dat daaraan deelnemen:

in geval van bindend advies: een voorzitter, een lid als bedoeld onder 1 (ii) en een lid als bedoeld onder 1 (iv) van dit artikel;

in geval van arbitrage: een voorzitter, een lid als bedoeld onder 1 (iii) en een lid als bedoeld onder 1 (iv) van dit artikel.

4. In afwijking van het bepaalde in lid 3 kan aan de behandeling van een voorgelegd geschil alleen een voorzitter deelnemen indien:

- a. er beslist moet worden over de bevoegdheid van de Commissie; en/of
- b. er beslist moet worden over de ontvankelijkheid van de consument in zijn klacht; en/of
- c. in geval van arbitrage, er beslist moet worden in geschillen als bedoeld in artikel 2 lid 1 onder c waarin geen schriftelijk verweer wordt gevoerd; en/of
- d. er beslist moet worden over de verrekening van het depotbedrag overeenkomstig het bindend advies conform artikel 21 lid 2; en/of
- e. de klacht kennelijk ongegrond is.

Artikel 4 Taak Commissie

De Commissie heeft tot taak geschillen tussen de cliënt en de notaris te beslechten, voor zover deze betrekking hebben op de totstandkoming of de uitvoering van een door de cliënt aan de notaris gegeven opdracht. Zij bevordert een schikking tussen partijen.

Artikel 5 Wraking en verschoning

1. Elk van de leden van de Commissie, die met behandeling van het geschil belast zijn, kan door één of door beide partijen in het geschil worden gewraakt indien gerechtvaardigde twijfel bestaat aan zijn onpartijdigheid of onafhankelijkheid. Wraking kan worden gedaan uiterlijk op de zitting waarop het geschil is behandeld. Om dezelfde reden kan een aan de Commissie toegevoegde secretaris worden gewraakt. Lid 1 en volgende van deze bepaling zijn in dit geval van overeenkomstige toepassing.

2. Een wrakingsverzoek dient schriftelijk en gemotiveerd ingediend te worden. Tijdens een zitting kan het verzoek ook mondeling worden gedaan, maar dient het verzoek vervolgens uiterlijk binnen een week na zitting schriftelijk en gemotiveerd te worden ingediend. De behandeling van het geschil zal worden aangehouden totdat op het verzoek op de wrakingscommissie is beslist.
3. Een tijdig wrakingsverzoek wordt voorgelegd aan de wrakingscommissie van de stichting. De wrakingskamer neemt het verzoek tot wraking zo spoedig mogelijk in behandeling. De procedure voor de behandeling van een wrakingsverzoek is vastgelegd in het reglement van de wrakingscommissie van de stichting.
4. Op grond van feiten als bedoeld in het eerste lid kan een lid van de Commissie zich ter zake van de behandeling van een geschil verschonen. Hij is verplicht dit te doen, indien de beide overige leden van de Commissie, die aan de behandeling van het geschil zullen deelnemen van oordeel zijn dat de bedoelde feiten of omstandigheden zich te zijnen aanzien voordoen.
5. In geval van terechte wraking of verschoning wordt het betrokken lid (of leden) vervangen door een ander lid (of leden) van de Commissie.
6. Zodra partijen op de hoogte zijn gesteld van de beslissing van de wrakingscommissie, zal de behandeling van het geschil zo spoedig mogelijk worden voortgezet.

Artikel 6 Geheimhouding

De leden van de Commissie en de (plaatsvervangend) secretaris zijn tot geheimhouding verplicht ten aanzien van alle de partijen betreffende gegevens die hen bij de behandeling van het geschil ter kennis zijn gekomen.

Artikel 7 Ontvankelijkheid

1. De Commissie verklaart de cliënt in zijn klacht ambtshalve niet ontvankelijk:
  - a. indien het een geschil betreft waarover de cliënt of de notaris reeds bij de rechter een procedure aanhangig heeft gemaakt of waarin de rechter reeds een uitspraak over de inhoud heeft gedaan;
  - b. het bepaalde onder a is niet van toepassing op geschillen aanhangig gemaakt bij een Kamer voor het Notariaat.
2. De Commissie verklaart op verzoek van de notaris - mits gedaan bij eerste gelegenheid - de cliënt in zijn klacht niet-ontvankelijk:
  - a. indien hij zijn klacht niet eerst overeenkomstig de kantoorklachtenregeling bij de notaris heeft ingediend binnen drie maanden na het moment waarop de cliënt kennis nam of redelijkerwijs had kunnen nemen van het handelen of nalaten dat tot de klacht aanleiding heeft gegeven;
  - b. indien na indiening van de klacht als bedoeld onder a nog geen vier weken zijn verstreken of indien voor de klacht binnen deze termijn tussen de notaris en de cliënt een regeling is overeengekomen die door de notaris aan de cliënt schriftelijk is bevestigd;
  - c. indien na schriftelijke afhandeling van de klacht als bedoeld onder a. meer dan twaalf maanden zijn verstreken.
3. In afwijking van het bepaalde in het tweede lid, aanhef en onder a, kan de Commissie besluiten het geschil toch in

behandeling te nemen, indien de cliënt terzake van de niet-naleving van de voorwaarden naar het oordeel van de Commissie redelijkerwijs geen verwijt treft.

4. De Commissie verklaart ambtshalve de notaris niet-ontvankelijk in zijn klacht, indien de consument er niet mee heeft ingestemd om de klacht bij de commissie aanhangig te maken.

Artikel 8 Bijstand of vertegenwoordiging

Partijen hebben het recht zich door een derde te laten bijstaan of vertegenwoordigen.

Afdeling 2 Bindend advies (art. 9-24)

Artikel 9 Aanhangig maken

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 2 en 7 wordt een geschil aanhangig gemaakt door een daartoe strekkende schriftelijke mededeling aan de Commissie.
2. De in lid 1 bedoelde mededeling dient in ieder geval te bevatten de namen, (e-mail) adressen en eventuele telefoon- en telefaxnummers van beide partijen alsmede een korte omschrijving van het geschil en de vordering(en).
3. De Commissie stuurt de consument, zowel wanneer deze het geschil aanhangig heeft gemaakt als wanneer hij de verweerder is, een vragenformulier toe dat de consument binnen één (1) kalendermaand ingevuld en ondertekend aan de Commissie dient te retourneren. Voornoemde termijn kan door de Commissie worden verlengd.

Artikel 10 Klachtengeld

1. Degene die een geschil aanhangig maakt, is een door de SGC vastgesteld bedrag aan klachtengeld verschuldigd.
2. Het in lid 1 bedoelde bedrag wordt door de SGC niet terugbetaald.

Artikel 11 Openstaande declaraties

1. Indien de consument de betaling van de dienst waarover het geschil gaat, geheel of gedeeltelijk achterwege heeft gelaten, dient de consument het nog openstaande declaratiebedrag exclusief rente en kosten bij de SGC te deponeren. Indien de consument deponering achterwege laat, zet de Commissie de procedure alleen voort met instemming van de notaris. In geval van instemming beslist de Commissie bij wege van arbitrage en zijn de bepalingen van afdeling 3 van toepassing.
2. Over het bedrag dat op grond van lid 1 bij de SGC in depot wordt gestort, wordt geen rente vergoed.

Artikel 12 Fictieve intrekking

1. Indien het geschil door de consument aanhangig is gemaakt wordt hij geacht het geschil te hebben ingetrokken als deze niet:
  - a. binnen één (1) kalendermaand na een daartoe strekkend verzoek het vragenformulier retourneert als voorzien

- in artikel 9 lid 3; en/of
- b. het klachtengeld betaalt als voorzien in artikel 10 lid 1; en/of
  - c. het eventueel openstaande declaratiebedrag deponeert als voorzien in artikel 11 lid 1, tenzij de notaris instemt met voortzetting van de procedure.
2. Indien het geschil tegen de consument aanhangig is gemaakt en deze niet binnen één (1) kalendermaand na een daartoe strekkend verzoek het openstaande declaratiebedrag deponeert als voorzien in artikel 11 lid 1, wordt het geschil als ingetrokken beschouwd, tenzij de notaris instemt met voortzetting van de procedure.
  3. De Commissie kan de in de vorige leden bedoelde termijn van één (1) kalendermaand verlengen.

Artikel 13 Ontzetting uit het ambt, faillissement, surseance, schuldsaneringsregeling

1. De Commissie zal een geschil niet behandelen of de behandeling staken, indien de notaris uit het ambt is ontzet, aan hem surseance van betaling is verleend, de notaris in staat van faillissement is geraakt of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is.
2. Indien de notaris op het moment van indienen van de klacht geen lid is van de KNB, wordt de klacht niet in behandeling genomen. Onder moment van indienen wordt hier verstaan: het moment dat door de indiener is voldaan aan de vereisten van de artikelen 9 en 10.

Artikel 14 Verweer en tegenvordering

1. De Commissie stelt de wederpartij schriftelijk in kennis van het in behandeling nemen van het geschil en stelt hem gedurende één maand in de gelegenheid zijn standpunt over het geschil schriftelijk aan de Commissie kenbaar te maken. Bij die gelegenheid kan deze tevens - binnen de grenzen van artikel 2 en mits betrekking hebbende op het onbetaalde deel van de declaratie terzake van de opdracht die in het geding is - een tegenvordering instellen. De Commissie kan de termijn van één maand bekorten of verlengen.
2. Het in lid 1 bedoelde standpunt wordt door de Commissie in afschrift aan de andere partij toegezonden. Ingeval van een tegenvordering stelt de Commissie de betrokken partij gedurende één maand in staat daarop schriftelijk te reageren. De Commissie kan deze termijn bekorten of verlengen.

Artikel 15 Mondelinge behandeling

1. De Commissie heeft de mogelijkheid om op verzoek van een van de partijen of aan de hand van een eerste beoordeling, een nadere (mondelinge) toelichting te vragen aan een van de partijen. Een verzoek van partijen dient uiterlijk binnen een week, na de beëindiging van het schriftelijke deel van de procedure, ontvangen te zijn.
2. Indien de Commissie een mondelinge toelichting wenselijk acht, worden beide partijen opgeroepen teneinde mondeling te worden gehoord. De Commissie stelt plaats, dag en uur vast en stelt partijen daarvan op de hoogte.
3. Indien artikel 3 lid 4 van toepassing is, wordt het geschil zonder het horen van partijen beslist, tenzij de voorzitter anders nodig acht.

4. De Commissie kan partijen op hun verzoek toestaan getuigen of deskundigen mee te nemen en door haar te doen horen. De namen en adressen dienen uiterlijk één week voor de zitting van de Commissie aan haar te zijn opgegeven.

Artikel 16 Inlichtingen, getuigen en deskundigen

De Commissie kan indien zij dat noodzakelijk acht zelf inlichtingen inwinnen, onder meer door het horen van getuigen of deskundigen, door het instellen van een onderzoek of door het doen instellen van een onderzoek door een of meer door haar aan te wijzen deskundigen. De Commissie geeft daarvan kennis aan partijen. Partijen kunnen bij het horen van getuigen of deskundigen desgewenst aanwezig zijn. De Commissie verstrekt een afschrift van het deskundigenrapport aan partijen, die daarop binnen twee weken schriftelijk bij de Commissie kunnen reageren. De Commissie kan de termijn van twee weken bekorten of verlengen.

Artikel 17 Bindend advies

1. De Commissie beslist naar redelijkheid en billijkheid met inachtneming van de tussen partijen gesloten overeenkomst, waarbij zij als maatstaf voor het handelen van de notaris hanteert dat deze heeft gehandeld zoals verwacht mag worden van een redelijk bekwame en redelijk handelende notaris. De Commissie beslist met meerderheid van stemmen. Het bindend advies wordt door de voorzitter ondertekend en schriftelijk aan partijen medegedeeld.
2. Het bindend advies bevat, naast de beslissing, in elk geval:
  - a. de namen van de leden van de Commissie;
  - b. de namen en woon-, c.q. vestigingsplaatsen van partijen;
  - c. de dagtekening van het bindend advies;
  - d. de motivering van de gegeven beslissing.

Artikel 18 Inhoud bindend advies

1. De Commissie beslist over haar bevoegdheid, de ontvankelijkheid van partijen en het geheel of gedeeltelijk (on)gegrond zijn van de klacht.
2. De Commissie kan voorts de volgende beslissingen nemen:
  - een door een van partijen te betalen (schade)vergoeding tot een bedrag van maximaal EUR 5.000,-- (inclusief eventueel verschuldigde BTW) vaststellen,
  - een betalingsverplichting vaststellen,
  - aan de notaris en/of aan de consument nakoming opleggen van de overeenkomst,
  - de overeenkomst ontbinden of de partij-ontbinding bevestigen, alsmede iedere andere beslissing, die zij redelijk en billijk acht ter beëindiging van het geschil.

Artikel 19 Verkeerde partij

Indien tijdens de behandeling van een geschil blijkt dat het geschil niet jegens de juiste partij aanhangig is gemaakt, verklaart de Commissie de klacht ongegrond en wordt tevens een termijn bepaald, waarbinnen het geschil door de betrokkene opnieuw aanhangig kan worden gemaakt, zonder dat deze opnieuw klachtengeld verschuldigd is.

Artikel 20 Schikking

Indien de partijen bij de mondelinge behandeling tot een schikking komen, kan de Commissie de inhoud daarvan in de vorm van een bindend advies vastleggen.

Artikel 21 Bestemming depot

1. In het bindend advies bepaalt de Commissie mede de bestemming van een ingevolge artikel 11 bij haar in depot gestort bedrag.
2. Bij geschillen over verrekening van het depotbedrag overeenkomstig het bindend advies, beslist de Commissie op verzoek van de meest gereede partij.
3. Indien de Commissie zich niet bevoegd verklaart of degene die het geschil aanhangig maakt niet-ontvankelijk verklaart, wordt het in depot gestorte bedrag aan de consument terugbetaald.

Artikel 22 Procedurekosten

1. De in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld om aan de wederpartij te voldoen het in artikel 10 bedoelde klachtengeld. Voorts kan zij, in bijzondere gevallen, worden veroordeeld om aan de wederpartij te voldoen de door de Commissie begrote kosten van juridische bijstand tot een maximum van vijf maal het bedrag dat ingevolge artikel 10 aan de SGC verschuldigd is. Indien partijen ieder voor een deel in het ongelijk zijn gesteld, kan de Commissie de hiervoor bedoelde kosten verdelen.
2. Wordt de notaris in het ongelijk gesteld, dan wordt deze veroordeeld tot voldoening aan de SGC van een door de SGC vastgesteld bedrag als bijdrage in de behandelingskosten. Deze bijdrage kan op een lager bedrag worden gesteld indien de notaris gedeeltelijk in het ongelijk wordt gesteld.
3. Bij een tussen partijen getroffen schikking na verzending van de oproep om mondeling te worden gehoord, is de notaris aan de SGC de behandelingskosten verschuldigd. Het door de ene partij betaalde klachtengeld behoeft door de andere partij aan deze niet te worden vergoed.
4. Bepalend voor de hoogte van de in dit artikel bedoelde behandelingskosten is het bedrag dat door de SGC is vastgesteld voor het jaar waarin de Commissie de klacht geheel of gedeeltelijk gegrond verklaart. De Commissie kan de behandelingskosten matigen met maximaal 50 % bij een gedeeltelijk gegronde klacht.

Artikel 23 Rectificatie

1. De voorzitter van de Commissie kan uit eigen beweging of op een binnen twee weken na de verzenddatum van het bindend advies door een partij schriftelijk gedaan verzoek een kennelijke reken- of schrijffout in het bindend advies herstellen, dan wel - indien de gegevens genoemd in artikel 17 lid 2 onder a. tot en met c. onjuist zijn vermeld - tot verbetering van die gegevens overgaan.
2. Een verzoek als bedoeld in het eerste lid wordt in afschrift aan de wederpartij gezonden en schort de mogelijkheid van tenuitvoerlegging van het bindend advies op, totdat op het verzoek is beslist.
3. De wederpartij wordt twee weken in de gelegenheid gesteld op het verzoek als bedoeld in het eerste lid te reageren.

4. Herstel of verbetering geschiedt middels schriftelijke mededeling aan partijen.

Artikel 24 Vernietiging, nakomingsgarantieregeling

1. Vernietiging van het bindend advies van de Commissie kan uitsluitend plaatsvinden door het ter toetsing voor te leggen aan de gewone rechter binnen drie maanden na de verzending van de uitspraak aan partijen. De rechter zal het bindend advies vernietigen, indien het in verband met de inhoud of wijze van totstandkoming in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn om de andere partij aan het bindend advies te houden. Door niet binnen voornoemde termijn de uitspraak aan de gewone rechter ter toetsing voor te leggen, wordt de uitspraak onaantastbaar.
2. Indien in het bindend advies van de Commissie niet binnen drie maanden na verzending ervan door de notaris is nagekomen en niet ter toetsing aan de gewone rechter is voorgelegd, treedt op verzoek van de consument de nakomingsgarantieregeling van de KNB in werking.

Afdeling 3 Arbitrage (art. 25-37)

Artikel 25 Aanhangig maken

1. Onverminderd het bepaalde in de artikelen 2 en 7 wordt een geschil aanhangig gemaakt door een daartoe strekkende schriftelijke mededeling aan de Commissie.
2. De in lid 1 bedoelde mededeling dient te bevatten de namen, adressen en eventuele telefoon- en telefaxnummers van beide partijen alsmede een korte omschrijving van het geschil en de vordering.
3. Indien het geschil de hoogte van een declaratie van de notaris betreft, dient kopie van die declaratie tegelijk met de in lid 1 bedoelde mededeling aan de Commissie te worden toegestuurd.
4. De Commissie kan aan de cliënt, zowel wanneer deze het geschil aanhangig heeft gemaakt als wanneer hij de verweerder is, een vragenformulier toezenden, dat de cliënt ingevuld en ondertekend aan de Commissie dient te retourneren.

Artikel 26 Arbitragekosten

1. Degene die een geschil aanhangig maakt, is aan de SGB een door de SGB vastgesteld bedrag voor de behandeling van het geschil verschuldigd.
2. Het in lid 1 bedoelde bedrag wordt door de SGB niet terugbetaald.

Artikel 27 Fictieve intrekking

1. Indien degene die het geschil aanhangig heeft gemaakt niet binnen één maand na een daartoe strekkend verzoek het vragenformulier, voorzover aan hem toegezonden, retourneert als voorzien in artikel 25 lid 4 en de arbitragekosten als bedoeld in artikel 26 betaalt, wordt hij geacht het geschil te hebben ingetrokken.

2. De Commissie kan de termijn van één maand verlengen.

Artikel 28 Ontzetting uit het ambt, faillissement, surseance, schuldsaneringsregeling

1. De Commissie zal een geschil niet behandelen of de behandeling staken, indien de notaris uit het ambt is ontzet, aan hem surseance van betaling is verleend, de notaris in staat van faillissement is geraakt of ten aanzien van hem de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen van toepassing is.
2. Indien de notaris op het moment van indienen van de klacht geen lid is van de KNB, wordt de klacht niet in behandeling genomen. Onder moment van indienen wordt hier verstaan: het moment dat door de indiener is voldaan aan de vereisten van de artikelen 25 en 26.

Artikel 29 Verweer en tegenvordering

1. De Commissie stelt degeen tegen wie het geschil aanhangig is gemaakt schriftelijk in kennis daarvan en stelt hem gedurende één maand in staat zijn standpunt over het geschil schriftelijk aan de Commissie kenbaar te Bij die gelegenheid kan tevens - binnen de grenzen van artikel 2 - een tegenvordering worden ingesteld. De Commissie kan de termijn van één maand bekorten of verlengen.
2. Het in lid 1 bedoelde standpunt wordt door de Commissie in afschrift aan de andere partij toegezonden. Ingeval van een tegenvordering stelt de Commissie de betrokken partij gedurende één maand in staat daarop schriftelijk te reageren.

Artikel 30 Mondelinge behandeling

1. De Commissie heeft de mogelijkheid om op verzoek van een van de partijen of aan de hand van een eerste beoordeling, een nadere (mondelinge) toelichting te vragen aan een van de partijen. Een verzoek van partijen dient uiterlijk binnen een week, na de beëindiging van het schriftelijke deel van de procedure, ontvangen te zijn.
2. Indien de Commissie een mondelinge toelichting wenselijk acht, worden beide partijen opgeroepen teneinde mondeling te worden gehoord. De Commissie stelt plaats, dag en uur vast en stelt partijen daarvan op de hoogte.
3. Indien artikel 3 lid 4 van toepassing is, wordt het geschil zonder het horen van partijen beslist, tenzij de voorzitter anders nodig acht.
4. De Commissie kan partijen op hun verzoek toestaan getuigen of deskundigen mee te nemen en door haar te doen horen. De namen en adressen dienen uiterlijk één week voor de zitting van de Commissie aan haar te zijn opgegeven.

Artikel 31 Inlichtingen, getuigen en deskundigen

De Commissie kan indien zij dat noodzakelijk acht zelf inlichtingen inwinnen, onder meer door het horen van getuigen of deskundigen, door het instellen van een onderzoek of door het doen instellen van een onderzoek door een of meer door haar aan te wijzen deskundigen. De Commissie geeft daarvan kennis aan partijen. Partijen kunnen bij het horen van getuigen of deskundigen desgewenst aanwezig zijn. De Commissie verstrekt een afschrift van het deskundigenrapport aan partijen, die daarop binnen twee weken schriftelijk bij de Commissie kunnen reageren. De Commissie kan de termijn van twee weken

bekorten of verlengen.

Artikel 32 Arbitraal vonnis

1. De Commissie beslist als goede personen naar billijkheid met inachtneming van de tussen partijen gesloten overeenkomst, waarbij zij als maatstaf voor het handelen van de notaris hanteert dat deze heeft gehandeld zoals verwacht mag worden van een redelijk bekwame en redelijk handelende notaris. De Commissie kan onder meer de declaratie(s) van een notaris naar redelijkheid en billijkheid verminderen bij tekortkomingen in de dienstverlening. De Commissie beslist bij meerderheid van stemmen. Het vonnis wordt op schrift gesteld en door de arbiter of arbiters ondertekend.
2. Weigert één van de arbiters te ondertekenen, dan wordt daarvan door de andere arbiters onder het door hen ondertekende vonnis melding gemaakt. Deze melding wordt door hen ondertekend. Een overeenkomstige melding vindt plaats, indien een arbiter niet in staat is te ondertekenen en niet verwacht kan worden dat het beletsel daartoe binnen korte tijd zal zijn opgeheven.
3. Het arbitraal vonnis bevat, naast de beslissing, in elk geval:
  - a. de namen en woonplaatsen van de arbiter of arbiters;
  - b. de namen en woon-, vestigings- of gewone verblijfplaatsen van partijen;
  - c. de dagtekening van de uitspraak;
  - d. de plaats van de uitspraak;
  - e. de gronden voor de in het vonnis gegeven beslissing.

Artikel 33 Verzending en depot vonnis

De SGB draagt er zorg voor dat ten spoedigste

- a. een afschrift van elk vonnis, getekend door een arbiter of de (plaatsvervangend) secretaris van de Commissie, aan de partijen aangetekend wordt toegezonden;
- b. het origineel van een geheel of gedeeltelijk eindvonnis wordt gedeponeerd ter griffie van de rechtbank binnen het arrondissement waar de plaats van de arbitrage is gelegen.

Artikel 34 Verbindende kracht van het vonnis

1. Het vonnis is verbindend voor partijen met ingang van de dag waarop het is gewezen. Partijen zijn verplicht het vonnis onverwijld na te komen. Aan een uitspraak van de Commissie komt geen gezag van gewijsde toe in een procedure voor de gewone rechter, indien en voorzover de uitspraak betrekking heeft op een klacht van de cliënt waarmee een bedrag van meer dan EUR 10.000,- (inclusief eventueel verschuldigde BTW) is gemoeid.
2. Indien de uitspraak van de Commissie niet binnen drie maanden na verzending ervan door de notaris is nagekomen en niet ter toetsing aan de gewone rechter is voorgelegd, treedt op verzoek van de cliënt de nakomingsgarantie van de KNB in werking.

Artikel 35 Rectificatie

1. Een partij kan tot 30 dagen na de dag waarop het vonnis ter griffie van de rechtbank is gedeponeerd, de Commissie

schriftelijk verzoeken, een kennelijke rekenfout of schrijffout in het vonnis te herstellen.

2. Indien de gegevens, genoemd in artikel 32 lid 3 onjuist zijn vermeld of geheel of gedeeltelijk in het vonnis ontbreken, kan een partij, tot 30 dagen na de dag waarop het vonnis ter griffie van de rechtbank is gedeponneerd, de Commissie schriftelijk de verbetering van die gegevens verzoeken.
3. Het in de leden 1 en 2 bedoelde verzoek wordt door de Commissie schriftelijk aan de wederpartij gezonden.
4. De Commissie kan, tot 30 dagen na de dag waarop het vonnis ter griffie van de rechtbank is gedeponneerd, ook uit eigen beweging tot het herstel, als bedoeld in het lid 1, of de verbetering, als bedoeld in lid 2 overgaan.
5. Gaat de Commissie tot het herstel of de verbetering over, dan wordt deze door de Commissie op het origineel en op de afschriften van het vonnis aangebracht en ondertekend, dan wel in een apart door de Commissie ondertekend stuk vermeld, welk stuk geacht wordt deel uit te maken van het vonnis. Artikel 32 lid 1, voorlaatste en laatste volzin, 2 en 3 en artikel 33 onder a zijn van overeenkomstige toepassing.
6. Wijst de Commissie het verzoek tot herstel of de verbetering af, dan deelt zij zulks schriftelijk aan de partijen mee.

Artikel 36 Arbitraal schikkingsvonnis

1. Indien de partijen bij de mondelinge behandeling tot een vergelijk komen, kan de Commissie op hun gezamenlijk verzoek de inhoud daarvan in een vonnis vastleggen.
2. Het in lid 1 bedoelde vonnis geldt als een arbitraal vonnis waarop de artikelen van deze afdeling van toepassing zijn met dien verstande dat:
  - a. het vonnis, in afwijking van het bepaalde in artikel 32 lid 3 onder e, niet de gronden waarop het berust, hoeft te bevatten en
  - b. het vonnis door partijen wordt mede-ondertekend.

Artikel 37 Kostenveroordeling

De in het ongelijk gestelde partij wordt veroordeeld om aan de wederpartij te voldoen de in artikel 26 bedoelde arbitragekosten.

Afdeling 4 Slotbepalingen (art. 38-41)

Artikel 38 Publicatie

De uitspraak van de Commissie wordt toegezonden aan de KNB en kan zonder vermelding van de namen en woon- c.q. vestigingsplaatsen van partijen op een door de SGC respectievelijk SGB te bepalen wijze worden gepubliceerd.

Artikel 39 Leemtes

In alle gevallen waarin de Geschillenregeling Notariaat niet voorziet, beslist de Commissie, met inachtneming van eisen van redelijkheid en billijkheid.

Artikel 40 Uitsluiting aansprakelijkheid

De SGC, de SGB, de leden van de Commissie en de (plaatsvervangend) secretaris zijn niet aansprakelijk voor enig handelen of nalaten met betrekking tot een geschil waarop de Geschillenregeling Notariaat van toepassing is, behoudens ingeval van opzet of bewuste roekeloosheid.

Artikel 41 Wijziging

Dit reglement kan worden gewijzigd door besluit van de KNB, SGB en SGC. In geval van wijziging geldt de tekst die van kracht is op het moment dat het geschil aanhangig wordt gemaakt.

Reglement inzake de financiële bijdragen

De algemene ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de vaststelling van de financiële bijdragen van de leden;

Gelet op artikel 87 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van 24 april 2001, inw.tr. 24 april 2001, gewijzigd bij in de buitengewone ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie op 4 oktober 2013, inw.tr. 1 oktober 2013 en 1 oktober 2014, en gewijzigd in de Algemene Ledenvergadering van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie op 10 maart 2015, inw.tr. 1 oktober 2015

Dit reglement berust op artikel 87 van de Wet op het notarisambt. Dit artikel luidt: 'De KNB draagt alle kosten die uit de uitvoering van de haar door deze wet opgedragen taken voortvloeien. Ter dekking van deze kosten kan zij van de leden jaarlijks bijdragen heffen. De algemene ledenvergadering stelt, op voorstel van het bestuur, de hoogte van de bijdragen voor het boekjaar vast. Het bedrag daarvan kan voor verschillende categorieën van leden verschillend zijn.'

(Toelichting van 24 april 2001)

Categorieën leden (art. 1)

Artikel 1

1. De leden van de KNB worden voor de heffing van de jaarlijkse bijdragen ter dekking van de kosten, genoemd in artikel 87 van de Wet op het notarisambt onderverdeeld in de volgende categorieën:
  - a. notarissen en toegevoegd notarissen als bedoeld in artikel 1, onder b. van de Wet op het notarisambt;
  - b. kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het notarisambt die in een maatschap met notarissen werkzaam zijn of anderszins in het risico van de onderneming delen;
  - c. kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het notarisambt die zes jaar of langer werkzaam zijn;
  - d. kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het notarisambt die drie jaar of langer,

- doch minder dan zes jaar werkzaam zijn;
- e. kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet op het notarisambt die minder dan drie jaar werkzaam zijn.
2. Kandidaat-notarissen die waarnemen voor eigen rekening en risico zijn de bijdrage verschuldigd die geldt voor categorie a.
3. In geval van werkzaamheid in deeltijd worden de in artikel 1 onder c, d en e genoemde termijnen naar evenredigheid verlengd.

De KNB kent als orde alleen leden. Er wordt dus geen onderscheid meer gemaakt tussen gewone, buitengewone en bijzondere leden, zoals toen de KNB een privaatrechtelijke vereniging was.

In verband met de verschuldigdheid van de financiële bijdragen zijn de leden ingedeeld in verschillende categorieën die voornamelijk verband houden met hun veronderstelde draagkracht. In artikel 1 wordt gesproken over kandidaat-notarissen die zes jaar of langer werkzaam zijn in de notariële praktijk. Deze termijn berust hierop dat na zes jaar de stage is afgerond.

Bij de in artikel 1, eerste lid genoemde jaren wordt uitgegaan van jaren die in voltijd zijn gewerkt.

Bij kandidaten die in deeltijd werkzaam zijn, artikel 1, tweede lid, wordt de stageperiode naar evenredigheid verlengd. In verband hiermee wordt gedurende deze periode de kandidaat-notaris ook in een lagere categorie ingedeeld.

(Toelichting van 24 april 2001)

De introductie van de toegevoegd notaris in de Wet op het notarisambt maakt een nieuwe categorie leden in het reglement nodig (toegevoegd notaris, bew.) en aanpassing van de verwijzing naar kandidaat-notarissen in de Wet op het notarisambt (c in plaats van b).

In de praktijk blijken inmiddels ook andere juridische structuren te worden gekozen dan het opnemen van kandidaat-notarissen in de maatschap, teneinde hun betrokkenheid bij het notariskantoor als onderneming te vergroten, zoals het geven van aandelen in de praktijkvennootschap. Deze mogelijkheden worden daarom toegevoegd met de zinsnede 'of anderszins in het risico van de onderneming delen'.

Een notaris die voor eigen rekening en risico tot zware waarnemer is benoemd in het protocol van een andere notaris, behoeft geen extra bijdrage te betalen. Als kandidaat-notarissen worden benoemd tot waarnemer voor eigen rekening en risico, worden zij aangeslagen als waren zij notaris.

(Toelichting van 4 oktober 2013)

Bijdragen per boekjaar (art. 2)

Artikel 2

1. De leden van de KNB zijn per boekjaar bijdragen verschuldigd ter dekking van de in artikel 87 van de Wet op het notarisambt genoemde kosten.
2. Leden die in de loop van het boekjaar lid worden zijn de jaarlijkse bijdragen verschuldigd, berekend naar evenredigheid van het aantal volle kalendermaanden dat het lidmaatschap in dat jaar duurt.

3. Leden die in de loop van enig jaar als notaris defungeren of overlijden, danwel als kandidaat-notaris of toegevoegd notaris de notariële praktijk verlaten, zijn de in dat jaar geldende bijdragen verschuldigd, berekend naar evenredigheid van het aantal kalendermaanden dat het lidmaatschap in dat jaar heeft geduurd. Een deel van een kalendermaand wordt als volledige maand gerekend.
4. Leden van wie de bijdragecategorie in de loop van het boekjaar wijzigt, zijn met ingang van de eerstvolgende kalendermaand volgend op de wijziging, de bijdragen verschuldigd die behoren bij de dan op hen van toepassing zijnde categorie. De nieuw van toepassing zijnde bijdragen worden vastgesteld naar evenredigheid van het aantal volle maanden dat het lidmaatschap in die nieuwe categorie in dat jaar duurt.

De Buitengewone algemene ledenvergadering van 4 oktober 2013 heeft besloten om het derde en vierde lid van artikel 2 van het reglement te schrappen, met als gevolg dat de KNB vanaf 1 oktober 2014 alleen jaarlijks factureert en maandelijke mutaties niet meer verrekent. Het bestuur van de KNB stelt voor deze wijziging terug te draaien en de mogelijkheid tot verrekening weer op te nemen in het Reglement. Reden hiervoor is het feit dat een behoorlijk aantal leden bezwaar maakt tegen de nota. Leden die de praktijk verlaten krijgen de bijdragen gerestitueerd vanaf de maand volgend op de beëindiging. Leden op wie een andere categorie van toepassing wordt zijn de nieuwe bijdrage verschuldigd vanaf de daaropvolgende maand.

(Toelichting van 10 maart 2015)

Tijdstip verschuldigdheid en inning (art. 3)

Artikel 3

1. De leden zijn bij de aanvang van elk boekjaar bijdragen verschuldigd. Het bestuur van de KNB deelt elk lid mee welke bijdragen hij is verschuldigd. De verschuldigde bijdragen worden op een door het bestuur vast te stellen wijze voldaan aan de KNB binnen één maand na ontvangst van de mededeling van het bestuur.
2. Aan leden die aan hun in het eerste lid genoemde verplichting niet of niet tijdig hebben voldaan, kunnen kosten van aanmaning, gerechtelijke en buitengerechtelijke incassokosten en de wettelijke rente in rekening worden gebracht.

Ontheffing (art. 4)

Artikel 4

Het bestuur kan een lid, voor wie het om financiële redenen bezwaarlijk is de bijdragen te betalen, daarvan geheel of gedeeltelijk ontheffing verlenen, telkens voor ten hoogste een jaar, of met een lid een betalingsregeling treffen.

Slotbepaling (art. 5)

Artikel 5

Dit reglement is vastgesteld in de algemene ledenvergadering van 24 april 2001 en treedt direct in werking.

Reglement inzake werkwijze bestuur

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de werkwijze van het bestuur;

Gelet op artikel 64 van de Wet op het notarisambt;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van het bestuur van de KNB van 14 maart 2018, inw. tr. 14 maart 2018.

Dit reglement vervangt het Reglement inzake werkwijze bestuur van 10 november 1999, inw. tr. 10 november 1999.

(Bew.)

Aanwijzing penningmeester; vaststelling portefeuilles (art. 1)

Artikel 1

Het bestuur wijst uit zijn midden een penningmeester aan en stelt voor elk bestuurslid diens portefeuille vast. Het bestuur doet hiervan mededeling aan de leden hetzij in een periodiek van de KNB dat aan alle leden wordt toegezonden, hetzij door middel van een andere schriftelijke kennisgeving aan alle leden, hetzij met behulp van datacommunicatie.

Plaatsvervangend voorzitter (art. 2)

Artikel 2

1. De plaatsvervangend voorzitter treedt in de plaats van de voorzitter op hetzij in overleg met de voorzitter hetzij bij zijn afwezigheid.
2. In geval van afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter treedt een door het bestuur aangewezen ander bestuurslid op als waarnemend voorzitter.

Omdat de wet spreekt over plaatsvervangend voorzitter komt de term vice-voorzitter niet meer voor. De plaatsvervangend voorzitter leidt de bestuursvergaderingen en treedt op in andere gevallen waarin dit aan de voorzitter is opgedragen, zoals in artikel 66 WNA (leiding van de algemene ledenvergadering).

(Toelichting van 10 november 1999)

Vergaderingen (art. 3)

Artikel 3

1. Het bestuur vergadert op een door de voorzitter te bepalen plaats en tijd wanneer de voorzitter of twee bestuursleden dit nodig achten. Plaats en tijd van de vergadering worden door de voorzitter ten minste vier dagen voor de vergadering schriftelijk of met behulp van datacommunicatie aan de bestuursleden opgegeven. In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de voorzitter, kan de termijn van oproeping worden verkort tot ten minste vierentwintig

uur.

2. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
3. Voorstellen die niet op de agenda voorkomen kunnen alleen worden behandeld in een vergadering waarin alle bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd zijn en zij tegen de behandeling geen bezwaar maken.
4. Voorts kan het bestuur in spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de voorzitter, telefonisch of via datacommunicatie vergaderen.

Besluitvorming (art. 4)

Artikel 4

1. Ieder bestuurslid kan in de vergadering van het bestuur één stem uitbrengen.
2. Een bestuurslid kan zich door een ander bestuurslid voor een bepaalde vergadering schriftelijk, al dan niet via digitale weg of datacommunicatie, doen vertegenwoordigen. Niemand kan voor zich en als gemachtigde meer dan twee stemmen uitbrengen.
3. Besluiten van het bestuur, daaronder begrepen benoemingen, kunnen zowel binnen als buiten vergadering genomen worden. Voor besluiten buiten vergadering geldt dat ieder bestuurslid moet instemmen met die wijze van besluitvorming.
4. Besluiten van het bestuur kunnen alleen worden genomen indien ten minste de helft van de bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd is. Deze besluiten worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen.
5. Stemming geschiedt mondeling tenzij ten minste twee bestuursleden een schriftelijke stemming gewenst achten.
6. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.
7. De voorzitter kan constateren, mits zonder tegenspraak uit de vergadering, dat een voorstel zonder hoofdelijke stemming of bij acclamatie is aangenomen.

Governance (art. 5)

Artikel 5

1. Bestuursleden melden bij de voorzitter hem of haar betreffende omstandigheden die, of een belang dat, mogelijk een conflict kunnen opleveren met het algemeen of publiek belang, dan wel een afbreukrisico kunnen vormen voor het bestuur en de KNB. De voorzitter zal een dergelijk melding doen bij de plaatsvervangend voorzitter.
2. Het bestuur informeert de ledenraad, of een door de ledenraad ingestelde commissie, tijdig omtrent voorgenomen financiële beslissingen of beslissingen van andere aard die naar de mening van het bestuur materieel buiten het

vastgestelde budget vallen, dan wel een serieus afbreukrisico zouden kunnen vormen voor de KNB, en licht deze op eerste verzoek toe.

Het is wenselijk dat een bestuursleden bijzondere persoonlijke omstandigheden die tot mogelijke discussie over hun functioneren als bestuurslid kunnen leiden, melden bij de voorzitter. Gedacht moet worden aan het aanvaarden van een zware waarneming in een potentieel probleemprotocol, het betrokken worden in tuchtrechtelijke of gerechtelijke procedures, tegenstrijdig belang tussen het bestuur en eigen onderneming of een verscherpt toezicht door de toezichthouder. De voorzitter kan dan in samenspraak met de andere bestuursleden bezien welke maatregelen getroffen moeten worden om de afbreukrisico's voor het notariaat zo klein mogelijk te maken. In het geval dat de voorzitter geldt dat een melding bij de plaatsvervangend voorzitter op zijn plaats is.

Alhoewel de ledenvergadering van de KNB het budget van de KNB vaststelt kunnen zich situaties voordoen waarin het bestuur tussentijds beslissingen moet nemen met serieuze financiële of andere gevolgen voor de KNB die een afbreukrisico zouden kunnen vormen. In beginsel controleert de ledenraad het bestuur van de KNB achteraf. In dit soort bijzondere gevallen is het van belang dat het bestuur vooraf de ledenraad of een ledenraadscommissie informeert en op eerste verzoek de context van de voorgenomen beslissingen of omstandigheden toelicht.

(Toelichting van 14 maart 2018)

Beheer van de geldmiddelen (art. 6)

Artikel 6

Het beheer van de geldmiddelen van de KNB geschiedt onder verantwoordelijkheid van het bestuur door de penningmeester, die daarbij wordt bijgestaan door de directie van het bureau van de KNB.

Ondersteuningsfonds (art. 7)

Artikel 7

1. Het Ondersteuningsfonds, dat door de KNB in stand wordt gehouden, heeft tot doel bij gebleken behoefte financiële steun te verlenen aan de leden van de KNB en/of hun echtgenoten, kinderen of nagelaten betrekkingen in het onderhoud van wie het betreffende lid ten tijde van zijn overlijden voorzag, voor zover er geen andere voorzieningen zijn.
2. In bijzondere gevallen, ter beoordeling van het bestuur, kan ook ondersteuning worden verleend aan andere personen dan die bedoeld in lid 1.
3. Het fonds wordt afzonderlijk geadmistreerd en verantwoord.

Bestuurscommissies (art. 8-12)

Artikel 8

1. Het bestuur kan zich bij zijn werkzaamheden doen bijstaan door één of meer commissies.

2. Indien het bestuur een commissie instelt, wijst het één of meer bestuursleden aan onder wiens verantwoordelijkheid de werkzaamheden van de commissie plaatsvinden.
3. De in lid 2 bedoelde bestuursleden zijn in ieder geval bevoegd alle vergaderingen van de commissie bij te wonen en van alle stukken van de commissie kennis te nemen.

De commissies kunnen meerdere namen hebben zoals bijvoorbeeld expertgroep, stuurgroep, klankbordgroep of issuegroep.

(Toelichting van 14 maart 2018)

Artikel 9

1. Het bestuur stelt het aantal leden van een commissie vast en benoemt deze.
2. Het bestuur kan leden van een commissie te allen tijde schorsen en ontslaan.

Artikel 10

Het bestuur stelt voor elke commissie een instructie vast, die in ieder geval de taakomschrijving inhoudt en de verplichting om ten minste eenmaal per jaar aan het bestuur verslag uit te brengen van de werkzaamheden.

Artikel 11

De directie van het bureau van de KNB houdt een overzicht bij van de commissies, bedoeld in artikel 8 en volgende van dit reglement; op dit overzicht wordt vermeld wie lid zijn van de commissie, alsmede de datum van benoeming. Het bestuur doet hiervan mededeling aan de leden door middel van een andere schriftelijke kennisgeving aan alle leden, hetzij met behulp van datacommunicatie.

Artikel 12

Bij reglement kunnen door het bestuur nadere regels worden gesteld betreffende de werkzaamheden van een commissie, de wijze van vergaderen en de besluitvorming.

Onkostenvergoeding (art. 13-14)

Artikel 13

Aan bestuursleden en ledenraadsleden wordt een financiële vergoeding alsmede een vergoeding voor reis- en verblijfskosten toegekend. Zulks geldt ook voor door de algemene ledenvergadering, de ledenraad of het bestuur benoemde leden van commissies, een aangewezen voorzitter van de ledenraad en de notariële leden van de kamers voor het notariaat. Deze vergoedingen worden door het bestuur jaarlijks in overleg met de ledenraad vastgesteld.

Artikel 14

In afwijking van het bepaalde in artikel 13 kan het bestuur aan afgevaardigden naar vergaderingen in het buitenland een voor elk geval afzonderlijk vast te stellen kostenvergoeding en tegemoetkoming toekennen.

Slotbepaling (art. 15)

Artikel 15

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van het bestuur van 14 maart 2018 en treedt direct in werking. Het reglement werkwijze van het bestuur van 10 november 1999 komt hiermee te vervallen.

Reglement inzake werkwijze Commissie toegang notariaat

De Commissie toegang notariaat

Overwegende dat het gewenst is regels te stellen met betrekking tot de werkwijze van de commissie

Gelet op artikel 8 lid 2 van de Wet op het notarisambt jo artikel 4 lid 4 Besluit op het notarisambt

Stelt het navolgende reglement vast:

Plaatsvervangend voorzitter en plaatsvervangende leden (art. 1)

Artikel 1

1. De plaatsvervangend voorzitter treedt in de plaats van de voorzitter op hetzij in overleg met de voorzitter, hetzij bij zijn afwezigheid.
2. De plaatsvervangende leden treden in de plaats van de vaste leden op, hetzij in overleg, hetzij bij hun afwezigheid.

Vergaderingen (art. 2)

Artikel 2

1. De commissie vergadert op een door de voorzitter te bepalen plaats en tijd wanneer de voorzitter of twee commissieleden dit nodig achten.
Plaats en tijd van de vergadering worden door de secretaris tenminste zeven dagen voor de vergadering schriftelijk of per email aan de commissieleden doorgegeven.
In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van de voorzitter, kan de termijn worden verkort tot tenminste twee dagen.
2. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
3. Onderwerpen die niet op de agenda voorkomen, kunnen alleen worden behandeld in een vergadering waarin vijf (plaatsvervangende) commissieleden aanwezig zijn en geen van hen tegen de behandeling bezwaar maakt.
4. In spoedeisende gevallen kan de commissie, ter beoordeling van de voorzitter, telefonisch vergaderen mits geen van de commissieleden daartegen bezwaar maakt.

Besluitvorming (art. 3)

Artikel 3

1. Ieder commissielid en plaatsvervangend commissielid dat als zodanig optreedt kan in de vergadering van de commissie voor zich één stem uitbrengen.
2. Een commissielid kan zich door een ander commissielid voor een vergadering schriftelijk per volmacht doen vertegenwoordigen, indien de plaatsvervangende leden ook verhinderd zijn. Niemand kan voor zich en als gemachtigde meer dan twee stemmen uitbrengen.

3. Besluiten van de commissie worden genomen met volstrekte meerderheid van stemmen wanneer ten minste de helft plus één van de commissieleden ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is.
4. Besluiten van de commissie kunnen ook buiten een vergadering worden genomen wanneer alle commissieleden met het nemen van een besluit instemmen en ten minste twee derden van de commissieleden zich schriftelijk, per email of telefonisch ten gunste van het te nemen besluit heeft uitgesproken.
5. Stemming geschiedt mondeling tenzij ten minste twee commissieleden een schriftelijke stemming gewenst achten.
6. Bij staking van de stemmen beslist de voorzitter.
7. De voorzitter kan constateren, mits zonder tegenspraak uit de vergadering, dat een voorstel zonder hoofdelijke stemming of bij acclamatie is aangenomen.

Secretaris (art. 4)

Artikel 4

1. De KNB kan een of meer plaatsvervangende secretarissen van (buiten) het bureau van de KNB aanstellen, die de secretaris bij verhindering kunnen vervangen.
2. De secretaris draagt zorg voor de voorbereiding en afhandeling van de besluitvorming van de commissie en voor de verslaglegging van de vergaderingen.

Geldigheidsduur persoonstoets en herhaling toets (art. 5)

Artikel 5

1. Het resultaat van de persoonstoets dat door de kandidaat wordt overgelegd ingevolge artikel 8 van de Wet op het notarisambt mag niet ouder zijn dan een half jaar.
2. Indien de commissie onder meer op basis van de persoonstoets oordeelt dat de kandidaat niet geschikt is als (toegevoegd) notaris en de minister een beschikking afgeeft in verband met de weigering van de benoeming, of indien de kandidaat naar aanleiding van het advies van de commissie zelf het verzoek intrekt bij de minister, dan kan betrokkene een nieuw verzoek indienen vergezeld van een persoonstoets die minimaal één jaar na de voorgaande is afgelegd.

Horen kandidaten (art. 6)

Artikel 6

1. De kandidaten worden uiterlijk 10 dagen voor de vergadering van de commissie opgeroepen. Dit kan schriftelijk, per email of telefonisch, onder vermelding van de plaats, de datum en het tijdstip van de vergadering evenals de

samenstelling van de (delegatie) van de commissie.

2. De commissie kan besluiten een kandidaat te horen in de volle samenstelling van de commissie (vijf leden) of in een beperkte samenstelling (drie leden). In het laatste geval wordt een beperkte commissie voorgezeten door de (plaatsvervangend) voorzitter.

Advies aan minister (art. 7)

Artikel 7

1. De commissie brengt binnen drie maanden na ontvangst van het verzoek, bedoeld in artikel 8 jo artikel 30c van de Wet op het notarisambt gemotiveerd advies uit aan de minister.
2. Het advies, als bedoeld in lid 1, wordt gelijktijdig schriftelijk aan de verzoeker kenbaar gemaakt.
3. De commissie kan haar advies omtrent de persoonlijke geschiktheid van de verzoeker vergezeld doen gaan van aanbevelingen.

Slotbepalingen (art. 8-10)

Artikel 8

Voor situaties waarin dit reglement niet voorziet, beslist de voorzitter over de door de commissie te volgen werkwijze.

Artikel 9

Dit reglement kan worden aangehaald als 'Reglement inzake werkwijze Commissie toegang notariaat'.

Artikel 10

Het reglement is vastgesteld in de vergadering van de commissie van 25 juni 2013 en treedt direct in werking.

Artikel 7 lid 2 is met ingang van 1 januari 2015 gewijzigd en in werking getreden.

Reglement omtrent de werkwijze van de kamers voor het notariaat (zoals bedoeld in artikel 12 lid 5 van het Besluit op het notarisambt)

Reglement vastgesteld door de voorzitters van de kamers voor het notariaat in het ressort Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden, Den Haag en Den Bosch.

Staatscourant 26 februari 2018, 10170, inw. tr. 1 januari 2018.

Dit reglement vervangt het reglement gepubliceerd in Staatscourant 21 november 2014, 32996, inw. tr. 1 januari 2015. (Bew.)

Afdeling 1 Algemene bepalingen (art. 1-3)

Artikel 1 Leiding van de vergadering en de mondelinge behandeling ter zitting

De leiding van de vergadering en de mondelinge behandeling ter zitting van de kamer voor het notariaat (hierna: de kamer) berust bij de voorzitter van de kamer. Hij kan een plaatsvervangend voorzitter aanwijzen om hem te vervangen.

Artikel 2 Agenda van de kamer

De secretaris van de kamer plaatst in overleg met de voorzitter de door de kamer te behandelen zaken op de agenda van de kamer. Hij bericht hierover tijdig de leden van de kamer, onder toezending van de schriftelijke stukken ten behoeve van de vergadering en/of de mondelinge behandeling.

Voor zover de zitting openbaar is, ligt de daarop betrekking hebbende agenda zeven dagen voor de zitting ter inzage voor eenieder in het gerechtsgebouw in de plaats waar de kamer is gevestigd.

Artikel 3 Schema van de zittingen

De secretaris van de kamer maakt in overleg met de voorzitter van de kamer een schema van de data van de zittingen en zorgt voor een juiste samenstelling van de kamer en indeling van de leden per zitting.

Afdeling 2 Klachten (art. 4-21)

Artikel 4 Indiening van klachten

Het klaagschrift is in de Nederlandse taal gesteld en kan als volgt worden ingediend:

- door toezending per post op het postadres van de kamer;
- door toezending per e-mail aan het e-mailadres van de kamer;
- door afgifte aan de balie van de griffie van de rechtbank waar de kamer is gevestigd.

Artikel 5 Inhoud klaagschrift

Het klaagschrift vermeldt:

- de voorletter(s), de naam, het adres, de woonplaats en – voor zoveel mogelijk – het telefoonnummer en e-mailadres van de klager;
- de voorletter(s), de naam, het kantooradres en de vestigingsplaats van de notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris (hierna: de notaris) tegen wie de klacht is gericht;
- een duidelijke omschrijving van de klacht en de gronden waarop de klacht berust, voor zoveel nodig onderbouwd met bewijsstukken.

Artikel 6 Griffierecht

Voordat de kamer een klacht in behandeling neemt, heft de secretaris een griffierecht, zoals bepaald ingevolge de Wet op het notarisambt. De klager dient het bedrag aan griffierecht binnen vier weken na de dag van verzending van de mededeling dat hij dit bedrag is verschuldigd op het in die mededeling vermelde rekeningnummer over te maken. De klager krijgt na afloop van deze termijn nog twee weken de gelegenheid om het griffierecht alsnog te betalen. Indien de klager het griffierecht ook niet binnen deze nadere termijn betaalt, wordt de klacht niet-ontvankelijk verklaard.

Artikel 7 Termijn voor indiening van een verweerschrift

De secretaris deelt schriftelijk de termijn voor indiening van het verweerschrift aan de notaris mee. Die termijn bedraagt drie weken. De secretaris geeft over die termijn bericht aan de klager.

Artikel 8 Inhoud van het verweerschrift

Het verweerschrift vermeldt:

- de voorletters en de naam van de klager;
- het kenmerk waaronder de klacht bij de kamer is geregistreerd;
- een omschrijving van het verweer en de gronden waarop het berust, voor zoveel nodig onderbouwd met bewijsstukken.

Artikel 9 Replik en dupliek

Het indienen van repliek en dupliek is alleen mogelijk indien de voorzitter daartoe beslist. De secretaris deelt in dat geval schriftelijk de termijn voor indiening van de repliek en de dupliek aan de klager respectievelijk de notaris mee. Die termijn bedraagt telkens drie weken. De secretaris geeft over die termijn bericht aan de notaris respectievelijk de klager.

Bij de repliek kunnen geen nieuwe klachten worden ingediend. Indien de klager na indiening van het klaagschrift een nieuwe klacht wenst in te dienen, zijn daarop de artikelen 5 en 6 van toepassing.

Artikel 10 Omvang en leesbaarheid

Het klaagschrift en het verweerschrift, en in de voorkomende gevallen de repliek en de dupliek, bevatten in beginsel niet meer dan vijf bladzijden.

De kamer neemt stukken die niet of onvoldoende leesbaar zijn niet in behandeling, maar zendt deze terug aan de indiener.

Artikel 11 Verlenging van termijnen

De voorzitter kan in het belang van een goede rechtspleging een verlenging van de termijnen, genoemd in de artikelen 7 en 9, toestaan. Een verzoek tot verlenging dient voor het verstrijken van de termijn schriftelijk en met redenen omkleed bij de voorzitter te worden ingediend, onder opgave van de gewenste duur van de verlenging. De secretaris informeert schriftelijk de notaris respectievelijk de klager over de verlenging van een termijn van indiening.

Artikel 12 Verkrijgen mondelinge informatie

De voorzitter kan op ieder moment gedurende de schriftelijke behandeling van de klacht partijen uitnodigen voor het verkrijgen van mondelinge informatie over de wederzijdse standpunten.

Artikel 13 Einde van de schriftelijke behandeling

De voorzitter bepaalt wanneer de schriftelijke behandeling van een klacht is geëindigd.

De secretaris geeft daarvan schriftelijk kennis aan de klager respectievelijk de notaris, onder de mededeling dat geen inhoudelijke reacties meer kunnen worden ingediend.

De secretaris geeft daarbij aan partijen tevens informatie over het verdere verloop van de klachtprocedure.

Artikel 14 Mondelinge behandeling; oproeping partijen

De kamer houdt zitting om de klager en de notaris op de klacht te horen. De mondelinge behandeling is openbaar, tenzij de kamer anders beslist. De voorzitter bepaalt de datum en het tijdstip van de mondelinge behandeling. Indien voorafgaande

daaraan van een of meer partijen verhinderdata zijn ontvangen, houdt de voorzitter daarmee voor zoveel mogelijk rekening. In de oproepingsbrief vermeldt de secretaris de tijd die voor de behandeling van de zaak is gereserveerd en – voor zoveel nodig – de spreektijd die een partij respectievelijk ieder van de partijen heeft. Indien een partij gebruik maakt van pleitaantekeningen, dienen deze in zeventvoud naar de zitting te worden meegebracht. Verder vermeldt de oproeping de samenstelling van de kamer. In het geval dat in die samenstelling een wijziging plaatsheeft bericht de secretaris, voor zover dat mogelijk is, de klager en de notaris daarover. Advocaten die als gemachtigden optreden, zijn tijdens de mondelinge behandeling niet in toga. De voorzitter bepaalt de orde van de mondelinge behandeling.

Artikel 15 Machtiging

Een raadsman die tijdens de schriftelijke en/of de mondelinge behandeling van een zaak voor een partij optreedt en die geen advocaat, notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris is, dient van zijn bevoegdheid om als raadsman op te treden op behoorlijke wijze te doen blijken. De voorzitter kan bepalen dat een schriftelijke volmacht daartoe vereist is.

Artikel 16 Verzoek om uitstel van de mondelinge behandeling

Indien de voorzitter de datum van de mondelinge behandeling heeft bepaald zonder rekening te houden met de verhinderdata van partijen, kan door hen een schriftelijk verzoek tot uitstel van de mondelinge behandeling worden ingediend. Dit verzoek dient binnen een termijn van veertien dagen na de verzending van de schriftelijke oproeping bij de voorzitter te zijn ingekomen en moet met redenen zijn omkleed. De secretaris informeert partijen schriftelijk over de beslissing op het verzoek tot uitstel. Indien het verzoek tot uitstel wordt gehonoreerd, stelt de voorzitter, na het opvragen van verhinderdata en/of in overleg met partijen, een nieuwe datum voor de mondelinge behandeling vast.

Na het verstrijken van de genoemde termijn van veertien dagen of na de vaststelling van de nieuwe datum voor de mondelinge behandeling, wordt alleen nog uitstel verleend op schriftelijk verzoek van een partij op grond van klemmende redenen.

Artikel 17 Indiening van nadere stukken voorafgaand aan de mondelinge behandeling

Een partij legt de producties, waarop hij zich wenst te beroepen en die nog niet eerder zijn ingediend, zo spoedig mogelijk over. Uiterlijk op de tiende kalenderdag voorafgaand aan de mondelinge behandeling kunnen nog producties worden overgelegd, mits met toezending in afschrift aan iedere overige partij.

Op producties die nadien worden overgelegd en op stukken waarvan tijdens de mondelinge behandeling is gebleken dat zij niet door iedere overige partij zijn ontvangen en tegen de overlegging waarvan bezwaar is gemaakt, wordt geen acht geslagen, tenzij de voorzitter anders beslist.

Artikel 18 Indiening nadere stukken na afloop van de mondelinge behandeling

Na afloop van de mondelinge behandeling kunnen geen stukken meer worden overgelegd, tenzij de kamer een partij daartoe de gelegenheid geeft. In het laatste geval deelt de secretaris partijen mee binnen welke termijn deze stukken en de eventuele reactie hierop bij de kamer moeten zijn ingekomen.

Artikel 19 Beslissing

In zaken waarin een mondelinge behandeling heeft plaatsgevonden, geeft de kamer binnen zes weken een beslissing, tenzij de kamer tijdens de mondelinge behandeling anders heeft bepaald. Indien een partij niet ter zitting is verschenen, deelt de secretaris de op de zitting bepaalde uitspraaktermijn schriftelijk aan de niet-verschenen partij mee.

Indien blijkt dat de uitspraaktermijn niet wordt gehaald, geeft de secretaris daarvan schriftelijk kennis aan partijen met

vermelding van de termijn waarbinnen de kamer uitspraak zal doen.

Artikel 20 Verzetprocedure

Op een verzetprocedure zijn de artikelen 4, 10, en 14 tot en met 19 voor zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing. De secretaris zendt een kopie van het verzetschrift ter kennisneming aan de notaris met opgave van de datum van de mondelinge behandeling van het verzet. Indien hij dat wenst kan de notaris bij de mondelinge behandeling van het verzet aanwezig zijn.

Artikel 21 Wraking

Indien een lid van een kamer overeenkomstig artikel 100 Wet op het notarisambt wordt gewraakt en niet in de wraking berust, zal uit de leden van die kamer een wrakingskamer worden samengesteld. Ingeval dit niet mogelijk is, zal aan de president van het gerechtshof Amsterdam worden verzocht een andere kamer aan te wijzen voor het vormen van een wrakingskamer. De vier kamers voor het notariaat hebben een wrakingsprotocol opgesteld, waarin de procedurele uitgangspunten zijn vastgelegd die zij in acht nemen bij de behandeling van een wrakingsverzoek. Dit wrakingsprotocol is gepubliceerd op Rechtspraak.nl.

Afdeling 3 Andere werkzaamheden (art. 22)

Artikel 22 Andere werkzaamheden dan de behandeling van klachten

Op andere werkzaamheden, die door of krachtens de Wet op het notarisambt aan de kamer of haar voorzitter zijn opgedragen, zijn de artikelen van Afdeling 2 voor zoveel mogelijk van overeenkomstige toepassing.

Afdeling 4 Slotbepalingen (art. 23-24)

Artikel 23 Publicatie tuchtrechtelijke beslissingen

De secretaris van de kamer publiceert zo spoedig mogelijk na de uitspraak een geanonimiseerde versie van de beslissing van de kamer op <http://tuchtrecht.overheid.nl>.

Artikel 24 Inwerkingtreding, overgangsregeling en publicatie reglement

Het reglement treedt in werking op 1 januari 2018 en vervangt het bestaande reglement.

Artikel 6 van dit reglement is van toepassing op alle klachten die vanaf 1 januari 2018 bij de kamer worden ingediend.

Het reglement, vastgesteld door de voorzitters van de kamers voor het notariaat in het ressort Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden, Den Haag en Den Bosch, wordt gepubliceerd in de Staatscourant en op Rechtspraak.nl

---

Reglement op de kwaliteit

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;

Overwegende dat het gewenst is nadere regels vast te stellen voor de uitvoering van intercollegiale kwaliteitstoetsingen, nadere toetsingen en geschillen daarover;

Gelet op artikel 6 van de Verordening op de kwaliteit;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

Stelt de navolgende regels vast:

Artikel 1 Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *notaris*: de notaris, genoemd in artikel 1, onder b, Wet op het notarisambt, alsmede de toegevoegd notaris, genoemd in artikel 1, onder b, Wet op het notarisambt, en de kandidaat-notaris, genoemd in artikel 1, onder c, tenzij uit de aard van de bepaling anders voortvloeit;
- b. *bestuur*: het bestuur van de KNB, genoemd in artikel 64, eerste lid, Wet op het notarisambt;
- c. *intercollegiale kwaliteitsstoetsing*: onafhankelijk onderzoek door notariële deskundigen naar de wijze waarop de notaris voldoet aan de voor hem geldende normen van kwaliteit en integriteit, op basis van gesprekken en het doornemen van dossiers met de notaris en medewerkers van de notaris;
- d. *hertoetsing*: intercollegiale kwaliteitsstoetsing waarin de toetsers nagaat of verbeterpunten zijn doorgevoerd;
- e. *nadere toetsing*: nadere intercollegiale kwaliteitsstoetsing;
- f. *toetsers*: notariële deskundige die door de KNB is opgeleid om in opdracht van het bestuur intercollegiale kwaliteitsstoetsingen te verrichten.
- g. *auditbureau*: afdeling op het bureau van de KNB, genoemd in artikel 63 Wet op het notarisambt, die de organisatie verzorgt van intercollegiale kwaliteitsstoetsingen;
- h. *kamer voor het notariaat*: de kamer voor het notariaat, genoemd in artikel 94 van de Wet op het notarisambt, gevestigd in het arrondissement waar de notaris is gevestigd.
- i. *rapport*: rapport waarin de toetsers zijn bevindingen met de notaris vastlegt, inclusief eventuele verbeterpunten;
- j. *bezwaarcommissie*: de commissie waaraan het bestuur van de KNB heeft opgedragen om te oordelen over geschillen over de inhoud en de uitkomst van een intercollegiale kwaliteitsstoetsing;
- k. *second opinion*: een intercollegiale kwaliteitsstoetsing die wordt uitgevoerd door een andere toetsers dan in eerste instantie, volgend op het bezwaar van de notaris;

Artikel 2 De toetsers

Het bestuur beslist over de inschrijving in het register van toetsers.

Artikel 3 Selectie

1. Het auditbureau selecteert notarissen voor intercollegiale kwaliteitsstoetsingen en wijst deze een toetsers toe.
2. Het auditbureau streeft ernaar dat de toetsers niet uit hetzelfde arrondissement afkomstig zijn als de te toetsen notaris.
3. De notaris kan het auditbureau gemotiveerd verzoeken hem een andere toetsers toe te wijzen.

Artikel 4 De intercollegiale kwaliteitsstoetsing

1. De toetsers bezoekt, vergezeld door een andere toetsers, of een assistent, de notaris op zijn kantoor.

2. De toetsers heeft de bevoegdheid gesprekken te voeren met alle notarissen, en overige medewerkers van het kantoor. De gespreksonderwerpen ontleent de toetsers aan de bijlage bij de verordening.

Artikel 5 Uitkomsten intercollegiale kwaliteitstoetsing en hertoetsing

1. De toetsers bespreekt zijn bevindingen met de notaris en legt deze vast in een rapport. Hierin worden ook eventuele verbeterpunten gemeld.
2. De notaris heeft de in de rapportage vastgelegde periode de tijd om de verbeterpunten door te voeren.
3. Na een door het auditbureau vastgestelde periode kan een hertoetsing plaats vinden door dezelfde toetsers.
4. Het auditbureau monitort de verbetertermijnen en draagt zorg voor de hertoetsing.

Artikel 7 Beheer en geheimhouding rapporten en bevindingen

1. Het auditbureau beheert de rapporten met de bevindingen van de intercollegiale kwaliteitstoetsingen, hertoetsingen en nadere toetsingen.
2. Het auditbureau doet verslag van de toetsingen of de bevindingen op zodanige wijze dat deze niet herleidbaar zijn tot individuele notarissen of notaris kantoren.
3. Het auditbureau is verplicht tot geheimhouding van de rapporten en de bevindingen, ook binnen het bestuur en het bureau van de KNB, behalve in de hierna genoemde gevallen.
4. De toetsers krijgen in geval van een hertoetsing of nadere toetsing van het auditbureau de beschikking over het rapport van de initiële intercollegiale toetsing.
5. De betrokken leden van het bestuur en de betrokken medewerkers van het bureau krijgen van het auditbureau de beschikking over een rapport of de bevindingen, wanneer het auditbureau in bijzondere gevallen met hen daarover overleg wil voeren, of in geval van een nadere toetsing. Zij zijn verplicht tot geheimhouding. Voor het bestuur wordt een samenvatting gemaakt ten behoeve van de beslissing een klacht of een verzoek om onderzoek in te dienen bij de kamer voor het notariaat.
6. De rapporten worden in overeenstemming met de Selectielijst van de KNB na zeven jaar vernietigd.

Artikel 8 Kosten

1. De KNB draagt de kosten van de intercollegiale kwaliteitstoetsingen en hertoetsingen.
2. De notaris draagt de kosten van een nadere toetsing.

Artikel 9 Geschillen

1. Geschillen tussen de notaris en de toetser over de inhoud en de uitkomst van de intercollegiale kwaliteitsstoetsing worden conform dit reglement behandeld.
2. Het indienen van een geschil laat onverlet dat het bestuur een klacht kan indienen bij de kamer voor het notariaat.

Artikel 10 Aanhangig maken

1. De notaris maakt zijn bezwaar schriftelijk kenbaar bij het auditbureau binnen zes weken na dagtekening van het rapport. Het auditbureau tracht eerst te bemiddelen tussen de notaris en de toetser.
2. Indien bemiddeling niet tot resultaat leidt, stelt het auditbureau een second opinion voor. De kosten hiervan komen voor rekening van de notaris. Indien de notaris het auditbureau meedeelt dat hij geen second opinion wenst, zendt het auditbureau het bezwaarschrift zo spoedig mogelijk door naar de bezwaarcommissie.
3. De second opinion kan tot gevolg hebben dat de notaris zich neerlegt bij de uitkomst van de intercollegiale kwaliteitsstoetsing en het bezwaar schriftelijk intrekt. Indien de notaris of het notariskantoor niet binnen drie weken na bekendmaking van de uitkomst van de second opinion het bezwaar schriftelijk intrekt, zendt het auditbureau het bezwaarschrift door naar de bezwaarcommissie.

Artikel 11 Benoeming leden bezwaarcommissie

Het bestuur van de KNB benoemt de leden van de bezwaarcommissie voor een periode van vier jaar. De commissieleden kunnen eenmaal worden herbenoemd.

Artikel 12 Samenstelling bezwaarcommissie

1. De bezwaarcommissie bestaat uit twee leden van het bestuur van de KNB, drie toetsers en een extern deskundige op het gebied van auditing.
2. Uit de bezwaarcommissie wordt per keer een kamer samengesteld, bestaande uit een lid van het bestuur van de KNB, een toetser, en de deskundige op het gebied van auditing. De te benoemen toetser moet uit een ander arrondissement afkomstig zijn dan dat waarin de bezwaar makende notaris is gevestigd.
3. Aan de bezwaarcommissie wordt een secretaris toegevoegd.
4. De bezwaarcommissie houdt zitting op het bureau van de KNB.

Artikel 13 Taak bezwaarcommissie

1. De bezwaarcommissie behandelt het bezwaar van de desbetreffende notaris.
2. Het bezwaar kan slechts gericht zijn tegen de inhoud en de uitkomst van het onderzoek, zoals die blijken uit het rapport.

Artikel 14 Werkwijze bezwaarcommissie

1. De bezwaarcommissie hoort de toetser, eventueel diens assistent en de notaris.
2. De bezwaarcommissie krijgt inzage in alle stukken die bij de intercollegiale kwaliteitstoetsing zijn opgemaakt. Voorts kan de bezwaarcommissie de eventuele aantekeningen opvragen die door de toetser zijn gemaakt en die geen onderdeel vormen van het rapport dat aan de notaris is gezonden. In dit laatste geval wordt tevens een kopie van de aantekeningen aan de notaris ter hand gesteld. Indien de beslissing van de bezwaarcommissie is gebaseerd op onderdelen van deze aantekeningen dan worden deze als bijlage aan de beslissing gehecht.
3. De bezwaarcommissie beslist schriftelijk op het bezwaar binnen een termijn van zes weken na ontvangst van het bezwaar.
4. De beslissing van de bezwaarcommissie wordt ter kennis gebracht van zowel de desbetreffende notaris, als de toetser.

Artikel 15 Uitspraak bezwaarcommissie

1. De bezwaarcommissie kan het bezwaar gegrond verklaren.
2. De bezwaarcommissie verklaart het bezwaar ongegrond bij handhaving van de beslissing van de toetser.
3. De bezwaarcommissie kan het bezwaar deels gegrond verklaren en daarbij een termijn bepalen waarbinnen de verbeterpunten alsnog dienen te worden gerealiseerd. De verbetertermijn is zo kort mogelijk, maar is nooit langer dan de oorspronkelijke verbetertermijn.
4. Bij gegrondverklaring van het bezwaar geeft het auditbureau een nieuw rapport af met inachtneming van de uitspraak van de bezwaarcommissie.

Artikel 16 Verslaglegging bezwaarcommissie

De bezwaarcommissie doet jaarlijks verslag van haar werkzaamheden en activiteiten. De commissie biedt het verslag aan het auditbureau en het bestuur van de KNB aan.

Artikel 17 Geheimhouding

De leden van de bezwaarcommissie en de secretaris zijn tot geheimhouding verplicht ten aanzien van alle gegevens over de toetser en de notaris of zijn notaris kantoor die hen bij de behandeling van het geschil ter kennis zijn gekomen.

Artikel 18 Publicatie

De bezwaarcommissie kan via het auditbureau in het Notariaat Magazine en op de internetsites van de KNB een selectie publiceren van geanonimiseerde uitspraken.

Artikel 19

Dit reglement kan worden aangehaald als 'Reglement op de kwaliteit'.

Artikel 20

Dit reglement is een samenvoeging en aanpassing van het Reglement op de kwaliteit, Intercollegiale toetsingen van het bestuur van de KNB van 15 oktober 2008, inw. tr. 2 januari 2009 en het Reglement op de kwaliteit, Geschillen van het bestuur van de KNB van 15 oktober 2008, inw. tr. 2 januari 2009 en is vastgesteld per 5 juli 2017. Laatstgenoemde twee reglementen zijn per laatstgenoemde datum komen te vervallen.

Reglement rechercheren registergoederen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;

Overwegende dat het gewenst is een reglement vast te stellen met betrekking tot het rechercheren in het Centraal Insolventieregister, het Curateleregister en Handelsregister;

Gelet op artikel 61 en 89 van de Wet op het notarisambt;

Gelet op artikel 11 en artikel 20 van de Verordening Beroeps- en Gedragsregels 2011;

Gehoord de ledenraad;

Stelt de navolgende reglement vast;

Reglement van het bestuur van de KNB van 14 juli 2010, inw. tr. 1 oktober 2010, en aangepast op 25 januari 2012.

In dit reglement wordt de rechercheplicht van de notaris bij het Kadaster uitgebreid met een recherche in het CIR, het Curateleregister en het Handelsregister. De ledenraad heeft er voor gekozen de narecherche in het CIR en het Curateleregister te koppelen aan de narecherche bij het Kadaster zoals die krachtens de Beleidsregel tijdstip uitbetaling van gelden dient te worden uitgevoerd.

De Beleidsregel tijdstip uitbetaling van gelden en het Reglement rechercheren registergoederen tezamen brengen mee dat in de praktijk bij de levering van een registergoed en de vestiging van een beperkt recht daarop voor wat betreft de narecherche de volgende werkwijze dient te worden gevolgd.

Toepassen indien de koper niet wordt beschermd door een ingeschreven koopovereenkomst:

1. Bied het afschrift van de akte ter inschrijving aan bij het Kadaster.
2. Wacht op het Bewijs van Inschrijving (BVI) van het Kadaster.
3. Ga na op welk tijdstip de akte is ingeschreven. Dit staat vermeld op het Bewijs van Ontvangst (BVO) van het Kadaster.
4. Wacht tot minimaal 9.00 uur van de werkdag na het tijdstip van inschrijving dat op het BVO staat; het Kadaster heeft dan in beginsel de signaleringen van de inschrijvingen tot en met het tijdstip van inschrijving dat op het BVO staat, verwerkt. (Of het Kadaster daadwerkelijk 'bij' is met de verwerking van stukken, kan worden gecontroleerd aan de hand van het scherm 'datum-informatie' in Kadaster-online.)
5. Doe na het sub 4 genoemde tijdstip een narecherche bij het Kadaster in de registers hypotheek 3 en 4: controleer of op het opgegeven tijdstip van inschrijving (zie BVO en/of BVI) geen andere inschrijvingen (koop, beperkte rechten, andere levering, beslag) zijn gedaan die aan de levering in de weg staan.
6. Doe na het sub 4 genoemde tijdstip een narecherche in het CIR: controleer of partijen niet in staat van insolventie verkeerden op de dag van inschrijving bij het kadaster.
7. Doe na het sub 4 genoemde tijdstip een narecherche in het Curateleregister: controleer of partijen op de dag van het sluiten van de koop en/of de dag van passeren van de akte niet onder curatele waren gesteld.

8. Indien uit de narecherche geen bijzonderheden blijken, kan de koopsom worden uitbetaald.

Toepassen indien de koper wel wordt beschermd door een ingeschreven koopovereenkomst:

1. Bied het afschrift van de akte ter inschrijving aan bij het Kadaster.
2. Wacht op het Bewijs van Inschrijving (BVI) van het Kadaster.
3. Doe een narecherche in de registers hypotheek 3 en 4 en controleer of nog onverwachte inschrijvingen zijn gedaan die niet tegen de koper ingeroepen kunnen worden, maar nog wel doorgehaald moeten worden. Eventueel kan voor deze doorhalingen een bedrag in depot worden gehouden.
4. Doe een narecherche in het CIR: controleer of partijen niet in staat van insolventie verkeerden op de dag van inschrijving bij het kadaster (nu krachtens art. 7:3 aanhef en sub g BW de insolventie niet tegen de koper kan worden ingeroepen, is de curator/ bewindvoerder volgens de heersende leer verplicht mee te werken aan de levering).
5. Doe een narecherche in het Curateleregister: controleer of partijen op de dag van het sluiten van de koop en/of de dag van het passeren van de akte niet onder curatele waren gesteld.
6. Indien uit de narecherche geen bijzonderheden blijken, kan worden uitbetaald.

Aangetekend zij dat narecherche in het CIR en het Curateleregister op het thans voorgeschreven moment geen volledige zekerheid biedt omtrent een tussentijdse insolventie of ondercuratelestelling. Dit vindt zijn oorzaak in het feit het CIR dagelijks in de loop van de dag wordt bijgewerkt met uitspraken die een of twee werkdagen voordien zijn gedaan, en tussen het uitspreken van een ondercuratelestelling en de verwerking van de uitspraak in het Curateleregister minimaal een à twee weken verstrijkt. Bovendien blijkt momenteel ten aanzien van beide registers achterstand te bestaan bij het verwerken van uitspraken.

Narecherche in het Handelsregister is, gelet op de derdenbescherming van art. 25 Handelsregisterwet, niet noodzakelijk.

In verband met een eventuele aansprakelijkstelling dient de notaris de prints van alle voorgeschreven reberches in het CIR, het Curateleregister en het Handelsregister in zijn dossier te bewaren.

De KNB onderzoekt of het mogelijk is via aangepaste programmatuur het rebercheren te vergemakkelijken.

Aanbeveling

Het bestuur beveelt aan dat de notaris ook bij andere goederenrechtelijke rechtshandelingen waarbij hij wordt betrokken, waaronder de levering van aandelen op naam en de vestiging en levering van beperkte rechten op die aandelen, in het CIR, het Handelsregister en, indien bij de akte ook een natuurlijk persoon is betrokken, in het Curateleregister te rebercheren.

Artikel 1

Bij levering van een registergoed en vestiging van een beperkt recht daarop dient de notaris te rebercheren in het Centraal Insolventie Register (CIR). De notaris raadpleegt het CIR bij de eerste reberche, de herreberche en de nareberche.

Artikel 2

Bij levering van een registergoed en vestiging van een beperkt recht daarop dient de notaris te rebercheren in het Curateleregister. De notaris raadpleegt het Curateleregister bij de eerste reberche, de herreberche en de nareberche. Indien bij de akte geen natuurlijke personen partij zijn, blijft de reberche in het Curateleregister achterwege.

Artikel 3

Bij levering van een registergoed en vestiging van een beperkt recht daarop dient de notaris te rebercheren in het

Handelsregister. De notaris raadpleegt het Handelsregister bij de recherche en de herrecherche. Indien bij de akte geen ondernemingen of rechtspersonen partij zijn, blijft de recherche in het Handelsregister achterwege.

Artikel 4

Dit reglement kan worden aangehaald als: Reglement rechercheren registergoederen.

Artikel 5

Dit reglement treedt in werking op 1 oktober 2010.

Reglement royementen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;

Overwegende dat het gewenst is een reglement vast te stellen met betrekking tot het royeren van een hypotheek of beslag;

Gelet op artikel 61 en 89 van de Wet op het notarisambt;

Gelet op artikel 3 en artikel 33 van de Verordening Beroeps- en Gedragsregels;

Gehoord de ledenraad;

Stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van het bestuur van de KNB van 14 juli 2010, inw. tr. 1 juli 2011.

Het reglement heeft twee doelen.

Ten eerste het bespoedigen van de royementen. Tussen het passeren van de royementsakte en de akte waarvoor het royement nodig was, ligt vaak een lange periode. Daaraan kunnen verschillende oorzaken ten grondslag liggen. De meest voorkomende oorzaken zijn de late ontvangst van de royementsvolmacht en het gebrek aan prioriteit op het notariskantoor. Met het stellen van een termijn wil het bestuur deze laatste oorzaak wegnemen. De eerste oorzaak wordt weggenomen doordat de notaris eist dat de hypotheekhouder vóór het passeren van de leveringsakte een onherroepelijke royementsvolmacht afgeeft. Dit geldt uiteraard ook voor andere akten waarvoor een royement nodig is. Dat voorkomt tevens het risico dat afgifte van de volmacht wordt geweigerd. Aan deze volmacht mogen door de volmachtgever schriftelijk voorwaarden zijn verbonden, mits de notaris de vervulling van deze voorwaarden kan veiligstellen.

Mutatis mutandis geldt het vorenstaande ook voor beslagen, zij het dat in geval van beslag twee mogelijkheden bestaan: een schriftelijke en onherroepelijke volmacht tot royement en een schriftelijke toezegging tot doorhaling van het beslag van de deurwaarder. De toezegging van de deurwaarder komt dan in de plaats van de royementsvolmacht.

Ten tweede het geven van duidelijkheid in de situatie dat twee notariskantoren hetzelfde royement nodig hebben voor het passeren van een akte op hun kantoor.

In die situatie dient de notaris die de betreffende akte als eerste passeert, het royement te verzorgen. De beleidsregel schrijft voor dat hij zijn collega van een verklaring voorziet waarmee hij zijn collega daarvan verzekert.

Artikel 1

1. De notaris die bij het passeren van een akte moet zorgen voor de doorhaling van een hypotheekrecht of een beslag bij het Kadaster (royement), moet vóór het passeren van die akte beschikken over een schriftelijke en onherroepelijke volmacht tot royement, of, in het geval van beslag, een schriftelijke toezegging tot doorhaling van het beslag van de deurwaarder.
2. Indien de opdracht tot royement reeds aan een andere collega-notaris was verstrekt in het kader van een eerder gepasseerde akte waarvoor het royement eveneens was vereist, dient deze collega-notaris die deze eerdere akte heeft gepasseerd aan de notaris schriftelijk te garanderen dat hij voor doorhaling zal zorg dragen. In afwijking van het bepaalde in lid 1 dient de notaris vóór het passeren van de akte waarvoor het royement was vereist, te beschikken over deze schriftelijke garantie van zijn collega.

Artikel 2

Royement dient plaats te vinden binnen drie maanden na het passeren van de akte waarvoor het royement was vereist.

Artikel 3 Overgangsregeling

Indien de akte waarvoor het royement was vereist, is gepasseerd vóór inwerkingtreding van deze regel, gaat de termijn van drie maanden in op de dag van ontvangst van de royementsvolmacht.

Artikel 4 Inwerkingtreding

Deze regel treedt in werking op 1 juli 2011 en kan worden aangehaald als 'Reglement royementen'.

Reglement stage

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen met betrekking tot de cursussen en vrijstellingen gedurende de stage;

Overwegende dat het gewenst is nadere regels vast te stellen betreffende de stageverkorting en wel inzake de waardering van werkzaamheden die relevant zijn voor de voorbereiding op het notarisambt, alsmede over de te volgen procedure en de wijze van bekendmaken van het beleid;

Gelet op artikel 3 en artikel 5a van de Stageverordening;

Gelet op de raadpleging in de ledenraad;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van 18 juli 2001. Bij besluit van het bestuur van de KNB van 18 juli 2001 is de datum van inwerkingtreding van het Reglement stage 1 januari 2002. Gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB 3 maart 2021, inw.tr. 1 april 2021. Gewijzigd bij besluit van het bestuur 20 december 2023, inwtr. 1 januari 2024.

Artikel 1 Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *leeractiviteit*: elke activiteit die er op gericht is, dan wel als gevolg heeft, dat een leerresultaat optreedt bij de notariële jurist waardoor de kwaliteit van diens beroeps- en praktijkuitoefening toeneemt. Leeractiviteiten kunnen zowel formeel (cursussen, trainingen, opleidingen, lezingen etc.), als informeel (mentoring, intervisie, learning-on-the-job etc.) van aard zijn;
- b. *persoonlijk opleidingsplan*: elke vorm van door het bestuur van de KNB goedgekeurde en door de kandidaat-notaris actueel gehouden planning, realisatie en periodieke evaluatie van leeractiviteiten ter verhoging van de kwaliteit van de beroeps- en praktijkuitoefening door kandidaat-notarissen, zowel op vakinhoudelijk gebied, als ten aanzien van overige, in dit kader relevante, competenties;
- c. *Beroepsopleiding Notariaat*: de opleiding voor kandidaat-notarissen, genoemd in artikel 33 Wet op het notarisambt.

Artikel 2 Verplichtingen

1. De kandidaat-notaris die de Beroepsopleiding Notariaat volgt, behoeft geen opleidingspunten te behalen.
2. De kandidaat-notaris die de Beroepsopleiding Notariaat heeft afgesloten, is verplicht gedurende de stage onderwijs te volgen op de volgende gebieden:
  - a. juridische vakinhoud;
  - b. overige, niet juridische, competenties die van belang zijn voor een kwalitatief hoogwaardige beroeps- en praktijkuitoefening, waaronder management, financieel bestuur, commercie, digitalisering en communicatie en om deze leeractiviteiten vast te leggen in een persoonlijk opleidingsplan.
3. De kandidaat-notaris die aan de Beroepsopleiding Notariaat deelneemt, is verplicht in het eerste jaar hiervan twee, door de KNB te organiseren, intervisiebijeenkomsten bij te wonen.

Artikel 3 Verzoek tot verkorting stage, waardering werkzaamheden, procedure en bekendmaking beleid

1. Het doel van de stage is de voorbereiding op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt. Buiten het notariaat opgedane werkervaring wordt als relevant aangemerkt wanneer deze werkzaamheden gelijkwaardig zijn aan werkzaamheden binnen het notariaat die dienen ter voorbereiding op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt.
2. Slechts een kandidaat-notaris kan een verzoek tot verkorting van de stage indienen bij de KNB.
3. De verzoeker verstrekt alle gegevens en bescheiden die relevant zijn voor de beoordeling van zijn verzoek en de waardering van de werkzaamheden.
4. De door het bestuur ingestelde commissie adviseert het bestuur van de KNB uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van het verzoek en alle gegevens en bescheiden.
5. Het bestuur van de KNB beslist uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van het advies van de commissie.
6. Voor de behandeling van het verzoek kan een administratieve vergoeding bij de verzoeker in rekening worden gebracht.

Artikel 4

1. In beginsel worden de volgende werkzaamheden aangemerkt als werkzaamheden gelijkwaardig aan werkzaamheden binnen het notariaat ter voorbereiding op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt:
  - a. civielrechtelijke werkervaring op het terrein van het familie- en erfrecht, het ondernemings- en vennootschapsrecht en het onroerend goed;
  - b. werkervaring inzake het financieel bestuur en management van een organisatie;
  - c. werkzaamheden waarop de leden a en b niet van toepassing zijn slechts indien sprake is van bijzondere omstandigheden.
2. De waardering van de als gelijkwaardig aangemerkte werkzaamheden vindt plaats aan de hand van wegingsfactoren en wel op de volgende wijze:
  - a. vastgesteld wordt of sprake is van vakinhoudelijke werkzaamheden of werkzaamheden op het gebied van management en/of financieel bestuur van een organisatie. Voor vakinhoudelijke werkzaamheden geldt een wegingsfactor van vier/vijfde (0,8) en voor werkzaamheden op het gebied van management en/of financieel bestuur geldt een wegingsfactor van een/vijfde (0,2).
  - b. vastgesteld wordt op welke opleidingsniveau de werkzaamheden zijn verricht. Voor werkzaamheden op WO-niveau geldt wegingsfactor één, voor werkzaamheden van in het notariaat werkzame klerken geldt wegingsfactor zeven/tiende (0,7), voor werkzaamheden op HBO-niveau geldt wegingsfactor een/tweede (0,5) en voor werkzaamheden op MBO-niveau geldt wegingsfactor twee/tiende (0,2).
  - c. Vervolgens wordt het aantal uren per week dat de werkzaamheden zijn verricht en de periode dat de werkzaamheden zijn verricht vermenigvuldigd met de van toepassing zijnde wegingsfactoren. Voor wat betreft het aantal uren per week wordt zesendertig uur of meer als fulltime aangemerkt.
3. Een verzoek tot verkorting van de stage kan maximaal leiden tot tweeëndertig maanden korting op de zesjarige stage.
4. Een verkorte stage eindigt niet eerder dan nadat de verzoeker gedurende dertig (30) volle werkdagen de waarneming heeft uitgeoefend. Binnen deze periode moeten minimaal dertig (30) akten worden verleden.
5. Het bestuur van de KNB is bevoegd om onder omstandigheden een uitzondering te maken op het bepaalde in lid 4 van dit artikel.
6. Het beleid inzake de waardering van de werkzaamheden wordt gepubliceerd op de website van de beroepsorganisatie.

Sinds enkele jaren verbond het bestuur van de KNB een voorwaarde aan de verkorting van de stageperiode, indien was gebleken dat de verzoeker op minder dan dertig werkdagen een akte in de waarneming had gepasseerd. Deze voorwaarde hield in dat de verzoeker minimaal 30 werkdagen moest hebben waargenomen alvorens de stageperiode eindigde en hij/zij tot (toegevoegd) notaris kon worden benoemd, waarbij de verzoeker iedere werkdag minimaal één akte in de waarneming diende te passeren. Indien voor de periode van 30 werkdagen niet werd voldaan aan het passeren van minimaal één akte in de waarneming, werd de periode van 30 werkdagen zodanig verlengd totdat wel was voldaan aan deze aanvullende eis.

Het was wenselijk om een dergelijke voorwaarde te bestendigen in het Reglement stage. Op die manier wordt voorkomen dat de voorwaarde niet verenigbaar is met de regels die de KNB heeft opgesteld met betrekking tot de verkorting van de stage. Die regels voorzien namelijk in een stageverkorting van maximaal drie jaar, waardoor de mogelijkheid bestaat dat de stageperiode op hetzelfde moment eindigt als het moment waarop een kandidaat-notaris waarnemingsbevoegd wordt. Deze laatste omstandigheid is niet verenigbaar met voormelde voorwaarde.

Bij het bestendigen van de voorwaarde in het Reglement stage heeft het KNB-bestuur afgeweken van de voorwaarde die tot voorheen aan de verkorting van de stageperiode werd verbonden. Het bestuur acht het in het vervolg voldoende dat in een periode van dertig volle werkdagen minimaal dertig akten worden verleden. Het aantal van dertig dagen sluit aan bij art. 1 lid 6 van de Stageverordening, op basis waarvan een waarnemingsbevoegde kandidaat-notaris in beginsel minimaal tien werkdagen per jaar de waarneming moet krijgen.

Gekozen is om alleen werkdagen te laten meetellen waarop de kandidaat-notaris de volle werkdag waarneming heeft gehad. De ratio achter de volle werkdag is dat de kandidaat-notaris op die manier bredere ervaring opdoet dan wanneer sprake is van deelwaarneming gedurende een kortere tijdsperiode. De kandidaat-notaris komt dan redelijkerwijs – naast het passeren van akten – ook in aanraking met andere ambtshandelingen waartoe een notaris bevoegd is, zoals het afgeven van afschriften en het beschikken over derdengelden.

Art. 4 lid 5 Reglement stage

Het bestuur van de KNB kan onder omstandigheden een uitzondering maken op het vereiste dat de verzoeker gedurende een periode van dertig werkdagen minimaal dertig akten dient in de waarneming dient te passeren. Met dergelijke omstandigheden wordt onder meer bedoeld op het plotseling overlijden van een notaris of de omstandigheid dat de verzoeker werkzaam is in een passeerpraktijk waarin het niet reëel is om dertig akten in dertig werkdagen te passeren.

Art. 4 lid 3 Reglement stage

Een verzoek tot verkorting van de stageperiode kan worden ingediend op het moment dat de beroepsopleiding is afgerond. De verzoeker is dan (groveweg) minimaal drie jaar aan het werk als kandidaat-notaris. Op basis van het voormalige artikel 4 lid 3 van het Reglement stage kon een verzoek maximaal leiden tot 36 maanden korting op de zesjarige stage. Dat zou betekenen dat de verzoeker de stageperiode – bij toekenning van de maximale stagekorting – direct na het afronden van de beroepsopleiding had kunnen beëindigen.

In de praktijk bleek dat echter onmogelijk, omdat de procedure voor de toekenning van de stagekorting formeel gezien maximaal vier maanden duurt. De commissie Zij-instroom brengt immers binnen twee maanden advies uit aan het bestuur van de KNB (art. 3 lid 4 Reglement stage) en het KNB-bestuur beslist uiterlijk binnen twee maanden na ontvangst van het advies van de commissie (art. 3 lid 4 Reglement stage). Gezien de geldende termijnen voor de behandeling van een verzoek tot stagekorting, is een maximale verkorting van de stageperiode van 32 maanden in plaats van 36 maanden passender.

Voorts correspondeert een maximale stagekorting van 36 maanden niet met voormelde voorwaarde die aan de stagekorting wordt verbonden ingeval de verzoeker het verzoek direct na afronding van de beroepsopleiding indient. De verzoeker zal dan immers redelijkerwijs nog niet in de gelegenheid zijn geweest om dertig dagen te kunnen waarnemen en in die periode minimaal dertig akten in de waarneming te passeren.

(Toelichting van 1 januari 2024)

Artikel 5

Dit reglement kan worden aangehaald als: Reglement stage. Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB te bepalen tijdstip.

Reglement vacaturecommissie

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot het functioneren van de vacaturecommissie;
Gelet op artikel 6 van de Verordening ledenraad;

stelt het navolgende reglement vast:

Reglement van de ledenraad van de KNB van 25 september 2013, inw. tr. 25 september 2013.

Dit reglement vervangt het Reglement vacaturecommissie van 16 februari 2000. In dit nieuwe reglement is het schema van aan- en aftreden op basis van geografische (ringen) indeling geschrapt. De gedachte hier achter is dat de ledenraad hiermee ruimte krijgt om leden te benoemen in de betreffende commissies die hier gezien hun ervaring en voorkeur het beste zitting in kunnen nemen. (bew.)

Het reglement vacaturecommissie is gebaseerd op artikel 6 van de Verordening ledenraad:

- '1. De ledenraad kan zich onder zijn verantwoordelijkheid ter voorbereiding en/of uitvoering van zijn taken en van door hem te nemen of genomen besluiten doen bijstaan door een of meer uit zijn leden samengestelde commissies, waaronder in ieder geval een vacaturecommissie en een financiële commissie.
2. De ledenraad kan voor de commissies bedoeld in lid 1 een reglement vaststellen.'

De in de praktijk gehanteerde procedure met betrekking tot de samenstelling van deze commissies, de zittingstermijn van de leden en de taak van de commissies is in de onderhavige reglementen neergelegd.

(Toelichting 25 september 2013)

Samenstelling en zittingstermijn (art. 1)

Artikel 1

1. De vacaturecommissie bestaat uit drie leden.
2. De leden worden door de ledenraad bij voorkeur uit de ringvoorzitters benoemd voor een termijn van ten hoogste drie zittingsjaren.
Aftredende leden zijn niet herbenoembaar.
3. De benoeming vindt plaats in de eerste vergadering van de ledenraad van elk kalenderjaar.
4. Ieder jaar treedt één lid van de vacaturecommissie af tenzij de ledenraad in verband met de continuïteit het lid verzoekt tot een nader aan te geven tijdstip aan te blijven.

Taak (art. 2)

Artikel 2

De vacaturecommissie heeft tot taak overleg te voeren met het bestuur als bedoeld in artikel 1 lid 1 van het Reglement benoeming en aftreden van de leden van het bestuur.

Slotbepaling (art. 3)

Artikel 3

Dit reglement is vastgesteld in de vergadering van de ledenraad, gehouden op 25 september 2013 en treedt direct in werking.

Reglement Verslagstaten 2010

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is staten vast te stellen aan de hand waarvan de verslaggeving door de notaris geschiedt (hierna te noemen verslagstaten);

Gelet op de artikelen 2 en 10 van de Administratieverordening;

Gelet op de raadpleging van de ledenraad;

Gelet op de raadpleging van het Bureau Financieel Toezicht;

stelt de navolgende nadere regels vast;

Reglement van 9 december 2009, inw. tr. 1 januari 2010

Op grond van artikel 2 van de Administratieverordening is de notaris verplicht zijn administratie zodanig in te richten dat de verslaggeving kan geschieden door middel van door het KNB-bestuur vastgestelde staten voor de indeling van de balans en staat van baten en lasten met betrekking tot de wijze en frequentie van berekening van de bewarings- en liquiditeitspositie.

Het bestuur heeft in 2001 een Reglement Verslaggevingsstaten vastgesteld, dat thans dient te worden geactualiseerd.

De terminologie in de verslagstaten wordt in overeenstemming gebracht met het actuele taalgebruik. Zo is de uitdrukking Resultatenrekening in de plaats gekomen van Staat van baten en lasten. Ook wordt met de nieuwe verslagstaten ingespeeld op de aangepaste wijze van indiening.

Artikel 1

1. De notaris is verplicht zijn administratie zodanig in te richten dat de verslaggeving geschiedt door middel van de verslagstaten.
2. De verslagstaten zijn digitaal benaderbaar.
3. De volgende verslagstaten zijn vastgesteld en zijn als bijlagen bij dit Reglement gevoegd.

Voor kantoor:

- Balans: activa
- Balans: passiva

- Resultatenrekening: omzet
- Resultatenrekening: kosten
- Resultatenrekening: financiële baten en lasten
- Overige informatie: Kerncijfers en aanvullende informatie

Voor privé:

- Balans: activa
- Balans: passiva
- Vermogen: activa
- Vermogen: passiva
- Inkomensopstelling
- Overige informatie.

Uitgangspunt voor de kantoorbalans en de resultatenrekening is de regelgeving conform BW 2 titel 9. Hierbij geldt als kanttekening dat in enkele situaties bewust van deze regelgeving is afgeweken, dan wel dat de volgens BW 2 titel 9 en verdere regelgeving gegeven mogelijkheden tot waardering, resultaatbepaling en presentatie zijn beperkt. De hier bedoelde aanpassingen/beperkingen zijn voor alle verslagstaten verplicht. De jaarlijks in te dienen informatie bestaat uit de (digitaal in te dienen) verslagstaten kantoor en privé, aangevuld met een verklaring van de accountant bij de jaargegevens kantoor, en met een mededeling van de accountant, zoals is bepaald in artikel 8

Administratieverordening. Indien notarissen deelnemen in een samenwerkingsverband met beoefenaren van een ander beroep, dient daarnaast bij de jaargegevens een mededeling van de accountant te worden verstrekt, zoals bedoeld in artikel 18, derde lid van de Wet op het notarisambt (Wna).

Uitgangspunt voor de privé-vermogensopstelling is het notarieel aansprakelijk vermogen. In geval van een huwelijk in algehele gemeenschap van goederen betreft dit het totale privé-vermogen van de notaris en zijn/haar partner. In geval van huwelijkse voorwaarden/geregistreerd partnerschap is het notarieel aansprakelijk vermogen het privé-vermogen van de notaris tezamen met zijn/haar aandeel in het gemeenschappelijk vermogen met de partner.

De verslagstaten betreffen de door de notaris in te dienen periodieke gegevens (kantoor en privé) en dienen strikt te worden gevolgd. De verslagstaten dienen bij het BFT te worden ingediend. De bedragen in de verslagstaten dienen afgerond in hele euro's te worden gegeven.

Bij jaargegevens zal normaal gesproken het verslagjaar gelijk zijn aan het kalenderjaar. In afwijking hierop kan sprake zijn van een zogenaamd gebroken boekjaar. In dat geval kan - na overleg met het BFT - ten aanzien van privé - gekozen worden voor een opstelling van een privé-vermogensstaat per einddatum van het gebroken boekjaar in plaats van per einddatum van het kalenderjaar.

Enige bijzonderheden over de gevraagde kantoorgegevens zijn de volgende.

Op de staat 'Balans: activa' zijn de cliëntenschulden direct in mindering gebracht op de geldmiddelen van cliënten. Hierdoor wordt in de balans de bewaringspositie expliciet tot uitdrukking gebracht.

Op de verslagstaten 'Kerncijfers' en 'Aanvullende informatie' worden enige kerncijfers vermeld en enige vragen ten aanzien van het kantoor beantwoord.

Enige bijzonderheden over de privégegevens zijn de volgende.

Voor zover van toepassing dienen op de verslagstaten 'Balans: activa' en 'Balans: passiva' de financiële feiten te worden vermeld van de rechtspersoon waarmee de notaris deelneemt in het notariskantoor, dan wel van de buitenmaatschappelijke vermogensopstelling. Indien sprake is van een rechtspersoon met daarboven een holding, worden de geconsolideerde cijfers vermeld.

De 'privé-vermogensopstelling' is een weergave van (de samenstelling van) het zogenaamde notarieel aansprakelijk vermogen.

De indeling van de staat 'Inkomensopstelling' is gecomprimeerd overeenkomstig de aangifte inkomstenbelasting van het betreffende jaar.

Op de staat 'Overige informatie' worden enige kerncijfers vermeld. Daarnaast geeft de notaris met het beantwoorden van de vragen aan of er bijzondere omstandigheden zijn die van invloed kunnen zijn op het notarieel aansprakelijk vermogen en of hij volledig is geweest bij het invullen van de verslagstaten.

Artikel 2

Het indienen van de verslagstaten geschiedt zowel voor kantoor als privé digitaal via een daartoe door het BFT beschikbaar gestelde elektronische toepassing.

Artikel 24, vierde lid, van de Wet op het notarisambt geeft aan dat de notaris jaarlijks zowel ten aanzien van zijn kantoorvermogen als zijn privé-vermogen een balans en een staat van baten en lasten op papier moet stellen en, voor wat betreft de kantoorwerkzaamheden, een staat van baten en lasten. Volgens artikel 112, eerste lid, van de Wna dienen deze stukken bij het BFT ingediend te worden. Met de te verwachten wijziging van de Wet op het notarisambt zal niet meer worden gesproken over papier. Vooruitlopend hierop geeft het reglement aan dat de jaarstukken digitaal via een daartoe door het BFT beschikbaar gestelde elektronische toepassing bij het BFT ingediend worden.

Artikel 3

1. Alvorens over te gaan tot overboeking van een bijzondere rekening naar de (kantoor)rekening van de notaris van het aan hem zelf toekomende, zal de notaris moeten vaststellen dat zijn bewaringspositie toereikend is.
2. De wijze van berekenen van de bewaringspositie geschiedt zoals aangegeven in de staat Balans: activa. De bewaringspositie omvat de aanwezige cliëntengelden, verminderd met de verplichtingen aan derden. Bij het bepalen van de verplichtingen aan derden mogen de vorderingen op derden hierop niet in mindering worden gebracht.
3. Zowel de bewaringspositie, de liquiditeitspositie en het kantoorvermogen, als het resultaat moeten tenminste een maal per kwartaal worden vastgesteld. Desgevraagd dient deze informatie bij het BFT te worden ingediend.

Artikel 23, eerste lid, van de Wet op het notarisambt geeft aan dat het de notaris verboden is, rechtstreeks of onmiddellijk, handelingen te verrichten waarvan hij redelijkerwijs moet verwachten dat zij ertoe kunnen leiden, dat hij te eniger tijd niet zal kunnen voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Deze verplichting en de eer en het aanzien van het ambt leiden er toe dat de notaris verplicht is cliëntengelden te allen tijde ten volle in geldmiddelen beschikbaar te hebben. De notaris dient er onmiddellijk en zonder enige beperkingen over te kunnen beschikken. Onder cliëntengelden worden verstaan zowel de derdengelden van artikel 25 Wna als gelden van derden waarover de notaris dan wel een medewerker van het notariskantoor bevoegd is te beschikken (P/A rekening). De bewaringspositie van de notaris (de aanwezige cliëntengelden minus de verplichtingen aan derden) moet te allen tijde positief zijn. Op grond van artikel 25 Wna zullen de derdengelden gestort moeten zijn op een of meer bijzondere rekeningen. Zoals in lid 1 is aangegeven zal de notaris, alvorens over te gaan tot overboeking van een bijzondere rekening naar de (kantoor-)rekening van hetgeen aan hem zelf toekomt, moeten vaststellen dat zijn bewaringspositie toereikend is. Dat hieraan is voldaan moet blijken uit de administratievoering.

De wijze van berekening van de bewaringspositie is te vinden in de staat Balans: activa. Daarnaast moet de notaris - en in geval van een samenwerkingsverband het notariskantoor- alle kortlopende, al dan niet opeisbare schulden, zowel

privé-schulden als schulden die samenhangen met de beroepsuitoefening, terstond kunnen betalen. Tot deze kortlopende schulden behoren bijvoorbeeld het verschuldigde kadastraal tarief, premies voor verzekeringen en pensioenen, belastingschulden (ook al is de aanslag nog niet opgelegd), hypotheekrente, enz.

De liquiditeit van het kantoor bestaat uit geldmiddelen, een eventuele vordering op de bijzondere rekeningen en andere vlottende activa zoals kortlopende vorderingen en onderhanden werk, te verminderen met de overige kortlopende schulden van het kantoor. De liquiditeitspositie van het kantoor dient positief te zijn. Een zeker overschot in de liquiditeit is gewenst.

Derdengelden mogen gezien de aard van de bijzondere rekening van artikel 25 Wna niet als zekerheid dienen voor een kredietfaciliteit ter financiering van de kantoorliquiditeit.

De wijze van berekenen van de liquiditeitspositie is te vinden in de staat Balans: activa.

Lid 3 schrijft voor dat ten minste één maal per kwartaal de bewarings- en liquiditeitspositie van het kantoor moeten worden vastgesteld. Deze overzichten moeten worden bewaard. Daarnaast zal elk kantoor op elk moment een overzicht moeten kunnen verschaffen in het kader van een onderzoek als bedoeld in artikel 96 Wna dan wel op verzoek van het BFT in het kader van artikel 110 Wna.

Ook privé dient de liquiditeitspositie van de notaris vastgesteld te worden. Tezamen met (zijn aandeel in de) liquiditeitspositie van het kantoor moet de totale liquiditeitspositie positief zijn. Ook hier is een zeker overschot gewenst.

Artikel 4

Dit reglement kan worden aangehaald als Reglement Verslagstaten 2010. Het vervangt het Reglement verslaggevingsstaten en treedt in werking op een door het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie te bepalen tijdstip.

Stageverordening

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de verplichtingen van de notaris en de kandidaat-notaris gedurende de stage;

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen in de Stageverordening betreffende de verkorting van de stage en de waardering daarbij van de werkzaamheden die relevant zijn voor de voorbereiding op het notarisambt;

Gelet op artikel 31 lid 3 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 21 juni 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 13 september 2000, nr. 5047950/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Stageverordening (Verordening Zij-instroom) van 28 september 2011 Stcrt. 2012,24617, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 6 maart 2012, inw. tr. 1 januari 2013.

De verplichtingen van de notaris en de kandidaat-notaris (art. 1-2)

Artikel 1

1. De notaris op wiens kantoor de kandidaat-notaris tijdens zijn stage werkzaam is draagt zorg voor een voldoende begeleiding van diens werkzaamheden tijdens de stage. Is de kandidaat-notaris werkzaam bij een maatschap waarbij meer notarissen werkzaam zijn dan rust deze verplichting op iedere notaris.
2. De notaris geeft de kandidaat-notaris leiding, voorlichting en raad bij zijn functioneren als kandidaat-notaris.
3. De notaris geeft de kandidaat-notaris tijdens de stage de mogelijkheid om zich in alle gebruikelijke notariële werkzaamheden te bekwamen.
4. De notaris geeft de kandidaat-notaris voldoende gelegenheid om vanaf de aanvaarding van het dienstverband de beroepsopleiding te volgen, de daarbij behorende examens af te leggen en om aan de in artikel 3 eerste lid bedoelde cursussen deel te nemen die behoren bij zijn opleiding tijdens de stage.
5. Wanneer de kandidaat-notaris tot waarnemer benoembaar is en zich daartoe bereid heeft verklaard dient de notaris, behoudens bijzondere omstandigheden, een verzoek in om hem tot waarnemer te benoemen als bedoeld in artikel 29 lid 2 eerste zin van de Wet op het notarisambt.
6. Wanneer de kandidaat-notaris op grond van het verzoek als bedoeld in lid 5 tot waarnemer is benoemd dan stelt de notaris hem, behoudens bijzondere omstandigheden, in staat om gedurende ten minste tien werkdagen per jaar de waarneming uit te oefenen.

Blijkens artikel 31 Wet op het notarisambt moet een kandidaat-notaris, alvorens tot notaris te kunnen worden benoemd, gedurende een stage van ten minste zes jaar werkzaam zijn geweest op een of meer notaris kantoren in Nederland. In geval van werkzaamheid in deeltijd wordt deze periode naar evenredigheid verlengd. De stage is onderdeel van de voorbereiding van de kandidaat-notaris op het notarisambt. De kandidaat-notaris is na de stage benoembaar en dient in elk opzicht op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt voorbereid te worden. De leden 1 tot en met 3 van artikel 1 leggen in dit verband aan de notaris de verplichting op om de kandidaat-notaris te begeleiden en hem de mogelijkheid te geven om zich in alle onderdelen van de notariële beroepsuitoefening te bekwamen. De kandidaat-notaris zal er in veel gevallen verstandig aan doen van deze mogelijkheid gebruik te maken. De kandidaat-notaris die zich gedurende zes jaar in de praktijk uitsluitend met een onderdeel, bijv. het ondernemingsrecht, heeft bezig gehouden zal na die periode moeilijk als alleenstaand notaris de praktijk uit kunnen oefenen.

De kandidaat-notaris zal in het vervolg op zijn universitaire studie de beroepsopleiding, geregeld in artikel 33 Wet op het notarisambt, moeten volgen die gericht is op het verkrijgen van praktische vaardigheden en de vergroting van zijn theoretische kennis. De notaris moet de kandidaatnotaris in staat stellen die beroepsopleiding te volgen. Dit betekent dat de kandidaat-notaris binnen kantooortijd de gelegenheid moet krijgen om de cursussen van de beroepsopleiding bij te wonen.

Het behoort ook tot de taak van de notaris om de kandidaat-notaris naast de beroepsopleiding mede te vormen en te begeleiden. De kandidaatnotaris is van zijn kant gehouden om van de geboden mogelijkheden tot vorming gebruik te maken.

(Toelichting 21 juni 2000)

LID 5

In verband met de voorbereiding op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt dient de kandidaat-notaris die aan de daarvoor gestelde wettelijke vereisten voldoet tot vaste waarnemer te worden benoemd, uiteraard alleen wanneer hij met een dergelijke benoeming instemt. De notaris moet hem vervolgens in staat stellen regelmatig waar te nemen.

(Toelichting 21 juni 2000)

LID 6

Lid 6 geeft hiervoor een minimumtermijn aan. Omdat de waarneming een essentieel onderdeel is van de stageperiode kan de notaris hiervan alleen onder bijzondere omstandigheden afzien. Te denken valt aan de omstandigheid dat meerdere kandidaat-notarissen onder verantwoordelijkheid van één notaris werkzaam zijn. Van die notaris kan niet verlangd worden dat hij alle kandidaat-notarissen in staat stelt de waarneming als bedoeld in lid 6 uit te oefenen indien daardoor zijn periode van afwezigheid te groot wordt. Ook kan worden gedacht aan de situatie dat een kandidaat-notaris minder geschikt is om de waarneming uit te oefenen. Als een kandidaat-notaris van mening is dat de bijzondere omstandigheden ten onrechte op hem van toepassing zijn verklaard, staat voor die kandidaat-notaris onder meer de weg naar de kamer van toezicht open.

(Toelichting 21 juni 2000)

Artikel 2

De kandidaat-notaris is gehouden zich tijdens de stage in te spannen voor de verkrijging van de noodzakelijke praktische vaardigheden en theoretische kennis.

Het niet voldoen aan de vereisten van de artikelen 1 en 2 kan er niet toe leiden dat de KNB de afgifte van de stageverklaring weigert.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Cursussen en vrijstellingen (art. 3-4)

Artikel 3

1. Het bestuur van de KNB stelt bij reglement vast welke cursussen de kandidaat-notaris gedurende de stage ter voorbereiding op de zelfstandige uitoefening van het notarisambt moet volgen. Deze cursussen liggen in beginsel in gelijke verhouding deels op het gebied van het management en het financieel bestuur en deels op vakinhoudelijk gebied.
2. De in lid 1 bedoelde cursussen mogen er niet toe leiden dat een kandidaat-notaris meer opleidingspunten moet behalen dan door het bestuur van de KNB is bepaald op grond van artikel 2 van de Verordening bevordering vakbekwaamheid.
3. Het bestuur van de KNB verleent vrijstelling voor het volgen van een cursus wanneer een kandidaat-notaris aantoonbaar over de nodige kennis en ervaring met betrekking tot het onderwerp van een cursus of een deel daarvan beschikt.
4. Over het in lid 1 van dit artikel bedoelde reglement wordt de ledenraad geraadpleegd. Het reglement wordt zo spoedig

mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

Op de naleving van de uit dit artikel voortvloeiende verplichtingen wordt toegezien door de KNB. Wanneer de kandidaat-notaris bij het voltooien van de stageperiode van zes jaar (of een naar evenredigheid verlengde periode bij het werken in deeltijd) niet aan de verplichtingen van dit artikel heeft voldaan geeft de KNB aan hem niet de stageverklaring af als bedoeld in artikel 32 lid 6 Wet op het notarisambt. Tegen de weigering tot afgifte van de stageverklaring kan de kandidaat-notaris blijkens artikel 32 lid 7 Wet op het notarisambt beroep instellen bij de kamer van toezicht.

(Toelichting 21 juni 2000)

LID 1

De kandidaat-notaris moet tijdens de stageperiode niet alleen de beroepsopleiding voltooien, maar ook een aantal cursussen volgen op het gebied van het kantoor- en personeelsmanagement, het financieel bestuur en dergelijke, dit omdat hij na afloop van de stageperiode over de vaardigheden moet beschikken die vereist zijn voor de zelfstandige uitoefening van het notarisambt. Daarnaast moet de kandidaat-notaris zich ook op vakinhoudelijk gebied bij- en nascholen. Het bestuur van de KNB stelt, met inachtneming van het bepaalde in artikel 3 lid 1, de inhoud van alle cursussen vast die de kandidaat-notaris tijdens de stage moet volgen.

(Toelichting 21 juni 2000)

LID 2

Deze cursussen mogen niet leiden tot een zwaardere belasting van de kandidaat-notaris dan voor hem zou gelden op grond van artikel 2 van de Verordening bevordering vakbekwaamheid. Lid 2 bepaalt daarom dat hij tijdens de stage niet meer opleidingspunten behoeft te behalen dan is vermeld in artikel 2 van de Verordening bevordering vakbekwaamheid. Indien de kandidaat-notaris in deeltijd werkzaam is kan de stageperiode zodanig lang zijn dat het niet zinvol is de verplichting van de kandidaatnotaris tot het volgen van managementcursussen en vakinhoudelijke cursussen in gelijke verhouding te handhaven. Het bestuur kan daarom bij reglement van die verhouding afwijken.

(Toelichting 21 juni 2000)

LID 3

Het kan zijn dat een kandidaat-notaris reeds in een andere functie of hoedanigheid zich de noodzakelijke kennis en ervaring geheel of gedeeltelijk eigen heeft gemaakt. In dat geval wordt aan hem een gehele of gedeeltelijke vrijstelling verleend.

(Toelichting 21 juni 2000)

Artikel 4

Gedurende de stage is de kandidaat-notaris vrijgesteld van de verplichtingen voortvloeiende uit de Verordening bevordering vakbekwaamheid.

Verzoek verkorting stage en waardering relevante werkzaamheden (art. 5a)

Artikel 5a

1. Het bestuur van de KNB stelt een commissie in, die als taak heeft het bestuur te adviseren over verzoeken tot verkorting van de stage, indien bepaalde werkzaamheden van de verzoeker, anders dan een stage op één of meer notariskantoren in Nederland, relevant zijn voor de voorbereiding op het notarisambt.

2. Het bestuur van de KNB stelt een reglement vast voor de waardering van de werkzaamheden van verzoeker, genoemd in het eerste lid. Hierin geeft het bestuur aan welke werkzaamheden in beginsel gelijk zijn te stellen aan de praktische en theoretische werkzaamheden die een kandidaat-notaris tijdens zijn stage op een notaris kantoor verricht.
3. Het bestuur van de KNB stelt een reglement vast voor de behandeling van verzoeken tot verkorting van de stage, waarin de te volgen procedure en de wijze van bekendmaken van het beleid worden geregeld.
4. Over de in de voorgaande leden genoemde reglementen wordt de ledenraad geraadpleegd. De reglementen worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Veiligheid en Justitie gebracht.

Het Wetsvoorstel Hammerstein maakt zij- en herinstroom gemakkelijker. Aan artikel 31 van de Wet op het notarisambt zijn twee leden toegevoegd, luidende:

3. Op verzoek van een kandidaat-notaris kan de KNB besluiten tot verkorting van de in het eerste lid bedoelde termijn indien bepaalde werkzaamheden van de verzoeker, anders dan bedoeld in het eerste lid, relevant zijn voor de voorbereiding op het notarisambt.
4. Bij verordening worden nadere regels gesteld betreffende de behandeling van het verzoek, bedoeld in het derde lid, en de waardering van de werkzaamheden.

Tijdens de stage bereidt de kandidaat-notaris zich in elk opzicht voor op de zelfstandige uitoefening van het ambt. Volgens artikel 31, eerste lid van de Wna moet de kandidaat-notaris, alvorens tot notaris te kunnen worden benoemd, gedurende een stage van ten minste zes jaren werkzaam zijn geweest op één of meer notaris kantoren in Nederland. In geval van deeltijd wordt die periode naar evenredigheid verlengd. Volgens de Stageverordening moet de kandidaat-notaris tijdens zijn stage praktische en theoretische kennis verkrijgen (art. 2), alle gebruikelijke notariële werkzaamheden verrichten (art. 1, derde lid) en ten minste tien werkdagen de waarneming uitoefenen (art. 1, zesde lid). Het niet voldoen aan deze eisen leidt overigens niet tot weigering van de stageverklaring door het KNB-bestuur, zo staat in de toelichting.

Het bestuur stelt een commissie in, die tot taak krijgt het bestuur te adviseren over deze verzoeken tot verkorting van de stage. Tot leden worden benoemd een notariële hoogleraar (als voorzitter) een notaris en een kandidaat-notaris en het secretariaat kan worden gevoerd door het bureau van de KNB.

De commissie zou om te beginnen kunnen adviseren over de waardering van de vergelijkbare werkzaamheden die relevant zijn voor de voorbereiding op het notarisambt. Deze zouden vervolgens in uitvoeringsregels kunnen worden neergelegd. Het soort te waarden werkzaamheden lijkt immers casuïstisch. In grote lijnen kan worden gedacht aan

1. advocaten, rechters of fiscalisten, die hun carrière graag in het notariaat willen voortzetten;
2. notariële medewerkers van notaris kantoren (Nederlands rechtjuristen, klerken, HBO-juristen) die naast hun baan als medewerker op een notaris kantoor notariële recht hebben gestudeerd en vervolgens als kandidaat-notaris werkzaam zijn;
3. kandidaat-notarissen die gedurende hun stage werkzaam zijn geweest op de voormalige Nederlandse Antillen;
4. degenen die parttime in de notariële praktijk werken én als universitair docent of onderzoeker op het terrein van het notariële recht;
5. degenen die op andere wijze relevante werkervaring hebben opgebouwd.

Het gaat bij de hier bedoelde stageverkorting om werkzaamheden, niet om de opleiding tijdens de stage. De eis van het afsluitende examen van de beroepsopleiding op grond van artikel 6 Wna blijft onverkort gehandhaafd. Bovendien moet de kandidaat-notaris ter voorbereiding op de zelfstandige beoefening van het notarisambt cursussen volgen, evenveel

op het gebied van management en financieel bestuur als op vakinhoudelijk gebied 9 art. 3 Stageverordening). Daarbij zijn wel vrijstellingen mogelijk.

Vergelijkbaar met het systeem van de beroepsopleiding in de Verordening BO kandidaat-notarissen wordt voorgesteld administratieve aspecten verder uit te werken in uitvoeringsregels van het bestuur. De Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van toepassing, die bijvoorbeeld de termijnen regelt die in acht moeten worden genomen.

(Toelichting 28 september 2011)

Slotbepalingen (art. 5-6)

Artikel 5

Deze verordening wordt aangehaald als Stageverordening.

Artikel 6

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 van de Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening aktepapier

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewent is regelen te stellen omtrent het papier waarop de akte wordt gesteld en de wijze waarop de tekst van de akte op dit papier wordt gesteld;

Gelet op artikel 41 lid 2 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 21 juni 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 13 september 2000, nr. 5047950/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat april, juni, augustus en september 2000.

Deze verordening berust op artikel 41 lid 2 Wet op het notarisambt (WNA) dat luidt:

De inhoud van de akte wordt duurzaam op deugdelijk materiaal gesteld. Bij verordening worden regels gesteld omtrent dit materiaal en omtrent de wijze waarop de tekst van de akte daarop wordt gesteld.

De verordening stelt derhalve niet alleen eisen aan de kwaliteit van het aktepapier zelf, maar ook aan al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat.

Onder duurzaam wordt verstaan: niet met potlood of verdwijnende inkt en niet op thermisch papier.

(Toelichting 21 juni 2000)

Materiaal (art. 1)

Artikel 1

Het papier waarop akten, afschriften, grossen en notariële verklaringen worden gesteld en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat, moeten voldoen aan de in of krachtens deze verordening gestelde vereisten; dit papier wordt hierna genoemd: aktepapier.

Deze vereisten gelden niet indien en voor zover de notaris verplicht is van ander, van overheidswege verstrekt papier gebruik te maken.

Artikel 89 lid 5 WNA bepaalt dat een verordening aan het bestuur van de KNB de bevoegdheid kan toekennen tot het geven van nadere regels betreffende het in de verordening behandelde onderwerp. Delegatie aan het bestuur voorkomt dat een verordening steeds weer op detailpunten moet worden aangepast.

In een door het bestuur vastgesteld reglement zullen vereisten ten aanzien van het aktepapier en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat nader worden gespecificeerd. Deze specificaties zullen op hun beurt worden voorzien van daarbij geldende minimale normvereisten.

Bovenbedoelde vereisten, specificaties en normeringen worden vastgesteld met behulp van TNO, diverse papierproducenten en -bedrukkers alsmede een aantal onafhankelijke deskundigen uit bijvoorbeeld de archiefwereld. Zo zijn onder meer specificaties ten aanzien van aktepapier als stofsamenstelling, gramgewicht, doorscheurweerstand, absorberend vermogen, oppervlakteruwheid, kleur, stempelbaarheid, watermerk en vezels en ten aanzien van hetgeen op het aktepapier gedrukt en geschreven staat specificaties als bijvoorbeeld duurzaamheid van inkt, logo en microbelettering genormeerd.

(Toelichting 21 juni 2000)

Eisen en reglement (art. 2)

Artikel 2

1. Het aktepapier dient zodanige eigenschappen te bezitten en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat dient op zodanige wijze op dit aktepapier te worden gesteld dat
  - a. het aktepapier en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat bij normaal gebruik een duurzaamheid van ten minste 100 jaar hebben;
  - b. wordt voldaan aan de overige in lid 2 bedoelde bruikbaarheidsvereisten.
2. In verband met het in lid 1 bepaalde, stelt het bestuur bij reglement vereisten vast
  - a. ten aanzien van het aktepapier aangaande een aantal technische kenmerken, de houdbaarheid, de bedrukbaarheid en beschrijfbaarheid en de verwerkbaarheid en het gebruiksgemak;
  - b. ten aanzien van al hetgeen op het aktepapier gedrukt en geschreven staat aangaande de houdbaarheid en leesbaarheid;
  - c. ten aanzien van het aktepapier en al hetgeen daarop gedrukt en geschreven staat aangaande het uiterlijk en de beveiliging.
3. Naast de onder lid 2 genoemde vereisten stelt het bestuur bij reglement tevens vereisten vast aangaande het logistieke proces van het aktepapier.
4. Over het in lid 3 van dit artikel bedoelde reglement wordt de ledenraad geraadpleegd. Het reglement wordt zo spoedig

mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

Slotbepalingen (art. 3-4)

Artikel 3

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening aktepapier.

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening benoeming notariële leden kamers voor het notariaat

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de benoeming van notariële leden van de kamers voor het notariaat;

Gelet op artikel 77 en artikel 94 zevende lid van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers voor het notariaat;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 3 mei 2021, st.crt. 2021, 21918 vastgesteld door de ledenraad op 16 september 2020 en goedgekeurd door de Minister van Rechtsbescherming bij brief van 23 maart 2021, inw.tr. 14 mei 2021.

De notariële leden van de kamers voor het notariaat worden voor de tijd van vier jaren door de ledenraad van de KNB, op voordracht van de ringbesturen in het ressort van de desbetreffende kamer voor het notariaat, uit de leden van die ringen benoemd. Gebleken is dat de ringen verschillende procedures hanteren voor deze voordrachten. Om een uniforme voordracht en benoeming te verzekeren heeft het bestuur van de KNB daarom besloten hiervoor bij verordening nadere regels te stellen.

Artikel 1

1. Wanneer moet worden voorzien in de benoeming van een notaris, toegevoegd notaris of kandidaat-notaris tot lid of plaatsvervangend lid van een kamer voor het notariaat stellen de ringbesturen die vallen onder het ressort van de betrokken kamer alle leden van hun ring schriftelijk of per elektronische van het bestaan van de noodzaak van benoeming op de hoogte. Het ringbestuur vraagt de leden hierbij wie zich voor benoeming beschikbaar wil stellen.
2. De leden van de ring kunnen een reactie schriftelijk of per elektronische weg binnen twee weken na verzending van het verzoek bij de secretaris van het ringbestuur indienen, onder overlegging van de ondertekende governanceverklaring.

3. De ringbesturen die vallen onder het ressort van de betrokken kamer, stellen, na overleg met de betrokken kamer, uit de reacties een eensluidende voordracht op. De ringbesturen kunnen besluiten reacties die binnenkomen na het verstrijken van de termijn van twee weken alsnog mee te nemen in de voordracht.
4. Bij de oproeping voor de eerstvolgende ringvergadering wordt de voordracht geagendeerd. De ringvergadering besluit of zij akkoord is met de voordracht.
5. De ledenraad van de KNB benoemt uit de eensluidende voordrachten van de ringen de notariële leden van de kamer voor het notariaat.
6. De voorgedragen leden moeten tevens een verklaring omtrent gedrag overleggen.

Lid 1

De ringbesturen binnen een arrondissement zullen via de voorzitter van de Ledenraad op de hoogte worden gesteld van een verzoek van de kamer voor het notariaat om een (plaatsvervangend) lid te benoemen.

Lid 2

De voorzitter van de betreffende kamer en/of de leden van de betreffende ring kunnen de aandacht van het bestuur vestigen op geschikte personen. Het ringbestuur kan ook zelf personen benaderen om zich kandidaat te stellen. De personen die door het bestuur worden benaderd en zich kandidaat willen stellen zullen ook een schriftelijke reactie en ondertekende governanceverklaring moeten indienen bij het ringbestuur.

Teneinde de leden van de kamers voor het notariaat handvatten te bieden hoe om te gaan met hun positie als lid van de kamer, is door de KNB een [governanceverklaring \(pdf\)](#) opgesteld. De ledenraad benoemt de notariële leden van de kamers voor het notariaat maar kan deze niet ontslaan. Het afdwingen van hetgeen in deze verklaring is opgenomen, is dan ook niet mogelijk. De gedachte is wel dat deze verklaring leden van de kamers voor het notariaat kan helpen om bepaalde morele keuzes te maken. Verder kan het de voorzitters van de kamers in staat stellen om bepaalde notariële leden niet meer in te zetten, mocht een lid de in de verklaring genoemde handvatten niet volgen.

Het ringbestuur kan er toe besluiten om een profielschets op te stellen. De inhoud van deze profielschets zal met de secretaris van de kamer voor het Notariaat worden afgestemd. Hierbij kan als mogelijk uitgangspunt gelden, dat er geen sprake mag zijn van een opgelegde maatregel van berisping in de afgelopen 5 jaren, dan wel een opgelegde maatregel van schorsing in de afgelopen 7 jaren, dan wel een opgelegde maatregel van ontzetting.

Lid 4

De stemming binnen de ring geschiedt conform het binnen de ring vastgestelde reglement dan wel volgens de binnen ring geldende gebruiken.

Lid 5

De ledenraad benoemt de leden uit de voordracht van de ringbesturen. Dit houdt in dat de voordracht bindend is.

Lid 6

De screening in het kader van de Verklaring Omtrent Gedrag valt onder het specifieke screeningsprofiel Juridische dienstverlening en onder het algemene screeningsprofiel omgaan met vertrouwelijke en gevoelige informatie.

(Toelichting van 16 september 2020)

Artikel 2

1. De herbenoeming van een lid van de kamer voor het notariaat geschiedt door de ledenraad, zodat een voordracht door het ringbestuur in dat geval niet nodig is.
2. De verklaringen zoals bedoeld in artikel 1 tweede en zesde lid moeten, mocht dit nog niet eerder gebeurd zijn, bij de herbenoeming alsnog worden overlegd.

Artikel 3

Deze verordening wordt aangehaald als de Verordening benoeming notariële leden kamers voor het notariaat.

Artikel 4

Deze verordening treedt in werking met ingang 1 november 2020 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening beroeps- en gedragsregels 2011

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is beroeps- en gedragsregels vast te stellen;

Gelet op artikel 61 lid 2 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 22 juni 2011, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 15 september 2011, inw.tr. 10 oktober 2011, gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Beroeps- en gedragsregels 2011 (Verordening Beroepsaansprakelijkheidsverzekering 2012) van 26 september 2012, Stcrt. 2012, 27361, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 10 december 2012, inw. tr. 6 januari 2013, gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Beroeps- en gedragsregels 2011 (Verordening collectief ambtsgeheim) van 25 september 2013, Stcrt. 2013, 31822, goedgekeurd door de Staatssecretaris van veiligheid en Justitie namens de Minister bij besluit van 5 november 2013, inw. tr. 1 december 2013 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening beroeps- en gedragsregels 2011 van 8 april 2015, Stcrt. 2015, 20641, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 3 juli 2015, inw. tr. 31 juli 2015, en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Beroeps- en gedragsregels 2011 van 3 februari 2016, Stcrt. 2016, 28028, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 10 mei 2016, inw. tr. 1 oktober 2016, en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Beroeps- en gedragsregels 2011 van 23 november 2016, Stcrt. 2017, 4812, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 17 januari 2017, inw. tr. 1 februari 2017.

De verordening beroeps- en gedragsregels is gebaseerd op artikel 61 Wet op het notarisambt (WNA) waarin onder meer is bepaald:

1. De KNB heeft tot taak de bevordering van een goede beroepsuitoefening door de leden en van hun vakbekwaamheid. Haar taak omvat mede de zorg voor de eer en het aanzien van het notarisambt.
2. Bij verordening worden beroeps- en gedragsregels van de leden van de KNB vastgesteld. (...)

In de Memorie van Toelichting (MvT) wordt met betrekking tot dit onderwerp opgemerkt dat de eer en het aanzien van het notariaat een zaak is van de KNB. De opstelling van de verordening inzake de beroeps- en gedragsregels is daarvoor een eerste voorwaarde.

De wetgever heeft een aantal regels die als beroepsregels kunnen worden gezien in de wet zelf neergelegd. Ook overigens geeft de wet aanwijzingen voor het gedrag van de notaris en de kandidaat-notaris. Voorbeelden zijn:

1. de notariseed (artikel 3, tweede lid, respectievelijk 30 voor kandidaat-notarissen);
2. verbod leningen en borgstelling (artikel 23);
3. vermelding koopprijs in de akte (artikel 46); en
4. desgevraagd specificatie van de declaratie (artikel 55).

Belangrijke basisverplichtingen die in de wet zijn neergelegd zijn:

1. de onafhankelijkheid en onpartijdigheid (artikel 17);
2. ministerieplicht en zonodig verplichting tot dienstweigering (artikel 21); en
3. goede en tijdige voorlichting over de gevolgen van een akte (artikel 43).

De verordening beroeps- en gedragsregels werkt vooral deze wel heel weidse, veelomvattende, begrippen uit.

Het onderhavige ontwerp voor een nieuwe verordening beoogt een modernisering van de huidige regels. Gestreefd is naar een meer op principes gebaseerde regeling, in plaats van een gedetailleerde uitleg, die probeert alle mogelijke situaties te beschrijven. Bij de beoordeling van een bepaald handelen of nalaten door een notaris, moet ook de strekking van een regel leidraad zijn. Sommige regels blijken niet geheel adequaat te zijn. In het navolgende wordt voorgesteld deze regels anders te formuleren of te laten vervallen.

In november 2010 heeft de ledenraad reeds de gedetailleerde regels over publiciteit en reclame afgeschaft. Daarbij is toegelicht dat de normen van fatsoen, eerlijkheid en betrouwbaarheid die gelden voor alle ondernemers en die zijn neergelegd in het Burgerlijk Wetboek en de [Nederlandse Reclame Code](#) ook gelden voor het notariaat. Ook gelden voor het maken van reclame nog steeds de normen van het zich dienen te gedragen zoals een behoorlijk notaris betaamt van artikel 98 Wet op het notarisambt en van eer en aanzien van het notariaat uit artikel 1 van de Verordening beroeps- en gedragsregels.

Andere actualiseringen betreffen de regeling omtrent contanten, die in lijn is gebracht met de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT). Ook de evaluatie van de Wet op het notarisambt door de Commissie Hammerstein en het naar aanleiding daarvan opgestelde wetsvoorstel heeft enkele nieuwe regels nodig gemaakt, bijvoorbeeld over het voeren van de regie bij het uitbesteden van werkzaamheden.

Een aantal regels komt niet terug in de voorgestelde verordening.

Zo vervalt de tekst van artikel 10, derde lid, dat verbiedt cliënten met het oog op de ministerieplicht te ontmoedigen door het vragen van een onredelijk hoge vergoeding. Door de versoepelde ministerieplicht is dit niet meer relevant. Het verbod van afhankelijkheid van een bepaalde opdrachtgever of verwijzer, verwoord in artikel 12, eerste lid, vervalt omdat het te absoluut is gesteld. Onder bepaalde omstandigheden kan het zijn dat een notaris, al dan niet tijdelijk, financieel afhankelijk is van een bepaalde opdrachtgever, zonder dat zijn onafhankelijke ambtsuitoefening in het gedrang komt. De meldingsplicht van een dergelijke situatie van artikel 16 komt daarmee ook te vervallen.

Ook wordt voorgesteld het absoluut geformuleerde verbod op resultaatafhankelijk declareren (artikel 12, derde lid) in te trekken. Volgens dit artikel is het de notaris niet toegestaan vergoedingen te bedingen of te aanvaarden die afhankelijk zijn van de uitkomst van zijn arbeid. De notaris moet objectief en zonder zakelijk eigenbelang zijn diensten verlenen. Een bepaalde opslag bij een positief resultaat is echter redelijk en nu reeds gebruikelijk, bijvoorbeeld bij het behalen van een belastingvoordeel, of een heel korte doorlooptijd. Ook het omgekeerde komt voor, het verlagen van de declaratie als de dienstverlening niet vlekkeloos is verlopen. Er bestaat dus geen behoefte aan het verbod. Bij de advocatuur, waar de regeling veel relevanter is en als achtergrond heeft dat kwetsbare cliënten moeten worden beschermd, wordt overigens ook gewerkt aan het afschaffen van het verbod van no cure no pay en quota pars litis. Artikel 15, tweede lid, bepaalt dat de notaris kortlopende schulden moet kunnen betalen, zowel zakelijk als privé. Dit is juist, maar blijkt al uit artikel 23 Wna. Voorgesteld wordt daarom dit lid te laten vervallen en de in 2001 geformuleerde toelichting op het gehele artikel 15, die zich meer leent voor uitwerking in nadere regeling door het bestuur, op te nemen in een reglement.

Het gebod zich als een goede collega te gedragen, zoals verwoord in artikel 17, eerste lid, kan vervallen. Het is betuttelend en past niet in de huidige tijdsgeschiedenis. De regeling van artikel 17, tweede lid, voor het geval een cliënt zonder de declaratie te betalen een andere notaris benadert, blijkt in de praktijk niet te werken en kan vervallen.

Artikel 18, eerste lid, over het bevorderen van de vrije notariskeuze, verhoudt zich niet goed met het vrije contractrecht van partijen.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *bestuur*: het bestuur van de KNB, genoemd in artikel 64, eerste lid, Wet op het notarisambt;
- b. *notaris*: de notaris, genoemd in artikel 1, onder a, Wet op het notarisambt, alsmede de kandidaat-notaris, genoemd in artikel 1, onder b, Wet op het notarisambt, tenzij uit de aard van de bepaling anders voortvloeit.
- c. *Protocol*: het protocol, genoemd in artikel 1, eerste lid, sub e Wet op het notarisambt, van de notaris en zijn voorgangers;
- d. *Rechtsvorm*: de al dan niet rechtspersoonlijkheid bezittende juridische vorm waarin de notarispraktijk is uitgeoefend;
- e. *Protocolopvolger*: de notaris die een protocol heeft overgenomen in de zin van de Wet op het notarisambt;
- f. *Protocolvoorganger*: de oud-notaris als voorganger van de protocolopvolger waaronder begrepen zijn waarnemer(s) in de zin van de Wet op het notarisambt en de rechtsvorm waarin de praktijk is uitgeoefend;
- g. *Werknemers*: personen die, al dan niet in loondienst, onder verantwoordelijkheid van de hiervoor onder d., e. en f genoemde personen of rechtsvormen werkzaamheden hebben verricht, of hebben doen verrichten;
- h. *Protocolverzekerden*: de hiervoor onder f. en g. genoemde personen of rechtsvormen, inclusief hun rechtsvoorgangers, rechtsopvolgers, rechtsvertegenwoordigers of andere niet onder f. en g. genoemde personen of rechtsvormen voor zover die andere personen of rechtsvormen waren meeverzekerd onder een beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de betreffende protocolvoorganger.

Artikel 2 Integere beroepsuitoefening

De notaris gedraagt zich in de uitoefening van zijn beroep en daarbuiten zodanig dat het vertrouwen in het notariaat en in zijn eigen beroepsuitoefening niet wordt geschaad.

Deze bepaling geeft één van de kernelementen van het notariaat weer, een algemene richtlijn voor het gedrag van iedere notaris en kandidaat-notaris bij zijn beroepsuitoefening en in privé. Het notariaat kan als beroepsgroep alleen functioneren als de notaris eer en aanzien geniet, dat wil zeggen, als het publiek vertrouwen heeft in zijn onafhankelijkheid, onpartijdigheid en integriteit. Op verschillende plaatsen in de Wet op het notarisambt wordt het belang van de eer en aanzien van het notariaat geformuleerd. Bijvoorbeeld in artikel 8 Wna, op grond waarvan een benoeming tot notaris kan worden geweigerd als vrees bestaat dat de betrokkene de eer en het aanzien van het notarisambt zal schaden en in artikel 96 Wna, dat het toezicht regelt op onder meer de eer en het aanzien van het notarisambt. Artikel 61 Wna bepaalt dat het mede tot de taken van de KNB behoort om te zorgen voor de eer en het aanzien van het ambt. In de wet staat echter nergens met zoveel woorden dat de notaris de eer en het aanzien van het ambt hoog moet houden. De eer en het aanzien noemen wij voortaan integere beroepsuitoefening.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 3 Eigen taak notaris

1. Ook indien een opdrachtgever anders zou verlangen, blijft de notaris gehouden de werkzaamheden te verrichten die hij in verband met de opdracht als notaris behoort te verrichten. Dit geldt ook wanneer door derden al werkzaamheden zijn verricht.
2. De notaris kan, bij een aan hem gegeven opdracht, onder zijn verantwoordelijkheid werkzaamheden uitbesteden, mits hij de regie, zeggenschap en het toezicht daarop volledig behoudt.

In dit artikel wordt duidelijk gemaakt dat de notaris werkzaamheden kan uitbesteden, ondanks de verplichting die hij vanzelfsprekend heeft de werkzaamheden te verrichten die hij als notaris behoort te verrichten.

Op de notaris rust een eigen taak bij de uitvoering van de aan hem gegeven opdracht. Het is noodzakelijk dat de notaris altijd de op hem rustende verplichting tot onderzoek en controle nakomt. De notaris kan niet een door omstandigheden noodzakelijk onderzoek naar erfdiensbaarheden op verzoek van een cliënt achterwege laten. De notaris kan onderzoek of controle ook niet achterwege laten met het argument dat het noodzakelijke werk al door anderen zou zijn verricht.

Ook al heeft de notaris de verplichting de werkzaamheden te verrichten die hij als notaris behoort te verrichten, dat betekent niet dat hijzelf persoonlijk die werkzaamheden moet verrichten. De notaris kan allerlei activiteiten uitbesteden, zoals secretariael werk, onderzoeksactiviteiten en automatisering. Zoals ook de Commissie Hammerstein heeft aangevoerd, moet innovatie mogelijk zijn door het uitbesteden van werkzaamheden, binnen de ruimte die het ambt laat en onder de voorwaarden die de tuchtrechter al heeft gesteld. Het maakt immers geen essentieel verschil of de notaris een deel van de notariële werkzaamheden aan iemand binnen zijn eigen kantoor uitbesteedt of aan iemand buiten zijn kantoor, mits voldoende zeker is dat de notaris de regie, de zeggenschap en het toezicht volledig behoudt, zoals het Hof Amsterdam heeft geformuleerd in zijn uitspraak van 30 maart 2006 (1235/2005 NOT). Het feit dat het om vertrouwelijke gegevens gaat en dat de notaris een geheimhoudingsplicht en verschoningsrecht heeft, behoeft daaraan niet in de weg te staan. Dat is een kwestie van goede organisatie en goede contractuele afspraken. Voorwaarde is dat de notaris de volledige zeggenschap en de regie over het dossier behoudt. De notaris blijft verantwoordelijk voor het eindproduct en de wijze waarop dat tot stand is gekomen. Ook tussen notarissen onderling is uitbesteding van werkzaamheden mogelijk onder de genoemde voorwaarden van behoud van regie en zeggenschap.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 4 Geen ontslag geheimhoudingsplicht: doorbreking

1. De notaris kan zich niet door de opdrachtgever of door andere bij de rechtshandeling betrokkenen van zijn geheimhoudingsplicht laten ontslaan.
2. Een notaris is bevoegd om na verzoek van een andere notaris een afschrift van een tot zijn protocol behorende akte af te geven aan die andere notaris, mits die andere notaris op zijn beurt een verzoek om dat afschrift heeft gekregen van een persoon die op grond van de Wet op het notarisambt gerechtigd is tot inzage in die akte. De controle op deze gerechtigdheid en de verantwoordelijkheid en aansprakelijkheid voor de inzage ligt na gedaan verzoek en bedoelde afgifte bij die andere notaris.

De geheimhoudingsplicht van de notaris is neergelegd in artikel 22 WNA. In de wet is niet expliciet vastgelegd dat de notaris niet van de geheimhoudingsplicht ontslagen kan worden. De notaris mag gegevens die aan hem als zodanig zijn toevertrouwd niet aan derden kenbaar maken, ook al zou degene die hem de gegevens heeft toevertrouwd daarvoor toestemming geven.

Het hier bepaalde brengt niet mee dat de notaris niet kan ingaan op het verzoek van de opdrachtgever aan zijn adviseur, familielid e.d. een kopie van de (concept-)akte toe te zenden of nadere informatie te verschaffen. Zij kunnen met de opdrachtgever op één lijn worden gesteld. Wel zal wanneer meer partijen bij de notariële werkzaamheid zijn betrokken de notaris zijn geheimhoudingsplicht - in of buiten rechte - tegenover de andere partij niet mogen schenden, ook al verzoekt degene die de informatie heeft toevertrouwd hem expliciet de verzochte informatie aan die andere partij te verschaffen. De vraag hoever de geheimhoudingsplicht zich uitstrekt wordt in beginsel alleen door de notaris beantwoord (zie onder meer HR 18 december 1998, RvdW 1999, 2). Bij ontslag van de geheimhoudingsplicht op verzoek van de opdrachtgever zou bij het publiek twijfel kunnen rijzen aan de mate van geheimhouding van de notaris.

In artikel 22 Wna, wordt bepaald dat op de notaris een geheimhoudingsplicht rust, voorzover niet bij of krachtens de

wet anders is bepaald. Dit betekent dat bij of krachtens de wet uitzonderingen kunnen worden gemaakt op de werking en reikwijdte van de geheimhoudingsplicht. Voorbeelden hiervan zijn te vinden in het huidige artikel 96 Wna, ten behoeve van een onderzoek door en op last van de tuchtrechter, in artikel 112 Wna, ten behoeve van het financieel toezicht door het Bureau, en artikel 2, eerste en tweede lid, juncto artikel 3, eerste lid, van de verordening op de kwaliteit van de KNB, ten behoeve van de uitvoering van de intercollegiale kwaliteitstoetsing.

(Toelichting van 22 juni 2011)

(...) Het tweede lid (bew.) regelt de afgifte van afschriften tussen notarissen onderling. Strikt genomen schendt de notaris zijn geheimhoudingsplicht, wanneer hij een afschrift van een akte aan een andere notaris beschikbaar stelt, tenzij men zou kunnen uitgaan van een collectief ambtsgeheim. Daarbij mag en moet de notaris er van uitgaan dat wanneer een andere notaris hem een afschrift vraagt van een akte, deze daarvoor de opdracht heeft gekregen van iemand die gerechtigd is tot inzage in die akte.

Aanleiding voor de voorgestelde verordening (de wijziging, zoals vastgesteld door de ledenraad middels de Verordening collectief ambtsgeheim, bew.) is de uitspraak van het Hof Amsterdam van 8 september 2009, LJN BK 1397, dat een notaris tuchtrechtelijk aansprakelijk hield voor iets wat eigenlijk een andere notaris niet correct had gedaan, namelijk zich ervan overtuigen of degene voor wie het afschrift van het testament werd gevraagd, daartoe wel gerechtigd was krachtens artikel 49 van de Wet op het notarisambt (Wna). Het Hof verwierp het verweer van de notaris dat hij zijn collega een kopie van een testament kon verschaffen omdat deze op zijn beurt gebonden was aan het beroepsgeheim. Wel vond het Hof in de omstandigheid dat het in de praktijk niet ongebruikelijk was dat een notaris afschriften of kopieën van testamenten afgeeft aan collegae zonder zich ervan te vergewissen voor welk doel deze wordt verzocht, aanleiding om geen maatregel op te leggen.

Om twijfel uit de weg te ruimen stelt het bestuur voor de collectieve geheimhoudingsplicht in deze gevallen expliciet in de Verordening beroeps- en gedragsregels vast te leggen. Artikel 22 Wna geeft daartoe de mogelijkheid: de geheimhoudingsplicht geldt 'voorzover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald'.

De voorgestelde verordening (de Verordening collectief ambtsgeheim, bew.) vermindert de aansprakelijkheid van de afgeevende notaris. Deze hoeft niet meer te controleren voor wie de akte wordt opgevraagd. De collectieve geheimhouding brengt mee dat de ene notaris de andere mag vertrouwen.

Overigens is de 'andere notaris' niet verplicht een afschrift op te vragen. Hij kan zijn cliënt ook naar de notaris die over de akte beschikt verwijzen.

Ter verduidelijking wijzen wij er op, dat onder een afschrift van een akte tevens een uittreksel, een (digitale) kopie van een akte of andere dossierstukken moeten worden begrepen. Onder een akte wordt zowel een notariële akte als ook een onderhandse akte begrepen.

Uitgaan van een collectief ambtsgeheim in geval van afgifte van afschriften tussen notarissen onderling past in de trend van collectieve verantwoordelijkheid van het notariaat, die ook in de Visie 'Met recht vooruit', van september 2012 wordt gesignaleerd en die ook blijkt uit de versoepeling van de ministerieplicht in de recente wijziging van de Wna.

(Toelichting van 25 september 2013)

Artikel 5 Voorlichting over gevolgen

De notaris licht alle partijen bij de rechtshandeling waarvoor zijn tussenkomst is ingeroepen voor over de gevolgen van de handeling.

In artikel 43, eerste lid, Wet op het notarisambt is aan de notaris de verplichting opgelegd om voorafgaand aan het verlijden van een akte partijen zo nodig te wijzen op de gevolgen die voor een of meer van hen uit de inhoud van de akte voortvloeien. De verplichting tot voorlichting van partijen bij de rechtshandeling geldt blijkens dit verordeningsartikel echter ook als het gaat om een rechtshandeling die niet in een akte wordt neergelegd. Een bekend voorbeeld hiervan is de koopovereenkomst voorafgaand aan de akte van levering. Ook op dat moment geeft de notaris al de benodigde voorlichting, opdat partijen zich bewust zijn van de gevolgen van de gemaakte afspraken, terwijl tevens getoetst kan worden of sprake zou kunnen zijn van misbruik van juridische onkunde en feitelijk overwicht.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 6 Dienstweigerig

1. De notaris is verplicht zijn dienst te weigeren indien hij de redelijke overtuiging of het vermoeden heeft dat misbruik wordt gemaakt van juridische onkunde of feitelijk overwicht.
2. De notaris is verplicht zijn dienst te weigeren indien hij de redelijke overtuiging of het vermoeden heeft dat de inhoud van de akte waarvoor zijn tussenkomst is ingeroepen in strijd is met de waarheid.
3. De notaris is verplicht zijn dienst te weigeren indien zijn medewerking wordt gevraagd aan het vaststellen van door hem niet controleerbare feiten.

Lid 1

Het eerste lid is een uitwerking van de algemene bepaling over dienstweigerig in artikel 21 lid 1 WNA.

Blijkens artikel 17 lid 1 WNA moet de notaris de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigen. Zodra de notaris na het aanvaarden van een opdracht deze taak om enige reden niet meer kan vervullen dient hij zich volledig terug te trekken.

Lid 2

De notaris mag er niet aan meewerken dat jegens derden een onjuiste voorstelling van zaken wordt gegeven. In een akte behoort dan ook niet met medeweten van de notaris een onjuist feit of een onjuiste verklaring te worden opgenomen. Aan te raden is om overleg te voeren met de op kantoor verantwoordelijke persoon of personen over de te nemen stappen. Overleg desgewenst nog met de vertrouwensnotaris of de KNB. De notaris die een cliënt of zaak niet vertrouwt, zal dienst moeten weigeren. Bij een vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme bestaat bovendien een meldingsplicht op grond van de WWFT, ook als de transactie niet doorgaat.

Lid 3

De notaris mag niet meewerken aan het vaststellen van feiten die door hem niet met een redelijke mate van zekerheid kunnen worden vastgesteld.

Indien een notaris publiekelijk optreedt kan een onjuiste indruk worden gewekt over de rol die de notaris dient te spelen.

De notaris dient er dus op toe te zien dat bij het publiek geen verwarring kan ontstaan over de mate waarin hij als notaris bij de gebeurtenis betrokken is. Zo moet bijvoorbeeld voorkomen worden dat in de publiciteit gesuggereerd wordt dat de gebeurtenis door de notaris is georganiseerd of goedgekeurd of dat de rol van de notaris meer inhoudt dan in werkelijkheid het geval is.

De notaris dient vooraf te overwegen of zijn tussenkomst de gewenste waarborg daadwerkelijk geeft (vergelijk in dit verband Hof Amsterdam 14 september 2006 LJN AY8460, waarbij de notaris medewerking verleende aan een Geld-terug actie door een winkel. Het Hof bepaalde in deze zaak dat het in zijn algemeenheid niet ontoelaatbaar is dat een

notaris medewerking verleent aan dergelijk acties, doch alvorens aan een dergelijke actie zijn medewerking te verlenen dient hij te onderzoeken of de deelnemers daaraan op een juiste wijze worden geïnformeerd over de aard en reikwijdte van de medewerking van de notaris). Het maakt hierbij geen verschil of de activiteit al dan niet in een procesverbaal akte wordt vastgelegd.

Indien de notaris zijn medewerking verleent voor het vaststellen van feiten bij een spel dient hij zich van tevoren een beeld te vormen van de doelstellingen, regels en juridische grondslag voor het spel. Derhalve is het van belang om vast te stellen met welke al dan niet technische informatiesystemen de informatieverwerking en vaststelling van de uitslag zal plaatsvinden.

Voor het geval de notaris wordt ingeschakeld bij de beoordeling van spelprogramma's waarbij de IT een belangrijk middel is voor het spelverloop heeft de KNB in samenwerking met NOREA, de beroepsorganisatie van IT-auditors, een handleiding opgesteld voor de notaris.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 7 Dienstverlening en doorverwijzing

Gereserveerd

In het wetsvoorstel Hammerstein (in werking getreden op 1 januari 2013 (bew.)) wordt de mogelijkheid geboden om in bepaalde gevallen doorverwijzing naar een andere notaris mogelijk te maken. Daarbij is bepaald dat de KNB bij verordening nadere regels zal stellen omtrent doorverwijzing, hierbij kan gedacht worden aan de aanduiding van specialisten waarvoor de mogelijkheid van doorverwijzing zal gaan gelden en aan procedureregels bij doorverwijzing.

Artikel 8 Afwikkeling onverdeeldheid

1. Indien meer notarissen een opdracht krijgen tot afwikkeling van een onverdeeldheid, wordt de onverdeeldheid afgewikkeld door de notarissen gezamenlijk, tenzij partijen anders overeenkomen.
2. De notaris die in een nalatenschap optreedt als executeur kan niet zonder instemming van de erfgenamen optreden als boedelnotaris.

In het tweede lid wordt de notariskeuze als gevolg van de directe betrokkenheid van een notaris beperkt. Treedt de notaris als executeur op dan kan hij in dezelfde nalatenschap daarnaast slechts als boedelnotaris optreden indien hij de instemming van alle erfgenamen heeft verkregen.

Bij de wettelijke verdeling en de ouderlijke boedelverdeling bestaat er geen onverdeeldheid, maar treedt er wel een boedelnotaris op; dit artikel is in die situatie dan ook van overeenkomstige toepassing.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 9 Verbod provisie

Het is de notaris niet geoorloofd provisie te betalen of te ontvangen voor het aanbrengen van opdrachten.

Dit artikel heeft als strekking te voorkomen dat de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris in gevaar wordt gebracht door afspraken waarbij aan niet rechtstreeks betrokkenen of tussenpersonen een voordeel wordt toegezegd. Het hoeft daarbij niet alleen te gaan om een tegemoetkoming ter verkrijging van een concrete opdracht.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 10 Voorlichting over financiële gevolgen

1. De notaris licht de cliënten tijdig en duidelijk voor over de financiële consequenties van zijn inschakeling.
2. De notaris deelt tijdig aan de cliënten mee wanneer meer kosten in rekening zullen worden gebracht dan voorzien.
3. De notaris mag de kosten van zijn werkzaamheden niet brengen ten laste van een andere opdracht, ander deel van de opdracht of een ander dan de opdrachtgever.

Lid 1

Dat de notaris de cliënt tijdig en duidelijk moet inlichten over de financiële consequenties van zijn inschakeling is een vereiste dat ook in de huidige verordening is neergelegd en wel in artikel 10 tweede lid.

Onder het voorlichten van de cliënt valt ook het op een correcte wijze publiceren van de tarieven. De notaris dient aan de cliënt duidelijk kenbaar te maken welke werkzaamheden vallen onder zijn tarief. De notaris verstrekt aan de opdrachtgevers en aan alle andere betrokkenen correct, tijdig en duidelijk informatie over zijn dienstverlening en over de financiële vergoeding daarvoor. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor een verkoper, in het geval een hypotheek moet worden doorgehaald.

In het geval een opdracht wordt verstrekt zonder dat vooraf een offerte is opgemaakt door de notaris, is aan te bevelen dat de notaris de opdracht bevestigt door middel van een opdrachtbevestiging aan de opdrachtgever.

Onder het duidelijk voorlichten over de financiële consequenties van de inschakeling van de notaris moet in dit verband ook worden gedacht aan het de cliënt wijzen op het maximumtarief, zoals bedoeld in artikel 56 Wna.

Lid 2

De notaris maakt vooraf aan de cliënt kenbaar dat het tarief is gebaseerd op door de cliënt aan de notaris verstrekte informatie. Indien de cliënt niet kon voorzien welke informatie was vereist of verschaft de cliënt niet alle benodigde informatie en blijkt op grond daarvan meer werk te moeten worden verricht dan in eerste instantie was voorzien, wordt er een nieuwe berekening gemaakt van de kosten voor de cliënt. De notaris dient dit echter wel tevoren te melden aan de cliënt, zodat deze weet dat eventueel een hoger bedrag in rekening kan worden gebracht dan in eerste instantie was voorzien.

De notaris hoeft zijn ministerie niet te verlenen indien een cliënt weigert een, gezien de omstandigheden, redelijke vergoeding voor de gevraagde dienst te betalen. Onder een redelijke vergoeding valt in dit verband ook een voorschotnota.

Lid 3

Het is denkbaar dat de opdrachtgever uit fiscale motieven de in zijn opdracht verrichte werkzaamheden in rekening wil laten brengen bij bijvoorbeeld een besloten vennootschap. Aan een dergelijke opzet mag de notaris niet meewerken. De notaris mag evenmin 'schuiven' met door hem in rekening te brengen bedragen wanneer dit de opdrachtgever beter uitkomt. Men denke aan de notaris die voor een cliënt de transport- en hypotheekakte passeert.

O verigens hoeft de oorspronkelijke opdrachtgever niet altijd de uiteindelijke opdrachtgever te zijn. In geval van een fusie of herstructurering kan het zijn dat de oorspronkelijke opdrachtgever is opgeheven. In dat geval kunnen de kosten door de notaris eventueel wel ten laste worden gebracht van een ander dan de (oorspronkelijke) opdrachtgever.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 11 Onderzoeksplicht en toezicht financiële afwikkeling

1. Bij de levering van registergoederen en bij de vestiging en levering van beperkte rechten op die registergoederen stelt de notaris een zodanig onderzoek in dat over de rechtstoestand van het registergoed zo min mogelijk

onzekerheid bestaat. Eenzelfde verplichting rust op de notaris bij de levering van aandelen op naam en bij de vestiging en levering van beperkte rechten op die aandelen.

2. De notaris neemt in de akte de gegevens op die voor de rechtstoestand van belang zijn. Hij ziet erop toe dat de koper het verkochte verkrijgt overeenkomstig de gemaakte afspraken.

3. De notaris ziet toe op de juiste financiële afwikkeling.

Het onderzoek naar de rechtstoestand van registergoederen in verband met de overdracht daarvan (en de vestiging van beperkte rechten daarop) is een van de kerntaken van het notariaat. Ditzelfde geldt bij de levering van aandelen op naam en bij de vestiging en levering van beperkte rechten op die aandelen. Voor de overdracht van registergoederen moet de notaris de openbare registers op zodanige wijze en tijdstippen raadplegen dat de koper verkrijgt waarop hij recht heeft. Lid 2 verplicht de notaris ook de uitkomst van het door hem gehouden onderzoek, bijvoorbeeld de aanwezigheid van erfdiensbaarheden of kettingbedingen, in de akte op te nemen, met eventuele aanhechting als bijlage aan de akte. De notaris is verplicht partijen voor te lichten wanneer omtrent de rechtstoestand onzekerheid bestaat. Gezien de taak die de notaris door de wet is toebedeeld bij het rechtsverkeer in registergoederen zal hij niet aan de overdracht van een registergoed kunnen meewerken wanneer hij niet in de gelegenheid is gesteld naar de rechtstoestand daarvan een onderzoek in te stellen. Zie hierover ook artikel 3 van deze verordening.

De notaris vervult ook een belangrijke rol bij de financiële afwikkeling van transacties in registergoederen. Artikel 7:26 BW bepaalt dat op het moment van het ondertekenen van de akte van levering het verschuldigde "ten minste uit de macht van de koper" moet zijn gebracht en na de inschrijving in de openbare registers pas "in de macht van de verkoper" behoeft te worden gebracht. In het verlengde daarvan is het de taak van de notaris erop toe te zien dat de verkoper ook daadwerkelijk de koopsom ontvangt. Dit zal gewoonlijk betekenen dat de koopsom door of vanwege de koper voor het passeren van de akte van levering op de bijzondere rekening als bedoeld in artikel 25 WNA is gestort (hetgeen door de bank waarbij de rekening wordt gehouden is bevestigd) zodat de verkoper daarover na regelmatige voltooiing van de overdracht kan beschikken. Rustte op het verkochte een hypotheek en/of beslag, dan zal de notaris in het algemeen op grond van de tussen hem en de verkoper bestaande rechtsverhouding gerechtigd zijn tot aflossing van de hypothecaire geldlening en/of het beslag over te gaan.

Bij bepaalde transacties wordt de notaris regelmatig geconfronteerd met de situatie waarin partijen zijn overeengekomen de betaling van de koopsom buiten de notaris om te laten plaatsvinden. Voorbeelden zijn leveringen binnen een concern of in familierelaties. Te allen tijde zal de notaris dan door het stellen van vragen en het geven van de nodige voorlichting over de gevolgen van een andere dan de gebruikelijke handelwijze, zich ervan moeten overtuigen dat partijen zich terdege van de risico's bewust zijn. Het bestuur kan bij reglement de verplichting tot onderzoek als bedoeld in de eerste zin van lid 1 nader vaststellen. Het bestuur heeft een Beleidsregel tijdstip uitbetaling van gelden vastgesteld, waarin is bepaald wanneer de notaris gelden, die in verband met de levering van een registergoed en de vestiging van een beperkt recht daarop, mag uitbetalen.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 12 Betalingen in contanten

Betalingen in contanten aan of door de notaris boven een door het bestuur vastgesteld bedrag zijn niet toegestaan.

Het is van belang dat contant betalingsverkeer op het notariskantoor zoveel mogelijk wordt vermeden. De huidige verordening verbiedt de notaris meer in contanten in ontvangst te nemen dan een door het bestuur vastgesteld bedrag. Voorgesteld wordt het verbod uit te breiden met het uitbetalen van contanten. Zo geldt de meldingsplicht in de WWFT

eveneens voor zowel het aannemen als het uitbetalen van contanten, geformuleerd als 'transacties, betaald aan of betaald door tussenkomst' van de beroepsbeoefenaar'.

Het bestuur heeft het bedrag **vastgesteld** op maximaal € 2.500 en wijkt daarmee dus af van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (WWFT) 2018 en het daarmee samenhangende uitvoeringsbesluit. De daarin opgenomen objectieve indicator voor de meldingsplicht geldt voor bedragen van € 10.000 of meer. Daarbij blijft voor de notarispraktijk als uitgangspunt gelden dat geldbewegingen giraal plaats vinden en dat iedere aanname of uitbetaling van contanten zoveel mogelijk wordt vermeden.

Een storting in contanten op de rekening van de notaris wordt ook aangemerkt als een betaling in contanten. De verordening verbiedt de notaris niet gelden te accepteren die boven het grensbedrag contant op zijn rekening zijn gestort. Dat betekent dat de notaris de gelden niet hoeft terug te storten. Op grond van de WWFT moet deze handeling wel worden gemeld als het om € 15.000 of meer gaat.

(Toelichting van 13 maart 2019)

Artikel 13 Voldoen aan financiële verplichtingen

De aan de notaris toevertrouwde gelden dienen op een bijzondere rekening te worden bewaard en dienen te allen tijde ten volle in geldmiddelen aanwezig te zijn.

Artikel 23 lid 1 WNA geeft aan dat het de notaris verboden is, rechtstreeks of middellijk, handelingen te verrichten waarvan hij redelijkerwijs moet verwachten dat zij ertoe kunnen leiden, dat hij te eniger tijd niet zal kunnen voldoen aan zijn financiële verplichtingen. Deze verplichting leidt er toe dat de notaris verplicht is cliëntengelden te allen tijde ten volle in geldmiddelen beschikbaar te hebben. De notaris dient er onmiddellijk en zonder enige beperkingen over te kunnen beschikken. Vanwege een gunstige rente worden derdengelden door de notaris soms op een depositorekening gezet. In dat geval zal de notaris met de bank afspraken moeten maken om er voor te zorgen dat hij onmiddellijk en zonder enige beperkingen over het geld kan beschikken.

Het bestuur zal de in dit artikel geformuleerde verplichting in nadere regels uitwerken.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 14 Kantoor en medewerkers

De notaris dient ervoor zorg te dragen dat de inrichting en organisatie van zijn kantoor voldoen aan de eisen van een goede praktijkuitoefening en dat de kwaliteit van de door hem en zijn medewerkers verrichte diensten optimaal is. De notaris draagt er zorg voor dat hij en zijn medewerkers over de bekwaamheid beschikken die vereist is voor het op het juiste niveau verrichten van de aan hen opgedragen werkzaamheden.

Het juiste functioneren van het kantoor met vakbekwame medewerkers is van belang voor het notariaat als geheel. De notaris zal bijvoorbeeld zijn organisatie zodanig moeten inrichten dat hij tijdig aan een opdracht kan voldoen.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 15 Verzekeringsplicht

1. De notaris moet voldoende verzekerd zijn tegen vermogensschade als gevolg van aansprakelijkheid, ongeacht uit welken hoofde deze aansprakelijkheid kan ontstaan.

2. Voor de verzekering van het risico van beroepsaansprakelijkheid van de notaris en zijn protocolvoorgangers geldt het volgende:

- a. schaden die lopen tot vijftientig miljoen euro (€ 25.000.000) moeten zijn gedekt;
- b. het te verzekeren risico moet zijn gedekt via een te goeder naam en faam bekend staande verzekeringsmaatschappij;
- c. de verzekering of verzekeringen dienen minimaal te voldoen aan de volgende voorwaarden:
  1. de verzekering van de notaris dekt ook in geval van zijn schorsing of ontzetting mede de aansprakelijkheid van de protocolverzekerden en de kandidaat-notaris die het notarisambt waarneemt in de zin van de Wet op het notarisambt;
  2. de verzekering dekt mede de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de notaris voor handelen en nalaten van personen die onder zijn verantwoordelijkheid werkzaam zijn;
  3. de verzekerde limieten vormen het minimaal door de notaris te verzekeren bedrag van vijftientig miljoen euro (€ 25.000.000) per aanspraak en vijftig miljoen euro (€ 50.000.000) per verzekeringsjaar; zij gelden onafhankelijk van elkaar voor de notaris en per individuele protocolvoorganger;
  4. voor de protocolverzekerden mag geen eigen risico gelden. De protocolontvanger moet het protocol verzekeren voor minimaal hetzelfde bedrag als waarvoor de protocolhouder was verzekerd;
  5. indien een schade van de protocolverzekerden niet gedekt is op basis van de polisvoorwaarden van de protocolopvolger dient dekking te worden geboden overeenkomstig de polisvoorwaarden die voor de protocolvoorganger(s) van kracht waren ten tijde van het begaan van de fout, echter als waren die polisvoorwaarden op basis van het systeem waarbij voor de polisdekking het moment van de aanspraak of de omstandighedenmelding bepalend is voor de polisdekking (claims made basis);
  6. aan de polisrechten van protocolverzekerden mag geen afbreuk worden gedaan door een schending van een premiebetalings- of polisverplichting door de protocolopvolger, voor zover die schending heeft plaatsgevonden buiten weten of wil van de protocolverzekerde die aanspraak maakt op verzekeringsdekking. Omgekeerd mag aan polisrechten van de protocolopvolger geen afbreuk worden gedaan bij schending van polisverplichtingen door de protocolvoorganger welke schending buiten weten of wil van de protocolopvolger heeft plaatsgevonden;
  7. een vordering van de verzekeraar op de protocolverzekerden mag niet in de weg staan aan het recht op uitkering van de protocolopvolger. Omgekeerd mag een vordering van de verzekeraar op de protocolopvolger niet in de weg staan aan het recht op uitkering van de protocolverzekerden;
  8. indien verzekeraars bij de aanvang van de verzekering van de protocolopvolger geen door de protocolvoorganger(s) ingevuld aanvraagformulier hebben ontvangen, mag de verzekeraar tegenover de protocolvoorganger van wie geen formulier is ontvangen, geen beroep meer doen op een schending van de mededelingsplicht;
  9. de verzekering van de notaris biedt, met een minimum van 3 maanden, dekking gedurende de periode waarin nog geen aanwijzing van diens protocolopvolger heeft plaatsgevonden (zwevend protocol).
  10. de dekking voor de protocolverzekerden dient in de polissen te zijn geregeld van de protocolopvolger die vanaf 1 januari 2004 een notaris in het protocol is opgevolgd;
  11. de protocolopvolger dient te beschikken over een verklaring waarin de verzekeraar bevestigt dat de verzekering voldoet aan het in dit reglement bepaalde.

3. Schaden in het kader van beroepsaansprakelijkheid lopende van één miljoen euro (€ 1.000.000) tot vijftientig miljoen euro (€ 25.000.000), alsmede schaden van honderdduizend euro (€ 100.000) tot vijf miljoen euro (€ 5.000.000) als gevolg van fraude door personeel en als gevolg van het verlies van waarden tijdens transport of

verblijf op kantoor en schaden tot een bedrag van vierhonderd vierenvijftigduizend euro (€ 454.000 euro) als gevolg van administratieve betaalfouten, moeten worden gedekt in een door de KNB afgesloten collectieve verzekering. De notaris is verplicht om zijn aandeel in de kosten die gemoeid zijn met deze verzekeringen te dragen.

Het behoort bij de bijzondere positie van de notaris in het rechtsverkeer en het daarbij behorende vertrouwen, dat de notaris voldoende is verzekerd tegen het risico van beroepsaansprakelijkheid. Het bestuur van de KNB heeft dan ook regels vastgesteld over de beroepsaansprakelijkheidsverzekering en een collectieve beroepsaansprakelijkheidsverzekering (excedent) afgesloten voor het notariaat. Sinds de invoering van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering (excedent) op 1 april 1979 is de regeling met betrekking tot beroepsaansprakelijkheid (excedent) eens in de twee à drie jaar ter heroverweging voorgelegd aan de ledenraad van de KNB. Telkens heeft de ledenraad besloten de bestaande regeling voort te zetten al dan niet met een verhoging van de dekking. Dienovereenkomstig stelt de Algemene ledenvergadering steeds jaarlijks de bijdragen voor de collectieve verzekeringen vast.

Nadat de dekking per 1 januari 2007 werd verhoogd tot 25 miljoen euro, hebben verschillende notarissen bezwaar geuit tegen de (verplichte deelname aan) collectieve beroepsaansprakelijkheidsverzekering (excedent). Het bestuur van de KNB heeft deze bezwaren afgewezen, maar het bestuur besloot wel tot een heroverweging van het systeem en de hoogte van de beroepsaansprakelijkheidsverzekering.

De beslissingen op bezwaar hebben in het ordejaar 2010/2011 tot twee bestuursrechtelijke beroepsprocedures geleid. In de eerste, door de KNB geëntameerde proefprocedure bij de bestuursrechter in Amsterdam, oordeelde deze op 11 oktober 2011 dat het bij de wettelijke taak van de KNB hoort om een verplichte collectieve verzekering voor haar leden af te sluiten. De KNB is wettelijk belast met het bevorderen van de goede beroepsuitoefening (artikel 61 Wna) en hier hoort bij dat een notaris voldoende tegen beroepsfouten is verzekerd. In dit kader, zo meende de Amsterdamse rechter, past het juist bij het stimuleren van de goede beroepsuitoefening om een verplichte collectieve verzekering voor alle leden af te sluiten.

In de tweede procedure, bij de rechtbank Leeuwarden, kwam de bestuursrechter op 24 november 2011 tot het tegengestelde oordeel. Deze rechter meende dat in de regelgeving niet is opgenomen dat notarissen verplicht zijn deel te nemen aan een door de KNB collectief afgesloten excedentverzekering. Dit heeft volgens de rechter tot gevolg dat het afsluiten van een beroepsaansprakelijkheidsverzekering niet behoort tot de taken van de KNB en dat de KNB hiervoor dan ook geen bijdrage kan innen.

De uitspraak van 24 november 2011 was aanleiding voor het bestuur van de KNB om hoger beroep in te stellen bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) en de ontstane tegenstelling en onduidelijkheid aldaar voor te leggen.

Daarnaast besloot het bestuur, teneinde discussie in de toekomst te voorkomen, de door de rechter in Leeuwarden gestelde tekortkomingen in de regelgeving te herstellen.

Om te beginnen is bij besluit van 25 januari 2012 de hoogte van de te verzekeren schaden en de verplichte deelname aan de beroepsaansprakelijkheidsverzekering (excedent) expliciet in het Reglement beroepsaansprakelijkheid 2011 opgenomen. Voorts heeft het bestuur de ledenraad voorgesteld deze verplichtingen in een verordening op te nemen en de ledenraad heeft daarmee in zijn vergadering van 15 februari 2012 ingestemd.

Uitgangspunt is dat een individuele notaris 'voldoende verzekerd' is wanneer schaden tot € 25 miljoen door een beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn gedekt. Per 1 januari 2007 is dit bedrag vastgesteld op € 25 miljoen. In de beroepsprocedures is geopperd dat een lagere dekking ook voldoende zou zijn, althans dat de verplichting zou moeten worden gedifferentieerd, al naar gelang de aard van de praktijk en de regio waar de notaris is gevestigd. Gebleken is echter dat elke praktijk kan worden geconfronteerd met transacties die dit bedrag overstijgen. Het betreft niet alleen de grote kantoren in de randstad, maar ook kleinere kantoren met één of twee notarissen in de rest van het land.

Overigens plegen de grote, internationale, kantoren, die meer met dergelijke transacties hebben te maken, een verzekering bovenop de verplichte dekking van € 25 miljoen af te sluiten.

Het bereiken van een dergelijke dekkingsgraad is alleen mogelijk door een combinatie van een collectieve en een individuele verzekeringsplicht. De door het bestuur van de KNB ten behoeve van alle leden gesloten collectieve verzekeringen dekken schaden die lopen van € 1 miljoen tot € 25 miljoen. De door de individuele notaris af te sluiten verzekering moet schaden tot € 1 miljoen dekken. Dit was als voorwaarde opgenomen in het Reglement beroepsaansprakelijkheid 2010 en wordt nu opgenomen in de verordening, evenals de overige voorwaarden aan die verzekering, die nu in het reglement staan.

In de voorgestelde verordening zijn de nadere regels uit het Reglement 2011 in hun geheel overgenomen. Dit reglement dient daarmee te vervallen.

Het reglement bevat een toelichting op het claims made systeem, die voor de duidelijkheid hier wordt overgenomen. Een verzekering op claims made basis wil zeggen het systeem waarbij voor de polisdekking het moment van de aanspraak of de omstandighedenmelding bepalend is voor de polisdekking. Sinds 1 januari 2004 zijn de voorwaarden van de primaire beroepsaansprakelijkheidsverzekering in die zin gewijzigd, dat is overgegaan van een loss occurrence naar een claims made systeem. Hierdoor diende, als de bestaande regeling ongewijzigd zou blijven, de defungerende notaris zich voor de uitloop van het risico gedurende 30 jaar na defungeren bij te verzekeren. De feitelijke situatie was half november 2004, dat de verzekeraars zich het recht voorbehielden premie en condities te wijzigen, respectievelijk dusdanige premieverhogingen in het vooruitzicht stelden, ter hoogte van 140 %, dat de onzekerheid voor gedefungeerde notarissen en hun erfgenamen, onaanvaardbaar moest worden geacht. Met de verzekeraars is overeengekomen, dat deze onzekerheid kon worden opgeheven, door de overnemende notaris te verplichten ook de aansprakelijkheid van zijn voorgangers te verzekeren. Daardoor geldt de dekking ook voor de voorgaande notarissen. De verplichting werd in het reglement neergelegd. Omdat de protocolverzekerden zijn meeverzekerd onder de polis van de notaris als protocolopvolger, is het mede de verplichting van de notaris als protocolopvolger om bij een schade tegen de protocolverzekerden er voor te waken dat jegens de verzekeraar de polisverplichtingen bij schade worden nageleefd. De limiet van twee gebeurtenissen per jaar per notaris blijft gelden. Na defungeren is geen eigen risico van toepassing.

(Toelichting van 26 september 2012)

Een aantal leden van de KNB kon zich niet vinden in de verplichte verzekering voor beroepsaansprakelijkheid. Dit heeft geleid tot een aantal juridische procedures. Uiteindelijk heeft de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRS) definitief uitspraak gedaan in dit geschil (15 mei 2013, [ECLI:NL:RVS:2013:CAO134](#)). De uitspraak hield in dat de KNB haar leden mag verplichten om verzekerd te zijn voor beroepsaansprakelijkheid, dat de KNB eisen aan deze verzekering mag stellen waaronder een minimale dekking, maar dat de KNB onvoldoende had aangetoond dat het verplichte karakter van de verzekering noodzakelijk was voor de goede beroepsuitoefening van de notaris. Hiermee kon de KNB de verplichte verzekering niet langer handhaven.

Indien een protocol wordt overgenomen is het van belang dat de opvolger (protocolontvanger) het protocol verzekert voor hetzelfde bedrag waarvoor de notaris die het protocol overdraagt (de protocolhouder) was verzekerd. Een cliënt moet er immers vanuit kunnen gaan dat het protocol, waartoe zijn akte behoort, verzekerd blijft tot minimaal hetzelfde bedrag.

(Toelichting van 8 april 2015)

Artikel 16 Samenwerkingsverbanden

De notaris kan een samenwerkingsverband aangaan met een andere notaris of met een kandidaat-notaris.

Een samenwerkingsverband kan ook worden aangegaan met leden van een andere beroepsgroep. Dit z.g. interdisciplinair samenwerkingsverband is in een afzonderlijke verordening geregeld.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Het tweede lid van artikel 16 regelde de samenwerking van een notaris met een medewerker van zijn kantoor. Tot het moment van inwerkingtreding van de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2015 (IDS Verordening) was het een notaris toegestaan een samenwerkingsverband aan te gaan met een medewerker van zijn kantoor die geen notaris of kandidaat-notaris was, mits de notaris de volledige zeggenschap over de praktijkuitoefening behield. Aangezien bij deze vorm van samenwerking de notaris altijd de volledige zeggenschap moest behouden betrof een dergelijke samenwerking als het ware een deelneming. Door invoering van de nieuwe IDS Verordening per 30 mei 2016 is een dergelijke samenwerking niet langer mogelijk. In de IDS Verordening is namelijk in artikel 3 het verbod op participaties door derden opgenomen. Anderen dan notarissen of beoefenaren van een toegestaan beroep zoals bedoeld in artikel 2 van de IDS-verordening kunnen niet deelnemen in een praktijkrechtspersoon of houdster-rechtspersoon. De reeds voor 30 mei 2016 bestaande samenwerkingen van notarissen met kantoormedewerkers op grond van artikel 16 tweede lid worden gerespecteerd. Zie ook de artikel 10 (overgangsbepaling) van de IDS-verordening.

(Toelichting van 23 november 2016)

Artikel 17 Praktijkvennootschap

Artikel 17 was bij de invoering van de Verordening beroeps- en gedragsregels in 2011 gereserveerd voor de praktijkvennootschap. Uiteindelijk is er voor gekozen om de voorschriften waar een praktijkvennootschap aan moet voldoen in de IDS-Verordening op te nemen. De daarin opgenomen voorschriften gelden zowel voor de praktijkvennootschap in interdisciplinaire samenwerkingsverbanden als voor de praktijkvennootschap met alleen notarissen, aldus artikel 3 lid 5 van de IDS-verordening.

(Toelichting van 23 november 2016)

Artikel 18 Partijadviseur

1. De notaris die naar buiten optreedt als partijadviseur maakt jegens belanghebbenden tijdig kenbaar dat hij in die hoedanigheid optreedt.
2. De notaris passeert geen akten bij de totstandkoming waarvan hij of een kantoorgenoot als partijadviseur van een van de partijen betrokken is geweest, tenzij alle betrokkenen daarmee instemmen op grond van aan hen vooraf verstrekte informatie.
3. De instrumenterende notaris trekt zich als zodanig terug zodra een niet aanstonds overbrugbaar belangenconflict tussen partijen is ontstaan of dreigt te ontstaan over de rol van de notaris als instrumenterende notaris, zoals bedoeld in lid 2 van dit artikel.
4. Wanneer de notaris zich heeft teruggetrokken, dan voorkomt hij dat een kantoorgenoot optreedt voor één van de partijen, tenzij alle betrokken personen daarmee instemmen. Hetzelfde geldt, wanneer naar aanleiding van een door

de notaris behandelde zaak een conflict is ontstaan over het handelen of nalaten van de notaris.

In de huidige verordening is de materie van de notaris of diens kantoorgenoot als partijadviseur uitgebreid en heel feitelijk geregeld. Voorgesteld wordt de regeling, die op zichzelf voldoet, algemener in enkele principes te formuleren.

Lid 1

Als de notaris in een bepaald geval optreedt als partijadviseur en niet als onafhankelijk behartiger van alle partijbelangen, mag daarover geen enkel misverstand ontstaan. Daarom is het van belang dat de notaris zijn positie duidelijk maakt aan allen die een gerechtvaardigd belang hebben bij de wetenschap dat de notaris als partijadviseur optreedt. Het 'tijdig' kenbaar maken zal meestal betekenen: direct. Om achteraf misverstanden te voorkomen is het aan te bevelen om dit schriftelijk kenbaar te maken.

Lid 2

Hier wordt overgenomen, wat in het huidige artikel 22, eerste lid, eerste zin, staat. Onder het passeren van een akte moet hier mede worden verstaan het als notaris behandelen van een zaak (zie het huidige artikel 19, eerste lid), of als partijadviseur behandelen (artikel 19, tweede lid). Ook de voorbereiding van een akte valt hieronder, te denken valt hierbij aan de notaris die een executieveiling begeleidt (wat niet altijd resulteert in het passeren van een akte). Toegevoegd is dat het om een informed consent moet gaan van alle betrokkenen, dus ook de notaris zelf, op grond van verstrekte informatie.

Lid 3

Dat de notaris zich alsnog moet terug trekken bij een belangenconflict, is in de huidige verordening verwoord in artikel 22, eerste lid, tweede zin en 19, derde lid, tweede zin.

Lid 4

De kantoorgenoot mag natuurlijk ook niet optreden voor één van de partijen in geval van een conflict. Het kantoor is als het ware 'besmet' als de notaris zich heeft teruggetrokken. Verwezen wordt naar de huidige artikelen 20, eerste en tweede lid, 19, derde lid, eerste zin, respectievelijk 21.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 19 Naar buiten optreden

De notaris draagt zorg bij het naar buiten optreden voor een juiste en volledige presentatie van het kantoor.

Onder naar buiten optreden wordt verstaan: het in het kader van de praktijkuitoefening doen van mededelingen, kennisgevingen of aankondigingen dan wel het zich op andere wijze naar buiten presenteren door de notaris of door een samenwerkingsverband als zodanig. Ook het gebruik van internetadressen valt onder het begrip 'naar buiten optreden' (zie Hof Amsterdam 9 oktober 2003, nr. 327/2003 NOT).

De aanduiding van een kantoor moet met de werkelijkheid overeenstemmen. Zo mag een notariskantoor zich niet 'notariskantoor Delft' of 'notarispraktijk Amsterdam' noemen, omdat in Delft en Amsterdam meer notariskantoren gevestigd zijn.

Indien een notariskantoor verschillende vestigingen heeft, dient dit bij het naar buiten optreden kenbaar te zijn.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 19A Controleren identiteitsdocument

Bij het vaststellen van de identiteit van de bij het verlijden van een akte voor de eerste maal voor de notaris verschijnende

personen, controleert de notaris het hem getoonde document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht op diefstal, vermissing, geldigheid en echtheid. De notaris maakt hierbij voor zover mogelijk gebruik van hiervoor geschikte, door het bestuur aangewezen apparatuur, programmatuur, applicaties en systemen.

In artikel 39 lid 1 van de Wet op het notarisambt is bepaald dat de bij het verlijden van een akte verschijnende personen aan de notaris bekend moeten zijn. De notaris moet de identiteit van de personen die de eerste maal voor hem verschijnen vaststellen aan de hand van een document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht.

De ratio van deze identificatieplicht is dat de notaris zich vergewist van de identiteit van de voor hem verschijnende personen. Hij moet verifiëren of degene die voor hem verschijnt de identiteit heeft van degene die hij opgeeft te zijn. Het controleren van de echtheid van het getoonde document als bedoeld in artikel 1 van de Wet op de identificatieplicht houdt onder meer in dat de notaris controleert of de gegevens op het document overeenkomen met de gegevens in de Basisregistratie Personen, voor zover deze gegevens hierin zijn opgenomen.

Er zijn middelen die de notaris kunnen helpen bij deze taak. Het past bij de rol van de notaris als poortwachter om die middelen te gebruiken. Het wordt hierbij van belang geacht dat elke notaris dezelfde middelen gebruikt.

Het bestuur van de KNB kan in dit kader leden faciliteren bij de aanschaf van de benodigde middelen. Gezien de snelle ontwikkelingen op dit gebied kan het bestuur via de gebruikelijke kanalen aan haar leden kenbaar maken welke middelen gebruikt moeten worden. De notaris is ingevolge dit artikel verplicht de door het bestuur aangewezen middelen steeds te gebruiken bij voormelde identificatieplicht.

Met de zinsnede 'voor zover mogelijk' wordt uitsluitend bedoeld op uitzonderingsgevallen waarin de notaris documenten worden getoond die niet met gebruikmaking van de door het bestuur aangewezen apparatuur, programmatuur, applicaties en systemen kunnen worden gecontroleerd op diefstal, vermissing, geldigheid en echtheid.

(Toelichting van 18 september 2019)

Artikel 20 Nadere regelgeving bestuur

Het bestuur van de KNB is bevoegd om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels te geven. Over het ontwerp daarvan wordt de ledenraad geraadpleegd. De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Veiligheid en Justitie gebracht.

De aan het bestuur verleende bevoegdheid nadere regels vast te stellen is gebaseerd op artikel 89 lid 5 WNA. Nadere regels zullen o.a. gegeven worden over het bepaalde in de artikelen over uitbetalen van gelden, schriftelijke roeyementstoezegging, betaling contanten en beroepsaansprakelijkheid.

(Toelichting van 22 juni 2011)

Artikel 21 Naam

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening beroeps- en gedragsregels 2011.

Artikel 22 Inwerking treden

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 augustus 2011 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening bevordering vakbekwaamheid

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat de KNB tot taak heeft de bevordering van een goede beroepsuitoefening door de leden en van hun vakbekwaamheid;

Gelet op artikel 61 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 16 februari 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie d.d. 13 september 2000, nr. 5047950/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat maart, april, augustus en september 2000.

De in deze verordening neergelegde scholingsverplichting is gebaseerd op de bevoegdheid van de KNB om krachtens artikel 61 WNA bij verordening regels te stellen betreffende de bevordering van de vakbekwaamheid van de leden.

(Toelichting 16 februari 2000)

Artikel 1

Ieder lid van de KNB is verplicht zich zodanig te scholen en bij te scholen op vakinhoudelijk gebied, op het gebied van het notarieel management en op het gebied van de notariële dienstverlening dat hij beschikt over de kennis die gezien zijn functie noodzakelijk is voor een goede beroepsuitoefening.

Van een beginnende kandidaat-notaris kan niet worden verwacht dat hij al direct over alle vereiste kennis beschikt die vereist voor de een goede beroepsuitoefening. De verplichting is daarom mede afhankelijk gesteld van de functie die het lid binnen het notariaat vervult.

(Toelichting 16 februari 2000)

Artikel 2

1. Aan de in artikel 1 neergelegde verplichting is in beginsel voldaan als een lid van de KNB binnen telkens twee kalenderjaren een door het bestuur van de KNB vast te stellen aantal opleidingspunten heeft behaald.
2. Het bestuur van de KNB houdt de behaalde opleidingspunten bij. Ieder lid heeft recht op inzage van de door hem behaalde opleidingspunten.

Het bestuur van de KNB deelt blijkens art. 2 lid 2 aan de kamer van toezicht mee dat een lid onvoldoende opleidingspunten heeft behaald. De zorgvuldigheid brengt met zich mee dat deze mededeling alleen kan worden gedaan nadat het bestuur met het betrokken lid contact heeft opgenomen om na te gaan of de administratie van de KNB op dit punt juist is.

(Toelichting van 16 februari 2000)

Artikel 3

1. Het bestuur van de KNB bepaalt het aantal opleidingspunten dat aan een onderwijsvorm wordt toegekend.
2. Bij reglement worden de met de toekenning van opleidingspunten samenhangende onderwerpen nader geregeld alsmede de vrijstelling voor het behalen van opleidingspunten en op welke wijze een vrijstelling wordt verleend.
3. Over het ontwerp van het reglement wordt de ledenraad geraadpleegd. Het reglement wordt zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

Artikel 4

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening bevordering vakbekwaamheid.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening commissie van toezicht

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen die voor het functioneren van de commissie van toezicht van belang zijn;

Gelet op artikel 34 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 13 september 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 15 september 2000, nr. 5052256/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat maart, april en oktober 2000.

De Verordening commissie van toezicht houdt verband met de krachtens artikel 33 Wet op het notarisambt (WNA) bestaande opleiding voor kandidaat-notarissen.

Artikel 34 WNA bepaalt:

'1. Er is een commissie van toezicht die tot taak heeft toezicht te houden op de opleiding voor de kandidaat-notarissen en op het examen. De commissie bestaat uit vijf leden. Drie leden, waaronder de voorzitter, worden benoemd door Onze Minister, de andere leden door de KNB. De commissie is gevestigd ten kantore van de KNB.

2. Bij verordening worden nadere regels gesteld betreffende de zittingsduur en het aftreden van de leden en de voorzitter, alsmede betreffende de werkzaamheid, de vergaderingen, de besluitvorming en andere onderwerpen die voor het functioneren van de commissie van toezicht van belang zijn.'

De commissie moet er blijkens de Memorie van Toelichting (23 706 nr. 3, p. 9) onder andere op toezien dat aan de beroepsopleiding niet zo zware eisen worden gesteld dat de opleiding in feite niet meer het belang van een goede beroepsuitoefening dient, maar aangemerkt kan worden als een extra belemmering voor de toetreding tot het notarisambt.

(Toelichting van 13 september 2000)

Benoeming en ontslag (art. 1)

Artikel 1

1. De leden van de commissie van toezicht worden voor een periode van vier jaren benoemd. Zij kunnen éénmaal worden herbenoemd.
2. In afwijking van het eerste lid benoemen de minister en het bestuur van de KNB voor de eerste maal ieder één lid voor een periode van zes jaar.
3. Het lidmaatschap van de commissie van toezicht eindigt:
  - a. Door het verstrijken van de termijn waarvoor het lid is benoemd.
  - b. Door ontslag dat een lid, al dan niet op zijn verzoek, wordt verleend door de instantie die het lid heeft benoemd.
  - c. Door overlijden.
  - d. Per 31 december van het jaar waarin een lid de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt.
4. De voorzitter van de commissie van toezicht geeft van ontstane vacatures onverwijld kennis aan de instantie die het lid heeft benoemd. Deze voorziet binnen twee maanden in de vacature.
5. Degenen die een functie vervullen in de organisatie en/of bij de uitvoering van de opleiding voor kandidaat-notarissen kunnen geen lid zijn van de commissie van toezicht.

Vergadering en besluitvorming (art. 2)

Artikel 2

1. De commissie van toezicht vergadert ten minste tweemaal per jaar en voorts wanneer de voorzitter dit nodig oordeelt of ten minste twee leden daarom verzoeken.
2. De oproeping geschiedt door de voorzitter ten minste veertien dagen voordat de vergadering wordt gehouden. Bij de oproeping worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
3. In de vergadering kunnen alleen besluiten worden genomen wanneer ten minste drie leden, waaronder ten minste een lid dat benoemd is door het bestuur van de KNB aanwezig zijn.
4. Ieder lid kan één stem uitbrengen.

5. Een lid kan zich door een ander lid schriftelijk doen vertegenwoordigen, met dien verstande dat niemand voor zich en als gemachtigde meer dan twee stemmen uit kan brengen.
6. Alle stemmingen geschieden mondeling.
7. Besluiten worden genomen met meerderheid van stemmen. Bij staking van stemmen is het voorstel verworpen.

Werkzaamheden (art. 3)

Artikel 3

De commissie van toezicht ontvangt van het bestuur van de KNB alle relevante informatie betreffende de beroepsopleiding. Het bestuur van de KNB raadpleegt de commissie van toezicht wanneer hij dit in verband met het onderwijs van de beroepsopleiding en de daarbij af te nemen examens wenselijk oordeelt. De commissie van toezicht kan ook uit eigen initiatief met betrekking tot de opleiding en het examen advies uitbrengen aan het bestuur van de KNB.

Slotbepalingen (art. 4-5)

Artikel 4

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening commissie van toezicht.

Artikel 5

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening elektronische notariële akte

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (hierna: KNB);

Overwegende dat het nodig is regels vast te stellen met betrekking tot de elektronische notariële akte;

Gelet op de artikelen 53d lid 6, 53e lid 2 en 53i leden 1, 2 en 4 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het door het bestuur van de KNB voorgestelde ontwerp met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de ringen van de KNB;

Stelt de navolgende verordening vast:

Artikel 1 Systeem voor gegevensverwerking

De KNB draagt er zorg voor dat het systeem voor gegevensverwerking, bedoeld in artikel 53d van de Wet op het notarisambt, voldoet aan het bepaalde in artikel 53d leden 4 en 5 van de Wet op het notarisambt.

In artikel 53d lid 6 van de Wet op het notarisambt (hierna: Wna) is bepaald dat bij verordening nadere regels worden gesteld ten aanzien van het systeem voor gegevensverwerking, bedoeld in artikel 53d Wna, in ieder geval ten aanzien

van de vereisten, bedoeld in artikel 53d lid 5 Wna.

Als beheerder van het systeem draagt de KNB er zorg voor dat het systeem voldoet aan het bepaalde in artikel 53d leden 4 en 5 Wna. Deze bepalingen houden verband met de beschikbaarheid, werking en beveiliging van het systeem. Over de beschikbaarheid, werking en beveiliging van het systeem geeft het bestuur van de KNB nadere regels.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 2 Elektronische handtekening

De ondertekening van de elektronische notariële akte en de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, vindt plaats door het gebruik van een door het bestuur van de KNB aan te wijzen elektronische handtekening.

In artikel 53e lid 1 Wna is bepaald dat de ondertekening, bedoeld in artikel 37 lid 2 eerste volzin Wna, van een elektronische notariële akte plaatsvindt via het systeem voor gegevensverwerking, bedoeld in artikel 53d Wna, door het gebruik van een elektronische handtekening. In artikel 53e lid 2 Wna is bepaald dat bij verordening nadere regels worden gesteld ten aanzien van de elektronische handtekening, bedoeld in artikel 53e lid 1 Wna. Deze bepalingen gelden ingevolge artikel 53f lid 1 Wna ook voor het ondertekenen van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna.

Gezien de snelle ontwikkelingen op het gebied van elektronische ondertekening en de in verband hiermee gewenste flexibiliteit, vindt de ondertekening van de elektronische notariële akte en de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, plaats door het gebruik van een door het bestuur van de KNB aan te wijzen elektronische handtekening. Het bestuur van de KNB maakt via de gebruikelijke kanalen aan de leden van de KNB kenbaar welke elektronische handtekening voor het ondertekenen van elektronische notariële akten en elektronische volmachten moet worden gebruikt. De leden zijn ingevolge dit artikel verplicht de door het bestuur van de KNB aangewezen elektronische handtekening steeds hiervoor te (laten) gebruiken.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 3 Documentstandaard

De inhoud van de elektronische notariële akte, van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en van overige elektronische bijlagen wordt duurzaam gesteld in een door het bestuur van de KNB aan te wijzen documentstandaard die de betrouwbaarheid, de uitleesbaarheid en de beschikbaarheid van de inhoud waarborgt en voldoet aan de meest recente nationale of internationale standaarden.

In artikel 53i lid 1 Wna is bepaald dat, in afwijking van artikel 41 lid 2 Wna, de inhoud van de elektronische notariële akte, van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen duurzaam wordt gesteld in een bij verordening aan te wijzen documentstandaard die de betrouwbaarheid, de uitleesbaarheid en de beschikbaarheid van de inhoud waarborgt en voldoet aan de meest recente nationale of internationale standaarden. De aanwijzing van een documentstandaard dient ten minste iedere vijf jaar plaats te vinden.

Gezien de snelle ontwikkelingen op het gebied van elektronische vastlegging en de in verband hiermee gewenste flexibiliteit, wordt de inhoud van de elektronische notariële akte, van de elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen duurzaam gesteld in een door het bestuur van de KNB aan te wijzen documentstandaard die de betrouwbaarheid, de uitleesbaarheid en de beschikbaarheid van de inhoud waarborgt en voldoet aan de meest recente nationale of internationale standaarden. Het bestuur van de KNB maakt via de

gebruikelijke kanalen aan de leden van de KNB kenbaar in welke documentstandaard de inhoud van elektronische notariële akten, van elektronische volmachten en van overige elektronische bijlagen moet worden gesteld. De leden zijn ingevolge dit artikel verplicht de door het bestuur van de KNB aangewezen documentstandaard steeds hiervoor te gebruiken.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 4 Conversie

Indien conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en van overige elektronische bijlagen naar een andere documentstandaard noodzakelijk is om de duurzaamheid hiervan te waarborgen, vindt conversie hiervan plaats naar een door het bestuur van de KNB aan te wijzen andere documentstandaard. De KNB draagt zorg voor tijdige conversie en bepaalt de wijze waarop conversie plaatsvindt.

In artikel 53i lid 2 Wna is bepaald dat indien conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen naar een andere documentstandaard noodzakelijk is om de duurzaamheid hiervan te waarborgen, conversie hiervan plaatsvindt naar een bij verordening aan te wijzen andere documentstandaard en dat bij verordening regels worden gesteld over de wijze waarop deze conversie plaatsvindt.

Gezien de snelle ontwikkelingen op het gebied van elektronische vastlegging en de in verband hiermee gewenste flexibiliteit, vindt conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen plaats naar een door het bestuur van de KNB aan te wijzen andere documentstandaard die de betrouwbaarheid, de uitleesbaarheid en de beschikbaarheid van de inhoud waarborgt en voldoet aan de meest recente nationale of internationale standaarden.

In artikel 53i lid 3 Wna is bepaald dat de notaris, in afwijking van artikel 12 lid 1 en lid 2 Wna, minuten van elektronische notariële akten die tot zijn protocol behoren, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen bij de KNB bewaart. Deze centrale bewaring houdt onder meer verband met het bepaalde in artikel 53i lid 2 Wna. Als centrale bewaarder draagt de KNB zorg voor tijdige conversie en bepaalt de KNB de wijze waarop conversie naar de aangewezen andere documentstandaard plaatsvindt. Over conversie van de inhoud van een verleden elektronische notariële akte, van een verleende elektronische volmacht, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en van overige elektronische bijlagen naar de aangewezen andere documentstandaard geeft het bestuur van de KNB nadere regels.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 5 Bewaring en waarborging toegang

De KNB draagt er zorg voor dat minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 van de Wet op het notarisambt, en overige elektronische bijlagen op ordelijke wijze en beveiligd tegen beschadiging, tenietgaan en onbevoegde toegang en inzage worden bewaard. De KNB draagt er zorg voor dat en bepaalt de wijze waarop de toegang van de notaris tot zijn protocol is gewaarborgd.

In artikel 53i lid 4 Wna is bepaald dat, in afwijking van artikel 12 lid 3 Wna, bij verordening nadere regels worden gesteld ten aanzien van het bij de KNB bewaren van minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen, alsmede regels met betrekking tot de wijze waarop de toegang van de notaris tot zijn protocol is gewaarborgd.

In het verlengde van artikel 12 lid 3 Wna, waarin is bepaald dat de notaris verplicht is zijn protocol op ordelijke wijze te bewaren op een tegen brand en andere gevaren beveiligde plaats, draagt de KNB er zorg voor dat minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen op ordelijke wijze en beveiligd tegen beschadiging, tenietgaan en onbevoegde toegang en inzage worden bewaard en draagt de KNB er zorg voor dat en bepaalt de KNB de wijze waarop de toegang van de notaris tot zijn protocol is gewaarborgd. Over bewaring van minuten van elektronische notariële akten, elektronische volmachten, bedoeld in artikel 53f lid 1 Wna, en overige elektronische bijlagen en waarborging van de toegang van de notaris tot zijn protocol geeft het bestuur van de KNB nadere regels.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 6 Nadere regelgeving bestuur

Het bestuur van de KNB is bevoegd om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels te geven, waaronder begrepen de aanwijzingen, bedoeld in de artikelen 2, 3 en 4 van deze verordening. Over het ontwerp daarvan wordt de ledenraad van de KNB geraadpleegd. De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van de Minister voor Rechtsbescherming gebracht.

De aan het bestuur van de KNB verleende bevoegdheid om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels vast te stellen is gebaseerd op artikel 89 lid 5 Wna. Nadere regels zullen worden gegeven over het bepaalde in de artikelen 1, 2, 3, 4 en 5 van deze verordening.

(Toelichting van 21 september 2022)

Artikel 7 Naam

Deze verordening wordt aangehaald als: 'Verordening elektronische notariële akte'.

Artikel 8 Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking met ingang van de datum waarop artikel II van het bij koninklijke boodschap van 21 april 2022 bij de Tweede Kamer ingediende voorstel van wet Wijziging van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de Wet op het notarisambt in verband met de implementatie van Richtlijn (EU) 2019/1151 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 tot wijziging van Richtlijn (EU) 2017/1132 met betrekking tot het gebruik van digitale instrumenten en processen in het kader van het vennootschapsrecht (PbEU 2019, L 186) (Kamerstukken 36085) in werking treedt of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant is verstreken als bedoeld in artikel 91 lid 2 van de Wet op het notarisambt.

Vastgesteld door de ledenraad van de KNB op 21 september 2022 en getekend door de voorzitter van de ledenraad, goedgekeurd door de Minister voor Rechtsbescherming bij besluit van 26 januari 2023.

Verordening interdisciplinaire samenwerking 2015

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regels vast te stellen over de wijze waarop samenwerkingsverbanden kunnen worden aangegaan ter waarborging van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het notariaat;

Gelet op artikel 18 lid 2 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het door het bestuur voorgestelde ontwerp met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 3 februari 2016, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 10 mei 2016, Stcrt. 2016, 25642, inw. tr. 30 mei 2016.

Algemene toelichting

Artikel 18 van de Wet op het notarisambt (Wna) bepaalt dat een notaris een samenwerkingsverband kan aangaan met beoefenaren van een ander beroep, mits hierdoor zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet wordt of kan worden beïnvloed. Volgens het tweede lid van artikel 18 worden bij verordening ter waarborging van die onafhankelijkheid en onpartijdigheid regels vastgesteld over de wijze waarop samenwerkingsverbanden kunnen worden aangegaan. Hieraan is destijds uitvoering gegeven met het opstellen van de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2003. De verordening regelt samenwerkingsvormen tussen notarissen en beoefenaren van andere vrije beroepen in hun meest vergaande vorm, namelijk samenwerkingsverbanden waarin de deelnemers geheel of gedeeltelijk voor gezamenlijke rekening en risico praktijk uitoefenen of zeggenschap over bedrijfsvoering met elkaar delen.

De nieuwe Verordening interdisciplinaire samenwerking 2015 (IDS-Verordening 2015) betreft een modernisering van de oude IDS-verordening uit 2003. Na ruim tien jaar met deze verordening te hebben gewerkt was het tijd voor een evaluatie. Vanuit de beroepsgroep werden knelpunten gesignaleerd en sommige bepalingen bleken inmiddels achterhaald door de tijd. Bij het opstellen van de nieuwe verordening werd het van groot belang geacht dat de advocatuurlijke en notariële voorschriften met betrekking tot samenwerkingen zoveel mogelijk synchroon lopen. Begin dit jaar is door de Nederlandse Orde van Advocaten de Verordening op de advocatuur in werking getreden, waarin ook de samenwerking met andere beroepsbeoefenaren wordt geregeld. Bij de opstelling van deze verordening is gekeken naar eventuele tegenstrijdigheden en werd het wenselijk geacht om de nieuwe IDS-verordening waar mogelijk synchroon te laten lopen met de Verordening op de advocatuur.

De meest relevante wijzigingen ten opzichte van de oude verordening uit 2003 betreffen:

Artikel 2: Universitair geschoolde leden van het Register Belastingadviseurs en leden van de Orde van Octrooigemachtigden zijn in deze verordening toegevoegd als toegestane partners voor een samenwerkingsverband met de notaris. De samenwerking met deze beroepsgroepen brengt de onafhankelijkheid van de notaris niet in gevaar. Zij zijn academisch gevormd en onderworpen aan een tuchtrecht dat vergelijkbaar is met dat voor notarissen, inclusief een geheimhoudingsplicht.

Artikel 5: Er is een regeling opgenomen over de bestuurssamenstelling. Indien het samenwerkingsverband een bestuur heeft is de meerderheid van het bestuur en de voorzitter ervan notaris of beoefenaar van een toegelaten beroep als bedoeld in artikel 2 van deze verordening.

Aangezien het niet wenselijk is dat een derde (niet zijnde een notaris of toegestane samenwerkingspartner op grond van deze verordening) een deelneming heeft in een samenwerkingsverband is er een artikel opgenomen met betrekking tot aandeelhouderschap en stemrecht (artikel 3). In dit artikel wordt een beperking opgelegd wie aandeelhouder kunnen zijn van een samenwerkingsverband, namelijk notarissen of beoefenaren van een toegestaan beroep als bedoeld in deze verordening. De wijziging betekent dat artikel 16 lid 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels, waarin de mogelijkheid wordt geboden een samenwerkingsverband aan te gaan met een medewerker van een notariskantoor die geen notaris of kandidaat-notaris is, komt te vervallen.

De regeling met betrekking tot het naar buiten optreden is samengevoegd in één artikel. De strekking, zoals ook in de oude verordening was opgenomen, blijft hetzelfde. De presentatie moet met de werkelijkheid overeenstemmen en er

mag niet een onjuiste suggestie worden gewekt.

De bepalingen met betrekking tot de onafhankelijkheid, onpartijdigheid, zorgvuldigheid en geheimhouding zijn samengevoegd in één algemeen artikel. De artikelen uit de oude verordening waren voor een groot deel een herhaling van de algemene regels uit de Wna. Met dit nieuwe artikel wordt beoogd de notaris bij het aangaan van een samenwerkingsverband uitdrukkelijk te wijzen op zijn kernwaarden 'onafhankelijkheid', 'onpartijdigheid', 'zorgvuldigheid' en 'geheimhouding'. De notaris moet hier in de praktijk zelf invulling aan geven.

In de oude verordening werden specifieke regels met betrekking tot het waarborgen van de geheimhouding, dwingend voorgeschreven. Deze regels zijn vervallen, omdat een aantal als achterhaald kan worden beschouwd; zie hiervoor ook de toelichting bij artikel 7. Het is aan de notaris zelf om invulling te geven aan zijn onafhankelijke en onpartijdige positie en het waarborgen van zijn geheimhouding. Uiteraard geldt hetgeen in deze verordening is opgenomen met betrekking tot de geheimhouding ook voor notarissen die niet interdisciplinair samenwerken. Ook wanneer een notaris individueel in een zaak samenwerkt met andere beroepsgroepen zal hij moeten zorgen dat wordt voldaan aan zijn verplichtingen voortvloeiende uit zijn onafhankelijke positie en zijn geheimhoudingsplicht.

Op grond van artikel 110 eerste lid Wna berust het toezicht op de naleving van deze verordening bij het Bureau Financieel Toezicht. Op grond van artikel 18 derde lid Wna moet jaarlijks voor de inlevering van de jaarstukken een verklaring van een onafhankelijke externe deskundige worden overgelegd aan het Bureau Financieel Toezicht.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Definities (art. 1)

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *samenwerkingsverband*: iedere samenwerking met een beoefenaar van een ander beroep dan notaris waaraan een of meer notarissen deelnemen en waarbij de deelnemers geheel of gedeeltelijk voor gezamenlijke rekening en risico praktijk uitoefenen of zeggenschap over bedrijfsvoering met elkaar delen;
- b. *naar buiten optreden*: het doen van mededelingen dan wel het zich op andere wijze naar buiten presenteren door of ten behoeve van de notaris of het samenwerkingsverband;
- c. *praktijkuitoefening*: al hetgeen de uitoefening van het notarisambt in de meest ruime zin omvat;
- d. *bedrijfsvoering*: het geheel van activiteiten dat betrekking heeft op het beheren en het besturen van het bedrijf van het samenwerkingsverband.
- e. *praktijkrechtspersoon*: een praktijkvennootschap, praktijkstichting, praktijkcoöperatie, of een vennootschap die is opgericht naar het recht van een ander land dan Nederland en die met een met de naamloze vennootschap of besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid vergelijkbare rechtsvorm heeft, en die is gericht op de uitoefening van de rechtspraktijk door de daartoe bevoegde personen;
- f. *houdster-rechtspersoon*: een naamloze vennootschap, besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een coöperatie, of een stichting of een vennootschap die is opgericht naar het recht van een ander land dan Nederland en die een met de naamloze vennootschap of besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid vergelijkbare rechtsvorm heeft en die de aandelen houdt of lid is van een praktijkrechtspersoon.

De verordening is van toepassing op een samenwerkingsverband van beoefenaren van verschillende beroepen indien daarin de praktijk wordt uitgeoefend voor gezamenlijke rekening en risico van de deelnemers. Voorts is de verordening van toepassing op een samenwerkingsverband van beroepsbeoefenaren waarin uitsluitend de zeggenschap over de

bedrijfsvoering wordt gedeeld.

Er is sprake van een samenwerkingsverband in de zin van artikel 1 onafhankelijk van de vraag of de samenwerkingsovereenkomst een substantieel deel van de notariële praktijk dan wel de totale praktijk betreft. Met de definitie van 'bedrijfsvoering' wordt uitsluitend bedoeld op de bestuurlijke en leidinggevende kant van het samenwerkingsverband en daaronder vallen niet de inhoudelijke of beleidsmatige beslissingen op professioneel gebied ten aanzien van de praktijkuitoefening.

De begrippen praktijkuitoefening en bedrijfsvoering zijn goed te onderscheiden. Het eerste begrip ziet op de feitelijke uitoefening van het notarisambt, zowel op grond van titel III van de Wet op het notarisambt als in meer brede zin, bijvoorbeeld als partijadviseur. Het tweede begrip houdt in het scheppen en in stand houden van alle voorwaarden, zoals een bestuurlijke, organisatorische en logistieke infrastructuur, die het mogelijk maken de praktijk gezamenlijk uit te oefenen.

Concreet gaat het bij de bedrijfsvoering om personeelsbeleid, informatietechnologie en automatisering, organisatie, financiën, administratie en huisvesting, maar dan het discipline- of professionele gedeelte daarvan ter facilitering van een rendabele beroepsuitoefening conform de daaraan gestelde regels. Bedrijfsvoering is het complex van voorzieningen ten behoeve van het professionele werk en beleid.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Algemeen (art. 2)

Artikel 2

Het is de notaris niet geoorloofd - direct dan wel indirect - een samenwerkingsverband met beoefenaren van een ander beroep te onderhouden, dan met:

- a. advocaten, lid van de Nederlandse Orde van Advocaten;
- b. fiscaal juristen of fiscaal economen, lid van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs;
- c. universitair geschoolde leden van het Register Belastingadviseurs;
- d. leden van de Orde van Octrooigemachtigden; en
- e. in het buitenland werkzame beoefenaren van de hiervoor vermelde dan wel daarmee gelijk te stellen beroepen in het buitenland mits zij aan een tuchtrecht zijn onderworpen vergelijkbaar met dat waaraan de hiervoor genoemde personen onderworpen zijn en een adequate beroepsaansprakelijkheidsverzekering hebben.

De in dit artikel genoemde beroepsbeoefenaren zijn academisch gevormd en lid van de Nederlandse Orde van Advocaten, de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs en de Orde van Octrooigemachtigden en als zodanig herkenbaar als een eigen beroepsgroep. Zij zijn onderworpen aan een tuchtrecht dat vergelijkbaar is met dat voor notarissen, inclusief een geheimhoudingsplicht, met daaraan gekoppeld verschoningsrecht voor wat betreft de advocaten.

Overigens behoren tot de groep belastingadviseurs naast de fiscaal juristen tevens de fiscaal economen, voor zover lid van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs, nu dezen - zij het met een andere, gelijkwaardige opleidingsachtergrond - op gelijke wijze de belastingadviespraktijk uitoefenen.

Nieuw is de mogelijkheid met octrooigemachtigden samen te werken. Een octrooigemachtigde is onderworpen aan tuchtrecht en heeft een geheimhoudingsplicht met betrekking tot al hetgeen waarvan hij uit hoofde van zijn werkzaamheden als zodanig kennis neemt. De gedragsregels van de octrooigemachtigden sluiten het aangaan van een samenwerkingsverband met een notaris niet uit. Artikel 23h lid 4 sub b van de Rijsoctrooiwet geeft de Orde van Octrooigemachtigden de mogelijkheid om een samenwerkingsverordening uit te vaardigen. Van deze mogelijkheid is tot

op heden nog geen gebruik gemaakt.

Omdat er sprake is van deling van winst en verlies kan geen samenwerkingsverband in de zin van deze verordening worden aangegaan met beroepsbeoefenaren die in loondienst zijn. Met anderen dan in artikel 2 vermelde beroepsbeoefenaren mag direct noch indirect een samenwerkingsverband worden aangegaan. Het is de notaris daarom niet toegestaan een samenwerkingsverband aan te gaan of te continueren met een beoefenaar van een ander beroep, die naast het (beoogde) samenwerkingsverband tevens een samenwerkingsverband heeft met een in artikel 2 van deze verordening niet genoemde beroepsbeoefenaar.

In Nederland werkzame buitenlandse beroepsbeoefenaren moeten getoetst worden aan de Nederlandse criteria.

Het staat de notaris vrij andere samenwerkingsvormen aan te gaan met beroepsbeoefenaren van een ander beroep, mits met waarborging van de zelfstandigheid en onafhankelijkheid van de notaris, en mits geen samenwerkingsverband in de zin van de verordening wordt gesuggereerd (zie ook het hiernavolgende artikel 4). Bij dit soort samenwerkingsvormen moet worden gedacht aan een incidentele gezamenlijke activiteit, strategische allianties of kantoorcombinaties waarbij bepaalde voorzieningen worden gedeeld.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Aandeelhouderschap stemrecht en zeggenschap (art. 3)

Artikel 3

1. Alle aandelen van een praktijkrechtspersoon en een houdster-rechtspersoon met een in aandelen verdeeld kapitaal en de daarmee verbonden stemrechten of certificaten ervan zijn in handen van:

- a. notarissen en van beoefenaren van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2, die de praktijk binnen de praktijkrechtspersoon uitoefenen of binnen een praktijkrechtspersoon waarvan de aandelen direct of indirect worden gehouden; of
- b. houdster-rechtspersonen, waarvan de aandelen uitsluitend worden gehouden door notarissen en van beoefenaren van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2, die de praktijk binnen de praktijkrechtspersoon uitoefenen of binnen een praktijkrechtspersoon waarvan de aandelen direct of indirect worden gehouden.

Het is niet toegestaan om stemrecht op de hiervoor bedoelde aandelen te doen uitoefenen door een ander dan een notaris of een beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2 waarmee een samenwerkingsverband bestaat krachtens volmacht, opdracht of een andere overeenkomst.

Bedoelde aandelen kunnen niet met een vruchtgebruik worden bezwaard.

Inkoop van eigen aandelen is toegestaan.

2. Tot zes maanden na het defungeren of overlijden van een aandeelhouder is de eerste zin van het eerste lid niet van toepassing met betrekking tot die aandelen.

3. Indien de praktijkrechtspersoon of houdster-rechtspersoon een coöperatie is zijn de leden notarissen en beoefenaren van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2.

4. Indien de praktijkrechtspersoon of houdster-rechtspersoon een stichting is, bestaat het bestuur van die stichting

uitsluitend uit notarissen en beoefenaren van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2.

5. Het in de leden 1 tot en met 4 bepaalde is overeenkomstig van toepassing indien de notaris niet een samenwerkingsverband onderhoudt met een beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2. In dat geval dient het bestuur in de praktijkrechtspersoon en de houdster-rechtspersoon te worden gevoerd door de notaris.

Aangezien aandeelhouders over het algemeen zeggenschap hebben, is in dit artikel een beperking opgelegd wie aandeelhouder kunnen zijn. Ter financiering van de praktijk is het onder omstandigheden toegestaan om pandrecht op de aandelen te vestigen, zolang deze niet het stemrecht omvatten. Het effect van een overdracht van stemrecht aan een daartoe niet op grond van deze verordening gerechtigde is dat de praktijk niet langer mag worden uitgeoefend binnen deze praktijkrechtspersoon. Dit is bijvoorbeeld het geval indien de aandelen aan een financier zijn verpand en het pandrecht wordt uitgeoefend.

Het toekennen van economisch voordeel op grond van vruchtgebruik op aandelen is niet toegestaan. Het economische voordeel (of het risico) dat aan aandelen is verbonden, is van belang voor de onafhankelijkheid van de praktijkuitoefening. De aandeelhouder of vruchtgebruiker deelt in rekening en risico van de praktijkuitoefening. Hij moet dus de hoedanigheid hebben van een van de partijen met wie een samenwerkingsverband mag worden aangegaan. Aandelen zonder stemrecht kunnen niet worden uitgegeven aan anderen dan notarissen of een beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2.

In het eerste lid wordt gesproken over de praktijkrechtspersoon, dit betekent dat de bepalingen uit dit artikel van overeenkomstige toepassing zijn op notarissen die alleen of samen met andere notarissen, zoals bedoeld in artikel 16 van de Verordening beroeps- en gedragsregels, in een praktijkrechtspersoon hun praktijk uitoefenen.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Presentatie (art. 4)

Artikel 4

1. Het is de notaris niet geoorloofd om met andere dan de in artikel 2 genoemde beroepsbeoefenaren onder een gemeenschappelijke naam naar buiten op te treden.
2. De naam waaronder het samenwerkingsverband wordt gevoerd en de naam waaronder een onderdeel waartoe de notaris behoort, wordt gevoerd, mogen geen verwarring wekken.
3. De notaris maakt duidelijk dat aan het samenwerkingsverband ook anderen dan notarissen deelnemen.
4. Bij het naar buiten optreden blijkt wie als notaris en wie als beoefenaar van een ander beroep aan het samenwerkingsverband deelnemen.
5. Indien het naar buiten optreden en de praktijkuitoefening van het, al dan niet over verschillende vestigingen verdeeld, samenwerkingsverband niet geschieden onder één gemeenschappelijke naam, maakt de notaris ondubbelzinnig duidelijk dat hij deelnemer is van een samenwerkingsverband.
6. Indien in het samenwerkingsverband notarissen samenwerken die in verschillende plaatsen gevestigd zijn, wordt dit bij het naar buiten optreden kenbaar gemaakt. Ten aanzien van plaatsen waar zich een kantoor van het

samenwerkingsverband bevindt doch waar geen daartoe behorend notaris is gevestigd, wordt voorkomen dat ten onrechte de suggestie wordt gewekt dat zulks wel het geval is.

7. De notaris voorkomt dat ten onrechte de suggestie wordt gewekt dat hij van een samenwerkingsverband deel uitmaakt.
8. Indien en voor zolang een notaris de praktijkuitoefening presenteert onder de naam waaronder ook beoefenaren van een ander beroep dan notaris de uitoefening van hun praktijk presenteren of op andere wijze suggereert van een samenwerkingsverband deel uit te maken, is deze verordening op hem van toepassing alsof er sprake is van een samenwerkingsverband in de zin van deze verordening.

Door het naar buiten optreden onder één gemeenschappelijke naam wordt de suggestie gewekt dat er een samenwerkingsverband is. Zie ook artikel 19 van de Verordening beroeps- en gedragsregels: De presentatie van een kantoor moet in overeenstemming zijn met de werkelijkheid.

Het onder een gemeenschappelijke naam naar buiten optreden kan er bovendien toe leiden dat daardoor een stille maatschap verandert in een openbare maatschap. De maten in die maatschap kunnen daardoor dus aansprakelijk worden voor elkaars handelen.

Er kan wel met andere beroepsbeoefenaren dan genoemd in artikel 2 worden samengewerkt zolang er niet wordt opgetreden onder gemeenschappelijke naam en de praktijk niet voor gezamenlijke rekening en risico wordt uitgeoefend of de zeggenschap dan wel de eindverantwoordelijkheid daarin wordt gedeeld en waarbij evenmin de onafhankelijke beroepsuitoefening door de notaris in het geding is.

Te denken valt aan de samenwerking in een knowhow uitwisselingsverband, het aangaan van een strategische alliantie of de aansluiting bij een franchiseorganisatie. Deze samenwerkingsvormen dienen derhalve zodanig duidelijk en apart vermeld te worden dat niet het misverstand gecreëerd wordt dat er van een echt samenwerkingsverband (in de zin van de verordening) sprake is.

Bij het naar buiten optreden moet duidelijk zijn wie er aan het samenwerkingsverband deelnemen en in welke hoedanigheid.

De notaris zal duidelijk moeten maken dat hij een samenwerkingsverband heeft met anderen. Hij dient te voorkomen dat in strijd met de werkelijkheid de suggestie van een samenwerkingsverband wordt gewekt. Zo kan door het gevestigd zijn in één pand en de wijze van presentatie daar omheen ten onrechte de indruk gevestigd worden dat er een samenwerkingsverband is. Het wekken van deze indruk zal de toepasselijkheid van deze verordening tot gevolg hebben. Dit kan - indien sprake is van een suggestie van een samenwerkingsverband in de zin van deze verordening met anderen dan de beroepsbeoefenaren met wie een samenwerkingsverband kan worden aangegaan op grond van artikel 2 van deze verordening - ertoe leiden dat sprake is van een niet toegestaan samenwerkingsverband.

Ook het gebruik van een deel van de naam van een ander kantoor kan de suggestie van een samenwerkingsverband wekken.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Staatsgewijze opbouw (art. 5)

Artikel 5

1. De notarissen vormen gezamenlijk een staak waaraan binnen het samenwerkingsverband doorslaggevende zeggenschap ten aanzien van de praktijkuitoefening toekomt.
2. De verplichting tot het vormen van een staak en de uitvoering daarvan wordt door de notaris vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst.

Teneinde de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de notaris zo goed mogelijk te waarborgen, wordt voorzien in een staaksgewijze organisatorische opbouw van het samenwerkingsverband voor de deelnemende notarissen. In deze structuur wordt de gewenste scheiding zichtbaar gemaakt tussen enerzijds zeggenschap over professionele praktijkuitoefening binnen de eenheid bestaande uit beoefenaren van het eigen beroep en anderzijds zeggenschap inzake de overkoepelende bedrijfsvoering betreffende het samenwerkingsverband als geheel.

Zoals blijkt uit de toelichting bij het gedefinieerde begrip "praktijkuitoefening" in artikel 1, is uitgangspunt van de verordening dat de beoefenaren van een en hetzelfde beroep binnen het samenwerkingsverband doorslaggevende zeggenschap hebben over hun praktijkuitoefening. Indien slechts één beoefenaar van een beroep aan het samenwerkingsverband deelneemt, komt hem die beslissingsbevoegdheid toe. Aan dit uitgangspunt wordt uitvoering gegeven in dit artikel. De gezamenlijke notarissen die deelnemer zijn van een samenwerkingsverband vormen als zodanig een "verband van notarissen" ofwel "staak".

Het ligt in de rede dat beslissingen omtrent de eigen praktijkuitoefening binnen de staak worden genomen. Noodzakelijk is dit niet. Essentieel is echter dat de doorslaggevende zeggenschap ten aanzien van de praktijkuitoefening binnen het samenwerkingsverband aan de gezamenlijke notarissen of de enige notaris toekomt.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Bestuur (art. 6)

Artikel 6

1. Indien de praktijkrechtspersoon een bestuur heeft is de meerderheid van het bestuur en de voorzitter ervan notaris of beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2.
2. Een bestuurder, niet zijnde een notaris of beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2:
  - a. verkeert niet of heeft niet verkeerd in staat van faillissement of surseance van betaling en op hem is of was de schuldsanering natuurlijke personen niet van toepassing;
  - b. is niet tuchtrechtelijk veroordeeld, waarbij:
    - voor voormalig notarissen: schorsing of ontzetting uit het ambt is uitgesproken;
    - voor voormalig advocaten: schorsing of schrapping van het tableau is uitgesproken of een schorsing of maatregel op grond van artikel 60b van de Advocatenwet is opgelegd;
    - voor voormalig belastingadviseurs: schorsing of roeyement van het lidmaatschap van het Register Belastingadviseurs is opgelegd of een schorsing van of ontzetting uit het lidmaatschap van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs is uitgesproken;
    - voor voormalig octrooigemachtigden: schorsing van of ontzetting uit het recht om als octrooigemachtigde op te treden is uitgesproken; en
  - c. kan een verklaring omtrent het gedrag overleggen als bedoeld in artikel 28 van de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens of een daarmee vergelijkbare verklaring naar buitenlands recht.

3. Een bestuurder meldt een voorgenomen benoeming tot bestuurder van iemand die geen notaris is noch een beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2 aan het bestuur van de KNB, waarbij wordt meegezonden een door de beoogde bestuurder ondertekende verklaring dat voldaan is aan de vereisten, bedoeld in het tweede lid, onderdelen a en b, en de verklaring omtrent het gedrag, bedoeld in het tweede lid, onderdeel c.

Dit artikel bepaalt dat notarissen of de in artikel 2 van deze verordening genoemde beroepsbeoefenaren de meerderheid dienen te hebben in het bestuur, en daarmee doorslaggevende zeggenschap.

Derden zijn niet gebonden aan de regelgeving voor notarissen en vallen evenmin onder ander tuchtrecht, vergelijkbaar met dat van notarissen of van de beroepsbeoefenaren zoals bedoeld in artikel 2. Er is dus geen sanctionering of tuchtrechtelijke handhaving mogelijk op deze groep bestuurders. Om die reden moeten deze personen aan strengere eisen voldoen. Een oud-notaris of voormalig beoefenaar van een toegestaan beroep op grond van deze verordening kan geen bestuurder van een praktijkrechtspersoon worden als aan hen als maatregel het tijdelijk of permanent niet meer uitoefenen van het beroep is opgelegd.

Het derde lid bepaalt dat elke voorgenomen benoeming van iemand die geen notaris is noch een beoefenaar van een toegestaan beroep als bedoeld in artikel 2 gemeld moet worden bij het bestuur van de KNB.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Onafhankelijkheid onpartijdigheid zorgvuldigheid en geheimhouding (art. 7)

Artikel 7

1. Het is de notaris niet toegestaan zijn praktijk op zodanige wijze uit te oefenen, dat de onafhankelijkheid in de praktijkuitoefening - met inbegrip van het op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigen van de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen - in gevaar wordt of kan worden gebracht of afbreuk wordt gedaan aan de zorg die hij als notaris behoort te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve hij optreedt.
2. De notaris treft maatregelen die er voor zorgen dat er door kantoorgenoten geen inbreuk kan worden gemaakt op zijn geheimhoudingsplicht.
3. De notaris houdt ook binnen het samenwerkingsverband de volle verantwoordelijkheid voor de eigen praktijkuitoefening.

In artikel 17 eerste lid Wet op het notarisambt (Wna) staat: 'De notaris oefent zijn ambt in onafhankelijkheid uit en behartigt de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken partijen op onpartijdige wijze en met de grootst mogelijke zorgvuldigheid.' Artikel 18, eerste lid Wna voegt daaraan toe, dat de notaris een samenwerkingsverband kan aangaan met beoefenaren van een ander beroep, mits hierdoor zijn onafhankelijkheid en onpartijdigheid niet wordt of kan worden beïnvloed. In de Verordening interdisciplinaire samenwerking 2003 was dit vrij gedetailleerd uitgewerkt in meerdere artikelen, zoals artikel 4: onafhankelijkheid en onpartijdigheid notaris, artikel 5: verplichtingen voor beoefenaren van ander beroep, artikel 6: Chinese walls en artikel 7: Eigen praktijk. Een deel van deze regels wordt als achterhaald en niet meer passend in deze tijd beschouwd. Denk aan het delen van secretariële ondersteuning, het delen van werkruimte bij de nieuwe huisvestingsconcepten, het "Nieuwe Werken", het benutten van cliëntenlijsten voor mailingen of seminars, gezamenlijk declareren en dergelijke. Uiteraard kan voor de praktische invulling van dit artikel

aansluiting worden gezocht bij hetgeen was bepaald in de oude regels, mede met het oog op de verklaring die moet worden overgelegd aan het Bureau Financieel Toezicht. Denk daarbij aan een gescheiden administratie, automatisering, gescheiden huisvesting en dergelijke.

Er is in deze nieuwe verordening voor gekozen om een meer principle based regel te maken. Met name omdat de voornoemde artikelen uit de oude verordening voor een groot deel een herhaling betroffen van de algemene regels uit de Wna. Met dit nieuwe artikel wordt beoogd de notaris nogmaals te wijzen op zijn kernwaarden 'onafhankelijkheid', 'onpartijdigheid', 'zorgvuldigheid' en 'geheimhouding', zodat hij zich het belang hiervan ook bij het aangaan van een dergelijk samenwerkingsverband ten volste zal realiseren. Uitgebreide en gedetailleerde regels zijn daarvoor in deze verordening niet nodig. De notaris moet hier in de praktijk zelf invulling aan geven.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Notaris en kandidaat-notaris (art. 8)

Artikel 8

Onder notaris in deze verordening wordt ook verstaan de kandidaat-notaris, tenzij uit de aard van de bepaling anders voortvloeit.

Ook een kandidaat-notaris kan toetreden tot een samenwerkingsverband. Hij werkt dan wel nog steeds onder verantwoordelijkheid van de notaris, ook al is hij niet meer in loondienst. In dat geval zijn de bepalingen van deze verordening ook op hem van toepassing.

Een toegevoegd notaris kan niet toetreden tot een samenwerkingsverband. Dit vloeit voort uit de rechtsverhouding tussen een notaris en een toegevoegd notaris. De wet veronderstelt het bestaan van een arbeidsovereenkomst tussen de toegevoegd notaris en de notaris. Zie artikel 30b tweede lid Wna, dat bepaalt dat de notaris over een exclusieve instructiebevoegdheid ten aanzien van de notariële werkzaamheden van de toegevoegd notaris beschikt.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Bevoegdheid nadere regelgeving bestuur KNB (art. 9)

Artikel 9

Het bestuur van de KNB is bevoegd om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels te geven. Over het ontwerp daarvan wordt de ledenraad geraadpleegd. De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Veiligheid en Justitie gebracht.

Het bestuur van de KNB is op grond van artikel 89, lid 5 Wna bevoegd nadere regels vast te stellen.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Overgangsbepaling (art. 10)

Artikel 10

1. Met de invoering van deze verordening komen artikel 16 tweede lid en artikel 17 van de Verordening beroeps-en

gedragsregels 2011 (VBG) te vervallen.

2. De reeds bestaande samenwerkingen met medewerkers op grond van artikel 16 tweede lid VBG worden gerespecteerd.

Met invoering van het nieuwe artikel 3 kunnen anderen dan notarissen of beoefenaren van een toegestaan beroep zoals bedoeld in artikel 2 van deze verordening niet meer deelnemen in een praktijkrechtspersoon of houdsterrechtspersoon. Dat betekent dat artikel 16 lid 2 van de Verordening beroeps- en gedragsregels, waarin de mogelijkheid werd geboden een samenwerkingsverband aan te gaan met een medewerker van een notaris kantoor die geen notaris of kandidaat-notaris is, komt te vervallen. Aangezien bij deze vorm van samenwerking de notaris altijd de volledige zeggenschap moest behouden betrof een dergelijke samenwerking als het ware een deelneming. De reeds bestaande samenwerkingen van notarissen op grond van artikel 16 tweede lid VBG worden gerespecteerd. Andere samenwerkingen met derden, waarbij sprake is van een deelneming door die derden, worden niet meer toegestaan en zullen moeten worden beëindigd.

(Toelichting van 3 februari 2016)

Slotbepalingen (art. 11-12)

Artikel 11

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening interdisciplinaire samenwerking 2015.

Artikel 12

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 mei 2016 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant is verstreken als bedoeld in artikel 91, tweede lid, van de Wet op het notarisambt.

Verordening Klachten- en geschillenregeling

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regels te stellen betreffende de inrichting van een algemene klachten- en geschillenregeling voor het notariaat, waaronder de instelling van een geschillencommissie;

Gelet op artikel 55, tweede lid, Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gezien de adviezen van de ringen;

Stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 23 november 2011, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 7 december 2012, Stcrt. 21 december 2012, nr. 27027, inw.tr. 1 januari 2013, gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Klachten- en geschillenregeling van 24 januari 2015, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 24 september 2015, Stcrt. 8 oktober 2015, nr. 33422, inw.tr. 19 oktober 2015.

Algemeen

In de wijziging van de Wet op het notarisambt (Wetsvoorstel Hammerstein) is de procedure afgeschaft van de ringvoorzitters die over declaraties moesten beslissen, met bezwaar en beroep. Ook de klachtenregeling van de Algemene wet bestuursrecht, met beroep op de Nationale Ombudsman, zijn buiten toepassing verklaard voor het notariaat. In plaats daarvan is er een Geschillencommissie voor het notariaat. De KNB heeft gebruik kunnen maken van de ervaringen die de advocatuur de afgelopen tien jaar heeft opgedaan met de Geschillencommissie Advocatuur, die is ingesteld en in stand wordt gehouden door De Geschillencommissie. Dit is de nieuwe naam voor wat voorheen heette de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken, SGC, en die een combinatie is van de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken en de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf. Ook het notariaat heeft een samenwerkingsovereenkomst gesloten met De Geschillencommissie. Er zijn op dit moment ruim 40 geschillencommissies werkzaam die zijn aangesloten.

Het ligt voor de hand te streven naar een vergelijkbare regeling als geldt voor de advocatuur. Deze kent een Geschillencommissie advocatuur voor consumentenzaken. Daarnaast is voor de advocatuur ook een regeling getroffen voor zakelijke cliënten en ten behoeve van de incasso van onbetaalde declaraties. (Zie toelichting artikel bij artikel 4.) Cliënten kunnen schadeclaims indienen tot een maximum van € 10.000. Ten aanzien van kosten en kostenveroordeling zijn voor de advocatuur de volgende regelingen getroffen. Het klachtengeld bedraagt tussen de € 50 en € 100 bij bindend advies en tussen de € 325 en € 425, excl. BTW, bij arbitrage. Ook is een kostenveroordeling mogelijk.

De opzet van de regeling is als volgt. De KNB krijgt op grond van het nieuwe artikel 55, tweede lid, de verplichting een verordening te maken voor de inrichting van een algemene klachten- en geschillenregeling in een verordening. Deze verordening verplicht de notaris de klachten- en geschillenregeling in zijn algemene voorwaarden van toepassing te verklaren op zijn dienstverlening, waardoor het notariaat in zijn geheel is aangesloten bij De Geschillencommissie. Het KNB-bestuur kan vervolgens met betrekking tot de in die verordening behandelde onderwerpen nadere regels geven. Over het ontwerp van deze nadere regels, dat tot stand komt in overleg met de Stichting Geschillencommissies en de Consumentenbond, wordt de ledenraad geraadpleegd. Dit reglement zou in elk geval moeten betreffen: toepasselijkheid van de regeling, samenstelling en taak van de Commissie, inhoud van de uitspraken, kosten en kostenveroordeling. Uitgangspunt blijft dat de klager en de notaris er eerst zelf uit proberen te komen. Ook De Geschillencommissie streeft naar een proactieve geschiloplossing. Dit beleid is erop gericht zo vroeg mogelijk in het proces het geschil op te lossen, maar ook tijdens de procedure worden geschillen tussen partijen alsnog opgelost.

(Toelichting van 24 juni 2015)

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *SGC*: de Stichting Geschillencommissies voor Consumentenzaken;
- b. *SGB*: de Stichting Geschillencommissies voor Beroep en Bedrijf;
- c. *geschillencommissie*: de Geschillencommissie Notariaat, ingesteld en in stand gehouden door de SGC en de SGB, overeenkomstig hun statuten;
- d. *kantoorklachtenregeling*: de schriftelijk of via de website van de notaris aan de cliënt bekend gemaakte regeling die op het kantoor van de notaris geldt voor de behandeling van klachten van cliënten;
- e. *notaris*: de notaris, genoemd in artikel 1 onder a. van de Wet op het notarisambt alsmede de kandidaat-notaris, genoemd in artikel 1 onder b., daaronder begrepen de rechtsvorm waarin deze zijn praktijk uitoefent en het kantoor waarvan hij deel uitmaakt;
- f. *bestuur*: het bestuur van de KNB, genoemd in artikel 64, eerste lid, Wet op het notarisambt;
- g. *cliënt*: een afnemer van de diensten van een notaris;

- h. *klacht*: een geschil over de totstandkoming of de uitvoering van een opdracht aan de notaris, al dan niet vergezeld van een vordering tot schade, en over een door de notaris aan de cliënt verzonden declaratie. Waarbij de hoogte van de declaratie of de schade niet hoger is dan € 10.000 inclusief eventueel verschuldigde BTW;
- i. *declaratie*: De rekening of het samenstel van rekeningen met betrekking tot de werkzaamheden van de notaris die betrekking hebben op één en hetzelfde dossier;
- j. *klachten- en geschillenregeling*: de onderhavige verordening.

De klacht kan gaan over de totstandkoming en uitvoering van een opdracht en over de declaratie. Ook is het mogelijk een vordering tot schadevergoeding in te dienen. Deze is gemaximeerd tot € 5.000. Voor het meerdere dat een cliënt wil vorderen, moet deze een actie instellen bij de civiele rechter.

(Toelichting van 23 november 2011)

Artikel 2

De notaris draagt zorg voor een kantoorklachtenregeling.

Een kantoorklachtenregeling moeten de notariskantoren ook al hebben op grond van de klachtenregeling van de Algemene wet bestuursrecht. De KNB stelt daarvoor een model beschikbaar.

(Toelichting van 23 november 2011)

Artikel 3

Als een klacht niet naar tevredenheid van de cliënt is opgelost, verwijst de notaris de cliënt door naar de geschillencommissie.

Artikel 4

Als een cliënt een declaratie van een notaris niet of niet volledig betaalt en de kantoorklachtenregeling heeft niet tot resultaat geleid, kan de notaris zich tot de geschillencommissie wenden voor incasso.

De voorgestelde geschillenregeling biedt notarissen een manier om declaraties te innen. Deze laat buitengerechtelijke incassomaatregelen onverlet. De notaris kan een incassobureau of deurwaarder blijven inschakelen om aanmaningsbrieven te zenden aan niet-betalende cliënten en eventueel een betalingsregeling te treffen. Heeft dit geen effect, dan wendt de notaris zich tot De Geschillencommissie. Consumenten kunnen een bindend-adviesprocedure volgen, als zij bereid zijn een depot ter grootte van het betwiste bedrag te storten bij De Geschillencommissie. De Geschillencommissie betaalt het bij haar in depot gestorte bedrag uit. Is de consument niet bereid een depot te storten, dan doet de commissie uitspraak bij arbitraal vonnis, dat na verkregen verlov van de voorzieningenrechter van de rechtbank ten uitvoer kan worden gelegd. Ook bij zakelijke cliënten doet de commissie uitspraak bij arbitraal vonnis.

(Toelichting van 23 november 2011)

Artikel 5

1. De klachten- en geschillenregeling is van toepassing op de dienstverlening van de notaris. De notaris verwijst voor nadere informatie over deze regeling naar de publiekswebsite van de KNB.
2. Daarnaast is de notaris verplicht om in zijn algemene voorwaarden een regeling op te nemen met betrekking tot aansprakelijkheid, de voorlichting omtrent de financiële gevolgen van zijn dienstverlening en het toepasselijke recht

en regelgeving.

De klachten- en geschillenregeling is van toepassing op de dienstverlening van de notaris ongeacht of de notaris dit heeft opgenomen in zijn algemene voorwaarden. De KNB heeft met betrekking tot de in artikel 2 genoemde op te nemen algemene voorwaarden een model gemaakt, dat ook de goedkeuring van de Consumentenbond heeft.

(Toelichting van 24 juni 2015)

Artikel 6

Het bestuur geeft met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels. Deze betreffen in elk geval de wijze waarop het geschil aanhangig wordt gemaakt, de voorwaarden voor bindend advies of arbitrage, klachtengeld en kostenveroordeling, ontvankelijkheid, de samenstelling van de geschillencommissie, de wijze van behandeling, en geheimhouding.

Over het ontwerp van deze nadere regels wordt de ledenraad geraadpleegd. De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van de Minister van Veiligheid en Justitie gebracht.

De uitwerking wordt gedelegeerd aan het KNB-bestuur. In dit artikel van de verordening worden wel de onderwerpen opgesomd die in elk geval moeten worden geregeld.

Wat de toepasselijkheid betreft geldt, dat indien de cliënt een consument is, dat wil zeggen een natuurlijke persoon die niet handelt in de uitoefening van een beroep of bedrijf, de geschillencommissie bij bindend advies beslist, afhankelijk van zijn bereidheid een depot bij De Geschillencommissie te storten. In alle overige gevallen wordt het geschil beslecht door arbitrage.

De commissie bevordert om te beginnen een schikking tussen partijen. De klager is niet ontvankelijk als hij zijn klacht niet bij de notaris heeft ingediend binnen drie maanden nadat hij kennis heeft genomen van het gedrag waarover hij wil klagen.

Net als bij de andere geschillencommissies is degene die een geschil aanhangig maakt, een door De Geschillencommissie vastgesteld bedrag aan klachtengeld verschuldigd. Dit bedrag wordt door De Geschillencommissie niet terugbetaald.

Een kostenveroordeling is mogelijk voor het geval de ene, of de andere partij geheel of gedeeltelijk in het gelijk wordt gesteld.

De geschillencommissie bestaat uit een of meer voorzitters die deel uitmaken van de rechterlijke macht, een of meer door de Consumentenbond voorgedragen leden, een of meer representanten van het bedrijfsleven en een of meer door de KNB als lid voorgedragen notarissen of kandidaat-notarissen. De leden en het secretariaat van de commissie zijn tot geheimhouding verplicht.

(Toelichting van 23 november 2011)

Artikel 7

Deze verordening kan worden aangehaald als Verordening Klachten- en geschillenregeling.

Artikel 8

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 januari 2013 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant is verstreken als bedoeld in artikel 91, tweede lid, van de Wet op het notarisambt.

Het is de bedoeling dat de verordening in werking treedt op dezelfde datum dat de huidige regelingen van geschillenbeslechting door de ringvoorzitters en de Algemene wet bestuursrecht vervallen. Naar verwachting is dit 1 juli 2012. De leden van de geschillencommissies zullen tegen die tijd aangewezen moeten zijn en ook het secretariaat moet gereed zijn.

(Toelichting van 23 november 2011)

Verordening ledenraad 2015

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot het functioneren van de ledenraad;

Gelet op artikel 77 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 9 april 2015, Stcrt. 2015, 9652, vastgesteld door de ledenraad op 28 januari 2015 en goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 18 maart 2015, inw.tr. 20 april 2015 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de verordening ledenraad 2015 van 19 september 2018, Stcrt. 2018, 63272, goedgekeurd door de Minister voor Rechtsbescherming bij besluit van 30 oktober 2018, inw.tr. 22 november 2018. Deze verordening vervangt de Verordening ledenraad van 1 oktober 2000.

De ledenraad is een centraal onderdeel van de organisatie van de KNB. De wetgever ziet de ledenraad als schakel tussen de leden en het bestuur van de KNB.

De ledenraad heeft drie taken. De eerste taak is het zorg dragen voor de vaststelling van het algemene beleid van de KNB. De tweede taak is het vaststellen van de verordeningen van de KNB. De derde taak is de benoeming van het bestuur van de KNB en het houden van toezicht op het bestuur.

Bij de zorg voor de vaststelling van het beleid vervult de ledenraad tegenover het bestuur van de KNB een zelfstandige rol. Een lid van de ledenraad kan daarom niet tevens lid zijn van het bestuur. De ledenraad kan over de vaststelling van het beleid in overleg treden met het bestuur en hij kan het bestuur in verband hiermee om inlichtingen vragen, adviseren of opdragen een onderzoek uit te voeren naar onderwerpen die de ledenraad in verband met de vervulling van zijn taak van belang acht (artikel 68 Wet op het notarisambt (WNA)). Artikel 64 lid 4 WNA verplicht het bestuur om het jaarlijks verslag van zijn werkzaamheden om advies te zenden aan de ledenraad.

Wat betreft het vaststellen van de verordeningen kan de functie van de ledenraad gezien worden als die van wetgever in overleg met het bestuur van de KNB. Zo moet de ledenraad over de voorstellen van verordeningen overleggen met het bestuur na daarover het advies van de ringbesturen te hebben ingewonnen. De voorstellen van verordeningen worden door het bestuur aan de ledenraad gedaan. Ook kunnen ten minste vijf leden van de ledenraad een dergelijk voorstel doen.

Het bestuur van de KNB wordt door de ledenraad benoemd. De ledenraad benoemt ook de voorzitter en zijn plaatsvervanger uit de leden van het bestuur voor een termijn van twee jaren. De ledenraad kan leden van het bestuur

schorsen of ontslaan wegens gebrek aan vertrouwen in hun taakvervulling of wegens andere gegronde redenen.

De ledenraad bestaat uit de voorzitters van de ringbesturen en een gewoon lid uit elke ring. De plaatsvervanger van de voorzitter is tevens plaatsvervangend lid van de ledenraad.

De benoeming en het aftreden van de gewone leden en hun plaatsvervangers is geregeld in de Verordening Ringen omdat deze leden door de ringvergadering worden gekozen. Blijkens artikel 74 WNA kunnen de leden van de ledenraad door de ringvergadering die hen heeft benoemd worden geschorst of ontslagen als de ringvergadering het vertrouwen in hun wijze van taakvervulling heeft verloren of wegens andere gegronde redenen.

De ledenraad wordt geregeld in de artikelen 67 t/m 76 van de WNA. Artikel 77 WNA bepaalt dat bij verordening nadere regels worden gesteld betreffende de benoeming en het aftreden van de leden, en voorts betreffende zijn werkzaamheid, de wijze van vergaderen, de besluitvorming en de wijze waarop in de vergadering wordt gestemd, alsmede de wijze waarop aan de leden van de KNB kennis wordt gegeven van zijn besluiten.

(Toelichting van 28 januari 2015)

Artikel 1

1. De voorzitter van de ledenraad roept – al dan niet op verzoek van het bestuur van de KNB – de ledenraad bijeen om te vergaderen.
2. De voorzitter stelt de plaats, de datum en de tijd van de vergadering vast en deelt deze tenminste vijf dagen voor de vergadering schriftelijk mee aan de leden van de ledenraad, aan het ringbestuur en aan het bestuur van de KNB.
3. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
4. Een voorstel van een lid van de ledenraad, van het bestuur van de KNB of van één van de ringen moet om op de agenda van de ledenraad geplaatst te worden ten minste vijftien dagen voor de dag van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter worden ingediend.
5. Voorstellen die later worden ingediend kunnen alleen worden behandeld met goedkeuring van een volstreekte meerderheid van de ter vergadering aanwezige leden. Deze voorstellen kunnen slechts aangenomen worden met ten minste twee derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
6. De plaatsvervangend voorzitter treedt op in de plaats van de voorzitter hetzij in overleg met de voorzitter hetzij bij zijn afwezigheid.
7. In geval van afwezigheid van zowel de voorzitter als de plaatsvervangend voorzitter treedt een door de ledenraad aangewezen ledenraadslid op als waarnemend voorzitter.
8. Hij die de vergadering voorziet kan zich laten vertegenwoordigen in de ledenraad door een ander lid van het ringbestuur waarvan hij onderdeel uitmaakt of door een ander ledenraadslid van zijn ring. De vergaderrechten van de voorzitter gaan dan over op zijn vertegenwoordiger.
9. De fungerend voorzitter kan een externe aanwijzen om op te treden als voorzitter.

Artikel 75 Wna verplicht het bestuur van de KNB om ten minste eenmaal per jaar de ledenraad bijeen te roepen om te

beraadslagen over het jaarlijkse verslag van de werkzaamheden van het bestuur en over de verantwoording van het financieel beleid, waaronder begrepen de ontwerp begroting van de KNB voor het komende jaar. Andere vergaderingen van de ledenraad worden blijkens de tweede zin van artikel 75 Wna bijeengeroepen zo dikwijls als het bestuur dit nodig acht en voorts indien tenminste zes leden van de ledenraad hier schriftelijk om verzoeken onder opgave van de te behandelen onderwerpen. Hoewel de ledenraad in de gedachtegang van de wetgever alleen kan vergaderen na een daartoe gedane oproep van het bestuur van de KNB is het wenselijk om ook te voorzien in een vergadering van de ledenraad als het bestuur nalaat die oproep te doen.

In deze regeling is opgenomen dat de vergadering tenminste vijf dagen voor de vergadering wordt aangekondigd. Dit betreft een minimum dat enkel zal worden benut als sprake is van spoed. De data van reguliere vergaderingen zijn bij de ledenraadsleden al tijdig bekend en het uitgangspunt is dat zij ongeveer twee weken voor de geplande vergadering over de stukken voor die vergadering kunnen beschikken. Dit is ook de reden dat in het vierde lid van deze regeling is opgenomen dat voorstellen 15 dagen voor de dag van de vergadering schriftelijk bij de voorzitter van de ledenraad moeten zijn ingediend.

Voor de voorzitter van de ledenraad is een belangrijke rol weggelegd voor wat betreft de organisatie van de vergadering. Dit geldt uiteraard ook voor de vergadering zelf. De voorzitter bepaalt de vergaderorde tijdens de vergadering en heeft de leiding over de vergadering. Zo verleent en ontnemt de voorzitter het woord aan de aanwezigen.

De rol van voorzitter van de ledenraad kan met zich meebrengen dat het lastig is om zowel als voorzitter als als ledenraadslid te functioneren. In het kader kan het nuttig zijn om enkel als voorzitter te fungeren en een andere ringbestuurder dan wel een door de ring aangewezen ledenraadslid als plaatsvervanger aan te wijzen. Indien de voorzitter hiervoor kiest dan kan de voorzitter niet inhoudelijk mee discussiëren en heeft de voorzitter in zijn functie ook geen stemrecht. Dit komt toe aan zijn vertegenwoordiger.

(Toelichting van 28 januari 2015)

Artikel 2

1. De ring wordt vertegenwoordigd door twee ledenraadsleden of hun plaatsvervangers.
2. Elke ring heeft zoveel stemmen als het aantal leden van de ring waartoe zij behoort bij de aanvang van het betreffende ordejaar. Deze stemmen worden gelijk verdeeld over de vertegenwoordigers van de ring in de ledenraad.
3. Een ledenraadslid of zijn plaatsvervanger kan zich, middels schriftelijke mededeling aan de voorzitter van de ledenraad, door een bestuurslid van zijn eigen ring of ander ledenraadslid laten vertegenwoordigen.

Bij de totstandkoming van de Wet op het notarisambt is in de memorie van toelichting op pagina 53 opgemerkt dat aangezien het aantal notarissen en kandidaat-notarissen per arrondissement verschilt, ook het aantal stemmen dat een lid van de ledenraad kan uitbrengen per ring moet verschillen. Daarom is bepaald dat per ring het aantal stemmen gelijk is aan het aantal leden van de ring per 1 oktober van elk jaar. Dit aantal wordt door het bureau van de KNB vastgesteld aan de hand van de ledenadministratie.

De vertegenwoordiging van een ring kan de stemmen uitbrengen op de wijze die zij wenselijk acht. Ieder ledenraadslid vertegenwoordigt de helft van de stemmen van zijn ring. Ledenraadsleden van één ring kunnen afzonderlijk besluiten om met hun stemmen voor of tegen te stemmen of zich van stemming te onthouden. Indien een ring een oneven aantal stemmen heeft dan heeft de ringvoorzitter of zijn plaatsvervanger één stem meer dan het andere ledenraadslid van de ring. Aan het uitgangspunt dat een ring vertegenwoordigd moet worden door een notaris en een kandidaatnotaris of toegevoegd notaris wordt geen afbreuk gedaan door de bepaling dat elke ring wordt vertegenwoordigd door twee

ledenraadsleden of hun plaatsvervangers. Volgens artikel 67 Wna heeft ieder lid een plaatsvervanger.

(Toelichting van 28 januari 2015)

Artikel 3

1. Besluiten worden genomen en verkiezingen geschieden bij volstrekte meerderheid van stemmen, tenzij deze verordening anders bepaalt.
2. Indien bij een verkiezing van personen niemand de volstrekte meerderheid heeft verkregen, heeft een tweede stemming plaats tussen de twee personen op wie de meeste stemmen zijn uitgebracht. Bij staking van stemmen over andere aangelegenheden van verkiezing van personen is het voorstel verworpen.
3. Stemming geschiedt op een wijze die door de voorzitter van de ledenraad wenselijk en, mede gezien de aard van het onderwerp, gepast wordt geacht.
4. De voorzitter van de ledenraad kan afzien van een stemming en constateren dat een voorstel is aangenomen of verworpen, tenzij één van de leden van de ledenraad hier bezwaar tegen heeft.

De wijze van stemmen zal afhangen van het onderwerp en de aard daarvan. Het is derhalve aan de voorzitter van de vergadering om te bezien wat gezien de vergaderorde de beste wijze is om duidelijkheid te krijgen over het genomen besluit.

Het is van belang dat de ledenraadsleden duidelijk is wat van hen verwacht wordt. Daarom dient voor de bespreking van een agendapunt altijd duidelijk te zijn of met betrekking tot een agendapunt een besluit wordt verwacht. Als hier onduidelijkheid over is, zal de voorzitter van de ledenraad aan diegene die het voorstel inbrengt vragen om aan te geven of een besluit van de ledenraad over het voorstel wordt verwacht.

Het is mogelijk voor ledenraadsleden om een amendement op een voorstel in te brengen tijdens de vergadering. In die gevallen zal de voorzitter van de ledenraad eerst het amendement in stemming brengen. Indien het amendement wordt aangenomen dan zal de voorzitter het geamendeerde voorstel in stemming brengen.

(Toelichting van 28 januari 2015)

Artikel 4

De besluiten worden door het bestuur van de KNB met instemming van de voorzitter van de ledenraad zo spoedig mogelijk bekend gemaakt, hetzij schriftelijk, al dan niet door publicatie in een periodiek van de KNB dat aan alle leden wordt toegezonden, hetzij met behulp van datacommunicatie.

Het is van belang dat de leden van de KNB zo snel mogelijk op de hoogte zijn van de besluiten die door de ledenraad genomen zijn. In dit kader is het van belang dat de voorzitter van de ledenraad weet hoe door het bestuur over de besluitvorming in de ledenraad wordt gecommuniceerd. Derhalve dient de mededeling van de besluiten van de ledenraad door het bestuur van de KNB plaats te vinden met instemming van de voorzitter van de ledenraad.

(Toelichting van 28 januari 2015)

Artikel 5

1. De ledenraad kan zich onder zijn verantwoordelijkheid ter voorbereiding en/of uitvoering van zijn taken en van door hem te nemen of genomen besluiten doen bijstaan door één of meer commissies, waaronder in ieder geval een vacaturecommissie en een financiële commissie.

2. De ledenraad kan voor de commissies bedoeld in lid 1 een reglement vaststellen.

Met alle maatschappelijke veranderingen kan het nuttig zijn dat de ledenraad zich bij laat staan door commissies waarin ook leden zitting hebben die geen lid zijn van de ledenraad. De ledenraad meent dat hiermee de kwaliteit van de advisering aan de ledenraad om tot gedegen besluitvorming te komen kan verbeteren. Steeds meer onderwerpen die betrekking hebben op de praktijk van de notaris, zoals ontwikkelingen op het gebied van digitalisering, hebben minder juridische kenmerken. Hierdoor moet het ook mogelijk zijn dat de ledenraad zich laat bijstaan door commissies waarin deskundigen van buiten de beroepsgroep zitting hebben. Daarnaast geldt ook voor juridische onderwerpen dat niet altijd alle deskundigheid te vinden is in de ledenraad. Dit is reden om de eis dat alleen leden vanuit de ledenraad in een commissie benoemd kunnen worden te laten vervallen.

(Toelichting van 19 september 2018)

Artikel 6

De Algemene Termijnenwet is van overeenkomstige toepassing op deze verordening.

Artikel 7

Deze verordening wordt aangehaald als de Verordening ledenraad 2015.

Artikel 8

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 maart 2015 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 92 lid 2 van de Wet op het notarisambt is verstreken en vervangt de Verordening ledenraad van 1 oktober 2000.

Vastgesteld door de ledenraad op 28 januari 2015 en getekend door de voorzitter van de ledenraad, mr. M.C. Stout en goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 18 maart 2015.

Verordening op de kwaliteit

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot de kwaliteit en de integriteit van de notaris en de kandidaat-notaris;

Gelet op artikel 61a Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gezien de adviezen van de Kamers van Toezicht;

Gezien de adviezen van de ringen;

Stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 24 september 2008, goedgekeurd door de minister van Justitie bij brief van 12 november 2008, Stcrt. 2008,240, inw. tr. 2 januari 2009 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening op de kwaliteit van 20 juni 2012 Stcrt. 2012,16124, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 20 juli 2012, inw. tr. 16 augustus 2012.

Algemeen

De notaris vervult een belangrijke en unieke functie in ons stelsel van rechtsbescherming en rechtszekerheid. Hij is openbaar ambtenaar en onpartijdig adviseur en hij verschaft zekerheid in het rechtsverkeer doordat hij rechtsverhoudingen vastlegt en wilsverklaringen formaliseert. Bovendien let hij op de belangen van anderen dan de direct betrokkenen. De notaris zorgt dus voor rechtszekerheid en hij voorkomt gerechtelijke procedures. Het notariaat is een beroep van vertrouwen, een vertrouwen, dat in een samenleving die transparantie eist, meer dan voorheen toetsbaar moet worden gemaakt om geloofwaardig te blijven. Deze speciale positie van de notaris in het rechtsverkeer blijft niet vanzelf gehandhaafd. Er is voortdurend waakzaamheid nodig dat de kwaliteit en integriteit van de notariële beroepsuitoefening op peil blijven, zowel op het niveau van de kantoren, als bij de individuele notaris en kandidaat-notaris. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie moet daarvoor de randvoorwaarden leveren.

De KNB is ruim tien jaar geleden begonnen met het ontwikkelen van beleid op het gebied van kwaliteitszorg binnen het notariaat. De KNB stelde een losbladig model-kwaliteitshandboek beschikbaar voor notariskantoren. Daarin stond beschreven aan welke kwaliteitsnormen een notariskantoor zou moeten voldoen, met verschillende procedures en processen. Omdat hierop weinig vervolg werd gegeven, sloeg het initiatief maar beperkt aan. In 2003 publiceerde de KNB een geactualiseerd boekje: De kwaliteitsnorm van de KNB. Alle notarissen en kandidaat-notarissen ontvingen dit boekje en de toezending ging gepaard met toelichtingen in de ringvergaderingen in alle arrondissementen en veel aandacht in het Notariaat Magazine. De KNB stelde op haar Intranet voorbeelden en modellen beschikbaar voor de in te voeren procedures. In 2004 werden ruim tien notarissen en kandidaat-notarissen opgeleid tot 'auditor' en werd begonnen met kwaliteitsaudits op notariskantoren die zich daarvoor vrijwillig opgaven. Het KNB-bestuur is er steeds van uit gegaan dat de kwaliteitsaudits op den duur verplicht zouden worden. Maar toen het daarvoor een voorstel aan de ledenraad deed, wees de meerderheid van de leden het af, omdat de kwaliteitsaudits te veel op de kantoororganisatie waren gericht.

In haar advies van januari 2006 schrijft de commissie:

'Het voorstel voor periodieke kwaliteitsaudits waarbij onderzoekers kantoren toetsen aan De kwaliteitsnorm van de KNB gaat enerzijds te ver, omdat zij veel bedrijfsorganisatorische normen bevat die weliswaar nuttig zijn, maar niet verdedigd kunnen worden met een beroep op het publiek belang dat is gemoeid met de publieke taak van de notaris. Anderzijds gaat het voorstel niet ver genoeg, omdat het als het ware alleen de buitenkant van de kwaliteit betreft, en niet de inhoudelijke kwaliteit en integriteit van de notariële dienstverlening.

Kwaliteit en integriteit worden verzekerd door beroeps- en gedragsregels die zijn neergelegd in de Wet op het notarisambt en de daarop berustende regels. Daaraan moeten kantoren worden getoetst. Dit kan door (interviews of) peer reviews.'

Zo werden bestuur en ledenraad het eens over een systeem van inhoudelijke toetsing of peer reviews. De KNB moest dus een model voor peer review ontwikkelen. Met 'peer review' wordt bedoeld het toetsen van vakinhoudelijke professionaliteit en kennis aan bestaande standaarden en criteria bij notarissen en kandidaat-notarissen door collega's. Het gaat hierbij niet primair om de wijze waarop het kantoor is georganiseerd, maar om de professionaliteit en integriteit van de notaris en kandidaat-notaris in zijn beroepsuitoefening.

Intussen begon ook de politiek oog te krijgen voor de kwaliteit en integriteit van het notariaat. De invoering van meer marktwerking in 1999 heeft het er voor de notaris niet gemakkelijker op gemaakt. De regering schrijft daarover in haar reactie van 6 februari 2006 op het rapport van de Commissie Hammerstein:

"De Commissie stelt (echter) wel vast dat een marktgeoriënteerde beroepsuitoefening als gevolg kan hebben dat de

kwaliteit en integriteit van de notariële beroepsuitoefening en de betekenis daarvan voor het rechtssysteem minder als een vaststaand gegeven worden beschouwd. In het rapport worden door de Commissie zorgen geuit over de invloed die prijsconcurrentie in het notariaat heeft op de integriteit en de kwaliteit van de ambtsuitoefening.

(...)

Gelet op de indicaties die de Commissie heeft vergaard, is het kabinet het wel eens met de Commissie dat versterking van de aandacht van de beroepsgroep voor het handhaven van de kwaliteit en integriteit noodzakelijk is. Notariële dienstverlening is een terrein waar de onzichtbare hand van de markt niet altijd het hoogste goed realiseert."

(pagina 4 van de brief van 6 februari 2006)

Niet alleen de toegenomen marktwerking kan van invloed zijn op de kwaliteit en de integriteit van het notariaat, maar ook de veranderende rol van de criminaliteit en met name de georganiseerde criminaliteit. Op steeds brutaler wijze komt deze op in de bovenwereld. Van vele zijden, niet alleen vanwege de Commissie Hammerstein, is aangedrongen op een adequater en effectiever 'eigen' toezicht, op een beter toezicht uit eigen kring, door de KNB. Juist waar het niet gaat om 'afvinken' maar om kwesties van 'freies Ermessen', zijn de beroepsgenoten, de peers, veel beter toegerust dan externe partijen.

De regering heeft het standpunt van De Commissie Hammerstein onderschreven. Zij verwoordt het als volgt.

'Het is van belang dat de KNB toetsbare criteria ontwikkelt waaraan een notariskantoor moet voldoen, wil van een goed functionerend kantoor gesproken worden. Vervolgens kan de kwaliteit worden getoetst door intercollegiale audits of peer reviews te organiseren. Een bij herhaling negatieve score kan leiden tot verscherpt toezicht en, indien misstanden worden geconstateerd, tot voorlegging aan de tuchtrechter. Waar het gaat om de ontwikkeling van een dergelijk kwaliteitssysteem, is er naar de mening van het kabinet een duidelijke taak voor de KNB'.

(pagina 5 van de brief van 6 februari 2006)

In een Algemeen Overleg van de Minister van Justitie met de Vaste commissie voor Justitie van de Tweede Kamer op 23 mei 2007 hebben de fracties zich eveneens achter deze aanbevelingen geschaard.

Het door het bestuur voorgestelde systeem past in het uitgangspunt van professionele autonomie. Als beroepsgroep moeten wij ernaar streven zoveel mogelijk zelf de integriteit te waarborgen. De zelfreinigende werking die hiermee wordt bereikt is een goed signaal tegenover de maatschappij.

Toezichtarrangement en Verordening op de kwaliteit (onderdeel WID/MOT)

Eén onderdeel van het kwaliteitstoezicht is inmiddels uitgewerkt. Dat betreft de naleving van de Wet identificatie bij dienstverlening (WID) en de Wet melding ongebruikelijke transacties (Wet MOT). Deze wetten zijn in 2003 ook van toepassing geworden op de vrije beroepen, zoals advocatuur en notariaat. In 2005 kreeg het Bureau Financieel Toezicht (BFT) de taak toezicht te houden op de naleving van de WID en de Wet MOT door de vrije beroepen.

De KNB acht de naleving van de WID en de Wet MOT van belang voor de kwaliteit en integriteit van het notariaat en daarmee het vertrouwen dat het publiek in het notariaat heeft.

Zij heeft daarom besloten tot een toezichtarrangement, waarbij de KNB de goede naleving van de WID en de Wet MOT bevordert en intern toezicht houdt op de naleving van de verplichtingen op grond van de WID en de Wet MOT door het notariaat, terwijl het BFT daarop stelseltoezicht houdt. Op 22 november 2006 heeft de ledenraad de uitvoering van WID/MOT onderzoek in een Verordening op de kwaliteit (onderdeel WID/MOT) vastgesteld; deze verordening trad op 8 maart 2007 in werking. Op grond van die verordening is de notaris verplicht om aan de KNB inlichtingen te geven over zijn administratie, zodat kan worden nagegaan of de notaris zich houdt aan de WID en de Wet MOT. Overeenkomstig een door het KNB-bestuur opgestelde model-eigen-verklaring verstrekt de notaris de gevraagde inlichtingen. Vervolgens vindt controle plaats door onderzoeken op notariskantoren onder verantwoordelijkheid van de KNB door beroepsgenoten als 'WID/MOT-onderzoekers', ook aangeduid als auditoren. Het onderzoek bestaat uit het doornemen van een tevoren ingevulde en geretourneerde vragenlijst, het bespreken van kantoorprocedures en van een aantal dossiers. Het onderzoek kan voor een groot deel worden verricht zonder dat de onderzoekers de individuele

cliëntendossiers behoeven in te zien, maar het kan pas goed worden uitgevoerd als zij daarin inzage kunnen nemen. Aldus is in de toelichting op de verordening beschreven.

In 2007 hebben alle leden de eigen verklaring ingevuld geretourneerd. WID/MOT-onderzoekers zijn geworven en opgeleid en een auditbureau is opgericht, gevormd door een kwaliteitscoördinator en een secretariael medewerkster. Vervolgens hebben daartoe opgeleide WID/MOT-onderzoekers eind 2007 en begin 2008 in totaal 160 onderzoeken verricht. De evaluatie heeft uitgewezen dat de verordening heeft geleid tot het doel van een grotere bewustwording van de desbetreffende wetten. Uit de resultaten van de WID/MOT- audits is herhaaldelijk naar voren gekomen, dat de geauditeerde kantoren een inhoudelijk gesprek met een ervaren vakgenoot waarden. Regelmatig wordt met de WID/MOT- auditor van mening gewisseld over allerlei onderwerpen uit de praktijk naast de WID en de MOT. Deze ervaringen hebben dan ook de richting aangegeven voor de ontwikkeling van de intercollegiale kwaliteitstoetsingen (peer reviews).

Opzet Verordening op de kwaliteit

De bevoegdheid tot het vaststellen van een Verordening op de kwaliteit ontleent de KNB aan artikel 61, tweede lid, Wet op het notarisambt. Dat bepaalt dat de KNB bij verordening regels kan stellen ter bevordering van de kwaliteit van de beroepsbeoefening. Voorgesteld wordt de door de KNB in te voeren inhoudelijke toetsing van kwaliteit en integriteit op te zetten volgens het stramien van de WID/MOT-verordening. De notarissen worden verplicht inlichtingen te geven aan het KNB-bestuur of namens het bestuur optredende personen over de wijze waarop zij voldoen aan de voor hen geldende normen van kwaliteit en integriteit. Zij verstrekken deze inlichtingen door overlegging van een eigen verklaring en door deel te nemen aan een intercollegiale kwaliteitstoetsing (peer review) of nadere toetsing op hun kantoor. De criteria aan de hand waarvan de intercollegiale kwaliteitstoetsing plaats vindt hebben betrekking op de opdrachtcyclus en op het besef van kwaliteit en integriteit. Zij worden uitgewerkt in een bijlage die aan de verordening wordt gehecht. De verdere uitwerking vindt plaats in nadere regels van het KNB-bestuur. Over die regelingen wordt de ledenraad geraadpleegd. Zij betreffen de eigen verklaring, de wijze waarop een intercollegiale kwaliteitstoetsing of nadere toetsing plaats vindt, en een geschillenregeling Een gemengde Commissie kwaliteit en integriteit, gevormd door vertegenwoordigers van de ledenraad, KNB-bestuur en - bureau, heeft de ontwerpen voor verordening en nadere regels voorbereid.

Eigen verklaring

De evaluatie van de Eigen Verklaring 2007 heeft tot de conclusie geleid dat het effect van bewustwording is bereikt, maar dat het geen herhalingsoefening moet worden. Het ondertekenen van een verklaring dat men maatregelen heeft getroffen voor de naleving van de regels, in dit geval de WID en de Wet MOT, maakt dat de notaris en de kandidaat-notaris extra bewust zijn van hun verantwoordelijkheid. Dit geldt zowel voor de notaris als de kandidaat-notaris. Maar het is niet noodzakelijk om het notariaat jaarlijks een eigen verklaring over de WID/MOT ter ondertekening toe te sturen. De frequentie is minder belangrijk, wel zou het een instrument kunnen zijn waarmee de KNB een actueel onderwerp kan toetsen. Aan de ledenraad is in het vooruitzicht gesteld dat dit in de nieuwe verordening zou worden verwerkt. Daarom wordt voorgesteld in de verordening op te nemen dat het verstrekken van inlichtingen over de kwaliteit en integriteit onder meer gebeurt door het overleggen van een eigen verklaring. Het bestuur zal de frequentie en de onderwerpen vaststellen waarover een eigen verklaring wordt gevraagd, alsmede het model daarvan. De ledenraad zal tevoren worden geraadpleegd.

Criteria intercollegiale kwaliteitstoetsing

De toetsers (peer reviewers) en de notarissen moeten weten aan de hand van welke criteria de intercollegiale kwaliteitstoetsingen plaats vinden. Ter voorbereiding hiervan heeft de KNB in 2007 en 2008 een aantal bijeenkomsten georganiseerd. Deelnemers aan deze bijeenkomsten waren afkomstig uit de Commissie Kwaliteit en integriteit, de groep WID/MOT-auditoren, het KNB-bestuur en de afdeling Praktijkuitoefening van het bureau van de KNB. Ook deden enkele

andere belangstellenden uit de beroepsgroep mee, die geïnteresseerd zijn in kwaliteitszorg en op den duur zelf peer reviewer zouden willen worden. Deze 'denk- en doetank' heeft een reeks criteria vastgesteld voor de kwaliteits- en integriteitstoetsing en zij heeft deze criteria ook getoetst. De aldus opgestelde criteria werden in september 2007 door de ledenraad besproken, en zij zijn vervolgens nog verder uitgewerkt en getoetst.

De criteria hebben betrekking op de beoordeling van de opdracht, voorlichting over de gevraagde werkzaamheden en de opdrachtbevestiging, de uitvoering en afronding van de opdracht en het besef van kwaliteit en integriteit. Hiermee kan de notariële praktijk in al z'n gevarieerdheid ter sprake komen en is een werkelijk inhoudelijk gesprek mogelijk.

Voorgesteld wordt deze globale omschrijving van de criteria op te nemen in de verordening en een uitgewerkte lijst in een bijlage deel te laten uitmaken van de verordening.

Beschrijving intercollegiale kwaliteitstoetsingen

De deelnemers aan bovengenoemde bijeenkomsten hebben ook een opzet voor de intercollegiale kwaliteitstoetsingen (peer reviews) ontworpen. Voorgesteld wordt deze peer reviews uit te werken in door het bestuur vast te stellen regels. De voorgestelde opzet ziet er als volgt uit. Vooraf krijgt het kantoor een standaard vragenlijst. De antwoorden kan de peer reviewer gebruiken bij de voorbereiding. Zo kan hij vooraf enigszins de aard van het kantoor vaststellen en globaal bepalen wie hij wenst te spreken en in welke volgorde. Ook het kantoor kan zich voorbereiden, doordat de KNB tevoren veel informatie beschikbaar zal stellen, mogelijk in de vorm van een handleiding ten behoeve van een zelfevaluatie. Tijdens de intercollegiale kwaliteitstoetsing op het notariskantoor vindt na een introductiegesprek met de notaris een aantal korte gesprekken plaats met verschillende mensen in verschillende functies.

Daarna neemt de toetsers (peer reviewer) een aantal dossiers door, samen met de notaris en met de dossierbehandelaar. De gesprekken verlopen aan de hand van de criteria, maar niet alle criteria kunnen aan de orde komen. Het is uitdrukkelijk geen checklist. De toetsers laat zich leiden door zijn vingertoppengevoel.

Tijdens een eindgesprek met bij voorkeur alle notarissen en kandidaat- notarissen van het kantoor bespreekt de toetsers (peer reviewer) de bevindingen hoe men omgaat met kwaliteit en integriteit.

Ten slotte maakt de toetsers (peer reviewer) een afsluitend rapport met zijn bevindingen en geeft hij feedback. In dit rapport beschrijft hij ook de algehele indruk over het kantoor en het besef van kwaliteit en integriteit. Hierin worden ook eventuele verbeterpunten gemeld. Een verbeterpunt kan bijvoorbeeld inhouden het volgen van een bepaalde cursus, zoals over de Wet voorkoming witwassen en terrorismefinanciering, of het voorkómen van klachten.

Na drie maanden kan een heronderzoek plaats vinden door dezelfde toetsers (peer reviewer).

Nadere toetsing ter voorbereiding van verzoek om onderzoek of klacht

De toetsers kan op basis van zijn bevindingen een nadere toetsing aanbevelen met het oog op een eventueel door het KNB-bestuur in te dienen klacht over verzoek om onderzoek bij de kamer van toezicht. Deze nadere toetsing kan gebeuren in opdracht van het KNB-bestuur door een aantal toetsers, eerder aangeduid als de zogenoemde vliegende brigade. Deze nadere toetsing dient om te beoordelen of het KNB-bestuur een verzoek om onderzoek zou moeten richten tot de kamer van toezicht of een klacht bij de kamer zou moeten indienen. Het KNB-bestuur moet hier zonnodig snel kunnen handelen. De geschillenregeling zal deze bevoegdheid onverlet moeten laten.

Geheimhouding

De intercollegiale kwaliteitstoetsing kan voor een groot deel worden verricht zonder dat de toetsers de individuele cliëntendossiers behoeven in te zien, maar het kan pas goed worden uitgevoerd, als zij daarin inzage hebben. Tegelijkertijd moeten de gegevens van cliënten worden beschermd. Voorzover het zogenaamde afgeleid verschoningsrecht of het eigen beroepsgeheim van de toetsers hier onvoldoende bescherming bieden, is een wettelijke of verordeningrechtelijke voorziening nodig. Voorgesteld wordt daarom in de verordening te bepalen dat notarissen en kandidaat-notarissen niet bevoegd zijn zich op hun geheimhouding te beroepen tegenover de toetsers, maar dat deze wel verplicht zijn tot geheimhouding van gegevens die onder de geheimhoudingsplicht vallen van de notaris. De KNB

ontleent de bevoegdheid tot een dergelijke regeling krachtens de wet aan artikel 22 Wet op het notarisambt. Dat bepaalt immers: 'De notaris is, voor zover niet bij of krachtens de wet anders is bepaald, ten aanzien van al hetgeen waarvan hij uit hoofde van zijn werkzaamheid als zodanig kennis neemt tot geheimhouding verplicht.'

De Staatssecretaris van Justitie heeft aangekondigd, dat, teneinde geen onduidelijkheid omtrent de geheimhouding te laten bestaan, in een wettelijke bepaling zal worden vastgelegd dat de geheimhoudingsplicht niet aan de peer reviewers kan worden tegengeworpen. Ook de geheimhoudingsplicht van de peer reviewers zou daarbij moeten worden geregeld. Deze wettelijke beperking wordt in het kader van de medewerkingsplicht ingevoerd bij de wijziging van de Wet op het notarisambt naar aanleiding van het rapport van de Commissie Hammerstein. Deze wetswijziging zal naar verwachting in het najaar worden voorgelegd aan het parlement en mogelijk eind 2009 in werking kunnen treden. Dan vervalt de reden voor de voorziening in de verordening van de geheimhouding en overige medewerking.

Op 1 januari 2012 is artikel 61a van de Wet op het notarisambt in werking getreden. Dit is de nieuwe basis voor de Verordening op de kwaliteit. Artikel 61 a en de artikelen uit de Algemene wet bestuursrecht die van toepassing worden verklaard, regelen een aantal uitgangspunten die nu nog in artikel 3 van de verordening staan, te weten de verplichting tot medewerking aan een intercollegiale kwaliteitstoetsing, de opheffing van de geheimhoudingsplicht jegens de auditoren, en de geheimhoudingsplicht van die auditoren. Artikel 3 dient daarom te vervallen. Het onderzoek naar de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering behoeft niet meer apart te worden vermeld, nu het Bureau financieel toezicht de daarvoor benodigde bevoegdheden heeft verkregen en dit onderzoek zal verrichten. Artikel 2, derde lid, van de verordening dient daarmee te vervallen.

(Toelichting van augustus 2012)

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *notaris*: de notaris, genoemd in artikel 1, onder b, Wet op het notarisambt, alsmede de kandidaat-notaris, genoemd in artikel 1, onder b, Wet op het notarisambt, tenzij uit de aard van de bepaling anders voortvloeit;
- b. *bestuur*: het bestuur van de KNB, genoemd in artikel 64, eerste lid, Wet op het notarisambt;
- c. *eigen verklaring*: door de notaris ondertekende verklaring overeenkomstig het door het bestuur vastgestelde model;
- d. *intercollegiale kwaliteitstoetsing*: onafhankelijk onderzoek door notariële deskundigen naar de wijze waarop de notaris voldoet aan de voor hem geldende normen van kwaliteit en integriteit, op basis van gesprekken en het doornemen van dossiers met de notaris en medewerkers van de notaris;
- e. *nadere toetsing*: nadere intercollegiale kwaliteitstoetsing;
- f. *toetsers*: notariële deskundige die door de KNB is opgeleid om in opdracht van het bestuur intercollegiale kwaliteitstoetsingen te verrichten.

Onder d. intercollegiale kwaliteitstoetsing

Tot nu toe is vooral de uitdrukking 'peer review' gebruikt. Volgens de Aanwijzingen voor de regelgeving worden vreemde woorden in regelgeving vermeden, behalve indien deze de bedoeling duidelijker weergeven dan Nederlandse en in de Nederlandse taal ingang hebben gevonden. Hoewel het gebruik van de uitdrukking peer review dus wel zou mogen, wordt de voorkeur gegeven aan de Nederlandse uitdrukking 'intercollegiale kwaliteitstoetsing'.

Onder f. toetsers

In de Verordening op de kwaliteit (onderdeel W/MOT) werd gesproken over 'WID/MOT-onderzoekers' en in het spraakgebruik 'auditoren'. Voorgesteld wordt de uitdrukking 'toetsers' te gebruiken. Dit is de notariële deskundige die door de KNB is opgeleid om in opdracht van het bestuur intercollegiale kwaliteitstoetsingen te verrichten. Net als bij de WID/MOT-audits het geval is, zal ernaar worden gestreefd dat de toetsers niet uit hetzelfde arrondissement afkomstig

zijn als de door hen te toetsen notarissen.

Artikel 2

1. Notarissen verstrekken desgevraagd aan het bestuur of de namens het bestuur optredende personen inlichtingen over de wijze waarop zij
  - voldoen aan de bij of krachtens de Wet op het notarisambt gegeven bepalingen of een op deze wet berustende verordening,
  - de zorg betrachten die zij als notarissen behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve zij optreden en
  - handelen of nalaten zoals een behoorlijk notaris betaamt.
2. Notarissen verstrekken deze inlichtingen door overlegging van een eigen verklaring en door deel te nemen aan een intercollegiale kwaliteitstoetsing of nadere toetsing op hun kantoor.

LID 1

Wat wordt onderzocht bij de intercollegiale kwaliteitstoetsing? Voorgesteld wordt de kwaliteit en integriteit te vertalen in de woorden van de norm van artikel 98 van de Wet op het notarisambt, maar dan positief geformuleerd. Deze omvat namelijk alles wat onder kwaliteit en integriteit kan worden verstaan.

LID 2

Voor een evaluatie van de wijze waarop de notaris voldoet aan de normen van kwaliteit en integriteit is het nodig dat niet alleen een gesprek met de notaris wordt gevoerd, maar dat ook gesprekken worden gevoerd met anderen op zijn kantoor, zowel andere notarissen, als kandidaat-notarissen, als medewerkers. Daarom wordt hier bepaald dat de intercollegiale kwaliteitstoetsing op het kantoor van de notaris plaats vindt.

Artikel 3

De criteria aan de hand waarvan de intercollegiale kwaliteitstoetsing en nadere toetsing plaats vinden hebben betrekking op de beoordeling van de opdracht, voorlichting over de gevraagde werkzaamheden en de opdrachtbevestiging, de uitvoering en afronding van de opdracht en het besef van kwaliteit en integriteit. De criteria zijn nader uitgewerkt in de aan deze verordening gehechte [bijlage](#).

De criteria aan de hand waarvan de intercollegiale kwaliteitstoetsing en nadere toetsing plaats vinden zijn nader uitgewerkt in de aan de verordening gehechte bijlage. Het is de bedoeling dat uitgebreidere toelichtingen en handreikingen voor toetsers en notariskantoren zullen worden gepubliceerd en beschikbaar worden gesteld door het KNB-bestuur.

Artikel 4

De toetsers kan op basis van zijn bevindingen aan het bestuur een nadere toetsing aanbevelen met het oog op een eventueel door het bestuur in te dienen klacht of verzoek om onderzoek bij de kamer van toezicht.

Artikel 5

Het bestuur geeft met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels. Deze betreffen in elk geval de frequentie, de onderwerpen en het model van de eigen verklaring, de wijze waarop de intercollegiale kwaliteitstoetsing en nadere toetsing plaats vinden en een geschillenregeling. Over het ontwerp van deze nadere regels wordt de ledenraad geraadpleegd. De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van de Minister van Justitie

gebracht.

Artikel 6

Deze verordening kan worden aangehaald als 'Verordening op de kwaliteit'.

Artikel 7

1. De verordening treedt in werking met ingang van 2 januari 2009.
2. De Verordening op de kwaliteit (onderdeel WID/MOT) vervalt drie maanden na de datum waarop de Verordening op de kwaliteit in werking treedt.

De Verordening op de kwaliteit (onderdeel WID/MOT) kan vervallen, als de nieuwe verordening in werking treedt.

Eventueel lopende WID/MOT-onderzoeken moeten wel kunnen worden afgemaakt. Bij wijze van overgangsregeling wordt daarom bepaald dat dit drie maanden na de inwerkingtreding van de nieuwe verordening gebeurt.

Bijlage bij de Verordening op de kwaliteit: Criteria Intercollegiale Toetsing

CRITERIA INTERCOLLEGIALE TOETSING

I. Beoordeling opdracht

1. De notaris vergewist zich ervan dat de door hem te verrichten werkzaamheden niet in strijd zijn met het recht of de openbare orde of anderszins niet kunnen worden verricht.
2. De notaris vergewist zich ervan of niet gangbare bepalingen, bedingen of voorwaarden deel uitmaken van de gevraagde overeenkomst/akte.
3. De notaris vergewist zich ervan of er overigens bijzondere omstandigheden zijn.
4. De notaris vergewist zich ervan of extra advies van een deskundige nodig is.
5. De notaris vergewist zich ervan of er aanleiding is voor acties buiten de oorspronkelijke opdracht.
6. Identificatie vindt op de juiste wijze plaats.

II. Voorlichting en opdrachtbevestiging

7. De cliënten worden adequaat voorgelicht over de gevraagde werkzaamheden en de gevolgen die daaruit kunnen voortvloeien.
8. De cliënten worden adequaat voorgelicht over de kosten.
9. De opdracht wordt aan de cliënten bevestigd.

III. Uitvoering en afronding van de opdracht

10. Met de cliënten wordt begrijpelijk gecommuniceerd. Zo nodig worden toelichtingen meegestuurd.
11. Afspraken worden schriftelijk vastgelegd.
12. Conceptakten en overige stukken worden tijdig toegestuurd
13. Er is een systeem van termijnbewaking.
14. Er is voldoende tijd beschikbaar voor de behandeling van een zaak, de afwikkeling van een akte en de toelichting

daarop.

15. De relevante recherches worden verricht.
16. Er zijn interne inhoudelijke controles.
17. Het dossier wordt zowel juridisch als feitelijk gesloten.

IV. Besef van kwaliteit en integriteit

18. Het kantoor heeft afspraken gemaakt om de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen.
  19. Het kantoor heeft afspraken gemaakt om de integriteit van de werkzaamheden te waarborgen.
-

Verordening opleiding kandidaat-notarissen

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is regels te stellen met betrekking tot de opleiding voor kandidaat-notarissen;

Gelet op art. 33 van de Wet op het notarisambt,

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting,

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht,

Gelet op de adviezen van de ringen,

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 13 september 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 15 september 2000, nr. 5052256/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat maart, april en oktober 2000. En gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen van 14 juni 2017, Stcrt. 2017, 41758, goedgekeurd door de Minister van Veiligheid en Justitie bij besluit van 11 juli 2017, inw. tr. 3 augustus 2017.

Deze verordening berust op artikel 33 Wet op het notarisambt (WNA) dat luidt:

1. De KNB draagt zorg voor een opleiding voor kandidaat-notarissen gedurende de stage, aan het eind waarvan een examen wordt afgenomen. De opleiding duurt ten hoogste drie jaren en neemt ten minste twee maal per jaar een aanvang.
2. De volgende onderwerpen betreffende de opleiding worden nader vastgesteld bij of krachtens verordening:
  - a. de aanvangsdata van de opleiding en de onderwerpen waarop zij betrekking heeft;
  - b. de inhoud van het examen, de wijze waarop het examen wordt afgenomen en de personen die bevoegd zijn het examen af te nemen;
  - c. de voorwaarden voor de toelating tot het afleggen van het examen;
  - d. de voorwaarden voor het verkrijgen van vrijstelling voor bepaalde onderdelen van het examen;
  - e. de hoogte van de cursus- en examengelden en te wiens laste deze komen.

Deze verordening hangt samen met de Verordening commissie van toezicht. De commissie van toezicht is blijkens deze verordening de instantie waarbij een deelnemer aan de opleiding in bepaalde gevallen in beroep kan gaan.

(Toelichting van 13 september 2000)

Onderwijsprogramma (art. 1)

Artikel 1

Het bestuur van de KNB stelt een onderwijsreglement vast, waarin de volgende onderwerpen nader worden geregeld:

- a. de aanvangsdata van de opleiding;
- b. de cursusonderdelen van de opleiding;
- c. de hoogte van het cursusgeld en het examengeld.

Examen (art. 2)

Artikel 2

Het bestuur van de KNB stelt een examenreglement vast, waarin de volgende onderwerpen nader worden geregeld:

- a. de inhoud van de examens;
- b. de wijze waarop de examens worden afgenomen;
- c. de voorwaarden voor de toelating tot het afleggen van de examens;
- d. de personen die bevoegd zijn het examen af te nemen.

Vrijstelling (art. 3)

Artikel 3

1. Voor bepaalde cursusonderdelen van de opleiding en voor bepaalde onderdelen van het examen kan door het bestuur van de KNB vrijstelling worden verleend.
2. Het bestuur van de KNB stelt een vrijstellingenreglement vast, waarin de voorwaarden voor het verkrijgen van een vrijstelling nader zijn geregeld.

Cursus- en examengeld (art. 4)

Artikel 4

1. Het door de kandidaat-notaris verschuldigde cursus- en examengeld komt ten laste van het kantoor waar de kandidaat-notaris werkzaam is.
2. Er mag door de notaris geen regeling worden getroffen met de kandidaat-notaris om het cursus- en examengeld bij vertrek van het kantoor, zowel tijdens de opleiding als na voltooiing daarvan, geheel of gedeeltelijk terug te betalen.
3. Het bepaalde in het tweede lid geldt niet in geval een kandidaat-notaris vrijwillig vertrekt. Voor die gevallen kan een terugbetalingsregeling worden overeengekomen, mits deze schriftelijk is vastgelegd.

Het eerste lid van artikel 4 bepaalt dat het kantoor waar een kandidaat-notaris werkzaam is de kosten van de beroepsopleiding voor zijn rekening neemt gedurende de periode dat hij aan het kantoor verbonden is. De KNB vindt het

niet passend dat door de werkgever met de kandidaat-notaris de afspraak wordt gemaakt dat de kosten van de opleiding bij vertrek van het kantoor, zowel tijdens de opleiding als na voltooiing daarvan, geheel of gedeeltelijk moeten worden terugbetaald door de kandidaat-notaris.

Voorheen bepaalde de toelichting bij dit artikel dat deze mogelijkheid er wel was, mits een dergelijke afspraak schriftelijk was vastgelegd. Met de toevoeging van het tweede lid is een dergelijke afspraak echter niet meer mogelijk, ook niet wanneer deze schriftelijk is vastgelegd.

Het tweede lid is overigens alleen van toepassing wanneer een kandidaat-notaris wordt ontslagen of wanneer zijn contract niet wordt verlengd. Voor het geval een kandidaat-notaris vrijwillig vertrekt kan er wel een terugbetalingsregeling worden overeengekomen (aldus het derde lid), mits deze schriftelijk is vastgelegd. De KNB gaat er nog steeds van uit dat de werkgever de werknemer in de gelegenheid stelt om binnen één jaar na indiensttreding met de beroepsopleiding te starten.

(Toelichting van 14 juni 2017)

Slotbepalingen (art. 5-7)

Artikel 5

Alle reglementen worden vastgesteld nadat de ledenraad daarover is geraadpleegd. De reglementen worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

Artikel 6

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening opleiding kandidaatnotarissen.

Artikel 7

Deze verordening treedt in werking met ingang 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening overdracht protocol

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regels vast te stellen voor de overdracht en de overname van het protocol en van de overige notariële bescheiden;

Gelet op de artikelen 15 lid 1 en 29 lid 10 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 21 juni 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief

d.d. 15 september 2000, nr. 5052258/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000 (zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat april, juni en augustus 2000) gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening Iedenraad en de Verordening overdracht protocol (Verordening Kamers voor het notariaat) van 28 september 2011, Stcrt. 14 december 2012, 24618, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 6 maart 2012, inw. tr. 1 januari 2013 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening overdracht protocol van 8 april 2015, Stcrt. 21 juli 2015, 20642, goedgekeurd door de minister van Veiligheid en Justitie bij brief van 3 juli 2015, inw. tr. 31 juli 2015 en gewijzigd bij Verordening tot wijziging van de Verordening overdracht protocol van 3 mei 2021, Stcrt. 3 mei 2021, 21921, goedgekeurd door de minister van Rechtsbescherming bij brief van 23 maart 2021, inw. tr. 14 mei 2021.

In de Wet op het notarisambt (WNA) is op twee plaatsen aangegeven dat bij verordening nadere voorschriften gegeven worden over de wijze waarop de overdracht en de overname van het protocol en de overige notariële bescheiden dienen te geschieden. De eerste plaats is in artikel 15 lid 1, waar is geregeld de aanwijzing door de Minister van Justitie van een (al dan niet nieuw benoemde) notaris die protocol en bescheiden (definitief) moet overnemen. De tweede plaats is artikel 29 lid 10 welk artikel de waarneming van de notaris in een aantal gevallen regelt. Artikel 29 lid 10 opent tevens de mogelijkheid vrijstelling en ontheffing te verlenen van de in de verordening gegeven nadere voorschriften.

Op grond van artikel 28 WNA kan in vijf gevallen een waarnemer voor de notaris optreden:

- a. in geval van afwezigheid of verhindering van de notaris;
- b. wanneer de notaris niet in staat is zijn ambt uit te oefenen wegens ziekte
- c. in geval van schorsing in de uitoefening van zijn ambt
- d. in geval van ontslag;
- e. in geval van zijn overlijden.

In alle gevallen zal een notaris of kandidaat-notaris als waarnemer moeten optreden opdat de ambtsbediening, die met de benoeming van de notaris is beoogd, voortgang vindt. Artikel 29 WNA geeft aan hoe de benoeming plaatsvindt en welke eisen worden gesteld. Onderscheid wordt gemaakt tussen een 'lichte' en een 'zware' waarneming (ook wel 'vakantie'- of 'vacature'waarneming genoemd). De waarneming in de gevallen onder a en b van artikel 28 is de zogenaamde lichte waarneming in welke gevallen een op verzoek van de notaris door de voorzitter van de kamer voor het notariaat benoemde 'vaste' waarnemer kan optreden. Op grond van artikel 29 lid 8 zijn in zo'n geval de notaris en de vaste, niet-ambtshalve benoemde waarnemer ieder voor de door de laatste als zodanig verrichte werkzaamheden of gepleegde verzuimen jegens derden voor het geheel aansprakelijk. De waarneming in de gevallen onder c, d en e is de zogenaamde zware waarneming, in welke gevallen een ambtshalve benoemde notaris of kandidaat-notaris als waarnemer optreedt. Nu artikel 29 lid 8 niet van toepassing is, is uitsluitend de ambtshalve benoemde waarnemer jegens derden aansprakelijk voor de door hem als waarnemer verrichte werkzaamheden of gepleegde verzuimen.

Tussen de gevallen in artikel 28 onder c, d en e genoemd bestaat in die zin nog een verder onderscheid dat in de gevallen onder d en e de notaris zelf niet meer in functie is. Desondanks moet worden aangenomen dat - zolang geen aanwijzing heeft plaatsgevonden van een notaris die het protocol en de overige notariële bescheiden overneemt, als bedoeld in artikel 15 WNA - een waarnemer in het protocol benoemd dient te worden teneinde de continuïteit van de ambtsbediening te garanderen en dat nog akten in diens protocol kunnen worden gepasseerd (zie artikel 29 lid 9 WNA).

Artikel 29 lid 10 geeft t.a.v. de waarneming aan dat bij verordening nadere voorschriften worden gegeven over de wijze waarop de overdracht en de overname van het protocol en de overige notariële bescheiden dienen te geschieden, alsmede de mogelijkheden van vrijstelling en ontheffing daarvan.

Bij de uitwerking daarvan is de praktijk t.a.v. waarneming zoals de oude Notariswet deze kende, als uitgangspunt genomen, nu uit de wetsgeschiedenis van de nieuwe Notariswet niet blijkt dat t.a.v. die praktijk een wijziging beoogd is. Dit brengt mee dat in geval van de lichte waarneming het uitgangspunt geldt dat deze waarneming in beginsel van

zodanig tijdelijke aard is dat een formele overdracht en overname van het protocol en de andere bescheiden niet hoeft plaats te vinden. Dat is anders bij een zware waarneming als bedoeld onder c, d en e van artikel 28, met dien verstande dat in geval van schorsing (onder c) de mogelijkheid bestaat de waarnemer van de overnameverplichting te ontheffen.

In beginsel brengt een zware waarneming tevens mee dat de waarnemer de onderneming van de notaris overneemt zodat deze voortaan voor zijn rekening wordt gevoerd. In geval van een schorsing ligt dit minder voor de hand, maar ook bij een waarneming in geval van (al dan niet vrijwillig) ontslag of overlijden (onder d en e) kan het gewenst zijn een uitzondering op deze regel te maken, zeker nu op grond van artikel 29 lid 4 een notaris of kandidaat-notaris slechts wegens gegronde redenen zijn benoeming kan weigeren. Als gegronde reden zou kunnen worden aangevoerd dat de benoemde waarnemer geen enkel inzicht heeft in de onderneming die hij als gevolg van de benoeming moet overnemen en/of hij niet weet of deze onderneming, onder normaal bestuur, levensvatbaar is. Nu op den duur de tarieven die de notaris in rekening brengt voor zijn werkzaamheden, niet aan tariefvoorschriften gebonden zullen zijn, is ook inzicht in het terzake door de notaris gevoerde beleid essentieel. Aan de andere kant is de bepaling van artikel 29 lid 4 erop gericht te voorkomen dat de justitiabele hinder ondervindt van de gebeurtenis als gevolg waarvan het optreden door een waarnemer noodzakelijk is geworden. De ambtsbediening dient derhalve in principe zoveel mogelijk voortgang te vinden. De voorzitter kan in verband hiermee besluiten een regeling omtrent het honorarium van de ambtshalve benoemde waarnemer te treffen (artikel 29 lid 2 derde zin), welk honorarium komt ten laste van de geschorste of gedefungeerde notaris dan wel diens rechtverkrijgenden en in welk geval de onderneming voor rekening en risico van deze laatste(n) zal worden voortgezet. Gedurende een redelijke termijn dient de waarnemer dan te onderzoeken hoe de onderneming er uit ziet, waarna alsnog besloten kan worden of de waarneming in een honorarium wordt omgezet tegen een waarneming voor eigen rekening en risico. Op deze wijze wordt ook recht gedaan aan het uitgangspunt dat in de nieuwe Notariswet wordt gehanteerd namelijk dat een kandidaat-notaris pas tot notaris benoemd kan worden indien op redelijke gronden mag worden verwacht dat na drie jaren de - in overeenstemming met de eisen van het ambt gevoerde - praktijk kostendekkend kan worden uitgeoefend.

Op gelijke wijze mag van de notaris worden verwacht dat in een geval als in artikel 28 onder c, d of e aangegeven, een praktijk niet naar een ambtshalve benoemde waarnemer zal worden doorgeschoven voordat is vastgesteld dat deze, nog steeds, kostendekkend is. Blijkt dit niet het geval dan zullen de consequenties in beginsel voor rekening van de notaris moeten komen.

Ongeacht of er sprake is van een - ten laste van de notaris komend - honorarium voor de ambtshalve benoemde waarnemer, zal deze laatste te allen tijde, gedurende een redelijke termijn het gebruik moeten hebben van alle bedrijfsmiddelen die de waargenomen notaris ten dienste stonden (zie artikel 9 van deze verordening). Een 'opvolger' (een notaris die op grond van artikel 15 lid 1 is aangewezen om het protocol en de overige notariële bescheiden over te nemen) kan in voormelde opzichten met een ambtshalve benoemde waarnemer worden gelijkgesteld.

Onder protocol dient o.g.v. artikel 1 sub e WNA te worden verstaan: de minuten, notariële verklaringen, registers, afschriften, repertoria en kaartsystemen die onder de notaris berusten.

Onder de overige notariële bescheiden vallen volgens de memorie van toelichting: kopieën successiememories, kladrepertoria en notariële boekhouding.

Blijkens de Nota n.a.v. het nader verslag vallen onder 'alle bescheiden' alle bescheiden die door de notaris als zodanig zijn ontvangen en aangelegd, derhalve ook de dossiers.

Blijkens de MvT, p. 23, houdt de overname van het protocol en de overige notariële bescheiden in feite overname in van de gehele notarispraktijk. De artikelen 7:662 en 663 BW zijn daarop volgens de MvT van toepassing. Dit betekent, aldus nog steeds de MvT, "dat de arbeidsovereenkomsten van het personeel van rechtswege overgaan indien de betrokken notarispraktijk haar identiteit behoudt. Een rechtstreekse overeenkomst tussen de oude en de nieuwe

notaris is dus niet vereist." De MvT verwijst hierbij naar HR 9 februari 1990 NJ 1990, 393. In dit arrest (het ging niet om de voortzetting van een notarispraktijk) besliste de HR dat de art. 1639 aa en bb (7:662, 663) toepasselijk zijn "telkens wanneer in het kader van de contractuele betrekkingen een wijziging plaatsvindt in de natuurlijke of rechtspersoon die verantwoordelijk is voor de exploitatie van de onderneming en dat daarbij een rechtstreekse overeenkomst tussen de oude en de nieuwe ondernemer niet is vereist." Dit geldt ook wanneer de overgang van de onderneming in twee fasen plaats vindt "doordat de eerdere exploitant zijn hoedanigheid van ondernemer verliest (...) en een derde de hoedanigheid van ondernemer verkrijgt. Voorwaarde daarbij is wel dat (...) kan worden gezegd dat de betrokken onderneming haar identiteit behoudt, hetgeen het geval is wanneer het gaat om een lopend bedrijf waarvan de exploitatie door de nieuwe ondernemer wordt hervat of voortgezet met dezelfde of soortgelijke bedrijfsactiviteiten." In de Nota naar aanleiding van het verslag, p. 38, is ook op deze vraag ingegaan. Naar aanleiding van de vraag of bij overname van het protocol en de overige notariële bescheiden door een al gevestigde notaris artikel 1639aa BW van toepassing is, zodat de arbeidsovereenkomsten van het personeel van rechtswege overgaan, werd gesteld dat artikel 1639aa alleen geldt "indien de betrokken notarispraktijk haar identiteit behoudt. Dit zal bij overname van de notarispraktijk door een reeds gevestigde notaris meestal niet het geval zijn. Veelal zal in die situatie het kantoor worden opgeheven en zullen alleen het protocol en de overige notariële bescheiden aan de desbetreffende notaris worden overgedragen."

Op grond van artikel 15 lid 2 WNA volgt de opvolger m.i.v. de "dag van aanwijzing" de notaris van rechtswege op m.b.t. de bijzondere rekeningen bij de financiële onderneming (die hij "terstond" op de hoogte stelt). De notaris stelt de financiële onderneming op de hoogte van de waarneming door een 'vaste' waarnemer. De ambtshalve benoemde waarnemer moet zelf de financiële onderneming inlichten (artikel 29 lid 6).

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. *protocolhouder*: de notaris dan wel na defungeren de gedefungeerde notaris, of diens rechtverkrijgenden of rechtsvertegenwoordiger(s), dan wel de waarnemer benoemd in de gevallen van artikel 28 onderdelen c, d en e Wet op het notarisambt waarbij een overdracht heeft plaatsgevonden;
- b. *protocolontvanger*: de notaris die op grond van artikel 15 lid 1 Wet op het notarisambt is aangewezen het protocol en de overige notariële bescheiden over te nemen indien een notaris overlijdt, defungeert of zich vestigt buiten het arrondissement waarin zijn plaats van vestiging is gelegen, de notaris voor wie is waargenomen na beëindiging van de waarneming als bedoeld in artikel 28 onderdeel c indien daarbij een overdracht heeft plaatsgevonden, dan wel de waarnemer benoemd in de gevallen van artikel 28 onderdelen c, d en e Wet op het notarisambt aan wie een overdracht moet plaatsvinden;
- c. *overdracht*: de overdracht en de overname van het protocol en van de overige notariële bescheiden in de zin van artikel 15 lid 1 en artikel 29 lid 10 Wet op het notarisambt.

Artikel 2

De overdracht dient op ordelijke en zorgvuldige wijze te geschieden.

Het uitgangspunt moet zijn dat de cliënt er zo min mogelijk last van heeft dat een wisseling van het protocol plaatsvindt. Voorts moet de overdracht op ordelijke en zorgvuldige wijze geschieden, zulks met het oog op de continuïteit van de dienstverlening, in het belang van de zekerheid van het rechtsverkeer. Dit brengt o.m. de

verplichting mee als verwoord in artikel 4.

(Toelichting van 27 juni 2000)

Artikel 3

De overdracht dient plaats te vinden zo spoedig mogelijk nadat de verplichting daartoe is ontstaan.

Dit artikel is een uitvloeisel van de vereisten geformuleerd in artikel 2. Het doorgeven aan de kredietinstelling van 'de aanwijzing' (zie artikel 15 lid 2 WNA) kan al voor de dag van bevoegdheid plaatsvinden.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 4

Bij de overdracht onderzoekt de protocolontvanger of alle minuten en overige delen van het protocol aanwezig zijn. De protocolhouder dan wel degene die het protocol onder zich heeft wordt ten minste drie dagen tevoren opgeroepen om bij dat onderzoek tegenwoordig te zijn. Bij het onderzoek moeten medewerkers van het Bureau Financieel Toezicht desverlangd worden toegelaten.

Van het onderzoek wordt door de protocolontvanger een verklaring opgemaakt die door alle aanwezigen wordt ondertekend. Er worden zoveel exemplaren van deze verklaring opgemaakt als noodzakelijk zijn ter overhandiging aan de aanwezigen en aan het Bureau Financieel Toezicht.

Na overlijden van een notaris zijn in principe diens erfgenamen de protocolhouder geworden. Deze zullen in principe bij het onderzoek aanwezig moeten zijn. Het kan echter zijn dat op moment van overlijden een ander het protocol feitelijk onder zich heeft gekregen zonder dat een formele overdracht heeft plaatsgevonden, bijvoorbeeld indien de notaris tijdens een lichte waarneming is overleden. Dan zal - indien het protocol aan een ander wordt overgedragen - (ook) de waarnemer moeten worden opgeroepen om bij het onderzoek aanwezig te zijn.

Uit bewijsvoegpunt verdient het aanbeveling de oproep bijvoorbeeld bij aangetekend schrijven te doen.

Wat de verklaring moet inhouden kan nader uitgewerkt worden door het bestuur op grond van artikel 13 van deze verordening.

In artikel 58 WNA is geregeld dat de aangetroffen minuten, enz. ouder dan 30 jaar naar de algemene bewaarplaats moeten worden overgebracht. De opvolger is bevoegd dat ook te doen t.a.v. protocollen ouder dan 20 jaar. Van de mogelijkheid voor de Minister om aan de overbrenging nadere regels te stellen is gebruik gemaakt bij Regeling van 14 september 1999 /Nr. 785695/99/6 (Staatscourant 1999, nr. 181 pag. 7).

Dit is de regeling overbrenging notariële archiefbescheiden naar de algemene bewaarplaats (bew.).

(Toelichting van 21 juni 2000)

Sinds 1 januari 2013 is het Bureau Financieel Toezicht verantwoordelijk voor het toezicht op notarissen. Zij heeft daarmee de toezichtstaken overgenomen van de oude Kamers van toezicht (inmiddels kamers voor het notariaat).

(Toelichting van 8 april 2015)

Met de vermelding van het Bureau Financieel Toezicht als een van degenen aan wie de verklaring van de protocolontvanger dient te worden overhandigd is aangesloten bij de wijziging van de toezichthouder voor het notariaat

per 1 januari 2013.

(Toelichting van 16 september 2020)

Artikel 5

Bij de overdracht dient de protocolhouder voorzover mogelijk aan de protocolontvanger alle gegevens te verschaffen die nodig zijn ter verdere behandeling van de lopende zaken. Door protocolhouder en protocolontvanger wordt in dat kader met de meeste spoed een overzicht gemaakt van die lopende zaken. Zo spoedig mogelijk nadat de verplichting tot overdracht is ontstaan brengt de protocolontvanger de cliënten uit de lopende dossiers op de hoogte van zijn overname van het protocol en de lopende dossiers.

Vooral t.a.v. de lopende zaken zal het continuïteitsvereiste spelen. Bij het zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen van de cliënten kan gedacht worden aan een termijn van 1 maand na de dag van bevoegdheid.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 6

1. Ook de kantoor- en dossieradministratie - tevens bevattende een lijst van crediteuren - moeten tegelijk met de overdracht dan wel zo spoedig mogelijk daarna worden overgedragen. Voor zover deze niet per de dag waarop de protocolontvanger bevoegd wordt akten te passeren zijn bijgewerkt, moet dit binnen een maand zijn geschied.
2. De protocolhouder dient aan de protocolontvanger een verklaring te overleggen dat alle gelden van derden en derdengelden onder beheer van de opvolger zijn gebracht.

Onder de crediteuren vallen i.c. zowel de crediteuren van de onderneming als degenen die rechthebbenden zijn van de kwaliteitsrekening(en) dan wel die rechthebbenden zijn tot gelden van derden.

Het valt aan te bevelen t.a.v. de gelden van derden waarover de protocolhouder krachtens volmacht de beschikkingsbevoegdheid heeft, reeds voor de overdracht met de cliënten in overleg te treden met het oog op wijziging van de volmacht.

De protocolhouder zal de protocolontvanger de benodigde informatie moeten verschaffen over alle lopende bijzondere rekeningen opdat deze de betreffende kredietinstanties op de hoogte kan stellen van zijn benoeming. Indien van toepassing zal de protocolhouder net voor de overdracht naar een verkeerde rekening overgemaakte gelden naar de juiste, bijzondere rekening moeten overboeken. Op grond van het tweede lid dient de protocolhouder expliciet te verklaren dat met het bevoegd worden over de bijzondere rekeningen, bedoeld in artikel 25 WNA en de wijziging van de volmachten t.a.v. gelden van derden de protocolontvanger het beheer heeft gekregen van alle onder de protocolhouder vallende cliëntengelden.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 7

De protocolhouder dient ter gelegenheid van zijn defungeren de door hem verrichte werkzaamheden en gemaakte verschotten in rekening te brengen.

De notaris mag met het oog op zijn defungeren niet meer in rekening brengen dan overeenstemt met de verrichte werkzaamheden en de afspraken die hierover met de cliënt zijn gemaakt: bijvoorbeeld de gemaakte uren, dan wel een

percentage van de totale afgesproken som, zulks naar verhouding van de verrichte t.o.v. de totale werkzaamheden.

Ook de gemaakte verschotten moeten in rekening worden gebracht. Een en ander geldt ook voor een (zware) waarnemer (zie artikel 11). De protocolhouder en de protocolontvanger zijn gezamenlijk gebonden aan de geldende maximumtarieven.

Het in rekening brengen kan geschieden aan de cliënten, maar ook kan met de protocolontvanger een afspraak worden gemaakt dat deze in zijn nota aan de cliënten zowel het deel van hemzelf als het deel van zijn voorganger in rekening brengt, waarna onderling wordt verrekend.

Indien de notaris plotseling is komen te overlijden zullen de erfgenamen en de opvolger (maar meestal is er eerst een waarnemer) een en ander achteraf zoveel mogelijk overeenkomstig deze uitgangspunten moeten afwerken. Dit kan zowel d.m.v. verrekening (terwijl de opvolger de volledige nota zendt) als d.m.v. aparte nota's door de erven en de opvolger. De opvolger mag voor deze werkzaamheden aan de erven een redelijke vergoeding in rekening brengen.

Ingeval van verschil van mening zal dit in principe door de civiele rechter moeten worden opgelost, tenzij er sprake is van tuchtrechtelijk onjuist handelen of artikel 55 lid 2 WNA van toepassing is.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 8

Met het oog op de overdracht als in de artikelen 2 tot en met 7 aangegeven is de protocolhouder verplicht zoveel mogelijk de voorbereidende werkzaamheden te verrichten voorafgaand aan de overdracht. Is dit niet c.q. niet voldoende geschied en heeft de protocolhouder een maand na de dag van bevoegdheid nog steeds niet aan zijn verplichtingen terzake voldaan, dan is de protocolontvanger bevoegd deze werkzaamheden voor rekening van de protocolhouder te (doen) verrichten.

Artikel 9

Met het oog op de voortzetting van de notariële praktijk is de protocolhouder verplicht gedurende maximaal 6 maanden nadat de protocolontvanger de praktijk heeft overgenomen het kantoorpand waarin de notariële praktijk door hem werd gevoerd en de inventaris van die praktijk - waaronder de apparatuur - ter beschikking te stellen van de protocolontvanger, zulks tegen een redelijke vergoeding. Indien het kantoorpand en/of de inventaris worden gehuurd of geleased dient de protocolhouder zoveel mogelijk te bevorderen dat de protocolontvanger in de huur-/leaseverhouding kan treden.

Indien uitsluitend het protocol wordt overgenomen, dient de protocolhouder het kantoorpand zolang ter beschikking te stellen van de protocolontvanger als redelijkerwijs nodig is voor het overbrengen van de tot het protocol behorende zaken naar het kantoor van de protocolontvanger.

Het kan aanbeveling verdienen een en ander al in de huur-/leaseovereenkomst te regelen. Vanaf het moment van overname komen de kosten voor rekening van de opvolger.

Op grond van deze bepaling heeft de protocolontvanger ook toegang tot de gecomputeriseerde bestanden voorzover dat voor de voortzetting van de onderneming dan wel de overname van het protocol noodzakelijk is. Voor zover nodig voor de behandeling van 'lopende zaken' zullen ook modellen e.d. beschikbaar moeten zijn ten behoeve van de protocolontvanger.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 10

De protocolontvanger is verplicht de protocolhouder inzage te verlenen in door laatstgenoemde opgemaakte akten en de

daarbij behorende dossiers en andere relevante stukken, indien dit noodzakelijk is in verband met procedures of verzoeken om informatie die tot procedures zouden kunnen leiden dan wel met het oog op de afwikkeling van diens onderneming.

Ook de boekhouding valt onder andere relevante stukken.

In verband met deze regel zal met de notaris respectievelijk degene die als (zware) waarnemer de akte heeft gepasseerd moeten worden overlegd indien de protocolontvanger tot vernietiging van stukken wil overgaan - dan wel deze op andere gegevensdragers wil overzetten - op een wijze dan wel binnen een termijn die niet overeenstemt met hetgeen gebruikelijk is.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 11

De artikelen 2 tot en met 10 zijn van toepassing indien een notaris is aangewezen om een protocol over te nemen als bedoeld in artikel 15 lid 1 Wet op het notarisambt, indien een waarnemer is benoemd in de in artikel 28 onderdelen c, d en e Wet op het notarisambt bedoelde gevallen alsmede indien de schorsing van een notaris wordt opgeheven.

Een waarnemer benoemd in een in artikel 28 onderdeel c Wet op het notarisambt bedoeld geval, alsmede een waarnemer benoemd ter vervanging van een waarnemer in de in artikel 28 onderdelen c, d en e Wet op het notarisambt bedoelde gevallen kunnen van een of meer van de verplichtingen als vermeld in de artikelen 2 tot en met 4 worden ontheven in het besluit tot benoeming van de voorzitter van de kamer voor het notariaat.

In deze artikelen (11 en 12 bew.) wordt aangegeven in welke gevallen de hieraan voorafgaande artikelen ten volle van toepassing zijn, wanneer de mogelijkheid bestaat van de daarin verwoorde verplichtingen ontheffing te verlenen en wanneer deze bepalingen in het geheel niet gelden omdat men hiervan is vrijgesteld.

Mede als gevolg hiervan kan indien een waarnemer optreedt onderscheid gemaakt worden tussen:

- a. de bevoegdheid om akten te passeren en de verplichting deze in het protocol van de vervangen notaris op te nemen (in alle gevallen; artikel 29 lid 9 WNA);
- b. de aansprakelijkheid jegens derden voor de als waarnemer verrichte werkzaamheden of gepleegde verzuimen (hoofdelijke aansprakelijkheid voor de vervangen notaris en de 'vaste' waarnemer in geval van nietambtshalve benoeming en uitsluitend aansprakelijkheid voor de waarnemer in de overige, ambtshalve benoemingen; artikel 29 lid 8 WNA);
- c. de noodzaak van overdracht en overname van het protocol en de overige notariële bescheiden (uitsluitend indien er sprake is van een benoeming als bedoeld in artikel 28 onderdelen c, d en e - tenzij men daarvan bij de benoeming is ontheven);
- d. voor wiens rekening en risico de onderneming wordt voortgezet (altijd voor rekening van de vervangen notaris in geval van een lichte waarneming; bij zware waarneming indien in het benoemingsbesluit een honorarium voor de waarnemer is vastgesteld). Ook indien een zware waarnemer tijdelijk, met ontheffing van de overdrachtplicht, wordt vervangen door een andere zware waarnemer waarna de oorspronkelijke zware waarnemer wederom tot waarnemer wordt benoemd, blijft de onderneming indien deze voor rekening van de oorspronkelijke waarnemer kwam, voor diens rekening doorlopen.

Uiteraard zal de notaris indien geen formele overdracht en overname van het protocol en de overige notariële bescheiden hoeft plaats te vinden, er toch voor moeten zorgen dat de waarnemer zijn werkzaamheden naar behoren kan verrichten. De notaris zal de benodigde inlichtingen moeten verschaffen en de waarnemer in staat moeten stellen zijn taak op het notariskantoor met gebruik van alle apparatuur uit te voeren.

(Toelichting van 21 juni 2000)

Artikel 12

Een waarnemer benoemd in een van de gevallen als in artikel 28 onderdelen a en b Wet op het notarisambt aangegeven, is vrijgesteld van de in deze verordening aan andere waarnemers opgelegde verplichtingen. De protocolhouder dient er in deze gevallen voor te zorgen dat de waarnemer in staat wordt gesteld de waarneming naar behoren te vervullen.

Het door de ledenraad vastgestelde tweede lid luidde: "De waarneming door een niet-ambtshalve benoemde waarnemer alsmede een ambtshalve waarneming waarbij gebruik is gemaakt van het bepaalde in artikel 29 lid 2, derde zin Wet op het notarisambt, geschieden voor rekening van de notaris."

Goedkeuring is onthouden door de Staatssecretaris van Justitie o.g.v. de artikelen 89, tweede lid, en 91, eerste lid, tweede zin Wet op het notarisambt met de volgende toelichting: "Het voorschrift is namelijk niet strikt noodzakelijk voor de verwezenlijking van het doel dat met deze verordening wordt beoogd. Bovendien is reeds in artikel 29, tweede lid, derde zin, van de wet bepaald dat voor de ambtshalve lichte waarneming de voorzitter van de kamer voor het notariaat zo nodig een regeling omtrent het honorarium treft. Het kan niet anders dan dat dit honorarium ten laste van de vervangen notaris komt. Voor de vaste waarneming is geen regeling in de wet opgenomen omdat in dit geval in onderling overleg zo nodig een regeling omtrent het honorarium kan worden vastgesteld."

De KNB is in beroep gegaan van de weigering. De rechtbank 's-Gravenhage heeft het beroep in zijn uitspraak van 14 oktober 2002 ongegrond verklaard. Justitie kon volgens de rechtbank de goedkeuring aan de bepaling onthouden. (bew.) "Naar het oordeel van de rechtbank heeft deze bepaling niet tot doel het regelen van een zorgvuldige overdracht van het protocol, maar wordt met deze bepaling "het financiële belang van de notaris zelf gediend. De bepaling is derhalve niet strikt noodzakelijk in de zin van artikel 89 van de Wna. " (Rb. 's-Gravenhage, 14 oktober 2002)
De KNB heeft berust in de uitspraak van de rechtbank (bew.).

Artikel 13

Het bestuur van de KNB is bevoegd om met betrekking tot de in deze verordening behandelde onderwerpen nadere regels te geven. Over het ontwerp daarvan wordt de ledenraad geraadpleegd.

De regels worden zo spoedig mogelijk na vaststelling ter kennis van het ministerie van Justitie gebracht.

Artikel 14

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening overdracht protocol.

Artikel 15

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Verordening ringen

De ledenraad van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB;

Overwegende dat het gewenst is regelen te stellen met betrekking tot het functioneren van de ringen;

Gelet op artikel 86 van de Wet op het notarisambt;

Gezien het ontwerp van het bestuur met bijbehorende toelichting;

Gelet op de adviezen van de kamers van toezicht;

Gelet op de adviezen van de ringen;

stelt de navolgende verordening vast:

Verordening van de KNB van 16 februari 2000, Stcrt. 2000, 182, goedgekeurd door de Staatssecretaris van Justitie bij brief d.d. 13 september 2000, nr. 5047950/00/06, inw. tr. 1 oktober 2000. Zie voor de totstandkoming Nieuwsbrief Notariaat maart, april, september en oktober 2000.

De organisatie van de KNB is in de Wet op het notarisambt (WNA) geregeld. Artikel 62 WNA bepaalt dat de KNB in elk arrondissement afdelingen heeft die ringen worden genoemd. De WNA geeft in de artikelen 82 t/m 85 nadere regels over de ringen. Artikel 86 houdt in dat bij verordening nadere regels worden gegeven over de werkzaamheid, de besluitvorming en wijze van vergaderen van de ringen, de wijze waarop in de vergadering wordt gestemd, alsmede de wijze waarop aan de leden van de ring kennis wordt gegeven van haar besluiten.

(Toelichting van 16 februari 2000)

Bestuur (art. 1)

Artikel 1

1. Voor de verkiezing van ringbestuursleden doet het ringbestuur een niet-bindende voordracht aan de ringvergadering van een of meer personen voor de functie van voorzitter, van plaatsvervangend voorzitter en voor de andere vacatures.
2. De verkiezing van de leden van het bestuur geschiedt door de ringvergadering.
3. De zittingstermijn vangt aan op de eerste dag van de maand volgende op die van de ringvergadering waarin het ringbestuurslid is gekozen of zoveel later als het ringbestuurslid dat wordt opgevolgd defungeert. Als een bestuurslid in een vacature is gekozen vangt de zittingstermijn direct na de verkiezing aan.
4. Een bestuurslid defungeert:
  - a. door het ontslag dat het lid, al dan niet op zijn verzoek, wordt verleend door de ringvergadering;
  - b. wanneer het bestuurslid geen lid meer is van de ring waardoor hij gekozen is.
5. De ringvergadering kan een bestuurslid te allen tijde schorsen voor een periode van ten hoogste drie maanden.
6. Het bestuur wijst uit zijn midden een secretaris en een penningmeester aan en stelt voor elk ringbestuurslid diens portefeuille vast. De functies van secretaris en penningmeester kunnen in één persoon verenigd worden.

LID 1

Artikel 85 WNA bepaalt dat de ringvergadering het bestuur van de ring benoemt en met inachtneming van artikel 84 lid 1 het aantal bestuursleden bepaalt. Artikel 84 lid 1 zegt dat het bestuur moet bestaan uit een oneven aantal leden van de ring en dat ten minste drie bestuursleden moeten worden benoemd. Leden van de ring zijn blijkens artikel 82 lid 1 de in het desbetreffende arrondissement gevestigde notarissen en werkzame kandidaat-notarissen.

Artikel 84 bepaalt dat de samenstelling van het bestuur zoveel mogelijk geschiedt op grondslag van gelijkheid in aantal van zijn leden-notarissen en leden-kandidaat-notarissen.

(Toelichting van 16 februari 2000)

LID 3

Lid 2 van artikel 84 houdt in dat de leden van het bestuur en hun plaatsvervangers voor een termijn van drie jaren worden benoemd en terstond na aftreden voor eenzelfde termijn eenmaal kunnen worden herbenoemd.

(Toelichting van 16 februari 2000)

Ringvergaderingen (art. 2-3)

Artikel 2

1. De ringvergadering komt ten minste viermaal per jaar bijeen op een door de ringvoorzitter te bepalen plaats en tijd en voorts wanneer de ringvoorzitter of het ringbestuur dit nodig acht.
2. De oproeping tot de ringvergadering geschiedt door het ringbestuur ten minste tien dagen voor de vergadering per brief, fax of met behulp van datacommunicatie aan de leden van de ring.
3. In spoedeisende gevallen, ter beoordeling van het ringbestuur, kan de termijn van oproeping worden beperkt tot ten minste drie dagen, de dag van de oproeping en die van de vergadering niet meegerekend.
4. Bij de oproeping tot de vergadering worden de te behandelen onderwerpen vermeld.
5. Voorstellen van tot de ring behorende leden moeten om op de agenda van een ringvergadering te worden geplaatst ten minste zeven dagen voor de dag van de vergadering schriftelijk bij de secretaris van het ringbestuur zijn binnengekomen. Deze stelt terstond alle tot de ring behorende leden schriftelijk van het ingekomen voorstel in kennis.
6. Voorstellen die niet op de agenda van de vergadering voorkomen, kunnen in die vergadering wel worden besproken maar daarover kan geen besluit worden genomen.
7. Het ringbestuur is verplicht een ringvergadering bijeen te roepen wanneer ten minste tien procent van de tot de ring behorende leden dit schriftelijk verzoekt met opgave van de te behandelen onderwerpen.
8. Indien het ringbestuur aan een verzoek als bedoeld in lid 6 geen gevolg geeft zodanig dat de vergadering binnen vier weken na dit verzoek wordt gehouden, zijn de verzoekers bevoegd zelf de vergadering te beleggen. De kosten van een vergadering als in dit lid bedoeld en die van haar oproeping komen ten laste van de ring.
9. De secretaris van het ringbestuur zendt na vaststelling van het verslag van de ringvergadering een exemplaar van het verslag aan het bureau van de KNB, tenzij het bestuur van de ring anders beslist.

Artikel 3

1. De ringvergaderingen zijn toegankelijk voor alle tot de ring behorende leden, de leden van het bestuur van de KNB, de directeur en de andere secretarissen van het bureau van de KNB alsmede voor andere personen die door het ringbestuur zijn uitgenodigd.

2. De vergaderingen worden geleid door de ringvoorzitter. De plaatsvervangend ringvoorzitter treedt op in de plaats van de ringvoorzitter, hetzij in overleg met de ringvoorzitter, hetzij bij zijn afwezigheid. Ingeval van afwezigheid van zowel de ringvoorzitter als de plaatsvervangend ringvoorzitter treedt een door het ringbestuur aangewezen ander ringbestuurslid op als waarnemend ringvoorzitter. Indien geen ringbestuurslid ter vergadering aanwezig is, voorziet de vergadering zelf in haar leiding.
3. De orde van de vergadering wordt geregeld door de voorzitter.

Besluitvorming (art. 4)

Artikel 4

1. In de ringvergadering heeft ieder lid één stem.
2. Een lid kan zich door een ander lid schriftelijk doen vertegenwoordigen. Een bestuurslid van de ring kan niet als gemachtigde optreden. Niemand kan voor zich en als gemachtigde meer dan twee stemmen uitbrengen.
3. Besluiten worden genomen en verkiezingen geschieden bij volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen tenzij in deze verordening anders is bepaald.
4. Indien bij een verkiezing van personen niemand de volstrekte meerderheid heeft verkregen, vindt een tweede stemming plaats tussen de twee personen op wie de meeste stemmen zijn uitgebracht. Heeft dan weer niemand de volstrekte meerderheid verkregen dan beslist het lot.
5. Bij staking van stemmen over andere aangelegenheden dan verkiezing van personen is het voorstel verworpen.
6. Tenzij de vergadering anders beslist geschiedt de stemming over personen schriftelijk met ongetekende briefjes en de stemming over zaken mondeling.
7. De voorzitter kan constateren, mits zonder tegenspraak uit de vergadering, dat een voorstel zonder hoofdelijke stemming of bij acclamatie is aangenomen.

Verkiezing van gewone leden van de ledenraad (art. 5)

Artikel 5

1. Ten behoeve van de verkiezing door de ring van het gewone lid van de ledenraad en zijn plaatsvervanger stelt het ringbestuur een of meer kandidaten. Kandidaten kunnen ook worden gesteld door ten minste tien procent van de leden van de ring of door twintig leden van de ring.
2. Het stellen van een kandidaat door de leden van de ring geschiedt schriftelijk bij de secretaris van het bestuur van de ring met inachtneming van een termijn van ten minste vier weken voor de dag van de ringvergadering waarin de voorziening in een vacature in de ledenraad aan de orde is.

3. Bij het stellen van kandidaten als bedoeld in lid 1 en bij het verkiezen van het gewone lid van de ledenraad moet rekening worden gehouden met de noodzaak van een representatieve afvaardiging als bedoeld in artikel 67 lid 1 van de wet.
4. Op de verkiezing van het gewone lid van de ledenraad en zijn plaatsvervanger is het bepaalde in artikel 4 van overeenkomstige toepassing.
Het ringbestuur deelt de uitslag van de verkiezing binnen twee weken na de verkiezing schriftelijk mee aan het bestuur van de KNB.
5. Het lidmaatschap van het door de ringvergadering gekozen gewone lid van de ledenraad eindigt:
  - a. na verloop van een termijn van drie jaar, tenzij het betreffende ledenraadslid terstond wordt herbenoemd voor een laatste termijn van drie jaar;
  - b. bij verlies van het lidmaatschap van de KNB;
  - c. bij verlies van het lidmaatschap van de ring waarvoor het betreffende ledenraadslid was verkozen;
  - d. door ontslag, verleend door de ringvergadering die het lid heeft benoemd;
  - e. bij in functie treding als notaris indien het lid van de ledenraad als kandidaat-notaris was gekozen;
  - f. bij het aantreden als notaris en het aanvaarden van een werkring als kandidaat-notaris indien het lid van de ledenraad als notaris was gekozen.
6. De ringvergadering die het gewone lid heeft benoemd kan het in zijn functie schorsen voor een tijd van ten hoogste drie maanden.
7. De leden 5 en 6 van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervanger van het gewone lid van de ledenraad.

Blijkens artikel 67 WNA bestaat de ledenraad uit de voorzitters van de ringbesturen en een gewoon lid uit elke ring. Voor elke ring moet een notaris en een kandidaat-notaris in de ledenraad zitting hebben. Ieder lid heeft een plaatsvervanger. De plaatsvervangend voorzitter van het ringbestuur is tevens plaatsvervanger van de voorzitter in de ledenraad.

Het gewone lid van de ledenraad, die wel of geen lid kan zijn van het ringbestuur, en zijn plaatsvervanger worden door de ringvergadering voor een termijn van drie jaar gekozen en zijn blijkens artikel 67 lid 2 slechts eenmaal voor eenzelfde termijn herkiesbaar.

(Toelichting van 16 februari 2000)

Schorsing en ontslag (art. 6)

Artikel 6

1. Voor een besluit tot schorsing of ontslag bedoeld in artikel 1 lid 5 en artikel 5 leden 5 en 6 is een meerderheid vereist van ten minste twee derden van de geldig uitgebrachte stemmen in een ringvergadering waarin ten minste één derde van de leden van de ring aanwezig of vertegenwoordigd is.
2. Na een besluit tot schorsing dient de ringvergadering binnen drie maanden over het ontslag te beslissen, tenzij het geschorste lid binnen die termijn uit anderen hoofde defungeert. Een schorsing die niet binnen drie maanden wordt

gevolgd door een besluit tot ontslag eindigt door het verloop van die termijn.

Kascommissie (art. 7)

Artikel 7

1. De penningmeester brengt jaarlijks in de ringvergadering verslag uit van het financiële beleid.
2. De ringvergadering benoemt een kascommissie, bestaande uit ten minste twee leden, om het financiële beleid te controleren en daarover aan de vergadering verslag uit te brengen.
3. De vergadering kan het bestuur dechargeren voor het gevoerde financiële beleid.

Bekendmaking besluiten (art. 8)

Artikel 8

De besluiten van de ringvergadering worden zo spoedig mogelijk aan de leden van de ring bekendgemaakt hetzij door middel van een schriftelijke kennisgeving aan de leden van de ring hetzij met behulp van datacommunicatie.

Slotbepalingen (art. 9-11)

Artikel 9

De Algemene Termijnenwet is van overeenkomstige toepassing op deze verordening.

Artikel 10

Deze verordening wordt aangehaald als Verordening ringen.

Artikel 11

Deze verordening treedt in werking met ingang van 1 oktober 2000 of zoveel later als de termijn van tien dagen na publicatie in de Staatscourant als bedoeld in artikel 91 lid 2 Wet op het notarisambt is verstreken.

Vrijstellingenreglement opleiding kandidaat-notarissen

Het bestuur van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie KNB,

Overwegende dat het gewenst is nadere regels te stellen ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen in het kader van de opleiding van kandidaat-notarissen;

Gelet op artikel 33 van de Wet op het notarisambt;

Gelet op artikel 3 van de Verordening opleiding kandidaat-notarissen;

Gezien de raadpleging in de ledenraad;

stelt het navolgende vrijstellingenreglement inzake de opleiding van kandidaat-notarissen vast:

Reglement van 18 juli 2001, inw. tr. 1 augustus 2001, gewijzigd bij besluit van het bestuur van de KNB van 9 januari 2002, inw. tr. 15 januari 2002.

Artikel 1 Definities

In dit reglement wordt verstaan onder:

- a. *de opleiding*: de opleiding voor kandidaat-notarissen als bedoeld in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt;
- b. *de stichting*: de Stichting beroepsopleiding notariaat, waaraan de KNB de organisatie van de opleiding en het examen genoemd in artikel 33, eerste lid, van de Wet op het notarisambt heeft opgedragen.

Artikel 2 Bevoegdheid

1. Het bestuur van de KNB kan al dan niet vrijstelling verlenen voor bepaalde cursusonderdelen van de opleiding en voor bepaalde onderdelen van het examen.
2. Het bestuur van de KNB mandateert de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid aan de stichting.

Het ligt voor de hand de beslissingen die op grond van de reglementen moeten worden genomen te mandateren aan de SBN. Op het bureau van de KNB ontbreekt, anders dan bij de SBN, de capaciteit voor het nemen van al deze beslissingen. Overwogen is ook de behandeling van de beroepszaken bij de commissie van Toezicht te mandateren aan de SBN, maar het lijkt niet juist, dat het bevoegde orgaan, het bestuur van de KNB, ook deze 'uit handen geeft'.

Ten aanzien van de opleiding en het examen wordt de mogelijkheid van mandaat gegeven in het reglement. Daardoor is een apart mandaatsbesluit nodig. In het Vrijstellingenreglement is het mandaat in het reglement zelf opgenomen in de artikelen 2, tweede lid, 6, tweede lid en 7, tweede lid.

(Toelichting van 18 juli 2001)

Artikel 3 Verzoek

Een met redenen omkleed schriftelijk verzoek tot vrijstelling wordt ingediend bij de stichting.

Artikel 4 Voorwaarden

Vrijstelling voor bepaalde cursusonderdelen van de opleiding en voor bepaalde onderdelen van het examen kan worden verleend indien aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:

- a. de verzoeker is gedurende de laatste acht jaar onafgebroken en fulltime werkzaam geweest als medewerker verbonden aan een notariskantoor;
- b. de verzoeker heeft gedurende de onder a genoemde periode zich voornamelijk - in elk geval tenminste 80% van de werktijd - beziggehouden met het onderdeel waarvoor om vrijstelling wordt verzocht;
- c. de werkgever van de verzoeker heeft het gestelde onder a en b middels een schriftelijke verklaring bevestigd en ondersteund en
- d. de verzoeker heeft een vervangende mondelinge toets met goed gevolg afgelegd.

Artikel 5 Vervangende toets

1. Voor het verkrijgen van de vrijstelling voor bepaalde cursusonderdelen van de opleiding en voor bepaalde onderdelen van het examen dient de verzoeker een vervangende mondelinge toets af te leggen in het onderdeel, waarvoor hij vrijstelling vraagt.
2. De hoofddocent of een door hem aan te wijzen docent van het desbetreffende vakgebied neemt tezamen met een andere door hem aan te wijzen docent de toets af.

Over de vervangende toets, zoals bedoeld in de artikelen 4, onder d, en 5 van het Vrijstellingenreglement, wordt het volgende toegelicht.

De examenstof betreft het studiemateriaal van alle onderdelen. Bij het examen van Pakket I wordt op één onderdeel getoetst, bij het examen van het Pakket II op twee onderdelen. Dit wordt op de dag van het examen meegedeeld. Daar de kans groot is dat een kandidaat tijdens het examen niet wordt geëxamineerd op het onderdeel waarvoor vrijstelling wordt gegeven, is het afleggen van een vervangende mondelinge toets opgenomen als voorwaarde voor het verkrijgen van vrijstelling voor dat onderdeel.

(Toelichting van 18 juli 2001)

Artikel 6 Uitzonderlijke gevallen

1. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur van de KNB ook op andere gronden dan genoemd in artikel 4 vrijstelling verlenen.
2. Het bestuur van de KNB mandateert de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid aan de stichting.

Artikel 7

1. Het bestuur van de KNB beslist in de gevallen waarin het Vrijstellingenreglement opleiding kandidaat-notarissen niet voorziet.
2. Het bestuur van de KNB mandateert de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid aan de stichting.

Artikel 8

Dit reglement wordt aangehaald als Vrijstellingenreglement opleiding kandidaat-notarissen. Het treedt in werking op een door het bestuur van de KNB vast te stellen tijdstip.
